

SZÉKELY TIBOR

PILLANATKÉPEK (10-1)

1949-1959

TÍZ ÉV,
ÉS ANNAK KÖVETKEZMÉNYEI

PILLANATKÉPEK (10-1)

1949-1959

TÍZ ÉV,

ÉS ANNAK KÖVETKEZMÉNYEI

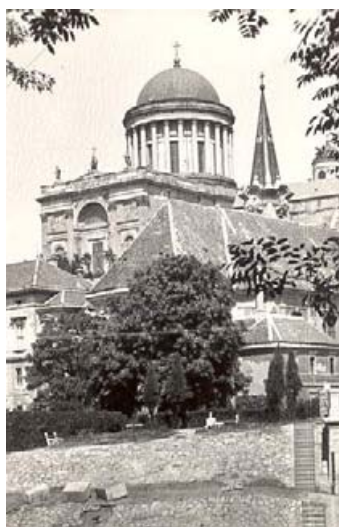

SZÉKELY TIBOR

PILLANATKÉPEK (10-1)

1949-1959

TÍZ ÉV,
ÉS ANNAK KÖVETKEZMÉNYEI

BUDAPEST, 2002

Felkért lektorok:

+Krichenbaum József
Dr. Nagy Imre

Kézirat

ISBN 978 963 460 455 6

© Székely Tibor 2004

A könyv kereskedelmi forgalomba nem hozható!

BEVEZETÉS

1946-ban visszaköltöztünk Budára, néhány száz méterre a felső-krisztinavárosi plébánia első, kis templomától. Vidám, pezsgő egyházközségi élet folyt. A jóságos Szelényi István plébános, aki „anyai” gondoskodással kezelte a rábízottakat, a főhatóságtól jó káplánokat kapott. Ezek a lelkes, nála jelentősen fiatalabb papok mindaddig, amíg az államhatalom be nem avatkozott, otthonossá tették a fiatalok számára a közösségi életet.

Ebben a környezetben növekedtem, és tagja voltam egy csapatnak, amelyik ott csetlett-botlott az oltár körül, ott rúgta a bőrt a templom mögötti réten, ott bringázott az akkor még kisforgalmú utcákon, ott szánkózott a két hosszú, meredek hegyi utca aszfaltos lejtőin.

Jó csapat voltunk. A „ministráns gárda” adta a kereteket, a családok baráti összetartozása tette otthonossá a kapcsolatokat, és a fiatalabb papok töltötték meg lelki tartalommal az életünket.

Szinte évről-évre voltak jelentkezők, akik felvételüket kérték az esztergomi szemináriumba, mert a közösség gondoskodott az „utánpótlás válogatott” neveléséről.

1949-ben kerültem bele én is ebbe a sorba, és jelentkeztem a kisszemináriumba, majd két év múltán – az intézmény felszámolásakor – visszacsöppentem a megszokott környezetbe.

Közben a politikai, társadalmi környezet sokat változott, de ez nem törte meg az egyházközségben a fiatalság életformáját, csak tompította annak korábban látványosabb megnyilvánulásait.

1954-ben, érettségi után, természetesnek tűnt számomra a hovatartozás, és ismét jelentkeztem felvételre Esztergomban. A külső (baráti családok egyetértése) és belső (a plébánia papjai) támogatás nem hiányzott, a családom véleménye nem volt egyértelműen pozitív, de én úgy gondoltam, hogy helyesen választok.

Felvettek, és a Budapesti Központi Papnevelő Intézetbe helyeztek, „tanulmányaimnak a Római Katolikus Hittudományi Akadémián leendő folytatására.” Örültem a lehetőségnek, hogy az esztergomi Hittudományi Főiskola helyett Budapesten, egyetemi szintű képzésben vehetek részt.

Teltek az évek, „tudósna” készültem. Időközben a politikai környezet sokat változott, bizonyára én is fejlődtem, bár nem mindig váltottam be előljáróim elvárásait.

1959-ben jött a törés: a politikai akarat összeütközött az intézményi magatartással, és ennek súlyos következményei lettek. Először néhányan, majd később majdnem mindannyian utcára kerültünk, és a helyzet kilátástalanná lett, de nem volt reménytelen.

Mégis...

1962 novemberében azzal a kéréssel fordultam az esztergomi apostoli kormányzóhoz, hogy mentsen ki a „világi” életből. Nem tudott (?) rajtam segíteni – ezt mondta. Ekkor választanom kellett.

Ezekről a dolgokról adok számot ebben a kötetben.

Köszönettel tartozom

- a Központi Papnevelő Intézet püspök-rektorának, *Bíró Lászlónak*, aki lehetővé tette, hogy a Szeminárium levéltárából másolatban megkaphassam a mellékletben szereplő dokumentumok egy részét;
- *Horváth Miklós* protonotárius, kanonoknak, az Esztergom-Budapesti Főegyházmegye esztergomi irodaigazgatójának a levéltári kutatás engedélyezéséért és a római felmentés dokumentumaiért,
- a Főegyházmegye Levéltárában *Hegedűs András igazgatónak* ifjúkorom ott tárolt dokumentumai hozzáféréseinek biztosításáért és másolásáért, valamint
- a Történeti Hivatal vezetőinek a kutatás és dokumentálás engedélyezéséért.

Hálával tartozom *Magyar László* barátomnak az elektronizálás többségének fáradságos munkájáért.

Budapest, 2003.

Székely Tibor

TARTALOMJEGYZÉK

Bevezetés	5
------------------	----------

FEJEZETEK

I. fejezet: Előkészületek (1947-1949)

1.1 Ministráns gárda	11.
1.2 Felkészülés, felvételi	14.

II. fejezet: Esztergom, Cursus praeparatorius – (1949-1951)

2.1 A felvételi vizsga	15.
2.2 A Szeminárium	15.
2.3 A gimnázium	19.
2.4 Személyiségem alakulása	20.
2.5 Politikai események	20.

III. fejezet: Központi Papnevelő Intézet – (1954-1959)

3.1 Esztergom-Budapest	22.
3.2 Központi Szeminárium	22.
3.3 A közösség	26.
Elhelyezés az épületben	26.
Lelki nevelésünk	26.
A személyiség-nevelés, tudatformálás	27.
Énekkar	27.
3.4 Nagyséta – sport – kirándulás	29.
3.5 Kulturális életünk	34.
Színjátékok	34.
Hangversenyek	37.
A 150 éves jubileum	37.
Magyar Egyházirodalmi Iskola	37.
3.6 A növendékek anyagi támogatása	38.
3.7 A Szeminárium tatarozása	38.
3.8 A papi rend fokozatai	39.

IV. fejezet: Akadémiai évek – (1954-1959)

4.1 Tanulmányaink	40.
4.2 Első afférunk	42.
4.3 Második afférunk	43.
4.4 További afférjaim	43.
4.5 Történelmi emlékezet	44.

V. fejezet: Politikai élet (1954-1959)

5.1 A forradalom	45.
5.2 A megtorlás	47.
5.3 A „békepolitika” begyűrűzése életünkbe	47.

VI. fejezet: A konfliktus és a következmények (1959)		
6.1	A békegyűlésen való részvétel elrendelése	50.
6.2	A távolmaradás következményei	50.
6.3	Az ÁEH megtorlósankciói	..51.
6.4	További események	52.
VII. fejezet: A központi szeminaristák szolidaritása és feláldozása (1959)		
7.1	Az egyházi előljárók válasza	54.
7.2	A központi szeminaristák feláldozása	55.
VIII. fejezet: „Számkivetésben” – (1959-1962)		
8.1	Magunkra hagyottan	56.
8.2	Kryptoteologusok	56.
8.3	Célkeresztben	61.
8.4	Kihallgatás	62.
8.5	Az elszakadás és megbékélés	64.

MELLÉKLETEK

Száma:	Címe:	Oldalszáma:
2.1.1	Első konkurzus (Esztergom, 1949.)	67.
2.2.1	Kötelező olvasmányok	71.
2.2.2	100 éves jubileum	72.
2.3.1	Annuario Curs. Praep. 1948/49.	75.
2.3.2	A Curs. Praep. Igazgatójának jelenrése az 1848/1949. évi első tanévről	90.
2.3.3	Tanulmányi eredmények az első évben	97.
2.3.4	Tanulmányi eredmények a második évben	100.
2.3.5	A Curs. Praep. 1950. évi bizonyítványom	105.
2.5.1	Az AVH adatgyűjtése	106.
2.5.2	A kisszemináriumok egységesítése	107.
2.5.3	Adatszolgáltatások a szemináriumokról	119.
2.5.4	A kisszemináriumok felszámolása	130.
2.5.5	A Szeminárium épületének elvétele	135.
2.5.6	Letelepedési engedély	137.
2.5.7	Középiskolai tanulmányaim folytatása	138.
3.1.1	Második konkurzus	141.
3.1.2	Felvételi lap	143.
3.1.3	Javaslat az Akadémiára küldésre	144.
3.1.4	Első és utolsó dispozióim	145.
3.1.5	Nyári kurzus Esztergomban	146.
3.2.1	Induló létszám a Központiban 1954-ben	148.
3.2.2	Napirend	150.
3.3.1	Cellaelosztás (1957-58-59)	152.
3.3.2	Ifjúsági megbízottak	154.
3.4.1	Az esztergomi rektor meghívó levele	158.
3.5.1	150 éves jubileum 1	160.

3.5.2	150 éves jubileum 2	162.
3.5.3	150 éves jubileum 3	166.
3.5.4	Magyariskolai program	169.
3.5.5	Magyariskolai jegyzőkönyv	170.
3.5.6	Magyariskolai tisztikar leváltása	175.
3.5.7	Magyariskolai pályadíjak	177.
3.6.1	Karácsonyi ajándék /1954/	178.
3.6.2	Karácsonyi ajándék /1955/	180.
3.6.3	Karácsonyi ajándék /1957/	181.
3.6.4	Karácsonyi ajándék /1958/	183.
3.6.5	Növendékek levelezése a főhatósággal	185.
3.7.1	Az épület felújításának költségfedezete	186.
3.8.1	Prima tonsura	188.
3.8.2	Breviárium	191.
3.8.3	A nagyobb rendek	194.
3.8.4	A szentelések előkészítése	197.
3.8.5	Szubdiakonátus 1	198.
3.8.6	Szubdiakonátus 2	200.
3.8.7	Diakonátus	203.
4.2.1	Beadványunk az új szigorlati rend ellen	205.
4.4.1	Adatkérés az Akadémia utódszervezetétől	207.
4.4.2	Az adatkérés részletezése	209.
4.4.3	Konkrét adatkérés a PPKE megbízottjától	212.
5.1.1	A Magyar Vöröskereszt köszönő levele	213.
5.1.2	Az új prefektus kinevezése	214.
5.1.3	Konferencia 1956 ENSZ program ellen	216.
5.2.1	Endrey Mihály levele	218.
5.3.1	Opus Pacis ülések	220.
5.3.2	Az előjárói értekezlet jegyzőkönyve	225.
5.3.3	Az ÁEH elnök levele	227.
5.3.4	A rektor panaszlevele a békegyűlések után	230.
6.1.1	Hamvas Endre csanádi püspök levele	232.
6.2.1	A szemináriumi előjáróság javaslatai	235.
6.2.2	Az előjárói értekezlet jegyzőkönyve	237.
6.2.3	A szemináriumi előjáróság új javaslatai	239.
6.3.1	Az ÁEH büntető szankciói	241.
6.4.1	A dékán levele	243.
6.4.2	A rektor beszámolója	244.
6.4.3	A növendékek hazaküldése	246.
6.4.4	Az esztergomi vikárius távirata	247.
6.4.5	Az ordinárius intézkedése	248.
6.4.6	Az ordinárius visszavonó levele	250.
6.4.7	Szigorító intézkedések jóváhagyása	251
6.4.8	Szörényi Andor nyilatkozata és a növendékek beadványai	256.
6.4.9	A növendékek visszalépése a bojkottól	261.
6.4.10	Semptey László tisztázást kérő levele	264.

7.1.1	A püspöki kar határozata	267.
7.1.2	A nyilatkozat szövege	269.
7.1.3	Benépesítési javaslat	270.
7.1.4	A püspöki kar álláspontja	272.
7.1.5	A esztergomi ordinárius levele	270.
8.2.1	Theologia moralis magánvizsga	275.
8.3.1	Kiss János jelenti (szentelés)	276.
8.3.2	Sebes jelenti (Vigilia szerkesztőség)	278.
8.3.3	Sebes jelenti (mi történt tavaly...)	279.
8.3.4	Sebes jelenti (papszentelés)	283.
8.3.5	Eszterházi jelenti (évfolyamtársak találkozója)	287.
8.3.6	Sebes jelenti (papszentelés)	289.
8.3.7	Puskás jelenti (Rubint F. dispoziója)	292.
8.4.1	BM Jelentés (kihallgatandók névsora)	293.
8.5.1	P. Békés Gellért levele	295.
8.5.2	A felmentési határozat	296.

Werbőczista diákként diákmisére elvileg a Krisztinavárosi plébániatemplomba kellett járnunk. A környékbeli, korombeli fiúk azonban mindnyájan a “felső-krisztinába” jártak, így hát én is oda szerettem volna.

Eleinte vasárnaponként pecsétetes igazolást kellett kérni, és a hittanórán bemutatni. Guszti bácsi (hittanárunk Gáspár Gusztáv, akit az ÁVH 1948-ban Bécsből haza „menekített”) egy idő után, amikor már beléptem a felsőkrisztinai ministráns gárdába, nem kért többé igazolást.,

1.1 Ministráns gárda

Dr. Huszár Dezső, a mindig derűs, kedves káplán vezette (101). Annak ellenére, hogy dadogott, nagyon szeretttük. Ha olvasott, vagy betanult szöveget mondott, vagy énekelt, nem volt beszédhibája. Ő lett a bérmaapám. 1948-ban Mindszenty bíboros bérált (102): néhány pajtásommal piros galléros ministráns ruhában álltunk a bérálkozók sorában.

A 20-30 tagú ministráns gárdából jó barátaim voltak:

- az egy évvel idősebb Apró Pali, Drexler Angelo, Löffler Jancsi, Kiss Ferkó,
- illetve az egy-két évvel fiatalabb Kiss Gyuri (a sekrestyés Feri bácsi fiai), Pálfalvi Feri (Fidél),
- a még fiatalabbak: Kelényi Tibor (a kis Tibi), Frivaldszky Jancsi, Kiss Laci, Takács Laci, stb.

A foglalkozásokat, ministráns gyűléseket a plébánia épület földszintjén lévő, az irodától harmonika-fallal elválasztható tanácsteremben tartottuk, amelyeket a jelenlegi piac helyén akkor még meglévő füves mezőn nagy focicsaták követtek.

1948 őszén elbúcsúztunk Dezső bácsitól, mert belépett a Kapucinus rendbe. A teológiát Bécsben végezte a Pazmaneumban, egyházi zenét pedig a bécsi Zeneakadémián tanult. Már korábban is szerzetes szeretett volna lenni, amit édesapja ellenzett, ezért megvárta a halálát, és csak azután lépett be a rendbe. Fogadalomtételére 1949-ben nagy csapat zárándokkal mentünk Máriabesnyőre (105), ahol később, a kilencvenes években Ő lett a *tartományfőnök* (107-108).

Utódja Fundélius Vilmos (110) lett. A magas, vékony, szemüveges “Fundí” is jól értett a fiatalok nyelvén. Tökéletes modoráért sok rajongója volt a “szagosmisés” polgári körökből, azonban hamar elhelyezték. 1950 tavaszán már nem volt az egyház-községünkben. Utódja a mindig jókedvű Raáb Kornél volt, akit később innét temettünk Farkasréten.

A másik káplán, a régebben függetlenített hittanár, Dr. Szőnyi Alfréd (Szundi) (111) volt, akit nagyon szerettem, és jó kapcsolatunk akkor is megmaradt, amikor a Karolina úti lelkészszeg vezetője lett.

Később, már teológus koromban, megörököltem a (háború idején bombatalálatos lakásukból a kimentett) könyveit és a *múzeumi tárgynak* is beillő öntöttvas vázú Adler írógépét.

101. Ministránsok Dr. Huszár Dezsővel 1947

102. Mindszenty 1948

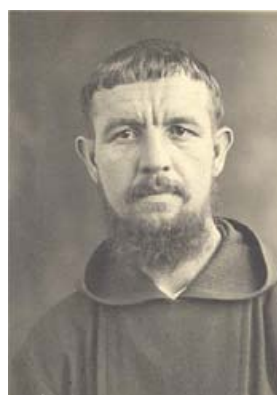
103.: Takács Miklóssal és Kabar Sándorral

104.: 1948

105.: Máriabesnyő 1949 (Dezső bácsi fogadalomtétele)

106.: P. Victricius.

107.: Máriabesnyő 1997

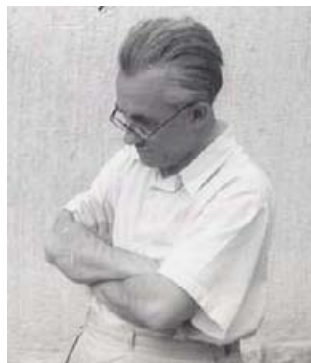
108.: P.Victricius (tartományfőnök)

109.: Székely T.- Kelényi T.-Drexler A.-Rieth M. és J.
1949

110.:Fundéliusz Vilmos (Fundí)

111.:Dr. Szőnyi Alfréd (Szundi)

1.2 Felkészülés, felvételi

1948-ban, az egyházi iskolák államosítása idején megszűnt a Bencés Gimnázium Esztergomban is, ahová régebben a kékreverendás gimnazista kispapok, az ún. küsszeminaristák jártak iskolába. Ekkor a Hercegsprimás kezdeményezésére a bencés tanárokból új tantestület szerveződött, és magániskola alakult a Szemináriumban.

(Levéltári kutatásaim során felleltem a „Cursus praeliminaris”, vagy „Cursus praeparatorius” alapítására vonatkozó dokumentumot, és elhatároztam, külön kiadványban megszerkesztem a hároméves „évkönyvét”, hogy az utókornak dokumentált legyen a rövidmúltú intézmény emlékezete. Ezért itt csak a személyes sorsommal, életemmel kapcsolatos eseményeket sorolom fel.)

1949 tavasza jelentős változást hozott az életemben. Dr. Liska Zoltánhoz, aki Gáspár Gusztáv után hittanárunk lett a Werbőczyben, hetenként feljártam a Várba, ahol a romos primási palota egy helyreállított kis lakosztályában élt. Itt ismertem meg a fiúk között a majdani farkasréti plébánost és országgyűlési képviselőt: Bíró Imrét, aki egyébként 1951-től egy évvel felettem járt a Piarista Gimnáziumban. Liska atya, hivatásokat gondozott, sok szegény gyereket anyagilag is támogatott. Irodalomban jártas, kulturált, kedvesen-szigorú ember volt. Ő támogatta **jelentkezésem**et az esztergomi küsszemináriumba, amihez hozzájárult az is, hogy napirenden voltak szüleim között a nézeteltérések, a szoba-konyhás lakás pedig kicsinek bizonyult azokhoz az elképzelésekhez, amiket tápláltam és a tapasztalatokhoz, amelyek természetesen voltak a polgári környezetben élő barátaimnál.

A felsőkrisztinából már papnövendékek voltak akkor: a teológus Kabar Sándor (103), aki később duktorom lett, és a küsszeminarista Drexler Angelo (109), aki egy évvel idősebb volt nálam.

1949. szeptemberében együtt léptünk be az Esztergomi Szemináriumba Rieth Józseffel (109), aki teológiára jelentkezett, de a második év után – még időben – meggondolta magát.

II. fejezet: Esztergom, Cursus praeparatorius - 1949-1951

2.1 A felvételi vizsga (conkursus)

1949. július 1-jén és 2-án voltak Esztergomban a felvételi vizsgák (*ld. 2.1.1 sz. melléklet*). A jelentkezőknek kérelmet kellett benyújtani a helyi plébános vagy a hittanár ajánlásával. Vizsgálták a jelölt egészségi alkalmasságát, rátermettségét (bár ezt nehéz egy 14 éves fiúnál eldönteni). Felvettek, listán közölték a stafíring igényt, amelybe a mosáshoz nekem a 92-es számot kellett belevarratni.

2.2. A Szeminárium

Hatalmas épületkolosszusa a bazilika dombjának lábánál állt (204), a kanonokházak mellett. Bejáratahoz a "sötétkapu" nevű alagúton vitt az út, amelyet a bazilikához vezető felhajtó alatt építettek.

A kétemeletnyi **kápolna** bejárata az első emeleten volt a dunai szárnyban, szép bútorzattal, hatalmas ablakokkal, amelyeknek üvegfestményei a világháború idején elpusztultak, s amelyeket csak katedrálüveggel pótoltak. Mivel akkor fűteni nem lehetett, az ablakok egész télen jégvirágosak voltak (203), és a szertartások alatt sok növendék ujja megfagyott.

A **tanulószoba** (stúdium) évfolyamonként egy-egy második emeleti teremben volt, amelyben mindenkinek volt íróasztala (pulpitus) két fiókkal, felcsukható írólappal, lecsukható fedlappal. A fedlap ferde volt, és állva is lehetett rajta írni, vagy mellette tanulni. A pulpitust mindenki a kedve és ízlése szerint rendezte be könyvekkel, képekkel, feszülettel. A stúdiumban álltak a keskeny szekrények, amelyekben akasztós rész is volt, és alul fölül polc. A termekben kályhafűtés volt, amihez a 8 fős "ügyeletes" csoportnak kellett a séta ideje alatt a tüzelőt felhordania, és az esti szabadidőben a kályhákat kihamuznia. A feladat egy-egy hétre szólt. A kiadagolt tüzelő valószínűleg nem lehetett sok, mert 1951. februárjában arról számoltam be a szüleimnek írt levelemben, hogy 3 társammal kimentünk a "hegyoldal"-nak nevezett szemináriumi kertbe száraz fát kidönteni, illetve „tőkézni,” vagyis a kivágott fák tőkéjét kiásni.

A növendékek fűtetlen **hálótermekben** (dormitórium) aludtak, ezért volt előírás a dunyha. - Székely nagyanyám 4 liba pelyhét fosztotta, amíg egy dunyhára való össze nem jött. - Az ágyak mellett éjjeliszekrény állt, amelyben a fehérneműt és a váltás ágyszövetet tartottuk. A bejárati ajtó mellett egy-egy idősebb növendék-felügyelő (duktor) aludt (nálunk, az első évben Kabar Sándor, ugyancsak felsőkrisztinai, majd a második évben Póczik Oszkár).

A reggeli-esti mosakodás lavórban, hidegvízben, **fürdés** hetenként egyszer, úszás alkalmanként a városi fürdő fedett uszodájában. Egy alkalommal, amikor műszaki hiba miatt nem mehettünk a városi fürdőbe, az intézet mosodájában, ahol nagy áztató medencék voltak, kellett fürödnünk. Később megépítették a házi fürdőt, s attól kezdve ritkábban jutottunk ki az uszodába.

Az **ebédő** (refektórium) a földszinten volt. A falak mentén padok álltak, a tulsó oldalon pedig székek. Az étkezések közösek voltak, de a szeparáció miatt a küsszeminaristák nem beszélhettek a teológusokkal.

Reggelinél (rossz feketekávé pörkölt árpából, vagy tea, margarinos kenyérrel) "Kempis Tamás: Krisztus követése" c. könyvéből olvastak fel, a reggeli alatt szilencium volt.

Ebéd előtt meghallgattuk a napi martirológiumot latinul, majd az étkezés alatt beszélgethettünk.

Vacsora (1 szelet kenyér, többnyire vizes paprikás krumppli, vagy főzelékek pl. fehér babból) közben is olvastak valamit, de félidőben szabad volt beszélgetnünk.

Magán élelmiszerek tárolására a második évben *külön szobában* szekrényeket jelöltek ki, ahol a látogatóktól kapott, vagy a postán érkezett csomagokat őriztük. Ekkor alakultak az ún. "kolhozok", azok a kis közösségek, amelyekben egymással megosztottuk eleségünket (én Gyarmati Józsiával). Voltak olyanok is, akik egyedül ettek. Ezek élelmiszere sokszor megpenészedett, különösen, ha nagyon takarékoskodtak vele, mert nem volt hűtőszekrényünk.

Ebéd és vacsora után **adoráció** volt a kápolnában, majd szabadidő (rekreáció), amikor az évszak és időjárás szerint lehetett sétálni a hegyoldali parkban, vagy játszani, társalgózni. A nagyobb ünnepeken zenés adorációk voltak. Az orgonisták egyike, a szigetközi Cséfalvay Pál egy évfolyammal feljebb járt.

A Szeminárium rektora (igazgatója) *Brückner József* kanonok, a prefektus (tanulmányi felügyelő) pedig az első évben a finommodorú *Sima János* volt. A második évben, amikor az állami iskolákban a hitoktatást megszüntették, a korábban említett *Dr. Liska Zoltán* lett a prefektusunk, aki életet hozott a küsszemináriumba. A spirituális (lelki igazgató) *Dr. Erdős Mátyás*, aki a teológiát Rómában végezte, és az esztergomi főiskolán a dogmatika professzora volt. Amikor politikai okok miatt később eltávolították, Epöltre helyezték. Utódja a halkszavú *P. Szalóczi Pelbárt* ferences lett (akit a '70-es évek végén egy volt növendéke brutálisan meggyilkolt Budapesten).

A vicerector (gazdasági igazgató) *Dr. Vajda József* – ugyancsak teológiai tanár, igen szigorú ember volt, és igyekezett felelősségvállalásra nevelni minket. Ha valaki, pl. szervitorsága, azaz fehérkötényes éttermi felszolgálósága idején eltört valamit, és jelentette neki, hogy ez vagy az eltört, megfizettette, de ha úgy mondta, hogy eltörtem, ügyetlen voltam, akkor barátságosan figyelmeztette, hogy máskor vigyázzon jobban, mert a pótlás sokba kerül, és ezzel befejezettnek tekintette az ügyet.

Vasárnaponként és ünnepnapokon a nagymisére, illetve vesperásra a **bazilikába** (201) jártunk, a stallumban karingben ültünk, adventben pedig a rorarékat a Bakócz kápolnában tartottuk (202). Nagymiséken az egyik előénekes a későbbi karkáplán, *Farkas Attila*, a másik pedig a bazilika későbbi plébánosa, *Kovács Tibor* volt. Kovács Tiborral, aki ugyancsak újpesti születésű volt a közeli István-telekről, kezdettől különös szimpátia alakult ki, amely a mai napig is tart. Az asszisztenciában akkor akolithusként vagy thuriferként gyakran szerepelt - a későbbi tabáni plébános- *Pálmai Imre*. Bizonyára ebből a korból származott az igénye, hogy templomában minden vásár- és ünnepnap a

nagymise teljes asszisztenciával folyik, sok-sok gyerek, egészen aprók is (ad faces), beöltöztetésével.

A bazilika ünnepi nagyharangját négyen húzták, a nyelvét pedig külön kondították. Egyszer én is húzhattam a harangot, az egyik kanonok temetése alkalmával. A nagyharang a Bazilika baloldali tornyában van és szűk csigalépcsőn lehet felmenni a harangozáshoz. Ma már gépesítették. A harang zúgása oly erős volt, hogy közelről azt nehezen lehetett kibírni.

Nagy izgalommal várt esemény volt 1949-ben a **beöltözés**. Egy malőr következtében mi büntetésből a szokásos határidőnél, Krisztus Király vasárnapjánál, ami akkor október utolsó vasárnapja volt, egy hónappal később öltöztünk be. A büntetés oka az a "bűntény" volt, hogy a duktor távollétében a tanulási időben rendetlenkedtünk a stúdiumban (a tanulószobában), és megszegtük a beszédtilalmat (szilenciumot). A fegyelmi

201.:A Bazilika főhomlokzata

202.:Bakócz kápolna

203.A szemináriumi Kápolna karácsonyi oltára
(jégvirágos ablakkal)

204.: A Szeminárium
(rekonstrukció 1999-ben)

1949

1950

205-206.: Nagyséták

előírások megszegését drákói szigorral büntették.

Csak november 30-án volt a beöltözésünk. Ekkor feloldották a szeparációt, és színi előadás is volt a márványfalú díszteremben (aula).

Sétára – a délutáni tanulási idő (studium) szünetében – négyes-hatos csoportokban naponta jártunk a városba, amikor az üzletekbe bemehettünk, de magánlakásba nem volt szabad belépni. Apám unokatestvére, id. Pelle Imre és családja Esztergomban lakott, de emiatt csak évekkel később tudtam meglátogatni őket.

Nagysétákra (205-206) ritkábban mentünk. Ezek félnapos kirándulások voltak a közeli hegyekbe, többnyire a Vaskapura. Szombat délutánonként lehetőségünk volt a szigeten futballozni. Kialakult csapatok küzdöttek, de voltak mérkőzések osztályok között is.

Látogatókat minden hónap első, vagy harmadik vasárnapján fogadhattunk (207). Apám kevesebbszer jött el, nagyanyáim néhány alkalommal, anyám azonban rendszeresen jött és hozta az otthoni ízeket, többségben zsírral leöntött sült húst, szalonnát, vaját, lekvárt, kenyeret.

207. Látogatáskor (1949/50) a „Hegyoldal” kertben

Kulturális életünk alapvetően a tanulmányi képzéssel összefüggő irodalmi műveltség megszerzésére irányult. Mivel a Bencés Gimnázium iskolai

könyvtára az államosítás martaléka lett, nagy hiány mutatkozott könyvekben. Ezért az előjáróság a főegyházmegye vezetőségéhez fordult a hiány enyhítésére. A vicarius generális körlevelet bocsátott ki annak érdekében, hogy a papság járuljon hozzá a szükséges irodalmi művek beszerzéséhez (*ld. 2.2.1 sz. melléklet*).

Több ünnepen hangversenyt rendeztek: ezekből egyik maradandó élményem "Karl Loewe: Óra" c. dala, (amelynek kottáját 40 évvel később falióra számlapjára ragasztva kaptuk egy baráti német családtól, s az nyaralónkban méri az időt).

A második tanévben volt az intézmény Nagyszombatból Esztergomba költözésének 100 éves évfordulója. Ennek alkalmából délelőtti ünnepi ülés *ld. 2.2.2. sz. melléklet*), délután színelőadás volt (A teológusok mutatták be „Calderon: Világzinpad” c. művét, amely emlékeim szerint grandiózus darab, hozzá csak „Madách: Az ember tragédiája” fogható (*ld. 2.2.3. sz. melléklet*)).

2.3. A gimnázium

Az **osztálytermek** a stúdiummal közös folyosón helyezkedtek el. A gimnáziumban bencések tanítottak, akik bejártak az intézménybe. Osztályfőnökünk *Scheidl* Venánt volt: kicsi, sovány, szigorú ember, simára leszorított, hátrafésült ősz hajjal, nikotintól sárga ujjakkal. Magyarot és latint tanított. A matematikát *Korányi* Szevér tanította, aki kemény mutató ujjával néha akkorát bökött a táblára, hogy a folyosón is hallani lehetett, skapuláréjával pedig néha a táblát törölte, amikor belejött egy-egy levezetésbe. A háború előtti Szent István Társulati kiadású tankönyvnek ő volt egyik társszerzője. Addig soha nem hagyta abba, amíg mindenki meg nem értette az új anyagot. Görögöt először *Vértes* Zoárd, majd másodikban *Frey* Kasszián tanított, németet pedig *Monsberger* Ulrich, a későbbi igazgató. A reáltárgyak tanáraitra nem emlékszem. Az énektanár a bazilika karnagya volt Bálint (?), aki a zenetörténetet úgy sorolta (legalább is szerintünk), hogy Bach-Bálint-Beethoven...stb.

A testnevelés órákat, mivel tornatermünk nem volt, a tenispályán tartottuk, amely a "Hegyoldal" alján, az épület gazdasági kijárata mellett volt. (Az első nyáron hosszabb ideig bent maradhattam az intézetben, és akkor tanultam meg teniszezni).

Az *első* tanévben osztályunknak meg kellett küzdenie – az ország különböző régióinak különböző nivójú iskoláiból jöve – egy olyan magas követelményszintet állító tanári karral, mint a Bencés Gimnázium tanári kara. Jöttünk (fő)városból és falvakból. Különbséget jelentett, hogy voltak latinosak, és olyanok, akik korábban nem tanultak latint. Ezek a szintkülönbségek azután nagy szórást eredményeztek a félévi és az első évvégi bizonyítványban. Én, aki a Werbőczy Gimnáziumban latinos osztályba jártam és jó rendű voltam, az első félévben csak elégséges, év végén is csak közepes tanulmányi átlageredményt értem el (*ld. 2.3.1. sz. melléklet*).

A *második* tanévben, a következő első (azaz ötödik gimnáziumi) osztályba bevonult a felsőkrisztinavárosi ministránsgárdából Pálfalvi Feri (Fidél) is, aki majd rövid ideig osztálytársam lett a Piarista Gimnáziumban, a II. d. osztályban. Az ő osztályukba járt egy későbbi, központi seminarista, nevezetes évfolyamtársam, a nagyvarosi Krichenbaum József is.

Húsvét után elvesztettük az osztályból Molnár Lacit, aki perforált appendicitisből hashártyagyulladást kapott, és menthetetlen volt. Az eset nagyon megrázott bennünket.

Osztályfőnökünk év végi jelentésében az osztály tanulmányi eredményének javulásáról számolt be, amiben én is örömmel részesültem (*ld. a 2.3.2. sz. mellékletben*). Tanulmányi eredményem a levéltári dokumentumok alapján a két év alatt szépen fejlődött.

2.4 Személyiségem alakulása

Anyám hagyatékából előkerültek az Esztergomból küldött leveleim, kegyelettel megőrizte majdnem mindegyiket. Ezekben a levelekben nagyon jól lemérhető a személyiség-fejlődésem (már csak az írásképen is). A levelekből kitűnik, hogy milyen nagy szegénység volt akkor. A családok havi 40,- Ft tartásdíjat fizettek értünk, s abból bizony nem sokra futotta. A fejlődő kamasz gyerek sok energiát fogyaszt, érthető, hogy mindig éhesek voltunk.

A levelek tanúsága szerint eleinte nagy honvágyam volt. Először voltam távol a szüleimtől, így ez érthető is volt. Rendkívül nagy akarással küzdöttem ellene. A karácsonyi szünet utáni első levelemben is feltűnik a honvágy szó, de később már nincs róla említés.

Év végén a prefektus minden növendékről jellemzést (információ) készített. Erre nyomtatott, anyakönyvszerű fólió íveket rendszeresítettek, amelyben szerepel a növendék neve, születési helye, anyanyelve, karaktere, jámborsága, tehetsége, annak alakulása, fegyelmezettsége, társalgási modora, rendszeretete, tisztasága, tanulmányi előmenetele és egy néhány mondatos „észrevétel”, inkább jellemzés.

Az első évben a jellemzést Dr. Sima János írta, a második évben pedig Dr. Liska Zoltán. Már akkor sem vívtam ki osztatlan elismerést előljáróimnál, bár mutattam haladást a nevelés hatására, jóakaratom eredményt hozott, kezdtem fejlődni.

2.5. A politikai események

A *Mindszenty per*, illetve a politikai élet változásának hullámain nem nagyon fogtuk fel, bár mindig tudomást szereztünk arról, hogy éppen kit tartóztattak le a vezetők, vagy az ismerősök közül.

Már 1950 nyarán is előfordult, hogy váratlan hatósági személyek megjelenése, adatgyűjtése bizonyos félelmet keltett a vezetőségben, amint azt, pl. az ÁVH megbízottjának látogatása után a rektor jelentette (*ld. 2.5.1. sz. melléklet*).

A Püspökkari Konferencián belül egyeztetések indultak a különböző egyházmegyékben szervezett Cursus Praeparatoriusok iskolarendszerré szervezésére (*ld. 2.5.2. sz. melléklet*). A szervezésben élen járt Koszterszic József, kalocsai kisszemináriumi rektor, az ismert ifjúsági regényíró (Fulgur, Iluska, stb...).

Mi semmit nem tudtunk arról a folyamatról, ami közben zajlott az állam és egyház között. Az Állami Egyházügyi Hivatal jelentéseket kért az egyházmegyéktől a kisszeminaristákról és a teológusokról. Az egyházi hatóság azt az álláspontját akarta fenntartani, hogy nem működtet középiskolát, hanem fiatalokat nevel teológiai előképző tanfolyam keretében (*ld. 2.5.3. sz. melléklet*).

Nem kaptunk aktuális tájékoztatást arról sem, hogy az oktatási kormányzat fel akarja számolni a kisszemináriumokat, és az egyházi hatóság levelezést folytat tanulmányaink lehetséges beszámítására, az intézményben végzett tanévek megmentésére (ld. 2.5.4. sz. melléklet).

Mi csak stencilezett bizonyítványokat kaptunk, amelyeket lemásolhattunk a szülői láttamozáshoz, majd vissza kellett adnunk. Egy példánya, a 2. osztály év végi eredményéről nálam maradt (ld. a 2.5.5. sz. mellékletben).

Időközben az állam már el akarta venni a Szeminárium épületét is, hogy abban szakközépiskolát és kollégiumot létesítsen, az egyház pedig arra tett lépéseket, hogy több vidéki szemináriumot összevonjon Esztergomban, és megmentse az ősi épületet (ld. 2.5.6. sz. melléklet).

A kormányzat bizonyult erősebbnek, és keresztülvitte akaratát: Első lépésben megszüntették a kisszemináriumokat, később elvették az épületet is.

A bizonyítványainkat nem érvényesítette az állam, a továbbtanuláshoz a helyi közigazgatási szervezetenél kellett kérelmet benyújtani. Egy osztályból magánvizsgát engedélyeztek a volt növendékeknek (ld. 2.5.7. sz. melléklet), azután állami, vagy egyházi középiskolában folytathattuk a tanulmányainkat. Mivel *csak egy* magánvizsgát engedélyezett a Minisztérium, illetve a Fővárosi Tanács Oktatási Főosztálya, egy tanévet elveszítettem

A budapesti **letelepedési engedélyt** - szüleimhez költözve – már korábban megkaptam (ld. 2.5.8 sz. melléklet).

Itt megszakadt a folyamat, újra civil diák lettem, a Budapesti Piarista Általános Gimnázium II. d, majd a félévi osztályozás után, - saját kérésemre - II. c osztályos tanulójaként folytathattam tanulmányaimat.

1. Esztergom-Budapest

Érettségi után **újra** jelentkeztem Esztergomba. A felvételi vizsgát (concurus) időben meghírdették (*ld. 3.1.1.sz. melléklet*), majd június 30-án (*ld. 3.1.2 sz. melléklet*) tartották a Kis-Duna partján álló „új” szemináriumban, amely korábban apácázárda volt. Hol volt már a hatalmas, négyzet alaprajzú szeminárium, a templomnyi kápolna, a tilos márványlépcső, a pompázatos aula... Orosz katonák lakták és dúlták szét az épületet.

Az új jelölteken kívül ott volt néhány korábbi kisszeminarista osztálytársam is, Fehér Laci azonban már nem jött vissza, az egyházzenei pályát választotta.

Az előjárók javasolták, hogy a budapesti Központi Szemináriumba küldenek, a Hittudományi Akadémiára (*ld. 3.1.3 sz. melléklet*). Örömmel elfogadtam, mert így (kitüntető rangja mellett) közel lehettem az otthoniakhoz és utazás tekintetében is gazdaságosabb volt.

Az **első és egyetlen kinevezésemet** augusztus 6-ai dátummal Hamvas Endre csanádi püspök, esztergomi apostoli kormányzó megbízásából Hajós József szemináriumi rektor írta alá (*ld.3.1.4 sz. melléklet*).

Augusztus közepétől közel egy hónapot Esztergomban töltöttünk (*ld. 3.1.5 sz. melléklet*) azokkal a társainkkal, akiket az ottani főiskolára vettek fel, hogy megismerjük egymást, latint tanuljunk és beleszokjunk az új életformába. Itt közölték, hogy négyen leszünk „új centralisták”: Krichenbaum József, aki a kisszemináriumban egy évfolyammal alattunk járt, Rubint Ferenc, aki a Piarista Gimnázium párhuzamos „b” osztályában évfolyamtársunk volt, Somogyi Sándor, aki osztálytársam volt, és én.

Megmaradt leveleimből tudtam meg, hogy néhányad magammal kezdettől reverendában járhattunk, mert erre a kisszemináriumban jogot szereztünk. Így azután kivételezett helyzetünk volt a bazilikai asszisztenciáknál, ahová egyébként is kora reggel, 6 órára feljártam ministrálni Bartl professzornak, vagy Budai professzornak, az akkori rektornak (aki Dr. Szőnyi Alfréd barátja volt, neki „öreg madár,” nekem „János bácsi”), vagy az éppen akkor szabadlábra helyezett Mátray kanonoknak, a korábbi vikáriusnak.

2. Központi Szeminárium:

Az épület a múlt században a Pálos rend központi kolostora volt (302-303), szép klasszikus kerengővel (Quadrum, 304), és az utcai frontján kétemeletes gyönyörű könyvtárral (Pálos terem 312-315).

A kerengő udvarán Mária szobor állt (305) virágok és bokrok között. Itt tartottuk a májusi litániákat.

A keresztszárnyban, a II. emeleten volt a másfél emelet magas kápolna (309-311), alatta pedig a díszterem (Aula, 307-308).

Az épület szorosan hozzáépült az Egyetemi Templomhoz (301, 306), a földszintről bejárattal a templomba és a sekrestyébe, az első emeletről az oratóriumba.

301. Az Egyetemi templom

302. A Központi Szeminárium

303. A Szeminárium bejárata,

304-305. Quadrum (a felújítás után, 2000-ben)

306. A templombelső

307-308. Díszterem (Aula)

309. A kápolna

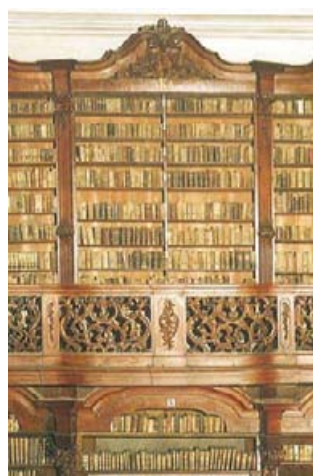
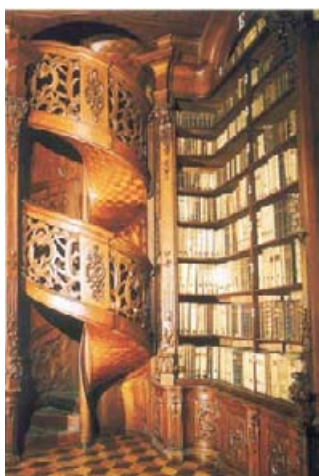
310. Bejárat

311. Apszis és oldalfreskó

312. A Pálóc Könyvtár bejárata

313-314. Részletek a könyvtárból

315. A Pálóc-terem mennyezete

316. Részlet a kertből

A Templom mellett volt a kijárat a kis háromszög formájú kertbe (316), ahol középpütt szökőkút állt (öntöttvas béka vízköpőkkel, amelyek egyikének később még szerepe lesz), a kút és az épület között virágágyak voltak, a másik oldalon pedig a sportpályák: röplabdahálóval és kosárpalánkkal.

Szeptember 15-16-án volt a **bevonulás** időpontja. A rektor –Esztergomnak küldött jelentése szerint 22-en voltunk új első évesek, összesen 103 volt a ténylegesen bevonult növendékek száma (ld. 3.2.1. sz. melléklet).

A **napirend** szoros volt, amint az ÁEH-nak beadott előjárói jelentésből kitűnik (ld. 3.2.2 sz. melléklet):

Korai kelés, torna az évszak és időjárás szerint vagy a folyosón, vagy a kertben. Mosdás, öltözés, majd pedig fél óra elmélkedés a kápolnában, vagy sétálva a teraszon, illetve a kertben.

Szentmise a kápolnában, vagy ha valaki ministrált, akkor az egyetemi templomban.

Reggeli a földszinti étkezőben (refektórium), amelynek bútorzata még a múlt századi kolostori stílusnak megfelelő volt, sötét faburkolattal, amelybe a terem közepén szószék(felolvasó)fülkét építettek. Itt mondtuk el évente a próbaprédikációkat. A reggeli minősége az esztergomi 1949. évihez képest nem sokat javult.

Reggeli után pár perc állt rendelkezésre a felkészüléshez. Az *előadások* 8 órakor kezdődtek és általában dupla órák voltak.

Közös ebéd: nekünk a földszinten, az előjáróknak az első emeleten. Azt, hogy előjáróink nem tartottak velünk, eleinte nehezményeztük. Úgy gondoltuk, hogy *egy csapat* vagyunk, ami azután évfolyamunkra, és még később egész növendék közösségünkre bizonyított is lett.

Ebéd után *adoráció* a kápolnában, majd rövid szabadidő. Idegen szobába belépni kicsapás terhe mellett tilos volt, ezért csak az ajtóban álltunk, s fűtési időszakban egyik lábunkat kint hagyva szorosra fogtuk az ajtót, úgy szomszédoltunk.

Kétórás *stúdium* után (amikor szilencium volt) kétnaponta, kettesével-hármasával lehetett *sétára* menni a városba, vagy labdajátékokat játszani a kertben. Időnként ellógtunk hozzánk Budára, egy kis uzsonnára Vit (nevét később Adriányira változtatta) Gabival, vagy Rubint Ferivel, vagy Rózsa Pistával, akikkel nagyon hamar szoros barátság szövődött. A látogatói csomagokat a mindig éhes évfolyamunk hamar eltüntette.

Séta után tanulás volt *vacsoráig*, amit rövid szabadfoglalkozás (*rekreáció*) követett. Ekkor lehetett például karambolos biliárdot játszani az egyik társalgóban, aminek kiválósága volt az egyéb sportokban is jó Fábíán István, vagy Vénusz Gyula, ők felettünk jártak egy évfolyammal. Érdekes alakja volt a társalgói estéknek Rédly Elemér is.

Fűtési időszakban, vacsora után, négyesével salakot hordtunk a kazánházból a gazdasági bejáróhoz, a szemetes edényekbe, ahonnét azt elszállították. Ennek a munkának is volt évente más-más brigádvezetője (pl. Téglás Pali, Rózsa Pista), aki a beosztásunkat készítette.

Heti egy alkalommal volt *fürdési* lehetőség: kádas kabinokban, ahol első évben Téglás Pál volt a fürdőmester.

Lefekvés előtt *elmélkedési pontokat* (előkészítő gondolatokat, vázlatokat) hallgattunk, és esti imát végeztünk a kápolnában. Kijöveteltől reggelig szilencium volt, de még szabad volt rövidebb időre bemenni a tanulószobába.

3. A közösség

Elhelyezés az épületben:

Az I. emeleten laktak az előjárók közül:

- az utcai szárnyon a rektor, Dr. Galla Ferenc (egyben az Akadémia történész professzora), és a tanulmányi felügyelők;
- Dr. Semptey László prefektus (a régi esztergomi aulista, aki úgy járt, mintha nem is lépett, hanem méltóságteljesen siklott volna, akire ráragasztottuk kedvenc szavát: „előjáróság”);
- Dr. Géczy József prefektus (ahogy később megismertük amatőr műasztalos és kertész).
- a gazdasági igazgató (vicerektor), a biblikus Dr. Kosztolányi István, aki nekünk később (Dr. Németh Antal korai halála után) megbízottként öszövétséget is előadott
- A kerti oldalon volt a lelkiigazgató (rector spiritualis), Dr. Papp Imre lakrésze.

Az első és másodévesek itt is közös tanulószobába (*Studium*), illetve hálóterembe (*Dormitorium*) költöztek, a korábbi, az esztergomihoz hasonló körülmények közé.

A tanulószoba a III. emeleten volt, ablakai a kert felé, az ELTE jogi karának épületére nyíltak. Igyekeztünk esztétikusan és otthonosan kialakítani, berendezni, ugyanakkor a vallási élet is mindenütt jelen volt: pl. májusban külön kis oltárt állítottunk.

Hálótermünk a II. emeleten, a Pálos könyvtár mellett helyezkedett el, s a központi fűtés ellenére is hideg volt. Elrendezése és berendezése egyezett a korábbi esztergomival, azzal a nem kis különbséggel, hogy itt már hidegvizes sormosdó volt a falra szerelve. Ablakai az Eötvös Lóránd utcára (azelőtt és most már megint Papnevelde utca) néztek volna, szemben az ELTE Apáczai Csere János Gyakorló Gimnáziummal, de maratott üveg volt bennük.

Évfolyamtársainkkal az első két évben együtt voltunk éjjel-nappal. Eleinte méregettük egymást, ismerkedtünk. Nem szerettük, ha valaki villanyoltás után mászkált a hálóteremben. Ezért a mackós termetű Rózsa Pista ágyába, - aki kezdettől foglalkozott műszaki ügyekkel -, és esetenként később feküdt le, egyszer egy luftballont tettünk, hogy ha szokása szerint bedobja magát az ágyba, az elpukkanjon. Nem így történt. Pista észrevette és nyöszörgetni kezdte. Szilencium volt, nem válaszolhattunk!

Az ország különböző részeiből jöttünk, különböző iskolákból, különböző családokból, telve tiszta szándékkal jövőnk életünk, és bizalommal az intézmény és vezetősége iránt. Többé-kevésbé naivak voltunk és akkor még nem vizsgáltuk előjáróink, professzoraink emberi magatartását, helytállási készségét vagy éppen lojalitását a nehéz politikai környezetben. Ilyen szempontból meglehetősen izoláció vette körül az életünket.

Harmadévtől a növendékek kettesével-hármasával, a felsőbb évesek jobb esetben egyedül, a hatodévesek mindig egyedül laktak „cellákban”, amelyekben hideg vizes mosdó volt. Harmadéves korunkban hárman laktunk együtt Rubint Ferivel és Rózsa Pistával, negyedéves korunkban a folyamatos építkezés miatt Rubint Ferivel osztoztunk egy cellán, ötödéves koromban végre külön szobám volt (ld. 3.3.1 sz. melléklet).

Lelki nevelésünk a spirituális feladata volt, aki igény szerint fogadta a növendékeket beszélgetésre, és ő tartotta a napi elmélkedési előkészítőt. Gyóntatót mindenki szabadon választott, legtöbben őt választották.

Emberi nevelésünk a tanulmányi felügyelő, a *prefektus* feladata volt, akinek segítői (a már Esztergomban, 1949-ben megismert rendszer szerint) idősebb növendékek, a **duktorok** voltak. Az alsóbb évfolyamok Dr. Ghéczy Józsefhez tartoztak, az idősebb növendékeket pedig Dr. Semptey László felügyelte.

A duktori intézményben volt főduktor is: belépésünkkor Cserpes Jenő esztergomi hatodéves viselte e tiszte. Ezek a kiválasztottak valószínűleg meg a később divatosá vált „diákönkormányzat” elvét. A mellénk kijelölt két duktor első évben az esztergomi Bagi István (később az Intézet püspök-rektora) és a szombathelyi Schimmer József lett, majd másodévben a szombathelyi Seregély István (később egri érsek és a Püspökkari Konferencia elnöke) volt.

Bagi István is – aki még az esztergomi küsszeminariumból régi ismerős volt –, Schimmer József is kedves, barátságos személyiség volt, őket szerettük.

Seregély Istvánt nem kedveltük, ő már akkor is olyan „nyársatnyelt” volt.

A rendszer utolsó láncszemét az évfolyammegbizott (titkár), a **bidellus** képviselte. Hivatalosan ő volt az előjárók és közöttünk a közvetítő.

Egyéb „ifjúsági tisztségviselők” is voltak (ld. a 3.3.2. sz. *mellékletben*)

Az állami Egyházügyi Hivatal folyamatosan rajta tartotta a szemét a Szemináriumon. Ennek egyik formája az volt, hogy az előjáróság időről időre beküldte a növendékek névsorát, a személyi adatokat, szülők nevét, lakáscímét.

A személyiségnevelés, tudatformálás, kultúrigények alakítása (így több mint negyven év távlatából tekintve) nem volt az intézmény erőssége. Mi öntevékenyek voltunk, és egymást segítve pótoltuk azt, amit a hivatalos program nem nyújtott.

A Szeminárium vezetősége a növendékekről évente jelentést (*információ*) küldött az egyházmegyéék vezetőinek, és ehhez a vakációban tanúsított magatartásáról tájékoztatást kért a növendék lakóhelyének plébánosától is. Az előjárói információ tartalmazta a tanulmányi eredményt és a személyiség fejlődéséről kialakított véleményt. Négy fellelt információból az tűnik ki, hogy előjáróimnak mindvégig problémás személyiség voltam. Az utolsó ismert vélemény szerint „*pozitív irányú fejlődés is megállapítható, elgondolkodtató azonban, hogy kiterjedt érdeklődési világa nem clericalis, hanem jobbadán saecularis irányú.*”

A Piarista Gimnáziumban a fiatal osztályfőnökünk, Vizvári László, bátor kiállásra, a közösségi érzés, a szolidaritás fontosságára nevelt bennünket. Lehet, hogy ennek következtében többször, vagy keményebben adtam hangot bizonyos problémáknak, mint amit a hierarchiában még meglévő, erős feudalista beidegződés egy ilyen intézetben megengedett. Ez egyébként tükröződik azokban a szófordulatokban, amelyek a mellékelt dokumentumokban számtalanszor előfordulnak, pl.: „excellenciád felszentelt kezeit csókolva, s Intézetünket érsekatyai gondoskodásába ajánlva vagyok hódoló tisztelettel” ...

Énekkar

Akiket Dr. Takács Nándor, a (karmelita) karvezető nem sorozott be az **énekkarba**, többnyire minden vasárnap asszisztálni járhattak a nagyobb budapesti plébániákra. Eleinte szívesen kijártam, később azonban, ahogy a nagyobb helyekre közismert békepapokat diszponáltak, én is beálltam az énekkarba.

317. Rubint Ferenc

318. A pulpitusnál

319. Studiumunk ablakai

320. A kertben

321. Adriányi (Vit) Gábor

322. A II. emeleti teraszon

323. Esztergomi elsőévesek Bagi István
duktorral

324. Májusi Mária-oltár

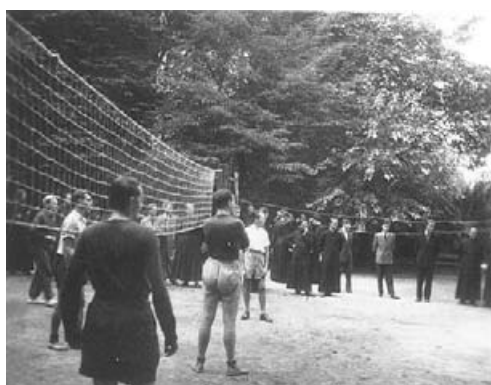
325-327. Részlet a III. éves és a IV. éves „lakosztályból” (a hagyományos berendezés öreg és puritán volt).

328-329. Ötödéves koromban lett önálló szobám.

4. Nagyséta - sport - kirándulás

Csütörtök délutánonként kötelező kirándulások, *nagyséták* voltak, amikor hol kisebb, hol nagyobb csoportokban, sokszor kimentünk a Budai hegyekbe, vagy hévvel, busszal a közeli Pilisbe. Ezt a lehetőséget gyakran ki is használtuk, mert akkor magunk között lehettünk. Szívesen jártunk, pl. a Lajos-forráshoz, vagy Makkos Márián keresztül lementünk Budakesziig (332-347). Futballozni a Margitszigetre jártunk, az „Úttörő stadionba”, amit esetenként kibéreltünk. Egyik alkalommal, amikor valamilyen sérülés miatt nem játszhattam, a közvetítést az otthon maradottaknak - Pluhár-Szepesi szerény követőjeként - magnóra mondtam, amelyet azután a társalgóban lejátszottunk. Ha séta helyett sportolni akartunk, röplabdázni (330-331), vagy kosarazni lehetett a kert egyik végében a szökőkút és az ELTE épülete közötti részen.

↑↑
330-331. Röplabdamezőzés a kerti sportpályán

332. Nem mindennapos üzenet 1957-ben,

333. Nagysétán Makkos Máriára felé

↑↑
334-335. Gyakran szerveztünk ilyen „megyés” kirándulást, vagy nagysétát

↑↑
336. Mézevés a Normafánál

↑↑
337. A Holdvilágárookban, hazafelé

338-339. Szívesen kirándultunk évfolyamunkkal a Lajos-forrás vidékére:
tavasszal, ...

340-341.ősszel,
vagy

↑↑
342-343. akár téli időszakban is

↑↑
344-345. Csoportos csúszás előtt és után

346. Viadal Rubint Ferivel

347. Megúsztam, életben maradtam

348. Látogatóban Dr. Cserpes
Jenőnél

349. Intézeti kiránduláson a Pákozd
emlékműnél

350. A veszprémi várban

351. Margitsziget, rózsakert

Évente néhányszor, ha pl. hétköznapi előadási szünnap volt, vagy vizsgaszakban, kirándulásokat szerveztünk: Pannonhalmára, Veszprémbe (349-350), a Balatonhoz, stb.

Mi, esztergomi növendékek, rendszeresen húsvét keddjén tettünk látogatást az esztergomi Alma Materben, amikor Budai János bácsi, a rektor, az előjárók és növendéktársaink is nagy szeretettel fogadtak minket.

1957. évi látogatásunk kapcsán valamiféle pletyka keletkezhetett (hírszolgálat!), ugyanis a beszélgetések során természetesen szó esett a politika begyűrűzéséről, az előjárók magatartásáról, stb, mert 1958. április 3-i levelében az esztergomi rektor menteni igyekezett minket (ld. 3.4.1. sz. melléklet).

5. Kulturális életünk

Olvasmányainkhoz rendelkezésre állt a Magyariskola Könyvtára, a Pálos Könyvtár, beiratkozhattunk az Egyetemi Könyvtárba.

Színjátékok

Igényszintünk különbözött, mégis egységes csapatot alkottunk a közösségi feladatok elvégzésében. Örömmel vettünk részt a **“mikulási játékok”**-ra, valamint a **farsangi előadásokra** való felkészülésben, ünnepi előadások és hangversenyek megrendezésében.

Egyik alkalommal *Moliere: Botcsinálta doktor* c. darabjában Rózsa István alakított nagyot Sganarell szerepében (352-353). A „*Tabula rasa*”-ban a hisztérikus kegyelmes asszonyt Adriányi Gábor játszotta, a kegyelmes urat pedig én (354-355). Másik alkalommal előadtuk *“Karinthy: Bűvös szék”* c. darabját (356-359), amelyben a “miniszter” szerepét rám osztották, a titkár Somogyi Sanyi volt. Varjú Vilmos páratlan figuraként mutatkozott be a piros sapkás hordár szerepében.

Előadtuk többek között *„Nóti Károly: Sakk-matt”* (360-361) c. valamint *„Vonósnégyes”* (362-363) c. darabjait is. Az előbbiben Krichenbaum József alakított sikeres női szerepet.

Nem maradhatott ki a darabokból Balázs Tibor, Mádi György, Lőrincz Sándor, Szegedi László, vagy (az autóbalesetben korán meghalt és a női szerepekben is kiváló) Hevér György sem.

A jelmezeket saját költségünkre a jelmezkölcsönzőből béreltük, a díszleteket magunk terveztük és gyártottuk.

351-352. Moliere: Botcsinálta Doktor

353-354. Nóti Károly: Tabula rasa

355-356. Karinthy Frigyes: Bűvös szék

357-358. Karinthy Frigyes: Bűvös szék

359-360. Nóti Károly: Vonósnégyes

361-362. Nóti Károly: Vonósnégyes

Kár, hogy nem készültek jobb fényképek arról a **betlehem**i játékról (363-368), amelyben Balázs Tibor volt Szűz Mária, Szakál Antal Szent József, Lőrincz Sándor jós, Mádi György Heródes, Krichenbaum József és Fóti János angyal, a három király pedig: Rózsa István, sisakban-mellvértben, Adriányi Gábor fejszálban illetve én turbánban, díszes kaftánban. Orbán János és Tóth László szerepére már nem emlékszem.

↑↑
363. A jós meghallgatása

↑↑
364. A jövendölés

↑↑
365. Heródes vendégségében

↑↑
366. Heródestől kijöve...

367. A célnál

368. A játék többi szereplője

Hangversenyek

Később, amikor már a pécs(várad)i Károlyi Róbert is központista lett, gyakran koncerteket is rendeztünk. Ennek részeként *operakórusokat* is előadtunk, pl. Verdi: Trubadúrjának katonakórusát az I. felvonásból Ferrandó (Krichenbaum) elbeszélésével, stb.

A központi Szeminárium 150 éves jubileuma

Elsőéves korunkban, 1955-ben ünnepeltük az Intézet Pestre telepítésének 150. évfordulóját. Annak illusztrálására, hogy egy ünnepély megszervezése „aulista rendtartás szerint” milyen széleskörű levelezést igényel, példaképpen bemutatom a dokumentáció egy részét.)

Galla Ferenc rektor március 2-án kelt levelében tájékoztatta az esztergomi apostoli adminisztrátort, Hamvas Endre csanádi püspököt a lehetséges időpontokról és a program választékáról (ld. 3.5.1 sz. melléklet). Hamvas püspök május 5-ét jelölte ki, amely abban az évben csütörtökre esett, és programként csendes főpapi szentmise utáni ünnepi díszgyűlést hagyott jóvá. Ünnepi szónokként felkérte Dr. Rogács Ferenc pécsi koadjutor püspököt, mint az Intézet egykori növendékét, aki a felkérést elfogadta (ld. 3.5.2 sz. melléklet). A rektor meghívta a püspöki kart is, amit Dr. Hamvas Endre esztergomi ordináriusként megköszönt (ld. 3.5.3. sz. melléklet)

Az ünnepély díszes körülmények között zajlott le, sok szépen dekorált korábbi növendék és a püspöki kar, illetve a kormányzat (ÁEH) kiküldöttje részvételével. A fényt és ünnepélyességet a Szeminárium kórusa is emelte. Az emlékbeszédért az ordinárius Dr. Rogács Ferencnek köszönetet mondott.

A mi ünnepelésünk szegényes volt ahhoz képest, amelyet 1998-ban az Intézet fennállásának 350. évfordulója alkalmával rendeztek, és ünnepi albummal tetézték. Artner professzor annak idején mondta a szellemes szentenciát, ha hiányoltuk a kiadványt, hogy „amit pap ír, arra nincs papír.”

Magyar Egyházirodalmi Iskola

A „Magyar Egyházirodalmi Iskola” önképzőkör jelleggel működött, rendes évi programmal és az ülésekről készült jegyzőkönyvekkel (ld. pl. az 1957-58 tanév programját és jkv-ét 3.5.4 és 3.5.5 sz. mellékletek). Évenként választott tisztségviselők voltak: elnök, titkár, főjegyző, aljegyző, pénztáros, könyvtáros, és háznagy. A tisztségek betöltése, illetve a választás nem volt mindig egyszerű. Ezt tanúsítja az 1957. évi eset, amikor sem a májusi, sem a szeptemberi választás nem vezetett eredményre.

Emiatt az 1957. szeptember 30-ai előljárói konferencia úgy határozott, hogy:

„a Magyar Iskola több tagjából hiányzott az a művelt viselkedés, okosság, megfontoltság és higgadtság, aminek a presbyter elengedhetetlen tulajdonságának kell lennie. Másrészt sérelmet szenvedett a testvéri szeretet és felidéződött bizonyos mérvű botrányokozás is.”

Ezért, büntetésből 1957-ben nem Krisztus Király vasárnapján, hanem csak adventben volt a szentelés és a kisebb rendek feladása. Úgy látszik ez volt a megtorlásra bevált módszer (ld. Esztergom 1949!).

Mivel háromszori választással sem jutottunk eredményre, az előljárárság ez „egy alkalomra” felfüggesztette a Magyar Iskola autonómiáját, és a rektor elnökké kinevezte Bodó Aladár (egri) VI. évest, elnökhelyettessé pedig Nagy Imre (esztergomi) V. éves növendéket (ld. 3.5.6. sz. melléklet).

Évente meghatározott témákra lehetett pályázni, amelyek díjait az Akadémia professzorai, a Szeminárium előljárói, illetve magasabb évfolyamos társaink

tűzték ki. Ilyen pályázatokra készítettem az eredetproblémákkal (kozmosz, élet) kapcsolatos, illetve a bibliafordítások története, stb. dolgozataimat. Csak egy évből maradt fenn dokumentum a pályadíjakról, amely rám nézve éppen kedvezőtlen volt, mert a nekem megítélt díjat professzorom nem adta ki teljes összegében (ld. a 3.5.7. sz. melléklet).

6. A növendékek anyagi támogatása

Ahogy korábban is említettem, akkor még nem érzékeltük, hogy milyen szegény volt az ország. A közel 600 Ft-ból, amit az egyházmegyék egy-egy növendék ellátására fizettek, nem éltünk jól, pedig ez az összeg több volt, mint egy alkalmazott havi fizetése.

Szokás volt, hogy az egyházmegyék vezetői karácsonyra pénzajándékot küldtek növendékeiknek, amelyet a rektor osztott ki alkalmas időben.

1954. december 5-én Galla Ferenc rektor Hamvas Endre apostoli adminisztrátorhoz fordult a karácsonyi ajándékért, megemlítve a szemináriumi költségvetés sanyarú állapotát és 100-150 Ft/főt kért az esztergomi növendékek egyenkénti megajándékozására Hamvas püspök a 20 növendék részére 1000,- Ft kiutalását rendelte el Gerófy Béla esztergomi prefektus közvetítésével az ajándécsomagok elkészítéséhez (ld. 3.6.1 sz. melléklet). A pénzajándék mellett 20 db új fordítású Újszövetségi Szentírást is rendelkezésre bocsátott.

1955. november 30-án Halász György rektor fordult kéréssel az apostoli adminisztrátorhoz, megismételve a 100-150 Ft-os keretet (ld. 3.6.2 sz. melléklet).

1957-ben Potyondy Imre rektor már Endrey Mihály speciális delegátushoz intézte *előre hálás köszönetről tanúságot tevő kérését*, s nem hiába, a 22 növendék részére Endrey püspök 3000,- Ft-ot hagyott jóvá (3.6.3 sz. mell.).

1958-ban Schwartz-Eggenhoffer Artúr általános érseki helynöknek írt rektori levél 100,- Ft-ra redukálja a kérést, megjegyezve, hogy az esztergomi növendékek száma 24. A kért összegre szóló engedély december 12-én meg is születik (ld. 3.6.4 sz. melléklet).

Olyan ordináriusok is voltak, akik átvállalták a növendékek akadémiai tandíját, vagy szigorlati költségeit. Egy alkalommal, megyéstársunk, Hajnal Róbert levélben fordult Dr. Endrey Mihályhoz, hogy a Főegyházmegye vállalja át akadémiai tandíjköltségeinket. Az ordinárius a rektornak küldött levélben elutasította a kérést, utasítva egyúttal a rektort, járjon el, hogy a továbbiakban ne a növendékek levelezzenek a Főhatósággal, még úgy sem, hogy azt valamelyik előljáró ajánlással ellátja, hanem a növendékek kéréseit az előjáróság terjessze fel, (ld. 3.3.6.5 sz. melléklet).

7. A Szeminárium tatarozása

Az épület háború utáni tatarozásának minősége nem haladta meg az országos helyreállítás építőipari minőségét, ezért az ötvenes évekre már felújításra szorult az épület kívül belül egyaránt. 1957 őszére Dr. Endrey Mihály, esztergomi speciális delegátus külföldi támogatással 60.000 intenciót szerzett „ad intentionem dantis”, és ebből 500.000 forintot utaltatott az Intézet számlájára. A rektor levélben kérte fel az egyházmegyék vezetőit, hogy a felét arányosan elosztva vállalják át, míg a felét az esztergomi főegyházmegye fedezte (ld. a 3.7.1. sz. melléklet). Megkezdődtek hát a munkák, és ezzel mind az épület, mind a mi nyugodt életünk feldúlása.

8. A papi rend fokozatai

Ahogy növekedtünk korban és (talán bölcsességben is), évről évre egy-egy lépéssel közelebb jutottunk az oltárhoz:

- *Első évben* az évfolyam beöltözött. Akik korábban kisszeminaristák voltak és egyszer már jogot szereztek a reverenda viselésére, azok kezdettől úgy öltöztek. A többiek Krisztus Király ünnepére kaptak reverendát.
- *Másodévben* a tonzúra révén hivatalosan is a klérus tagjai lettünk (ld. 3.8.1 sz. melléklet).
- *Harmad és negyedévben* elnyertük a kisebb rendeket. 1957-ben, vagyis negyedéves korunkban, a Magyar Egyházirodalmi Iskolai ügyből eredő büntetésből Krisztus Király ünnepe helyett csak ádventben volt a kisebb rendek feladása és a szentelés (ld. 3.5.6. sz. melléklet).
- *Ötödév első félévében* megkaptuk a szubdiakonátus (ld. 3.8.2, 3.8.3, 3.8.4, 3.8.5 és 3.8.6 sz. mellékletek) és a diakonátus (ld. 3.8.7 sz. melléklet) fokozatait, amelyek révén ténylegesen a papi rend tagjaivá váltunk. 1958 november 2-án lettünk szubdiakonások, majd december 8-án volt a diakonussá szentelésünk. Mindkét szentelést Grósz József kalocsai érsek végezte

A tonzúra feladását Dr. Szabó Imre
esztergomi segédpüspök végezte
1955-ben

Szubdiakonátus és diakonátus -
Grósz József érkezése a szentelésre
1958-ban

A sorsunk azonban később úgy alakult, hogy a tervezett félév helyett kinek-kinek egy évet, esetleg még többet is várnia kellett az ordinációig, a papszentelésig.

IV. fejezet : Akadémiai évek 1954-1959

A Római Katolikus Központi Hittudományi Akadémián közvetlenül a Veni Sancte után volt a tanévnyitó, amelyen az évente rotáló rendben lelépő “e.i. dékán,” akkor éppen Dr. Artner Edgár, adta át a “láncot” és tisztét az utódjának Dr. Bánk Józsefnek.

A dékáni **Hivatal** az I. emelet udvari szárnyában volt. A hivatalvezető egy kopaszodó, hibáslábú jogász, Dr. Páldy József volt, az irodában Dr. Schweighofer József bencés szerzetes dolgozott.

Tehát megkezdődött a tanév. Kitöltöttük az indexeket, amelyeket a régi budapesti *magyar királyi* Pázmány Péter Tudományegyetem számára készített példányokból gyártottunk úgy, hogy átírtuk Római Katolikus Központi Hittudományi Akadémiára.

“Mi a .....Rektora köszöntjük az Olvasót. Tudatjuk valamennyi kar doktoraival, és akiket illet, egyenként és összesen, hogy XY-t felvettük...stb

Akkor még nem gondolhattuk, hogy jó néhányan nem érzük meg, hogy kitöltsék a befejezést tanúsító “Absolutórium”-ot is.

A Római Katolikus Központi Hittudományi Akadémia tanári kara (1954-1959)

1. Tanulmányaink

Az előadótermek többségben a III. emeleten voltak, ugyanitt, a folyosó két oldalán nyíltak a professzorok szobái, a tantárgyi “szeminárium” szobák.

A földszinten egy nagy teremben (a kis aulában) az I-II. évesek együtt, latinul hallgattuk a *filozófiát*, ahol Erdey professzor introdukciót, logikát, kritikát, kozmológiát és theodiceát adott elő, és ő vezette a skolasztikus filozófiai disputákat. Hozzá jártam filozófia szemináriumokra is.

Kecskés professzor a III. emeleten tartotta etika, pszichológia és szociológia előadásait ugyancsak latinul, de a bölcsellettörténetet magyarul. A két professzor teljesen ellentétes személyiség volt:

Erdey Ferenc jovialis, vizsgán vajszívú, piknikus öregúrvolt, aki kopaszságát oldalról körülfésült hajtinccsel igyekezett eltakarni.

Kecskés Pál rövidre nyírt hajú, sovány, száraz, szűkszavú, szigorú, disztिंगvált úr volt.

Első félévben nehezen szoktam bele a filozófiai gondolkodásba:

Logika vizsgán Erdeynél elégségest kaptam, ugyanakkor a bevezetés a hittudományba (introdukcio) c. tárgyából kitűnőt adott, és ezt a továbbiakban a többi tárgyából is majdnem mindig sikerült elérnem.

Kecskésnél az I. félévben megbuktam és az u.v.-n elégségesnél jobbat nem lehetett tőle kapni. A második félévben dupla erőfeszítéssel is csak jót tudtam szerezni és csak a második évben értem el jeles, majd a kitűnő minősítést.

A *filozófia szemináriumban* kezdtem foglalkozni természettudományi és természetbölcseleti kérdésekkel, illetve tanulmányok írásával. A másodéves pályázaton első díjat nyertem az eredetproblémákat vizsgáló dolgozatom első kötetével: a *kozmológiai-kozmogóniai* témát vizsgáló, „A világ eredete” c. tanulmánnyal. Kijárhattam egyedül könyvtárakba és a Szabadság-hegyi Csillagvizsgálóba is kutatni, adatokat, ismereteket gyűjteni. Az igazgató Dr. Detre László szívesen fogadott és sokat beszélgettünk természetbölcseleti kérdésekről, de elsősorban nem skolasztikus filozófusokról.

Az’57/58-as tanévben Erdei Ferenc témájára (a kiírás szerint: „Az élet keletkezése a modern természettudomány világánál”), elkészítettem az „Élet eredete” c. kötetet is, amellyel 150 Ft pályadíjat nyertem (*ld. a korábbi 3.5.5 sz. mellékletben*), de a harmadikat, az „Ember eredete” címűt már nem fejeztem be, mert a biblikus témák kerültek az érdeklődési körömbe.

A *történeti, irodalomtörténeti, biblikus* tárgyakból, nyelvekből kitűnő vagy jeles eredménnyel vizsgáztam.

Az *Ószövetséget* és a héber nyelvet Dr. Németh Antal tanította. Elmélyült tudós volt, római diplomával. Amikor mi beléptünk, akkor nevezték ki az ószövetségi tanszékre. Szerettük, kiváló ember volt és támogatónk a nehéz időkben, kár hogy korán meghalt.

A *keleti nyelveket* (arámi, szír, akkád) az igen idős Dr. Aistleitner József tanította.

Az *újszövetségi* szentírástudomány professzora, Dr. Szörényi Andor volt, aki ugyancsak Rómában végezte a tanulmányait. Később azt remélte, hogy utódot nevel belőlem. Ennek megfelelően kezelt is, aminek egyik megnyilvánulásából majdnem baj származott. Az 57/58-as tanévben ő volt a soros dékán, így nem használta a III. emeleti tanári szobáját, amit átengedett nekem. Az épületet abban az évben renoválták, így cellaszükében voltunk, s amint korábban említettem Rubint Ferencsel laktunk együtt. Én szerettem a „magánzárkát”, így többnyire abban a szobában tartózkodtam. Az akkori tanulmányi felügyelő, Dr. Fábián János, a szabálytalanság miatt botrányt akart kelteni, de a professzor mellém állt és így elsimult az ügy.

Hermeneutikából Szörényi prof. előadásai, és a szakirodalom (pl.: Székely István könyve) alapján készített jegyzetem volt a hivatalos vizsgaanyag.

A biblikus szemináriumban dolgoztam egy tervbe vett könyvem anyaggyűjtésével, a magyar bibliafordítások története (és nyelvi-nyelvészeti összehasonlító elemzése) témakörében, amelyet azonban már nem tudtam befejezni. Eredeti elképzelésem az volt, hogy a könyv első része lesz a licenciátusi dolgozatom. Ennek során találtam rá az Egyetemi Könyvtár kéziratárában Káldi György bibliafordításának kéziratában a fordító addig ismeretlen születési dátumára. A kódex oldalról fotómásolatot rendeltem, cikket írtam volna a Vigília szerkesztőségének, de a téma senkit nem érdekelt.

(Ugyanerre kísérletet tettem 2000. tavaszán az Új Ember szerkesztőségénél is, nem is válaszoltak a „Nem éppen kerek évforduló” c. benyújtott cikkemre.)

Latint és görögöt Dr. Liptay György tanított, és az első évben jeles latin érettségimre tekintettel nem kellett vizsgáznom.

Az *ókeresztény irodalomtörténetet* (Patrisztikát) és a *Theologia fundamentalist* Dr. Artner Edgár adta elő. Jó humorral tudta oldani a feszültséget és élénkíteni a lankadó figyelmet (nagy mondása volt akkoriban: „Amit pap ír, arra nincs papír”).

Az **elméleti** teológiai tárgyakból kitűnő-jeles-jó eredményeket vegyesen értem el a vizsgaszerencse forgandósága függvényében.

A *Theologia morális* és a vele kapcsolatos pszichológiai-pszichiátriai szeminárium Dr. Zemplén György birodalma volt. Szerette kipróbálni hallgatóin a Szondi féle tesztet (analízist), aminek én is alávettem magam. Ezt sokan nagyon modern dolognak tartották és jártak hozzá különórákra.

Amíg az alsóbb évfolyamokat végeztük, a *Theologia dogmatica* előadója Dr. Takács József professzor volt, kegyetlenségig szigorú ember, aki a követelmény szintet rendkívül magasra helyezte. Vizsgák idején gyakran hallottuk idősebb társainktól: “elvágta életem fonalát a Takács”. Amire odáig értünk volna, hogy hallgassuk, politikai okokból eltávolították az Akadémiáról, és egy idő után Dr. Cserhádi József lett az utóda. Mi már az ő előadásait hallgattuk. Én az ő vizsgáit jeles - jó eredménnyel éltem túl.

Később átváltott a *Theologia fundamentális*-ra és a halkszavú Dr. Gál Ferenc vette át az ő tárgyát. Gál professzort mi már nem hallgattuk. Mindkettejüknek több könyve jelent meg később, amikor már Artner szerint “arra is volt papír, amit pap ír.”

A *Teologia szakramentálist* Dr. Radó Polikárp OSB, igazi szobatudós, tanította. Vastag szemüvege mögött félénk szeme öniróniát is tükrözött. Később, egyik óráján nyíltan is bevallotta gyávaságát.

A *kánonjogból* három félévet hallgattunk, amelyet a kistermetű Dr. Bánk József adott elő. Nála az első két jegyem jeles, a harmadik egy “bene” az indexben.

Átlagos tanulmányi eredményem minden félévben **jeles** volt, ezzel az évfolyam legjobbjai közé tartoztam (Tanulmányi eredményeimet ld. a 4.1.1 sz. mellékletben). Évfolyamunk sem vallott szégyent tanulmányai értékelésében (ld. a 4.1.2 sz. mellékletben).

2. Első afférunk

1958. áprilisában az Akadémia hirdetőtábláján szokatlan hirdetés jelent meg: megváltoztatták az alapszigorlat, a baccalaureátus rendjét: olyan tárgyakat is csatoltak a szigorlati anyaghoz, amelyeket csak V-VI. évben hallgattak a növendékek, illetve nagy-mértékben megnövelték a kötelező (lexikális) anyag mennyiségét.

Mi akkor már túl voltunk a baccalaureatusi szigorlaton, tehát érzékenyen érintett bennünket a ránk is kiterjeszteni szándékolt kiegészítés. Megtárgyaltuk a dolgot, megfogalmaztunk egy beadványt, az érintettekkel aláírtattuk, és a szolgálati út megkerülésével beadtuk az Akadémiára. Ezt a precíz Félégházy prefektus gondosan fel is jegyezte a jövő számára (ld. 4.2.1 sz. melléklet).

Szörényi Andor volt a dékán, impulzív egyéniség, nem takarékoskodott a jelzőkkel, amelyekkel kezdeményezésünket minősítette. Első felindulásban az előterjesztésünk feltétel nélküli visszavonását követelte, de állhatatosságunk megtörte a lendületet, alkuba bocsátkoztak. Elértük, írásban nyilatkoztak arról, hogy ránk nézve, visszamenőleges hatállyal nem vonatkozik a rendelkezés. Ekkor előterjesztésünket visszavontuk.

3. Második afférunk

Az adott politikai környezetben, megtörtént az, amelyről a bevezetőben azt írtam, hogy *akiknek volt valami félteni valójuk*, azok olyan kompromisszumokba is belementek, amit mi keményen elítéltünk.

1958-59-ben az ÁEH-nál tett látogatás, illetve az Opus Pacis gyűlés esete kapcsán az Akadémia olyan kérdésekbe ártotta magát, amely csak a Szeminárium vezetőségére tartozott volna, mert *nem volt tanulmányi ügy*.

4- További afférjaim

1991-ben fölkerestem a Pázmány Péter Római Katolikus Hittudományi Akadémia rektorát, Dr. Török Józsefet, és kértem a *rehabilitálásomat*, illetve egyéni hallgatóként a tanulmányaim befejezésének engedélyezését.

Azt válaszolta, hogy írjak egy beadványt, amit a Kari Tanács ülése elé visz. Megírtam és benyújtottam (ld. 4.4.1 sz. *melléklet*). Az ülés után felkerestem a válaszürt. Azt mondta, hogy a Kari Tanács ismerni szeretné a „státuszomat”. Benyújtottam az Esztergomból kapott római dokumentum másolatokat. Erre azonban a mai napig nem válaszoltak.

Később Rubint Ferenc mesélte, hogy neki sem engedték meg a befejezést, de hogy a premontrei rend novíciusait taníthassa, kapott egy igazolást a végzett tanulmányairól (abszolutórium?).

Úgy látszik, hogy nem sokat változott a hangnem és a viszony „akkor és most”. 2000-ben külön kötetben készítettem tényfeltáró tanulmányt az 1959-es ügyről. Mivel a Szeminárium archívumában nincsenek meg az Akadémia akkori iratai, kéréssel fordultam a jogutód Pázmány Péter Katolikus Egyetem Hittudományi Karához a dokumentáció kiegészítéséért.

Válaszában a dékán - a Kari Ülés határozatára hivatkozással - elutasította a *válogatás nélküli publikálás* lehetőségét (ld. 4.4.2.sz. *melléklet*). Második levelemben konkrétan megjelöltem a keresett dokumentumokat, a Kari Ülés *változatlanul elutasító* határozatot hozott (ld. 4.4.3.sz. *melléklet*), de felhatalmazta Dr. Török József történész professzort, hogy bocsásson rendelkezésemre néhány dokumentumot *tanulmányozásra*. A kézirat lezárása után érkezett válasz miatt elhalasztottam a kiadást, hátha hozzájutok érdemi dokumentumokhoz.

Török József elég hidegen fogadott, és mindjárt egy hónap haladékot kért. Amikor újra felkerestem, kulturáltan fogadott, de nem sok reménnyel kecsegtetett.

Amire én megemlítettem, hogy meggyőződéseem szerint nem akarja elodázní a feladatot. Indulatosan válaszolt, és egy héten belül ismét találkoztunk.

Az elém tett iratkötegekben, amelyek dátum szerint az inkriminált időpontban keletkeztek, egyetlen, az ügygel kapcsolatos dokumentum sem volt. Iktatókönyvet nem mutatott.

5. Történelmi emlékezet

Török professzor a látogatásom során elővette a Pázmány Péter Katolikus Egyetem jubileumi albumát, és megmutatta, hogy abban mit írt az eseményekről, jobbra Adriányi Gábor 1961-es írására alapozva, amihez azért egy-két kritikai megjegyzést is fűzött, miközben szóban nagyra értékelte Gábort és a munkásságát, kapcsolatukat.

Majd megajándékozott az albummal, amit köszönettel elfogadtam.

Az *Új Ember* 2001. februárban beszámolt a Teológiai Tanárok januári konferenciájáról, ahol Török József '59-ről tartott előadást (gondolom annak apropóján, hogy egy kissé felkavartam ezt a pocsolyát). A beszámolóban az állt, hogy a 14 kirúgott kispapot társaik „önként” követték.

Erre írtam egy reflexiót az *Új Embernek Önkéntesség?! Címmel*. Ezt megmutattam a professzornak (*ld. 4.5.1.sz. melléklet*). Egyetértett a leközléssel, és örült azoknak a dokumentum másolatoknak, amelyeket megmutattam neki. A cikket *olvasói levél* formájában közölték a márciusi első számban.

Főlemlegettem Török professzornak a 10 évvel ezelőtti ügyet, amire azt válaszolta, hogy nem szándékosan fektette el az aktát, de az akkori két nővér, mint segítőtárs, sok galibát okozott.

Mondtam is, hogy a lelkén szárad, amiért befejezetlen vagyok, és nem lehettem teológiai doktor.

Kissé tréfásan megjegyezte, hogy ezért majd neki kell égnie a Purgatóriumban.

A politikától eleinte távol tartottak, és távol tartottuk magunkat. Az állam és az egyház kiegyezési tárgyalásai már hosszú ideje folytak. Eleinte (Mindszenty József akadályoztatása miatt) Czapik Gyula egri érsek, mint rangidős, volt a püspöki kar elnöke, a tárgyalások vezetője, nem sok eredménnyel, majd halála után kieszközölték Grósz József kalocsai érsek szabadlábra helyezését.

Püspököket, vezető beosztású papokat internáltak, elengedtek, majd újra házi őrizetbe vettek. Több internált ordinárius helyére békepap helynökök léptek.

Dr. Ghéczy József prefektust kihelyezték, Dr. Galla Ferenc professzort a rektorságból leváltották, katedráját ugyan meghagyták, de kitelepítették a házból, kapott egy szobát a volt ferences rendházban. Utóda Dr. Halász György lett, aki iránt nagy ellenszenv nyilvánult meg a növendékek között. Az "ellenállók" között számon tartott Dr. Takács József professzort is ekkor távolították el, amelyben a hírek szerint a lelépő dékán, Dr. Zemplén György, és a soros dékán Dr. Radó Polikárp egyaránt szerepet vállalt.

Számunkra a helyzet egyre bizonytalanabbnak látszott. Egyik évfolyamtársunkat, aki jóval idősebb volt nálunk, és aki korábban a recski tábor is megjárta, előbb eltávolították, majd október elején visszahelyezték

1. A forradalom

1956 októbere nem érte készületlenül a növendékeket. Civil barátainktól a látogatásokon, vagy az Egyetemi Könyvtárban megbeszélt találkozások alkalmával értesültünk a diákmozgólódásokról, a nép körében kibontakozó elégedetlenségről. Mégis meglepetés volt számomra *október 23-a éjjele* - amikor mi már két napja lelkigyakorlatos szilenciumban éltünk.

Másnap tudtuk meg, hogy mi történt: lövések dördültek el a Rádiónál. A zajra több elsötétített cella ablakán szűrődött ki fény, többen felébredtek. Annak ellenére, hogy igyekeztünk megtartani a lelkigyakorlat rendjét, egyszer-egyszer megszegettük a beszédtilalmat és megtárgyaltuk tapasztalatainkat. Nekem volt egy detektoros-fülhallgató rádióm, ami természetesen súlyos fegyelemszegés lett volna, ha az "előljáróság" felfedezi.

Átmerészkedtünk az Egyetemi Templom tornyába is, hogy lássunk valamit. A csütörtöki, Parlament előtti sortűz áldozataival ott robogtak át az Egyetem téren a teherautók a klinikák irányába.

A rendet azonban fenn kellett tartanunk, s ez talán sok mindentől visszatartott és talán meg is mentett minket. Amikor vége lett a lelkigyakorlatnak, a *társalgó* zümmögő méhkashoz lett hasonló. Úgy emlékszem, hogy a II. emeleti társalgóban volt egy nyilvános rádió. Amikor kimehettünk, először a hozzátartozókkal kerestünk kapcsolatot.

Többen a kórházakba mentek, néhányan az élelemosztásban segédkeztek. A klinikáknál összetalálkoztam volt gimnazista osztálytársammal, az orvostanhallgató Vastagh Gyurival, aki egy autóbusról pakolt le élelmiszert, gyógyszereket és kötszereket, amit az orosz katonák őrláncán keresztül, orvostanhallgató társaival hoztak. Hívtak, menjek velük.

Később jött a hír: *a hercegprímás kiszabadult*. Szemináriumi küldöttség (néhány előjáró és növendék) indult Budára, a vári, még mindig romos prímási palotához, hogy találkozzon a főpásztorral és meghívja a Szemináriumba. A prímás biztatta a küldöttséget, hogy felkeresi a szemináriumot.

Nyugat hallgatott. A primás is előbb tájékozódni akart. Nem a legszerencsésebb összetételű csoportok vették körül. Vártuk a megígért látogatását, ami az események kedvezőtlen alakulása folytán végül is elmaradt.

Gyerekkocsis anyák felvonulását tervezték a Szabadság téren, az amerikai követség előtt. Oda mentem: fiatal orosz katonák vontak sorfalat a téren, sok fekete hajú, mandulavágású szemű volt közöttük. Közelebb merészkedtem, kipróbáltam, hogy tudok-e beszélgetni oroszul. Az egyik, talán kazah fiú megkérdezte, hogy itt van-e *Szuec*? Felvilágosítottam, hogy hol vannak. Akkor még nem értettem a kérdését. Jöttek a GPU-sok és elzavarták az embereket, tiltották, hogy a katonák a néppel beszédbe elegyedjenek.

A forradalom elbukott. Szovjet csapatok inváziója indult Budapestre. Az okozott kár felért az 1944-es ostrom pusztításaival. Egyik reggel egy pufajkás, "gitáros" szovjet kiskatona küszött a kert túlsó szélén az egyetem tűzfala mellett: az ablakomból néztem, nem gondolva rá, hogy oda is pörkölhettek.

Az előjárók körében változást tapasztaltunk: Halász György rektor eltűnt, a szeminárium vezetését Dr. *Semptey* László vette át. A másik prefektus, Dr. *Félegyházy* József, akadémiai magántanár, aki várományosa volt az egyháztörténeti tanszéknek, külföldre utazott a rokonaihoz, és egy időre ottrékedt.

A forradalmi napokban hazafias *Szörényi* Andor tüze is egyre lohadt, végül is – számunkra nagy csalódás volt – „a korpa közé keveredett”, amint később, a sorsunkat meghatározó "békegyülés" idején ez kiviláglott.

Segélyakciók szerveződtek, amiben mi is szerepet vállaltunk: az *Actio Catholica* és a Karitászs többségében polgári-értelmiségi aktivistái mellett felekezeti különbség nélküli keresztény teológusok (ma *ökumenikusnak* mondanám) és rabbi növendékek részt vettünk a munkában. Először felmértük a rászorulókat, azután csomagkihordást vállaltunk. Ezt a *Magyar Vöröskereszt* 1957. január 28-án kelt levelében meg is köszönte (ld. 5.1.1. sz. melléklet).

A konszolidáció napjaiban a nemzetközi szervezetek és a katolikus egyesületek segélyszállítmányai egymás után érkeztek. A kisaula megtelt ruhaneműkkel, konzerv csomagokkal. Az *Actio Catholica* hölgyei és urai, valamint ezek rokonai és barátai egymás után jelentek meg (néhányan többször is) rosszabbnál rosszabb ruhákban és távoztak jobbnál jobb öltözetben. Először csak megjegyzéseket tettünk, majd egy félig magyar, félig latin szólást gyártottunk a bibliai idézet kifordításával: "*ha benti*, dabitur." Többen - az ott dolgozók közül - szót emeltünk ellene, de az illetékesek a "nyomtató ökör" magyarázatával takaróztak.

Ehhez mi nem asszisztáltunk tovább, Rózsa Istvánnal néhányan a Nemzetközi Vörös Keresztnél vállaltunk, a Gizella malomban, rakodó munkát.

Bemutatták Dr. *Fábián* Jánost, az új prefektust, aki korábban aulista volt Esztergomban. Kinevezése idején a Jézus Szíve lelkészségen volt kisegítő. Nem gondolhatta a hercegprimás (aki állítólag kezdeményezte ezt a kinevezést), hogy *Fábián* János is beáll a "béke-sorba", hiszen csak ennek következtében maradhat meg új beosztásában. (1957. április 5-ei kinevezését ld. az 5.1.2 sz. mellékletben.)

1957-ben az ENSZ napirendre kívánta tűzni a magyar 56 kérdését. Erre tiltakozó akciót indított a kormányzat és konferenciát szervezett, amelyen a Magyar Katolikus Püspöki Kar nevében Dr. Radó Polikárp O.S.B., akadémiai professzor szólalt fel. A konferenciát közvetítette a Magyar Rádió, így az előadás szövegét a Rádió archívumából kikértem (ld. 5.1.3.sz. mellékletben).

2. A megtorlás

Elkezdődtek a házkutatások és *letartóztatások*, kitiltások és visszavételek. Több társunk került vizsgálati fogságba, börtönbe.

Az egyik ügy az u.n. „Péter levél” volt, ami – be kell vallanunk – valóban röpirat volt. Ebben az ügyben megint csak arra kell gondolnom, hogy volt *belső hírszolgálat*.

Letartóztatták Fábián Istvánt, Iván Lászlót, Kuklai Antalt, Marcheschi Károlyt, Mézner Ferencet, Nagy Jenőt, Pavlics Istvánt, Schimmer Józsefet, Tabódy Istvánt, Vénusz Gyulát és Vigh Szabolcsot.

A Budapesti Fővárosi Bíróság 1958 január 10-én hirdetett ítéletet, amely szerint:

- Kuklai Antalt (III.r. vádlott) 10 évi börtönre ítélte;
- Vigh Szabolcsot (IV.r. vádlott) ellen az eljárást megszüntette;
- Vénudsz Gyulát (V. rendű vádlott) 6 hónapi börtönre,
- Tabódy Istvánt (VI. r. vádlott) 7 hónapi börtönre;
- Varjú Imrét (VII.r. vádlott) 4 évi börtönbüntetésre;
- Marcheschi Károlyt (VIII. r. vádlott) 5 évi börtönre;
- Mézner Ferencet (IX: r. vádlott) 1 évi börtönre;
- Iván Lászlót (X. r. vádlott) 8 hónapi börtönre ítélte.

Rendkívül furcsálltuk, hogy Dr. Endrey Mihály püspök, esztergomi speciális delegátus 1957. augusztus 17-én kelt, a rektornak címzett levelében Vénusz Gyulát és Vigh Szabolcsot, „*viselkedésükért, amely őrizetbe vételüket vonta maga után*”, a *legszigorúbb megrovásban* részesítette (ld. az 5.2.1 sz. mellékletben).

Újabb békepap, Dr. *Potyondi* Imre, székesfehérvári prelátus, kanonok, helynök (az egyik beszédéből ráragasztott jelzővel “sasanyó”) lett a rektor.

Megkezdődött az “oszd meg és uralkodj” elv alkalmazása, amiben hírek szerint Dr. Semptey Lászlónak nagy szerepe volt. A szóbeszéd szerint „más lojalitás” is terhelte, mi, esztergomiak szégyelljük, hogy ő is esztergomi.

Dr. Fábián Jánost a rektor hamarosan kinevezte az Egyetemi Templom helyettes templomigazgatójává is.

3. A „békepolitika” begyűrűzése életünkbe.

Az Opus Pacis, a “békepapok” egyesülete egyre nagyobb teret nyert, ahol sok karrierista kereste exkommunikáció ellenére is az érvényesülést. Minden lepergett róluk. Új szereplők tűntek fel a különböző egyházmegyékben.

1958-ban az Opus Pacis egyre erőteljesebb akciókba kezdett. (ld. 5.3.1. sz. melléklet). Dr. Endrey Mihály püspök, esztergomi speciális delegátus azt írta, hogy az Opus Pacis a Püspöki Kar vezetése alatt álló magyar katolikus békemozgalom

1958. áprilisában Mag Béla c. apát, az Opus Pacis intézőbizottság ügyvezető igazgatója, már Grósz József kalocsai érsek megbízására hivatkozással küldött meghívót a Szeminárium előljáróságának az április 17-ei, az Intézet

dísztermében rendezendő teológiai tanári konferenciára. A program szerint Dr. Szőrényi Andor megnyitója és Dr. Zemplén György: „A katolikus pap és a mai élet problémái „ c. előadása, illetve az egri rektor, Dr. Rakolczay Gábor: Az életre nevelés módjai és eszközei a szemináriumokban” c. előadása után a zárszót Dr. Endrey Mihály mondta.

Egyre nagyobb nyomás nehezedett a szemináriumi előljárókra és az Akadémia vezetőire, hogy demonstrálják a kispapok is az együttműködést. Ennek a „nyomásnak” azonban nem ismertek a dokumentumai. Mi pedig *keményen ellenálltunk*.

1958. május 19-én kellett volna először „békedemonstrációt” produkálnunk, illetve részt vennünk egy Opus Pacis rendezvényen, amelyen a hír szerint Radó Polikárp tartott volna előadást Moszkvai útról. Nemcsak hallgatói részvételt kívántak, hanem énekkari szereplést és versszavalást is.

Az *énekkari* próbán azonban közöltük, hogy erre nem kötelezhetnek minket, és évfolyamtársunk (negyedévesek voltunk), Krichenbaum József elsőként állt fel és hagyta el a helyiséget. Többen követték, majd az egész program kudarcba fulladt.

A *versmondó*, Sulok Tibor, akit (saját későbbi szavai szerint) Dr. Fábián János úgy kért fel, hogy a program a Szemináriumban lesz, amikor értesült a rendezvény helyéről, jobb belátásra jutott, és visszaadta a megbízatását, de ahhoz már túl későn, hogy valaki mást lehessen kijelölni helyette. A gyűlésen csak néhányan vettek részt.

Az *előljárók* másnap *konferenciát* tartottak, amelynek fő témája az engedetlenség (jus murmurandi ≠ jus inobediendi) kérdése volt.

Az előjáróságnak jó hírszolgálatra lehetett, mert a legsúlyosabb büntetést, az azonnali elbocsátást rótták ki Krichenbaum Józsefre. Sulok Tibor, aki elsőéves volt, csak rektori megrovásban részesült, illetve javasolták az év végével az esztergomi szemináriumba való visszahívását.

Az *évfolyamfelelősöket* (bidellusokat), mint megbízhatatlanokat, *leváltották*, az énekkar szokásos jutalmazását megvonták, és jogot formáltak arra, hogy az év végi minősítéseknél javaslatot tegyenek további fegyelmi intézkedésre (ld. 5.3.2. sz. melléklet).

Mi a dolgot nem hagytuk annyiban: a *szolidaritásunk erősebb volt félelmünk-nél*, és közöltük, hogy amennyiben Krichenbaum József elbocsátását nem vonják vissza, mi is kérjük magunkra a büntetés kiterjesztését..

Ez akkora szembeszegülés és engedetlenség volt, hogy megtorpanásra bírta az előjáróságot és megsemmisítették az elbocsátó határozatot. A nyári vakáció megszakította a folyamatot.

1958 szeptemberében ismét bevonultunk. Évfolyamtársunk, Tabódy István lett a főduktor. Tekintettel az előző évi meghurcoltatására, püspöke mentesíteni akarta minden olyan megbízatástól, amely politikai veszéllyel járhatott, ezért levélben kérte a rektort, hogy *tartsa távol minden szerepléstől*.

Mivel Shvoy püspök kérése ellenére a főduktori megbízást Tabódy kapta, a püspök úgy ért el eredményt, hogy december 20-án, január 1-jei hatállyal kirendelte kiségitőnek a Budafok-belvárosi plébániára.

1958 novemberében a parlamenti választások előkészítésével kapcsolatban újabb ülést szerveztek, melyen csak a választási joggal rendelkező V. és VI. éves hallgatóknak kellett volna megjelenniük. A rektor minden rábeszélő képességét latba vetve igyekezett minket meggyőzni, eredménytelenül. Egyetlen egy váci növendék vett részt, aki erre vonatkozóan telefonon utasítást kért az ordináriusától, de mivel ezt személyesen nem tehette meg, a „közvetítő” előjáró megtévesztette.

1958. november 25-én az ÁEH hivatalában rendezett találkozón évfolyamonként néhány, erővel kiválasztott növendéknek is részt kellett vennie. Ennél a választásnál Erdey Ferenc dékán sajnálatos szerepre vállalkozott.

A találkozón a kispapok szót emeltek Dr. Babocsa Endre c. apát vecsési, pástorbotos, infulás (püspöki ornátusos) miséjével kapcsolatban: a *hatalmi jelvények jogtalan használata* miatt.

A Művelődési Minisztérium Egyházügyi Hivatalának elnöke, Horváth János az alábbiak szerint magyarázkodott:

„Jelvényekben, öltözetükben, az ünnepélyes szertartásokban a tényleges apátok szokásait őrizték meg. Tehát használták a püspöksüveget (infulát), apáti gyűrűt, mellkeresztet és pástorbotot.”

„Ezeket a jogokat, mint sajátos jogszokást Magyarországon megőrizték a kinevezettek, bár a Vatikán igyekezett azokat rendeleteivel korlátozni. ... A kinevezettek pedig az ősi magyar jogokat megőrizték, amely a püspökök hallgatólagos beleegyezése mellett megerősödött.”

Személyek példáján kísérelte meg a joggyakorlatot bemutatni: így Kovács Sándor, szombathelyi püspök (még a kinevezése előtt), Décsei Géza (Pesterzsébet), Csik József (Újpest), Csik József (Hatvan), Varga József Szigfrid esetével.

„Csak az újabb időkben – amikor az apátok és a prépostok nagy része a haladó papság sorából kerül ki – fáj ez némelyeknek” – írja. „Azt hiszem, teljesen indokolatlan a felháborodása annak az akadémiai két hallgatónak. .... Nem lehet eltekinteni a felháborodás politikai háttérétől ennél a kérdésnél ...”

Ezt levélben meg is írta a dékánnak. A levelet a dékán február 26-án küldte meg a rektornak, amikor mi már nem voltunk az intézetben. (ld. 5.3.3 sz. melléklet).

A három eset kapcsán a rektor 1959. január 15-én panasszal fordult Grösz József kalocsai érsekhez a 77/1958-59. számú levélben (ld. 5.3.4 sz. melléklet).

1959 januárjában, amikor mi már diakónusok voltunk, és túl voltunk az ötödév első félévi vizsgáin, a Püspöki Konferencia január 22-ei határozatára hivatkozva közölték, hogy az Akadémia és a Szeminárium vezetőivel közösen a teljes kispapságnak is részt kell vennie a 23-ai békegyűlésen, az Újvárosháza dísztermében.

1. A békegyűlésen való részvétel elrendelése

Január 22-én összehívták a megyés szeniorokat, akikkel Dr. Hamvas Endre csanádi püspök a dékán, a rektor, valamint az egri káptalani helynök jelenlétében közölte a „határozatot,” és ezt levélben is átadta a rektornak (ld. 6.1.1 sz. melléklet).

Este, a vacsora közben Dr. Fábián János prefektus is ismertette a „határozatot.” Másnap reggel pedig több ordinárius és előjáró (a pécsi püspök, a kalocsai és a veszprémi vikárius, az egri káptalani helynök, a szegedi és a központi szeminárium rektora) igyekeztek meggyőzni a növendékeiket a részvétel szükségességéről.

Mi ezt *megtagadtuk*.

Január 23-án elérkezett az indulás ideje, és {három kispap: Klonfár János (festő) szombathelyi VI. éves, Ferenc István váci megyés évfolyamtársunk és Brunner Tibor rozsnyói megyés évfolyamtársunk kivételével} mi *otthon maradtunk*.

2. A távolmaradás következményei

Kitört a botrány! A professzori kar és az előjáróság kereste a bűnbakokat, listák készültek az értelmi szerzőkről, javaslatokat fogalmaztak a büntetésekről, a kilátásba helyezhető megtorlásról. Egyik fogalmazvány fennmaradt (ld. 6.2.1 sz. melléklet). Még tartott az *előjárói értekezlet*, amikor (nyilván jól működött a hálózat!) telefonüzenetet kaptak az ÁEH-tól, hogy 26-áig ne hozzanak döntést.

Január 26-án az ÁEH-ban közölték a dékán és prodekánnal, a rektor és vicerectorral, hogy kéri *külön-külön és közös javaslatuk* benyújtását, illetve 29-én új, egyeztető megbeszélést tartanak. A szemináriumi előjárók kérték, hogy erre a Püspöki Kar képviselőit is hívják meg.

Január 27-én a Szeminárium előjárói újabb értekezletet tartottak, és elhatározták, hogy a rektor tájékoztatja az ordináriusokat a 23-24-ei megbeszélések eredményéről.

A büntetésre két kategóriát határoztak meg:

- Évfolyamonként 2-2 növendéket eltávolítanak mostani magatartásuk (és egyéb tanulmányi, magatartási kifogások) miatt. Ezek: a VI. éves Cséfalvay Pál és Nagy Imre, az V. éves Rubint Ferenc és Szakál Antal, a IV. éves Kiss Dénes és Virágh József, a III. éves Búvári Imre és Horváth Imre, a II. éves Ferjencsik Ferenc és Sulok Tibor, valamint az I. éves Nagy Sándor és Rezsabek Gyula.

- Ezeken kívül kéri a főpásztorokat, hogy hívják vissza Medveczky Lajos (V.), Rózsa István (V.), Szegedi László (V.), Vit Gábor (V.) és Székely Tibor (V.) diakónusokat.
- A további pontokban szigorító intézkedéseket (szentelési *votum* megtagadása, séták, kirándulások tilalma), új *tantárgy* (szociológia) bevezetését, *kihallgató bizottságok* felállítását és az *átnevelés* szükségességét fogalmazták meg, valamint elhárították *saját magukról a felelősséget* (ld. a 6.2.2 sz. mellékletben).

Az ÁEH kívánságának megfelelően a Szeminárium előjárói egyeztették álláspontjukat az Akadémia vezetőivel és új *javaslatot* készítettek.

A javaslatot harmadnap benyújtották (ld. 6.2.3 sz. melléklet). Ebben nevek nem szerepeltek!

(Az Akadémia vezetőinek javaslatát nem ismerjük, publikálását a jogutód egyetem kari ülése elvileg elutasította, illetve amikor a betekintést engedélyezte az iratot nem találták meg.)

3. Az ÁEH megtorló intézkedése

Január 29-ei keltű az az *ÁEH dokumentum* (ld. 6.3.1 sz. melléklet), amelyet a

- *püspöki* kar delegáltjainak (Shvoy Lajos és Dr. Hamvas Endre püspök),
- a *Hittudományi Akadémia* képviselőinek (Dr. Erdey Ferenc dékán és Dr. Szörényi Andor prodékán), illetve
- a *Központi Szeminárium* vezetőinek (Dr. Potyondy Imre rektor, Dr. Semptey László vicedirektor), valamint
- a még *odarendelteknek* (Dr. Várkonyi Imre, az A.C. országos elnöke és Brezanóczy Pál egri káptalani helynök), szóban ismertettek, majd írásban is átnyújtották:

„A Római Katolikus Hittudományi Akadémia és a Központi Papnevelő Intézettel kapcsolatos szükségessé vált intézkedések” címmel.

Eszerint:

- az Akadémiáról Dr. Artner Edgárt nyugdíjazni kell, Dr. Bánk Józsefet vidéki plébániára kell disponálni;
- a Központi Papnevelő Intézetből Dr. Papp Imre spirituálist és Dr. Liptai György prefektust vidékre kell disponálni, Dr. Takács Nándor karnagyot el kell mozdítani;
- a hallgatók közül ki kell zárni az *Akadémiáról és az ország valamennyi teológiájáról és szemináriumából*: Krichenbaum József (V.), Cséfalvay Pál (VI.), Rubint Ferenc (V.), Székely Tibor (V.), Sulyok Tibor (II.) Nagy Imre (VI.), Takács László (II.), Tabódy István (V.), Arató László (V.), Nemes Balázs (III.), Szakál Antal (V.), Kis Dénes (IV.), Adorjáni Vit Gábor (V.), Rózsa István (V.) hallgatókat;
- semmilyen kedvezmény megvonásban ne részesüljön Klomfár János (VI.), Ferenc István (V.) és Brunner Tibor (V.);

További négy pont pedig szigorítások bevezetését javasolja.

Mi erről a dokumentumról semmit ne tudtunk, tartalma nem is szivárgott ki. Az iratok másolatát a kórházba vonult Shvoy Lajos helyett Hamvas Endre küldte meg az ordináriusoknak.

Február 15-e utánra új püspöki konferenciát irányoztak elő az ÁEH kért intézkedések tárgyában.

Megjegyzés:

Ennek az időszaknak a részletes történetét két külön kötetben foglaltam össze:

1958-59 Az Opus Pacis és a Központi Szeminárium kispapjai,

illetve

1957-1961 A Hatalom és a Központi Szeminárium kispapjai” címmel.

4. további események

Január 30-án a dékán négy hét szünetet rendelt el és a második szemeszter kezdetét március hó 3-ig elhalasztotta (ld. 6.4.1 sz. melléklet).

Ugyancsak január 30-án a rektor levélben tájékoztatta az esztergomi vikáriust, Dr. Schwarz-Eggenhofer Artúrt, mint a szemináriumot felügyelő főpásztort, a 22-ét követő eseményekről, amelyben a január 27-ei jegyzőkönyvi kitételeknél szelidebb hangvétellel a következőket írta (ld. 6.4.2 sz. melléklet):

„Az ellenállás kisebb csoport erőszakos fellépésének tulajdonítható. E hangadó csoportnak főbb tagjai voltak az előljáróság és az akadémiai professzorok megállapítása szerint:

Cséfalvay Pál VI. éves esztergomi, Medveczky Lajos V. éves egri, Pálinkás Imre V. éves kassai, Rubint Ferenc V. éves esztergomi, Szakál Antal V. éves csanádi, Székely Tibor V. éves esztergomi és Sulok Tibor II. éves esztergomi növendékek; de hibásnak látszanak Rózsa István veszprémi, Szegedi László váci, Adriányi Gábor veszprémi V. éves diákonusok is”.

Javasolta, hogy az első hét növendéket azonnal hívják vissza vidéki szemináriumba, a második csoport három tagját az év végi ordináció után disponálják, és ne küldjék vissza VI. évre.

Végül pedig *hazarendeltek* bennünket azzal, hogy a február 26-ai visszatérésről értesítést kapunk, ellenkező esetben február hó 28-ig vigyük el a holminkat. Ezt a Központi Papnevelő Intézet pecsétjével ellátott levélkével Dr. Fábián János prefektus közölte velünk. (ld. a 6.4.3 sz. melléklet).

Búcsúzáskor az évfolyamunk minden tagjának egy-egy Mária-képet írtunk alá emlékeztetőül:

Oremus pro Invicem

Február 21-én Vikárius aláírással *táviratot* kaptam Esztergomból, hogy hétfőn reggel 9 órakor jelentkezzem a Szemináriumban (ld. a 6.4.5 sz. mellékletben).

Február 24-én Schwarz-Eggenhofer Artur vikárius generális kommentár nélkül tájékoztatást adott a kialakult helyzetről. Biztosított, hogy továbbra is növendékeinek tekint bennünket a főegyházmegye. Tudomásul vettem a (14-es listán rám vonatkozó) **kizárást**. Határozottak és elszántak voltunk, vállaltuk a kivettetés állapotát. A helyzet ugyan kilátástalannak tűnt, de bízunk a Gondviselésben.

Megkezdődött az ÁÉH dokumentumon felsorolt, ún. „szükségessé vált intézkedések” végrehajtása:

Esztergomból megkapta a felmentését:

- 21-ei dátummal a spirituális, Dr. Papp Imre, majd
- 28-ai dátummal Dr. Liptay György prefektus és ugyancsak
- 28-ai dátummal Dr. Takács Nándor karvezető, kisegítő énektanár. Takács Nándort ilyen címen alkalmazták, de prefektusi feladatokat is ellátott.

Büntetési listák		
<i>Szemináriumi előjárók jegyzőkönyve (január 27.)</i>	<i>Szemináriumi rektor jelentése az esztergomi vikáriusnak (január 30.)</i>	<i>ÁÉH: „szükségessé vált intézkedések” (január 29.)</i>
Cséfalvay Pál (VI. eszt.)	Cséfalvay Pál (VI. eszt.)	Krichenbaum József (V.e
Nagy Imre (VI. eszt.)	Medveczky Lajos (V. eg.)	Cséfalvay Pál (VI.eszt.)
Rubint Ferenc (V. eszt.)	Pálinkás Imre (V. kassai)	Rubint Ferenc (V. eszt.)
Szakál Antal (V. csan.)	Rubint Ferenc (V. eszt.)	Székely Tibor (V. eszt.)
Kiss Dénes (IV. veszp.)	Szakál Antal (V. csan.)	Sulok Tibor (II. eszt.)
Virágh József (IV. kal.)	Székely Tibor (V. eszt.)	Nagy Imre (VI.eszt.)
Búvári Imre (III.eszt.)	Sulok Tibor (II. eszt.)	Takács László (II.eszt.)
Horváth Imre (III. veszp.)	Rózsa István (V. veszp.)	Tabódy István (V. szfeh.)
Ferjencsik Ferenc (II. eg.)	Szegedi László (V. váci)	Arató László (V. pécs)
Sulok Tibor (II. eszt.)	Adriányi Vit Gábor (V.ve)	Nemes Balázs (III. eger)
Nagy Sándor (I.szf.)	Egyéb okból:	Szakál Antal (V. csan.)
Rezsabek Gyula (I.kas.)	Virágh József (IV. kal.)	Kiss Dénes (IV. veszp.)
Medveczky Lajos (V. eg.)	Búvári Imre (III. e.)	Adriányi Vit Gábor (V.ve)
Rózsa István (V. veszp.)	Horváth Imre (III. ve.)	Rózsa István (V. veszp.)
Szegedi László (V. vác)	Ferjencsik Ferenc (II. eg.)	-
Vit Gábor (V. veszp.)	Nagy Sándor (I. szf.)	-
Székely Tibor (V. eszt.)	Rezsabek Gyula (I. kas.)	-
17 fő	16 fő	14 fő

Az ordináriusoknak az lett a „feladatuk,” hogy nyilatkoztassák meg növendékeiket: semmiféle bajtársi eskü nem kötelezi őket, engedelmesek lesznek az előjáróknak.

Az egyházmegyék vezetői levélben adtak tájékoztatást a rektornak a visszafogadott növendékekről. Főpásztorom február 24-én közölte velem a kizárásomat, majd másnap, az 526/1959. sz., február 25-én kelt levele szerint (ld. 6.4.6 sz. *melléklet*), néhány társammal visszahelyezett az Intézetbe. Sem akkor, sem később, semmiféle *nyilatkozatot nem írtam alá*. (Több, mint 40 évvel később, az esztergomi levéltárban – más iratok megléte mellett - nem találtak semmiféle nyilatkozatot).

Március 4-én kelt, 600/1959. sz. levelében főpásztorom *hatálytalanította* a számunkra értelmetlen visszahelyező 25-ei levelét, és mint az intézetet felügyelő főpásztor, jóváhagyta a „házi szabályzat” kiegészítését, a szigorító intézkedések bevezetését (ld. 6.4.7 sz. *melléklet*).

Március 9-én a visszaköltözött növendékek közül 60 igenlő, 9 ellenszavazattal beadványt írtak az ordináriusoknak a 14 kizárás megsemmisítésére. Ebben a levélben személyesen is megvádolták Dr. Semptey Lászlót, és bejelentették Dr. Szőrényi Andor prodékán előadásainak bojkottálását, a 14-ről írt elitelő újságcikke miatt (ld. 6.4.8 sz. *melléklet*).

Március 10-én a hallgatók képviselői a dékántól kapott válasz alapján bejelentették, hogy - fenntartásaik mellett - mégis látogatják az újszövetségi előadásokat (ld. 6.4.9 sz. *melléklet*).

A dékáni válasz (amelynek a kiadását az archivumból a jogutód Egyetem dékánja 2000-ben először elutasította, majd 2001-ben nem találták meg,) később fellelhető volt Rédly Elemér 1962-ben tett kihallgatási jkv-ének dokumentációjában).

Március 12-én a megvádolt Dr. Semptey László vicerector levélben fordult a rektorhoz, hogy tisztazza magát a vádak alól, azok kivizsgálását és önmaga igazolását kérte (ld. 6.2.5 sz. *melléklet*).

VII. fejezet: A központi szeminaristák szolidaritása és feláldozása (1959)

1. Az egyházi elöljárók válasza

Nem maradhatott el az adott helyzetben a püspököknek küldött felterjesztés retorziója:

Grósz József érsek a rektorhoz írt március 18-ai levelében (ld. 7.1.1 sz. *melléklet*) felháborodásának adta kifejezését, és közölte:

„Elrendeljük tehát, hogy mindazokat, akik a Püspöki Karhoz írt levéllel magukat azonosítják, Rektor Úr küldje vissza ordináriusukhoz, aki további sorsuk felől intézkedni fog.”

Ugyanehhez a leveléhez mellékelte az érsek azonos dátummal, sajátkezű megjegyzésével ellátva a nyilatkozat szövegét (ld. 7.1.2 sz. *melléklet*), amelyet elvártak a növendékektől, s amelyet a saját kalocsai növendékei *nem írtak alá*, így azokat elbocsátotta.

2. A központi szeminaristák feláldozása

Március 18-án –még a püspökkari konferencia napján- az ordináriusok maguk elé idézték növendékeiket nyilatkozattételre.

A növendékek többsége szolidaritást vállalt velünk, tizennégyünkkel, és nem írták alá a nyilatkozatot. A távollévő győri püspök nevében a rektor járt el, majd levélben közölte, hogy a nyilatkozatot a győriek nem írták alá, így őket is elbocsátotta.

A szeminárium majdnem teljesen kiürült. Az Akadémia külső hallgatóival és a Szeminárium maradék néhány növendékével folytatódott az 1958/1959. tanév II. szemesztere.

Az *üres szeminárium*, a fenntartási gondok arra az elhatározásra juttatták az elöljáróságot, hogy javaslatot tegyenek a szeminárium „benépesítésére”, valamint az Akadémia tantervének módosítására. Szerintük a hatvan növendék kétharmada alkalmasnak látszik az „átnevelésre”.

Június 10-én a rektor levelet küldött Shvoy Lajos székesfehérvári püspöknek a vázolt problémák megoldására, és a Püspökkari Konferenciánál javaslatának támogatását kérte (ld. 7.1.3 sz. melléklet).

Június 17-én a Püspökkari Konferencia tárgyalta az előterjesztést, és Grósz József június 22-ei levele szerint (ld. 7.1.4 sz. melléklet) az alábbiaknak megfelelően határozott:

- a január-márciusi események miatt elbocsátottak visszavételére az idő még nem alkalmas;
- a tantárgy átcsoportosításokra lépéseket tesznek;
- az ordináció rendjére és időbeosztására figyelembe kell venni az előírt (interstitium) lépcsőzés időigényét;
- szerzetes tanárjelöltek felvételére lehetőséget látnak.

Július 20-án Schwarz-Eggenhofer Artúr esztergomi apostoli kormányzó, a megküldött előterjesztést és a konferencia határozatának tudomásul vételét visszaigazolta (ld. 7.1.5. sz. melléklet).

1. Magunkra hagyatottan

Rubint Feri nagyon szerette *Godin* abbé: „*Kovács a kenyérben* (a modern időkhez alkalmazott krisztusi életről)” c. könyvsorozatát, amelyben a francia munkáspapság újszerű pasztorációs tevékenysége tükröződött, s amelyet magyar fordításban gépeltünk és így sokszorosítottuk. Most itt volt a lehetőség, hogy kipróbálhassa - kipróbálhassuk.

Hamarosan munkát kellett találnom, de nem voltam megfelelő „káder”. A Szolidaritás Szövetkezetbe, ahol többnyire volt szerzetesek és papok dolgoztak, nem akartam menni. Ott túlságosan szem előtt voltak.

1959. április 1-jétől, ismeretség révén, havi 650 forintért segédmunkás lettem az *újpesti Baross utcai kórházban*. Az első héten konyhai munkára irányítottak: az előkészítéshez beszállítottuk a nyersanyagokat, majd a főzés befejezése után mostuk az üstöket. Később a gazdasági bejáratnál lévő egyik portás megbetegedett és a helyére osztottak be. Hamarosan kiderült, hogy csak a hiányzók átmeneti pótlására volt szükség. Május 11-én közölték, hogy 30-a után nem hosszabbítják meg a szerződésemet.

A *Bizományi Áruház Vállalatnál* hirdettek felvételt, jelentkeztem, fel is vettek

1959. június 1-jével. A nyarat a Váci út - Csanády utca sarkán lévő XIII. kerületi BÁV zálogfiókban töltöttem, ahol *jegyíró-számfejtő* munkakörben a becsüs diktálása szerint zálogcédulákat írtam. Fizetésem havi 800 forint volt.

Megbeszéltük Rubint Ferivel, hogy jelentkezünk a Bánki Donát Gépipari Technikumban szeptembertől szervezett *műszaki rajzoló tanfolyamra*. A tanfolyam öthónapos volt. A zálogházi nyitva tartás miatt nem tudtam volna a tanfolyamra járni, mert azt a gyári munkaidőhöz igazítva, délután kezdték. Kértem, hogy kétműszakos munkahelyre osszanak be. Így lettem a központban *raktárkezelő*. Az elzálogosított ruhákat, bundákat, felöltőket, téli kabátokat kellett a teherautókról a szállítóktól átvenni, az emeletekre felvinni, melyirtózni és a több sorban elhelyezett rudakra felakasztani. A nem szokott fizikai munka eléggé fárasztó volt, de hamar beleedződtem.

A rajzoló tanfolyamon jól haladtunk, és mindjárt el is határoztuk, hogy folytatásképpen a *segédszerkesztői* tanfolyamra is jelentkezünk. Kezdtünk is műszaki rajzoló állást keresni. Nagyon nehéz volt év végén állást kapni, de sikerült.

1959. december 1-től felvettek az Általános Épülettervező Irodához rajzolónak.

2. Kryptoteológusok

Évfolyamunk a diaszpórában is tartotta a kapcsolatot. Rendszeresen találkoztunk, pl. rekollekcióra. Nyáron ezt kirándulás formájában, a szabadban szerveztük, rossz időben névnapi-születésnap-i összejövetelként. Tanultunk, egy vizsgát is tettem a szenteléshez még szükséges *Theologia moralis* „de actibus humanis” fejezetéből, amit P. Mócsy Imre (S.J) „*magna cum laude*”-ra értékelt (ld. 8.2.1 sz. *melléklet*).

November végén értesítést kaptunk, hogy decemberben Esztergomba kell mennünk. Bevonultunk a szemináriumba, a Berényi utcába, és P. Szalóczi Pelbárt (OFM) spirituális vezetésével, egyhetes lelkigyakorlattal készültünk fel a felszentelésre. A célt szigorúan titkosan kellett kezelnünk, a szüleinknek sem mondhattuk el. Végre elérkezett a nagy nap.

1959. december 19-én, a Kassai téri templomban, zárt ajtók mögött volt a *szentelésünk*, amit Dr. Szabó Imre c. püspök, helynök végzett. Krichenbaum Józseffel és Rubint Ferenczel vettünk részt a szertartásban (ld. 7.2.2.sz. mell.)

Kassai téri templom

Dr. Szabó Imre püspök

Az egyetlen szentelési dokumentumom

Az ordinációról (a láthatatlan pecsét mellett) csak a fenti kis kép *az egyetlen dokumentumom*.

Még aznap délután, püspöki engedéllyel, tájékoztathattam az eseményről plébánosomat, Dr. Tóth Jánost. Szeretettel fogadott és a primíciát, a Felsőkrisztinában javasolta, ahol felnőttem, ahol mindenki ismert.

Úgy gondoltuk, hogy az *éjféli mise* megfelelő ünnepi alkalom a nagy eseményre.

Boldog voltam. Jelmondatként Szt. Páltól a közismert idézetet választottam: *“Omnibus omnia factus sum....”* Kézvezetőnek felkértük Gunda Jenő bácsit, az idős nyugalmazott hittanárt, aki a közelben lakott, a Sas-hegy oldalában, és kisfiú korom óta szeretettel volt irántam, mint gyakori ministránsa iránt. Az ünnepi beszédet diakónusként Tóth János mondta. Bensőséges, szép ünnep volt.

A felső-krisztinavárosi templom akkori oltára

Beosztásom és működési engedélyem nem lévén, az állami korlátozás miatt csak mellékoltárnál misézhettem. Idősebb seminarista társaink vidéki működési helyein azonban én is kaptam alkalmi megbízásokat, helyettesítéseket.

Dr. Tóth János engedélyével a felsőkrisztinai *ministránsokkal* való foglalkozás az én feladatom lett. Létszámuk egyre nőtt, az egész kicsiktől az érettségiző fitalemberekig. „Ministráns próba” c. összejeveteleken, biblia és hittanórákat tartottunk nekik, mindig a templomban.

1960 nyarán ministráns tábort szerveztünk Zamárdiban, egy bérbe vett nyaralóban, ahol a cserkészethen tanult elvek szerint építettük fel a tábort és a programot.

Az egyetemista korú, vagy már végzett *fiatalokkal* klubdelutánokat szerveztünk a plébániai tanácsteremben, zsúrokat a családoknál, kirándulásokat a Dunazug hegységbe, Pilisbe, Mátrába, vagy a Dunához. Fiatalságom ellensúlyozására a nyugdíjas, szombathelyi egyházmegyes Istvánfy József, aki kisegítőként a plébánián lakott, volt a kijelölt „felügyelő.” A társaságból több házaspár is lett, akik egy részét én eskettem. Büszke lehetek, hogy házasságuk a mai napig fennmaradt.

Később az ÁEH felszólította Dr. Tóth Jánost, hogy *távolítson el* a környezetéből. Dr. Szabó Imre püspök akkor is bátorságáról tett tanúságot és befogadott plébániájára, a Krisztinavárosi templomba. Ez viszont nagyon közel, egy saroknyira esett a munkahelyemhez, az ÁÉTV-hez.

Képek Zamárdiból, a balatoni ministráns táborból, 1960-ból.

Kirándulás a Mátrába

Kirándulás a Dunazug-hegységbe

Vasárnaponként Dr. Csepregi Ignác kanonok jóvoltából az Ybl Mik-lós építette svábhegyi kis, Szt. Lászlóról nevezett, lelkész-ségi templomban működhettem. Ministránsom Kuzniarski János mindenüvé velem tartott. De végül is bárhová kerültem, mindenütt utánam nyúltak.

Abba kellett hagynom a ministránsokkal, majd később a nagyobb fiatalokkal való foglalkozást is, főleg az ő veszélyeztetettségük miatt. Így lehetetlen helyzetbe, elszigetelődésbe kerültem.

3. Célkeresztben

Tudtuk, hogy a Titkosszolgálat rajtunk tartja a szemét, de el sem képzelhettük, hogy a póráz, amit ránk akasztottak, milyen rövid volt.

2003-ban, amikor lehetőségem nyílt a Történeti Hivatal titkos levéltárában kutatói engedélyt kapnom, és hozzájutottam a korábban szigorúan titkos jelentésekhez, csodálkozva láttam, hogy milyen közegben éltünk. Ismerőseink, barátaink, előjáróink, professzoraink közül választott a Titkosszolgálat ügynököket, akik szinte minden lépésünkről jelentést tettek. Ezeknek a titkos jelentéseknek, és peranyagoknak a feltárásával készítettem el a korábban már idézett dokumentum feltáró dolgozatomat: **„1957-1961 – A Hatalom és a Központi Szeminárium Kispapjai”** címmel.

A tanulmányban a nagy terjedelmű levéltári anyagból csak azokat a közérdekű dokumentumokat választottam ki, amelyek az egész folyamatra világítottak rá, és nem foglalkoztam olyan részletekkel, amelyek ilyen monográfiában már személyeskedésnek tűnhetek volna. A történészek – később – úgy is részletesen elemzik majd ezeket. Az én célom az volt, hogy az eseményekben résztvevő egykori növendékek, akik ma még élnek, megismerhessék, hogy életüknek egy szakaszában mi miért is történt.

Korábban szót ejtettem a gimnáziumban belénk nevelt *szolidaritásról*, amelynek igen szép tanúságát adtuk az Opus Pacis „kalandok” kapcsán. Ez a szolidaritás igen jól tapasztalható volt 1959-1962 között is, amikor a szemináriumból eltávolított kispapokról való gondoskodást, továbbképzésüket, célba juttatásukat néhányan felvállalták, és áldozatosan véghez is vitték. Nekem ebben nem volt részem. Mégis a *célkeresztbe* kerültem. Az általános nyilvántartás mellett, – amit a Titkosszolgálat már a Szeminárium felrobbantása előtt is folytatott, hiszen így kerületem negyedik helyen a „kizárt” 14 növendék közé.

1960. február 2-án bukkan fel a nevem először a titkos levéltári dokumentumokban, nevezetesen az Akadémia egyik professzorának ügynöki jelentésében. A felszentelésem tényét kifogásolták az Akadémia egyes professzorai (ld. 8.3.1 sz. *melléklet*), mint olyanét, aki „*az engedetlenek közül is kitűnt*”.

A másik vonal, ahol felfigyeltek rám, a Vigília folyóirat szerkesztősége volt. Mindig érdekelték a szociológiai problémák, az (evangéliumi) társadalmi igazságosság kérdései. Így hívták fel rám a figyelmet a szerkesztőségen keresztül, amikor az egyik szerző után érdeklődtem a kiadóhivatalban (ld. 8.3.2 sz. *melléklet*).

Amikor a szerzővel (volt egyetemi lelkésszel, mindkét diktatúrában elhurcolt és megkínzott tabáni pappal) találkoztam, és megállapodtunk arról, hogy heti rendszerességgel találkozunk és beszélgetünk, nem gondoltam, nem is gondolhattam arra, hogy ettől kezdve *rendszeres jelentéseket fog írni rólam a*

Titkosszolgálatnak, és összefüggésbe hoznak volt évfolyamtársunk, Tabódy István általam csak távolról ismert tevékenységével. Erről az volt az álláspontunk, hogy amit nem tudunk, azt nem szedhetik ki belőlünk.

Ebben a jelentésben az ügynök azt firtatta elsősorban, hogy az 1959. januári, Opus Pacis elleni kiállításunk szervezett, vagy spontán megnyilvánulás volt-e. Korábban említettem, hogy sosem rejtettem véka alá az Opus Pacis, vagy az ún. „békepapság”-ról vallott nézeteimet, amit azután a jelentésekből a Titkosszolgálat regisztrált is (ld. 8.3.3 sz. *melléklet*). Később szó került arról, hogy társaimmal is találkozom, és beszélgetünk a minket érdeklő kérdésekről (ld. 8.3.4 sz. *melléklet*). Arról különösen nem volt tudomásom, hogy ezeket a találkozásokat kezdettől fogva „mások” is érdeklődéssel követik (ld. 8.3.5 és 8.3.6 sz. *melléklet*.)

Nem voltam nagy véleménynyel azokról a kispapokról, akik az aktuális lehetőségek alkalmával „nyilatkozatokat” írtak alá, és így visszakerültek a legális keretekbe.

Mindig lándzsát törtem a Szentszékhez való töretlen hűségről, és lehet, hogy ez *nagyképűség*nek hatott volt szeminárium prefektusomnak. Lehet, hogy épp ez a megítélés, illetve Dr. Fábián János prefektus itt megjegyzett negatív véleménye volt az, ami megmentett, és ezután már nem foglalkozott velem érdemben a Titkosszolgálat.

Minden esetre nagyon érdekes, hogy maga a jelentéstevő *ügynök* is többször *menteni igyekezett* álláspontom megnyilvánulását, amikor úgy gondolta, hogy a fiatalos „felbuzdulásnak” nincs jelentősége.

Egyházi szolgálatba helyezésre törekedett a főegyházmegye. Ez világlik ki Rubint Ferenc barátomról írt két ügynöki jelentés egyikéből (ld. 8.3.7 sz. *melléklet*), amelyikben szó esik esetleges Kelenföldre helyezéséről is. A jelentések érdekessége, hogy maga a Bakács téri *plébános* ad jelentést a hozzá helyezett Rubint Ferenc ideiglenes diszpozíciójáról, mint ahogy az is furcsa, hogy Adriányi (Vit) Gábor *édesapját* bírták rá fia figyelésére (ld. 8.3.5 sz. *melléklet*).

Megmagyarázhatatlan azonban, hogy házkutatások, kihallgatások és *terheltté* nyilvánítása után Adriányi Gábor *útlevelet* kapott az NDK-ba, társasutazásra, és onnét sikerült nyugatra menekülnie.

Rubint Ferenc ezután ügyesen eltűnt szem elől, mint ahogy én is szerencsésen kikerültem a látótérből az 1961. júliusában tartott nagy kihallgatási hullám után (ld. 8.3.9 sz. *melléklet*).

4. Kihallgatás

1961 februárjában és a tavaszon közülünk többeknél volt házkutatás, egyeseket letartóztattak. Perbe ekkor csak négyet fogtak. *Tabódy* ítélete kemény volt: hűtlenség, fegyveres szervezkedés. Ebből semmi nem volt igaz. Rajta kívül *Rédly Elemért*, *Hrotkó Gézát* és *Nagy Imrét* ítélték el 2-3 évre.

1961. július 12-ére idézést kaptam a *katonai ügyészségtől* tanúkihallgatásra, a Gyorskocsi utcába.

Munkatársaimmal éppen Sopronba utaztunk hivatalos kiküldetésbe, valamilyen épület felmérésére. Mivel nem volt az Intézetnek állandó határsáv belépője, és hirtelen nem lehetett egy-egy személy kiesését pótolni, felhívtam az idézésen megadott telefonszámot, bejelentettem, hogy hová és miért utazom, s ha visszajöttem jelentkezem új időpont egyeztetésére. Elutaztunk, elvégeztük a munkánkat, s amikor újra bementünk az intézetbe, reggel 9-kor

hívtak a személyzeti osztályra. Ott két fiatalember társaságában a személyzeti vezető közölte, hogy értem jöttem. Engedélyt kértem, hogy átöltözzem (és WC-re mentem), azután elindultunk.

Mondták, hogy nem bilincselnek meg, pedig megérdemelném. Fekete autó várt az épület előtt, kollégáim az ablakoknál álltak és néztek utánunk.

A **katonai ügyészség** főbejárata a Fő utcáról nyílt, de nem oda vezettek, hanem a Gyorskocsi utcai oldalra, egy alagsori lejáróhoz. Lekísértek, elkérték a személyi igazolványomat és mondták, hogy ott váraкоzzam. Egy üvegezett fa válaszfalon kis ablak volt könyöklővel, a túloldalán ült egy férfi, az ügyintéző. Ő adta ki a belépőket az épületbe. Sokáig váraкоztam, már majdnem dél volt. Éhes is voltam, fáztam is, mert kint nyári meleg volt, egy ballon nadrág és egy rövid ujjú nyári ing volt rajtam, a pincében pedig nedves hideg. Senki nem jött és nem szólt hozzám. Megkértem az ügyeletest, hogy felmehessek a lépcsőn és kiállhassak az ajtó elé a napra.

Megengedte, de "nehogy elkószáljon!" - mondta. A szemben lévő oldalon, egy foghíj telken autójavító volt és fiatalemberek fociztak ebédidőben. Kértem őket, hogy vegyenek nekem egy kiflit, meghozom az árát. Vettek, de nem nagyon hitték, hogy a 40 fillért valaha is megkapják.

Négy óra felé értem jöttem és ugyancsak a Gyorskocsi utcai bejáraton vezettek az épületbe. Egy kis helyiségbe léptem, amelynek összes berendezése egy kicsi tonett (zsúr) asztalka volt, kétoldalt egy-egy tonett székkal. Mondták, hogy üljek le. Váraкоztam további kb. egy órát, amikor egy magas, bajuszos férfi lépett be, kezében egy fedeles cipődobozzal.

Köszönésre, bemutatkozásra nem vesztegette az időt. Kinyitotta a dobozt és fényképeket vett elő, amelyeken többnyire magamat ismertem fel, különböző időpontokban és helyszíneken, pl. Adriányi Gábor, Mártírok útjai lakóhelye körül, a lépcsőházában, folyosón készültek a felvételek. Kérdezte, hogy hová mentem és miért. A képsor szerint esős idő volt, és akkor a még divatos golfnadrág volt rajtam pulóverrel, átlátszóttak a nylon esőkabát. Tudtam, hogy rekollekcióra mentünk Gáborhoz, talán éppen névnapján. Mondtam, hogy felköszöntöttem egy osztálytársamat. Arról faggatott, hogy kik voltak még ott. Mondtam, hogy osztálytársaink, mert közösen megünnepeljük egymás születés és névnapját. Majd más képeket és helyszíneket is mutatott, amelyek közül ma már csak egyre emlékszem: Hevér Gyuri lakásához vezető függőfolyosón készült a kép, rajtam ballonkabát és sötét kalap. A képeken rajtam kívül más nem volt, így nem tudtam összefüggésbe hozni a kérdező szándékaival. Semmit nem tudott meg tőlem, ezért igen elégedetlen volt.

Megmondta, bár nem akarta engedni, hogy én is kérdezzek, hogy a halasztó telefoni bejelentésemről nem kaptak értesítést, mert az a kolléganője, aki a telefont és a bejelentést felvette, éjszaka szült, üzenetet írásban nem hagyott. Azt feltételezték, hogy szökésben vagyok.

Befejezésül sokat sejtetően közölte, hogy még reggelig meggondolhatom magam és elmondhatom az igazságot, mert különben magamra vethetnek, ők úgy fognak velem bánni, mint egy aktával.

Ezután visszaadta a személyi igazolványomat, aláírta a belépőjegyen a *kiléphet* részt és az időpontot. Este nyolc óra volt, bár még világos.

Haza siettem. Szüleim nagyon aggódtak, mert egyik kollégám felkereste őket és elmondta, hogy letartóztattak. Ugyanakkor délelőtt egy nyomozó megjelent a lakásunkon és anyámtól elkérte a személyi igazolványba tehető útlevel betétlapomat, ám átvételi igazolást nem adott róla. Anyám már ekkor gyanakodni kezdett, de apám nyugtatta.

Többet nem zaklattak, de több mint hat évig nem kaptam útlevelet, kiutazási engedélyt.

5. Az elszakadás és megbékélés

Sokat töprengtem azon, hogy mit tegyek. Kétszer is jelentkeztem papnak, mindkét alkalommal fölvettek, majd pedig mindkét intézményből *eltávolítottak*. Igaz, ezek után is szabadon választottam az ordinációt.

1962 őszén megkerestem a főpásztoromat, Dr. Schwarz-Eggenhofer Artúr apostoli kormányzót és kértem, hogy találjon számomra valami munkát: könyvtár, levéltár, múzeum, stb. Elmondtam, hogy elsősorban tudományos pályát szerettem volna a papságon belül is. Nem tudott az adott helyzetben értem semmit tenni.

Elmondtam neki, hogy *„csak az egyik”* szeretnék lenni: vagy papnak, vagy civilnek lenni. Egyenesebb dolognak tartom, hogyha az adott körülmények között csak civil leszek. Azt válaszolta: *„nincs egyenesebb az egyenesnél.”* El kell ismernem, hogy a nehézségek elől megfutamodtam és *„csak a másik”* lettem.

Sokan azok közül, akik korábban barátok, jó ismerősök voltak, nem köszöntek, elkerültek mindaddig, amíg híre nem ment a Szentszéktől kapott felmentésnek, de erre még pontosan három évet várni kellett.

P. Békés Gellért OSB professzor segítő támogatásával a Congregatio pro Doctrina Fidei előterjesztésére (a Gondviselő Isten jóvoltából)

1965. december 30-án, VI. Pál pápa

megadta az engedélyét a felmentésemre. (ld. 8.5.1. ill 8.5.2. és 8.5.3. sz. melléklet).

MELLÉKLETEK

ESZTERGOMI ÉRSEKI PAPNEVELŐINTÉZET IGAZGATÓSÁGA.

.....sz. L.J.Ch.

Méltóságos és Főtisztelendő Vikárius Ur!

Alázatos hálával kö-

szönjük a döntést, hogy holnap, szombaton d.u. 1/2 3-kor lesz a
konkurzusi felvétel. - Most folyik a vizsgálat: a kórházban is és
itt is az eluljárók részéről.

A legmélyebb és alázatos

tisztelettel, szolgálja:

Esztergom, 1949. június 1.

B. Brückner József
rektor.

ELSŐ KONKURZUS

Folyószám	Neve. Kora. Származásának helye és lakása	Tanul- mányait végezte	Elő- menetele	Minő nyelveket beszél?	Ajánlják. Egyéb észrevétel	Felvétel
30	~~Szabó Gyula~~ E. N. III Szabó Gyula a. i. III Csehimindszent Született: 1934. jún. 18. Lakik: Csehimindszent	helyi a. i.	tiszta kitűnő		Baráth István pl.	
31	Ujvári E. Székely Tibor a. i. III. Ujpest Született: 1935. máj. 16. Lakik: Bpest XII. Német- völgyi u. 53/c	Bp. I- p. g.	jó r. magat: gld 1 kitűnő 4 jó 5 közepes 1 elégséges (ker. gyűjt.)		Székely István é. tan pl., Lukács R. Kán. detk.-i ap. pl. Sévai Tibor hittanár	

ESZTERGOMI ÉRSEKI PAPNEVELŐINTÉZET IGAZGATÓSÁGA.

178. sz.

1949.

ad: 2957./1949.

Méltóságos és Főtisztelendő Protonotárius, Kanonok, Érseki

Általános Helytartó Ur!

Mély tisztelettel bátorkodom ef. évi július hó 1. és 2. napjain
tartott konkurzuson felvettek névsorát Méltóságod elé terjeszteni:

Teológiára: Bárdos Ferenc feltételelesen

Döbrössy Béla "

Herpy György véglegesen ✓

Keresztényi András feltételelesen

Kümmerle István véglegesen ✓

Lekner Géza "

Pálmai Imre "

Rieth József feltételelesen ✓

Sávai Tibor "

Solt Jenő "

Szebe Géza "

12 Zsebe László "

: 1949 VII. 10-én bemutatta je-
les rendű érettségi bizonyítványát, így
✓ végleges lett a felvétele.

13 Koppár László

Előkészítő kurzusra:

IV.-re : Takács Lajos véglegesen

III.-re : Farkas Ferenc végl., Souleay Jenő felt.

II.-re : Árva Vince feltételelesen, Földi József végl.

I.-re : Csákány József felt.; Dániel István felt., Dubi

Lajos végl., Becksmidt József felt., Hári József felt., Hibler Ferenc

felt., Horváth László végl., Iván Barnabás felt., Kovács Sándor felt.,

Kósa László végl., Megyeri Sándor felt., Melega József felt., Mezei

József végl., Mikler Jenő felt., Mikló Sándor végl., Nagy Gyula felt.,

Nagy Rezső felt., Petróczy Gyula felt., Pletth György felt., Ruppert

János végl., Sándor József felt., Sánta István felt., Serégi Péter végl.

Siss Ferenc végl., Székely Tibor végl., Temela Ignác felt., Vadász Gá-

bor végl., Vágvolgyi Ferenc felt., összesen 33.

Teológiára és előkészítő tanfolyamra összesen 45.

Tisztelettel teljes jelentésének szives tudomásulvételét kéri mély
hódolattal

Esztergomben, 1949 július 13-án

B. Brückner János
protonotárius, kanonok,
rektor.

ESZTERGOMI ÉRSEKI PAPNEVELŐINTÉZET IGAZGATÓSÁGA.

.....sz.
1949.

Konkurzus 1949 július 1. és 2. napjain.

Megjelent teológiára	.....	13
előkészítő IV. o.	.....	1
" III. o.	.....	4
" II. o.	.....	4
" I. o.	.....	33
összesen		55.

Férőhelyek száma : 140 pulpitus és szekrény,
110 ágy.

A hiányzó ágyak és a megfelelő konyhafelszerelés
beszerzésén fordul, hogy 140-et felvehetünk.

Év végén volt 94 növendékünk

Elment 6 áldozópap.
2 bukott előkészítő
összesen 8.

Jövőre marad 86 növendék;

Disponálásra ajánlunk 6 -ot

Tisztán marad 80 növendék

Felvehető 60.

Disponálásra ajánljuk:

Bécsbe Elzer Ferenc és Lelovics Lipót kitűnően érett,
Budapestre Csörpes Jenő, Kiss György kitűnően, Mester János és Szeifert Ferenc jelesen érett v. növendékeinket.

4160/1949

5493.sz.
Könyvkérés.

Az esztergomi cursus praeparatorius növendé-
keinek irodalmi kiképzéséhez szükség volna az alábbi
művekre:

Zrinyi: Szigeti veszedelem; Kármán művei:
főleg Fanni hagyományai; Kazinczy: Pályám emlékezete;
Katona J. Bánk bán; Vörösmarty művei, főleg Csongor és
Tünde, Két szomszédvár; Petőfi művei, János vitéz,
Bolond Istók; Kemény Zs.: Zord idők; Arany J. Toldi trilo-
gia, Madách: Az ember tragédiája; Jókai M. Az új földes-
ur; Gárdonyi G.: Az én falum, Egri csillagok, Isten rabjai;
Herczeg F.: Az élet kapuja, Pogányok, Bizánc, A híd; Harsá-
nyi: Ellák.

Kérem, hogy akinek ezekből a művekből egyik,
vagy másik nélkülözhetően a rendelkezésére áll, szives-
kedjék azt a cursus igazgatóságához eljuttatni. az esz-
tergomi semináriumba.

 ESZTERGOMI ÉRSEKI PAPNEVELŐINTÉZET IGAZGATÓSÁGA.

229-a. sz.
1950.

Nagyméltóságu és Főtisztelendő Püspök, Apostoli Adminisztrátor Ur!

Kegyeskedjék megengedni, hogy mély hódolattal ismételjük meg október 21-én tolmácsolt kérésünket: kitüntető részvételével méltóztassék megtisztelni ünnepségünket szemináriumunknak Nagyszombatból Esztergombra költözésének 100. évfordulóján.

December 17-én d. e. 11 órkor lesz az aula maiorban a jubileumi ünnepségünk.

Ünnepély után a legnagyobb örömünkre szolgálna, ha szemináriumi ebédünkön részt kegyeskednék venni. Erre az ebédre meghívjuk a méltóságos Főszékesegyházi Káptalant is.

Délután 1/2 öt órkor Calderon de la Barca misztériumjátékát : "A negy világszínház"-t adják elő kispapjaink az aula maiorban.

Nagy hálával köszönjük meg Nagyméltóságod kegyes megjelenését.

Mély hódolattal csókolja Excellenciád Felszentelt Kezét

Esztergomban, 1950 december 10-én

S. Miklós
protonotárius, kanonok,
szemináriumi rektor.

MEGHÍVO

A Szent Istvánról nevezett
esztergomi Érseki Papnevelőintézet

Nagyszombatból Esztergomba költözésének századik
évfordulója alkalmából f.évi december 17-én de. 11 órakor
az intézet dísztermében ünnepélyt rendez:

PROGRAM

1. Liszt Ferenc (1811-1886): „Tu es Petrus...” részlet a
Krisztus oratóriumából, énekl. Bérés István pápai
kamarás vezetésével a leologusok énekkara.
2. Ünnepi beszédet mond Brückner József dr.
protonotárius, kanonok, rektor.
3. Városi István dr. pápai kamarás: Száz év
halálánál is közelebb a halálhoz. Vezérlő: J. J. J.
4. Claudio Monteverdi (1590-1643): „Quærite pium”
művel énekl. az énekkar Bérés István pápai kamarás
vezetésével.
5. Szemináriumi múltjából, címzetes elő Budai János dr.
é. esperes, leol. tanár.

K E Z D É S .

A Magyar Egyházirodelmi Iskola, a Szent Istvánról nevezett Érseki Papi-
nevelőintézet Nagyszombatból Esztergomba költözésének századik évfor-
dulója alkalmából f. évi december 17-én, d. u. 1/2 5 órákor, az intézet
dísztermében előadja

CALDERON DE LA BARCA : A N A G Y V I L Á G S Z I N H Á Z

című misztérium drámáját, amelyre a Tisztelendő Tagokat és az Érdeklő-
dőket szeretettel meghívja.

Szereplők:

A Mester:	Virányi Ottó V.é.
A Megyelem Törvénye:	Perádi Gyula III.é.
A Hit:	Teuschl István I.é.
A Kétely:	Bárany Frigyes II.é.
Élet:	Kapás László IV.é.
Halál:	Tarnai Imre V.é.
Világanya:	Ujvári István IV.é.
Király:	Gyulai Oszkár V.é.
Bölcsesség:	Mikolai Bálint III.é.
Szépség:	Tóth László IV.é.
Pereszt:	Weibl Lipót V.é.
Moldus:	Greksa Ferenc III.é.
Gazdag:	Póczik Oszkár IV.é.
Erőszakos:	Parkas Attila IV.é.
Uzsorás:	Szabó József II.é.
Kapzsi:	Hagyó József I.é.
Álnok:	Meglevits István III.é.
Angyalok:	Szabó István V.é.
	Arnold László II.é.

3341 / 1949

ANNUARIUM CURSUS PRAELIMINARIS
STRIGONIENSIS AD ANNUM SCHOLAREM
1948 / 49.

Construxit : ZOERARDUS VÉRTES
director Cursus Praeliminaris

Tabellam rerum ad numeros re-
vocatarum construxit : SEVERUS
KORÁNYI professor matheseos et
physicae.

Méltóságos és Főtisztelendő Kormányzó Érseki Helynök Ur !

Az Esztergomi Érseki Hittudományi Főiskola az 1948-49. iskolai évben új ágat hajtott. A növendék hajtásnak az lett a rendeltetése, hogy a Szemináriumban felvételt nyert, középiskolai tanulmányok végzésére kötelezett növendékeket előkészítse a magasabb teológiai tanulmányokra. Ezt a kimondott célt hirdeti az iskola címe is : Cursus Praeliminaris ad Sacram Teologiam. Az iskolát Eminenciás Urunk, Magyarország Biboros Hercegprímása hívta életre azáltal a határozott meghagyással; az intézet tanári kara olyan mértékben, terjedelemben, olyan tanterv utmutató beállításával foglalkozzék a Cursus Praeliminaris növendékeivel, hogy ezek az iskolai év végén valamelyik Tőle kijelölt állami v. felekezeti gimnáziumban szabályszerű vizsgát tehessenek.

Ez a rendelkezés szabta meg a Cursus Praeliminaris egész évi munkáját. Teljesen, a legkisebb részleteket is értve, az állami iskolák megkövetelte módszer beállításával, az ott honos tárgyi anyag átadásával, az érvényben levő Tantervi Utasításoknak megfelelően folyt az oktató munka.

Most, hogy Isten segítő áldásával jutalmazottan és gazdagítottan befejeztük az 1948-49-es iskolai esztendőt, tisztelettel jelentkezem az intézet igazgató tisztében, hogy az ügy érdeméhez tartozó legszükségesebb adatok közlésével nagy átfogó, tájékoztató és beszámoló képet rajzoljak meg az immár múlttá vált iskolai munkáról.

Az iskola előbb említett címe nem mond el mindent. Csak nagy általánosságban tájékoztat szervezeti felépítettségének megnevezésével, pár szóba foglalt rendeltetésének felemlítésével. Az általános, pontosabban körvonalazott ut és irányvonalakat, berendezkedést tekintve ez a mi iskolánk a gimnáziummal azonos, ennek az iskolatípusnak humanisztikus alapozásu, beállításu ágával, fajtájával. Fontos tárgya a latin nyelv, a latin művelődés évezredek ket megépítő, azt cizelláló birodalma. Meleg érdeklődéssel fordul a görög studium felé, hiszen az iker együttesből ez az időn átvevő kultúra sem hiányozhatik. Az első nyelv nélkül a papi képzés el sem képzelhető. A görög nyelv tudásával, kulturájának megismerésével jelentős, a latinos műveltséget megokoló, nem könnyen pótolható értékes műveltség többre jut az Egyház szolgálatára készülő papnövendék. A Szentírás magyarázatánál, nagyobb vonalú szempontok felvételénél a teológiai főiskolán nagy hasznát veszik a főiskolások görög nyelvi, tárgyú studiumaiknak, képzettségüknek.

Az iskola tehát a maga általános, sajátos felépítettségén kívül számolt az erősen humanisztikus érezzel. Ennek megfelelő-

en kettőt akar: a/ általános, a kor színvonalán álló, minden fontosat magában foglaló műveltséget adni; b/ olyan ismeretek birtokába juttatni a növendékeket, amelyek részben elengedhetetlen feltételei, előzményei a felsőbb teológiai oktatásnak, részben támogatják, megkönnyítik a teológiai főiskola munkáját.

A tanterv, amely szerint munkánk haladt, az 1945. szept. 1-től esedékes, akkor életbelépett megreformált, demokratikus tanterv. Ez a nagyvonalú, érett megfontolással készült tanterv nagyon megfelelt elgondolásunknak. Megfontolt átgondoltságán kívül nagy előnye: rugalmassága helyet ad a mindig jelentkező újabb helyi igényeknek is.

E szerint a modern és demokratikus tanterv szerint állottunk munkánknak, állítottuk össze a tanrendet, vettük fel a tantárgyakat, s dolgoztuk fel a tananyagbeosztást. A tanterv minden előírt óráját felvettük, még az u. n. mindennapi kérdések óráját is. Sőt meg kell jegyeznem, hogy három órával többünk volt a tanterv előírt órák számánál. Ilyen módon az ellátandó órák száma 117 /száztizenhét/ lett.

Az Eminenciás Urunktól kinevezett tanárok száma 5 /öt/ : Vértess Zoárd igazgató-tanár, Korányi Szevér tanár, dr. Szalay Semjén tanár, dr. Scheidl Venánt tanár, Kokas Rajmund tanár. Mind a Pannonhalmi Szentbenedekrend tagjai.

Az igazgató óráinak száma, ha a rendkívüli görög órákat is beleszámítjuk : 24. A többi tanárnál a heti órák száma : 20 - 20.

A tanári kar összeállítása nem volt egészen szakszerű. Két latin-magyar szakos kapott beosztást. Német szakossal egyáltalában nem rendelkezünk. Az ilyen módon jelentkező jelentős hiányt a legfelsőbb Egyházi Hatóság engedélyével dr. Monsberger Ulrik esztergomi bencés házfőnök, vizivárosi plébános beállításával tüntettük el, aki a német nyelv 4x2 óráját s az V. osztályban a hittant vállalta el.

A kinevezettek között francia szakos tanár sem volt. Ez nem is volt helyrehozhatatlan baj. Hiszen mindössze két osztályban szerepelt a francia nyelv, a III. és IV. oszt.-ban, heti 2, összesen 4 órával. A francia nyelvi órák ellátását óraadó felfogadásával

oldottuk meg, Kádi Győző esztergomi bencés tanár személyében.

Természetrajz szakos tanár sem akadt a kinevezettek sorában. A vegytan és természetrajz 5 óráját Besenyői Zoltán bencés tanár-ra, esztergom-belvárosi káplánra bíztuk, aki óraadó minőségben tett eleget megbízatásának.

A kötelező éneket heti 4 órában Bálint Ferenc, a bazilika karnagya tanította szintén óraadó minőségben.

3

A testnevelés tanítását heti 1 órában a volt bencés gimnázium torna tanára, Boromissza Gyula vállalta.

A rendes tárgyakon kívül helyet engedtünk a rendkívüli tárgyaknak is. A Szeminárium előljárósága már az 1947-48. iskolai évben a bencés gimnáziumban kötelezővé tette, hogy a nem görög nyelvet tanuló növendékek legalább rendkívüli tárgy formájában tanulják a görög nyelvet. Ezt még az utolsó évfolyambelieknél, a VIII. o. gimnazistáknál is megkövetelte. Ez utóbbiak azután egyéni görög tanulás alapján érettségit is tettek a görög nyelvből, az egyik jó, a másik elégséges eredménnyel. Ez a kötelezettség fennállott az 1948-49-es iskolai évben is, amikor 2 évfolyamra osztva tanulták a görög nyelvet kezdők és haladók csoportjában. A kezdők csoportjában hatan szerepeltek: 3 a második, 3 a harmadik osztályból. A haladók csoportja 7 növendéket számlált: 5-öt a IV. o.-ból, 2-t a III. o.-ból. Heti 3-3, összesen 6 órát fordítottunk a rendkívüli görög nyelv tanítására. A rendkívüli görög nyelv tanára Vértess Zsolt igazgató. A IV. osztály tanulói a felvételi vizsgálatra való készülési címen máj. hó 1.-től kezdve elmárádtek, a III. oszt. megmaradt 2 növendékét az igazgató beosztotta a görög nyelvet rendes tárgyként tanuló III. osztályosok sorába.

Ezeknél a haladó rendkívüli görögösöknél az igazgató helyesnek találta, hogy a pogány auctorokkal való bővebb foglalkozás helyett az Ujszövetségi Szentírás is sorra kerüljön. Ennek nagyobb hasznát veszik a teológián. A *Καὶνὴ διαθήκη*-sal való foglalkozással csak nyernek ezen a téren. Lefordítottuk Szt Lukács evangéliumából az I., II., III., IV. caputot, majd a XXII-XXIV. caputot. Ez utóbbiak az Ur Jézus kinszenvedését, feltámadását, mennybemennételét hozzák. Mennyiség tekintetében is eléggé tekintélyes szövegrész.

A francia nyelvet rendkívüli tárgyként mindössze 1 növendék tanulta. Tanára: Kádi Győző bencés tanár. Heti órák száma: 2.

Az angol nyelvet 1 tanuló tanulta rendes tárgyként. Ennek tanítását kezdetben egy bencés tanár: Söveges Aladár vállalta, aki a vizivárosi plébánián nyert kápláni beosztást, Rövid időre bekövetkező távozása után egy világot járt magyar vállalta tovább a tanítást, majd ennek elmaradása után Besenyői Zoltán bencés tanár fejezte be az angol nyelv tanítását. Heti órák száma is: 2.

Rendkívüli tárgyként öten tanulták az angol nyelvet. Ketten a IV. o.-ból, hárman a III. o.-ból. Tanárnőjük: M. Angeli Liguria szatmári irgalmas nővér, tanárnő. Heti órák száma: 2.

A gyorsírást 8-an tanulták rendkívüli tárgyként. Kezdők száma az I. oszt.-ból: 4. Haladók száma a III. o.-ból: 4. A gyorsírás tanára Gombos Cézár esztergomi bencés tanár, szentgyörgymezői káplán. Heti órák száma: 2.

A korábbi esztendők nagyon erősen hiányos szorgalmi ideje miatt -

4

2 esztendőn keresztül csak 5 - 5 hónapig tartott a tanítás - kényes hiányok mutatkoztak a latin nyelv eredménye terén. Állandó volt a panasz e miatt. Erről az igazgató látogatásai során szomorú tapasztalatokat szerzett. Mint a szomorú időnek tanára maga is tudott a helyzetről. A helyzet legalább bizonyos fokig való megjavítására a Szeminárium előljáróságának engedélyével behozta hétfő reggelre a 1/2 órás ismétlési alkalmat. Az órák megkezdése előtt 8^h - 1/2 9^h - ig ezen az ismétlési órán az I - III. o. azon növendékei tartoztak megjelenni, akiknek latin nyelvtani tudását szaktanáraik kevesellették. Az I. és II. osztály alaktanát vettük át velük. A munkát káprázatos siker nem követte ugyan, de a szaktanárok mindegyiküknél - egyiknél kevesebb, másiknál több - eredményt állapított meg. A velük való külön foglalkozás tehát nem volt hiábavaló. Közülük az egyik, aki az esztendő elején bukásra állt, következetes szorgalmával annyira vitte, hogy év végére jó /kettes/ érdemjegyet kapott a latin nyelvből. Ezt az ismétlő latin nyelvtani órát Vértess Zsolt igazgató látta el.

A rendkívüli órák sorában kell megemlékeznem az énekarról meg a zenekarról. Az ezzel járó munkát Bálint Ferenc, a bazilika karnagy a látta el, teljesen díjtalanul. Az énekkarba minden növendéket felvett. A zenekar tagjai főleg fuvalások voltak. Akadt pár hegedűs is. Szép szereplésükkel az iskolai ünnepélyek hatását, értékét emelték. Sajnos a zene művelésében szereplőknek a száma nem volt valami nagy. Az egész kurzuson külön zenét /zongorát/ csak Takács Miklós III. o. növendék tanult.

A tanévet szept. 14-én Veni Sancte-val nyitottuk. Szept. 15-én indultak neki az előadások. Körülbelül egy hónappal az iskolakezdésre a növendékek megtartották szokásos lelkigyakorlatukat. Ez igazában véve a Szeminárium életéhez tartozik ugyan, minthogy azonban ez az áldásos munka az iskola nevelő munkáját is érinti, s az iskola növendékeinek lelki, nevelői síkon haladó teljesítménye, szükségesnek tartom a róla való megemlékezést. A lelkigyakorlatok ideje: okt. 23 - 26-ig bezárólag. Az előadások ezeken a napokon természetesen szüneteltek.

A tanév a legkisebb zökkenőtől mentesen folyt az egész iskolai év folyamán. Az I - III. o.-ba a tanítás napok száma: 182, a IV. o.-ban 161.

A tanítás rendes óra beosztással, órarend felállításával haladt. Az összeállított órarendet az iskolaév kezdetén - rövidesen az iskolai munka megkezdése után - felterjesztettem Eminenciás Urunkhoz, aki a felterjesztett órarendet jóváhagyta. Épen ezért ennek a jóváhagyott órarendnek újból való felterjesztését szükségtelennek tartom.

5

Osztálykönyvet vezettünk az egyes tárgyak tammenetének leg-pontosabb feltüntetésével s az iskola életére szükséges adatok meg-örökítésével. Jegynaplóval dolgoztunk, hogy a tanári kar előtt állan-dóan tudott és ismeretes legyen a növendékek munkateljesítményének eredménye. Ebben is teljesen azt a munkát végeztük, amelyet a nyil-vános iskolák végeznek és követelnek meg. A szépen kiállított és kezelt "Jegy-napló" egyuttal Anyakönyvül is szolgált, melynek megfele-lő rovatába az összes - bizonyítvány tekintetében szükséges - adatot bevezettük s az év lezárásakor az Utasítások előírta záradékkal és hitelesítéssel elláttuk.

A meginduláskor 8^h -kor kezdődtek az egyes órák. Egy - egy óra tartama : 50 '. Ugy három héttel később azonban - a növendékek ke-vésnek bizonyult studium-idejének gyarapítása miatt - jónak láttuk egy-egy órának 5' -cel való megapasztását. Így a növendékek reggel 8^h -kor 1/2 órai studium idővel gyarapithatták készületi idejüket. Az előadások ettől kezdve számukra 1/2 9^h -kor kezdődtek. Az utolsó /ötödik/ óra 40 '-es volt. Az egyes órák közé 10 '-es pihenőt iktat-tunk.

A tanítás csaknem kizárólag a délelőtti időre jutott. A délutá-ni időre tettük a rendes tárgyként szereplő éneket s az összes rend-kivüli tárgyakat. /angol, görög stb./ A gyorsírást megosztottuk a dél-előtt és délután között. A rendkívüli francia a délelőtti időre, a testnevelés délutánra nyert beosztást.

Az előadások osztályonkint külön külön teremben folytak. A Szemi-nárium előljáróságának figyelmeességéből a tanári kar nagyon szép, tá-gas szobát kapott tanári teremnek, aminek nagy hasznát vettük. Ezzel otthont nyertünk, ahol az órák közeit s az esetleges u. n. lyukas ó-rákat tölthettük. A német nyelv számára, amely párhuzamosan, egy i-dőben futott a francia órával, szintén külön szobát kaptunk előzékeny figyelmeességéből.

Az osztályzásnál, hogy ezzel is kifejezésre juttassuk, mennyire a leányiskolája a Cursus Praeliminaris a Hittudományi Főiskolának, a nála bevezetett latin elnevezésű érdemjegyeket vettük át. Eminens= jeles; bonus /jó/; sufficiens /elégséges/; insufficiens /elégtelen/. Ez az érdemjegysorozat szerepelt a magaviselet értékelésénél is.

A növendékek tanulmányainak ellenőrzésére, értékének megállapi-tására a maguk idejében megtartottuk a szokásos értekezleteket a meg-felelő számban. Mégpedig a tanévnyitó értekezletet szept. 8-án, az I. ellenőrző értekezletet nov. 26-án, az I. félévi osztályozó érte-kezletet jan. 27-én, a II. ellenőrző értekezletet ápr. 28-án, a II. félévi osztályozó, egyben záró értekezletet jun. 10-én. Az egyes ér-tekezletek eredményéről a legkimerítőbb kimutatásban értesítettük min-dig a praelatus rektor urat s a praefektus urat. Ezekben a kimutatá-sokban az érdemjegyeken kívül szerepelt az egészségi állapotról való

jelentés, azután az egyes osztályok növendékeiről való általános tájékoztatás - ha szükségét láttuk, egyes eseményekről is - magatartás, viselkedés, rendszeret és szorgalom dolgában. Félévkor és év végén szabályszerű bizonyítványt állítottunk ki nyomtatott blankettán a növendékek számára "ad usum domesticum /ecclesiasticum/" megjegyzéssel. Ezeket a bizonyítványokat a kézbesítés után bizonyos idő elteltével be kellett szolgáltatniuk a növendékeknek. A beszolgáltatott bizonyítványokat mint dokumentumokat a Rectorátus őrzi.

Az évközi oktató és tanuló munkát az igazgató többszöri látogatással ellenőrizte. Megbizonyosodott arról, hogy a tanítás és tanulás lelkiismeretesen, állandó szorgalommal folyt.

Tankönyvek dolgában a VKM-től engedélyezett és a Legfőbb Egyházi Hatóságtól jóváhagyott tankönyveket használtuk. Ezért a már korábban engedélyezett tankönyveket meghagytuk, az újonnan bevezetettek-nél az előbb említett két feltételt vettük figyelembe, Nem használtunk olyan tankönyveket, amelyek nem nyertek felvételt a VKM-től összeállított könyvek lajstromába. Ennek az eljárásnak az volt a célja, hogy ebben a tekintetben semmiféle szemrehányás, mulasztás ne érhesse bennünket, és a növendékek ne szenvedjenek semmi kárt az elsajátított ismereteknek esetleg nyilvános állami iskolában való számot adása során.

A dolgozatos tárgyaknál az előírt számú dolgozatokat minden tekintetben szabályszerűen minden tárgyból megírtuk. Ebben a tekintetben sem maradtunk el az állami, nyilvános iskolák mellől. A dolgozatokat a praefektus ur az I. és II. félév végén aláírta, hogy lássa a növendékek munkateljesítményét ezen a téren is.

Természetes, oktató munkánk mellett egy percre sem feledkeztünk meg nevelő tevékenységünkéről sem. Ez a két eljárás csak testvéri együttesben képzelhető el, oldható meg. Különös hálával kell itt megemlékezni ezen a helyen a Szeminárium elöljáróságáról. Ha a nevelés és oktatás munkájával kapcsolatos bármilyen ügyről, vállalkozásról esett szó, rögtön a legnagyobb készséggel, előzékenységgel siettek segítségünkre. Ilyenkor a nehézségnek még szálló felhője sem tűnt fel. Velük a legnagyobb egyetértéssel, összhangban beszélhettük és valósíthattuk meg ezen a téren elgondolásainkat, terveinket, eljárásainkat. Gondolok itt minden az iskolai élettel kapcsolatos, a vele előadódó, az iskola munkáját kiegészítő intézeti tevékenységre, programvalósításra.

A nevelő oktatás hathatós eszközei közé kell számíttanom az iskolai ünnepélyeket. Egy-egy egyházi, nemzeti ünnep kínálja a nevelési lehetőségeket. Az ünnepek, a velük kapcsolatos események mélységes erkölcsi tartalma, a nagyjainkról való megemlékezés egyaránt a kötelező hála érzését váltja ki lelkünkben, - ezzel lelki nemességre nevel -, másrészt a nagyszerű tettek felidézése, figyelmünk ráirányítása követésre buzdít, az ünnepek mélyén rejlő erkölcsi érték végül

7

a nagy gondolatok, nagyszerű teljesítmények iránt való fogékonyságra, ezek tiszteletére, az eszmények iránt való hódolatra buzdítja, lelkesíti a hatások felvételére fogékony, szomjas lelkeket.

Ez az elgondolás rendeztette velünk az iskolai ünnepélyeket. A Szeminárium részéről tapasztalt figyelmesség, a bennünket hálára kötelező előzékenység itt is szépséges, izes gyümölcsöket termett. Az ünnepélyek rendezéseivel kapcsolatban nemcsak a jelentkező áldozatok törpültek semmivé, hanem mindig a legnagyobb mértékben siettek segítségünkre, ajánlották fel számunkra a rendezés anyagi és technikai kellőkeit.

Iskolai ünnepélyeink: - Okt. 6-án az aradi tizenhárom emlékének meggyászolására gyülekeztünk össze. - Nov. 5-én Sz. Imre ünnepén a teologusok rendezte ünnepségen vettünk részt. - Dec. 18-án bensőséges karácsonyfa ünnepélyt rendeztünk. - Márc. 15-én a szabadságot kivívó nemzedék áldozatos szellemének hódoltunk. - Márc. 21-én Sz. Benedeknek, a nyugati szerzetesség patriárkájának Európát alakító munkásságát állítottuk a növendékség érdeklődő tudásszomjusága elé és áldoztunk az első nagy európai megszentelt, el nem muló emlékének. - Jun. 12-én Te Deum-os szentmise után az "Aula Maior"-ban rendeztük meg évzáró ünnepségünket, melyet a méltóságos és főtisztelendő székesfőkapitánál több tagja, a rektor, ur önméltósága, a főiskola s intézetünk tanári kara, a teologusok nagy küldöttsége s a szülők meg érdeklődők szépszáma gyülekezete tisztelt meg megjelenésével. Ezeknél az ünnepélyeknél a felvett főcélon kívül az is vezetett, tanulják meg a növendékek az ilyen ünnepélyek rendezésének elemi technikáját, s szokjanak hozzá a papnál lényeges, elengedhetetlen feltételként szereplő nyilvános szerepléshez. Az ünnepélyek műsorát beszéd, szavalat, ének- és zeneszámok tették színessé, változatossá.

Ápr. 3-án résztvettek a teologusok rendezte felemelő ünnepségen, amelyen szentséges atyánk, XII. Pius pápa pappá szentelésének ötvenéves emlékünnepét, évfordulóját ünnepeltük.

Máj. 18-án meghallgattuk a bazilikában megrendezett egyházzenei hangversenyt. A nagyközönségre gyakorolt felemelő hatás áldásában, ünnepi érzésében minden bizonnyal növendékeink is részesedtek.

Az említett intézeti ünnepségeket legtöbbször Méltóságos és Főtisztelendő Kormányzó Érseki Helynök Ur is kitüntette személyes megjelenésével. A többi előkelő vendég megjelenéséről már beszámoltam. Szemmel láthatólag, végtelenül jól esett növendékeinknek, hogy szerény próbálkozásaikat ennyire megtisztelték, munkájuk iránt ilyen kitüntető figyelmet tamusítottak,

Az intézet a szintén kötelező kegyeletos érzésnek két kiemelkedő alkalommal adózott. Márc. 29-én résztvett az Istenben boldogult Justinianus Cardinális lelki üdvösségeért a bazilikában bemutatott főpapi Requiem-en. Mindenszentek ünnepének délutánján pedig az osz-

tályok képviselőjében 8 papnövendék vonult le az esztergom-belvárosi temetőbe, hogy az ott nyugvó bencés tanárok sírjára koszorút helyezzen, s emlékező lélekkel mondjanak imát a régi intézetnek Istenben elköltözött tanáraiért.

A tanulmányi kirándulásokról sem feledkezhetünk meg. Itt célunk volt egyrészt a környékismeret, másrészt a szigorú intézeti fegyelem nehéz napjai után egy kis jóleső szabad nyújtózkodás, a felfrissítő természetben való léleküditő fesztelen tartózkodás, hangos játék, jótékony hancurozás. Október 14-én egynapos kirándulást rendeztünk a Vaskapura s a Fári -kúthoz. A kirándulást Vértess Zsóárd igazgató vezette. Ugyancsak egynapos kirándulás keretében tekintettük meg a festői bitóci völgyet és környékét. A kirándulást vezető természetrajz tanár - Bese-nyői Zoltán - ezt az alkalmat arra is felhasználta, hogy a földrajzi, természetrajzi ismereteket bővítsék és szemlélet formájában eszméljenek rá a könyvből tanult, elsajátított ismeretekre. A Rendtartás minden - minket is illető - szünetét megtartottuk. Természetesen, hogy az Egyház minden parancsolt s ősi nemzeti hagyományaink megszentelte ünnepeinket, - főleg a Boldogságos Szent Szűz ünnepeit - megünnepeztük. Ezeken a napokon az iskolai előadások szüneteltek.

A karácsonyi szünet dec. 18-án kezdődött s jan. hó 9-ig tartott bezárólag. Eminenciás Urunk engedélyével erre a szünetre növendékeink szüleikhez hazamehettek. - A húsvéti szünet ápr. 9-én kezdődött, az utolsó előadási óra után /1^h-kor/. Ápr. 21-én már előadások voltak.

A tanári kar összeállításában a tanév folyamán nem adódott változás. Szükségesnek tartom felemlíteni, hogy a praelatus rektor ur engedélyével félévtől kezdve az I. osztály hittanát dr. Takács Dénes esztergomi bencés tanár, a volt Érseki Tanítóképző Intézet hittanára vette át, csak azért, hogy a nagy elfoglaltságu házfőnök munkáján könnyítsen. Ezért semmi díjazást sem kapott.

Betegség miatt a tanári kar egyetlen tanítási órát sem mulasztott.

Az évi anyag átvétele, majd átisméltése után megtartottuk a szokásos évvégi összefoglalásokat.

Hittanvizsga az I- III. o.-nál jun. 7-én. Elnök : dr. Brückner József szemináriumi rektor ur. A többi tárgyból megtartott összefoglalások ideje: jun. 8 - 10-ig.

Az egyes osztályoknál elért tanulmányi eredmény:

I. osztály: Osztályfőnök: Korányi Szevér. - Praeexcellens/kitűnő/: Nagy Imre/össz.: 1/. Eminens /jeles/: Cséfalvay Pál/össz.: 1/.-Bonus /jó/: Imrik Sándor, Király Béla, Kükedi Vilmos, Merényi János, Molnár Ottó, Széles Rafael /össz.: 6/.-Sufficiens /elégséges/: Drexler Angelo Alajos, Nemes Ferenc, Székely József, Szirti István, Verbói Károly, Vinter István /össz.: 6/. - Magaviseletből bonus /2/: Imrik

Sándor, Kükedi Vilmos. - Osztálylétszám : 14.

II. osztály. Osztályfőnök : Dr. Szalay Semjén.-Eminens/jeles/: Reuz József/össz.: 1/. - Bonus/jó/: Puchovszky István, Süveges Máté, Tóth László/össz.: 3/.-Sufficiens/elégséges/ : Baranyi László, Honti József/össz.: 2/. - Magaviseletből bonus /2/: Honti József.- Osztálylétszám : 6.

III. osztály. Osztályfőnök : Kokas Rajmund.- Praecellens/kitűnő/:Bagi István, Takács Miklós/össz.: 2/.-Bonus/jó/: Gallai István, Hagyó József, Matus Pál, Tarnóczi Ferenc/össz.: 4/.-Sufficiens/elégséges/ :Bokor István, Mészáros Lajos, Pintér István, Teuschl István /össz.: 4/. - Magaviseletből mindenkinek eminense /1/ volt. Osztálylétszám: 10.

Jun. 7-én tornabemutatót tartottunk a volt bencés gimn. sportpályáján. A tornabemutatót a Szeminárium előljárósága, a főiskola és intézetünk tanári kara tisztelte meg jelenlétével. Ott voltak a teologusok is. Műsora: szabadgyakorlatok, atlétikai számok. Az egész labdarugó mérkőzés fejezte be.

Külön jelentésben számolok be a IV. osztály, a Cursus Praeliminaris záróosztályának - megfelel a gimn. VIII. osztályának - helyzetéről, ügyéről. Ennek az osztálynak 14 növendéke az osztályvizsgák után felvételi vizsgát tett az Esztergomi Érseki Hittudományi Főiskolára.

A Legfőbb Egyházi Hatóság álláspontja, felfogása ebben a kérdésben : A papi pályára jelentkezett és felvett növendékeket magában a Papnevelőben készítik elő a teológiai tanulmányokra. Ez az előkészítés felöleli természetesen azt is, ami jelenleg a középiskolák egyes osztályaiban az előírt tananyag. Azok a növendékek, akik az egész előkészítési anyagot már elvégezték, a középiskolások érettségijének mintájára a IV. osztály elvégzése után hittudományi főiskolai felvételi vizsgálatnak vettettek alá. Ez a vizsgálat felöleli azt is, ami jelenleg az előírt számonkérési anyag a gimnáziumi érettségi vizsgálatnál.

Az egész év folyamán ezek a félreérthetetlen, pontosan körvonalazott szempontok vezettek a Cursusnak mind a négy osztályánál, különösképpen természetesen a IV. osztálynál. Minden vonalon és tárgynál, - beleszámítva a gimn. I - VII. osztályának anyagát - azt a materiát vették át abban a terjedelemben, anyag, tantárgyfelosztásban, amellyel a mi gimnáziumnak megfelelő intézetünk egyes osztályaival azonos nyilvános állami iskolák egyes osztályainak növendékei dolgoztak, haladtak.

A felvételi vizsgálat lebonyolításánál az Érettségi Utasításokat vettük alapul. Ezekhez ragaszkodtunk legkisebb részleteiben. A legkényesebb pontossággal megtartottunk minden alakiséget. Omnia peracta sunt propter certum quoniam. Megtartottuk az összes előzetes, előírt konferenciát. A legszigorubb szabályossággal terjesztettük fel az i-

10

rásbeli tételeket, jártunk el az írásbeli és szóbeli vizsgálatok lebonyolításánál. A 14 növendék egy teremben dolgozott. A dolgozótermet tökéletesen el lehetett választani az épület többi részétől. A folyosón a munka egész ideje alatt a Szeminárium altisztje őrködött. Benn, a teremben előírás szerint a beosztott tanárok ügyeltek fel. A dolgozók tekintélyes része egyáltalában nem élt a kimenés jogával. A kimentek is csupán 1-2 ' 'ig tartózkodtak kint. A Legfőbb Egyházi Hatóságtól felkért elnök az előkészítésben és a lebonyolításban a legnagyobb pontosságot, kifogástalan szabályszerűséget és lelkiismeretességet állapította meg. Legkisebb szabálytalanságot, rendellenességet sem vett észre. Szerzett tapasztalatairól a legnagyobb elismerés és megelégedés hangján nyilatkozott az Érettségi Utasításokhoz való ragaszkodás, alkalmazkodás dolgában.

A IV. osztály felvételi vizsgálatait az osztályvizsga teendői előzték meg. Utolsó előadási nap : máj. 7. - Hittanvizsga: máj. 9. Elnök: dr. Brückner József praelatus- rektor ur. A többi tárgyból való összefoglalások máj. 10 - 12-ig bezárólag. Máj. 12-én 12^h-kor tartotta meg a diákkéletnek búcsút mondó végzett osztály a szokásos ballagást. A jó fiúk olyan ügyesen, szépen és meghatóan rendezték meg ezt a megható búcsuzkodást, mintha az intézet legalább évtizedes hagyománnyal rendelkezett volna ebben a dologban. Ott volt a Szeminárium előljárósága, tanári kara, a Teológia főiskolás serege. Búcsuzkodó beszédek, bánatos diáknóták után a Szeminárium kápolnájába vonultunk, ahol az annyi kegyelmet ártó Mindenható Atyának zengtünk Te Deum- ot, s kértük további segítő áldását. Ezzel az Istennel kapcsolódó szent, alázatos ténykedéssel bezárult a növendékek életének előkészítő iskolás szakasza. Megkapták bizonyítványukat, hogy ennek birtokában kopogtathassanak a Hittudományi Főiskola vasveretes kapuján.

A megtartott értekezlet megállapítása értelmében mind a 14 növendék jelentkezhett a kitűzött felvételi vizsgálat írásbeli részére.

A Cursus Praeliminaris IV. osztályának végzett növendékei a következő osztálybizonyítványt nyerték: - Osztályfőnök: dr. Scheidl Vénant. - Praecellens/kitűnő/: Cserpes Jenő, Elzer Ferenc, Kiss György, Lelovics Lipót/össz.: 4/. - Eminens/jeles/: Mester János/össz.: 1 /.- Bonus/jó/: Bárány Frigyes, Horváth Miklós, Szabó József, Szappanos Béla, Szakmári József, Szeifert Ferenc/össz.: 6/. - Sufficiens/elégseges/: Bucsi László, Csordás István, Rabai Antal/össz.: 3/.. Osztálylétszám : 14.

A kitűzött írásbeli napjai: máj. 16 : magyar ; máj. 17 : latin; máj. 18 : német - francia ; máj. 19 : kiegészítő felvételi a görög nyelvből. Erre az utóbbira heten jelentkeztek.

A Legfőbb Egyházi Hatóság az ügy fontosságára való tekintettel külön vizsgálati elnöknek kiküldetését tartotta kívánatosnak. Suhajda

Róbertet, a volt KTF. főigazgatóját kérte fel és bizta meg, hogy a Hittudományi Főiskolára való felvételi vizsgálatot érseki biztosi minőségben vezesse és ellenőrizze.

Írásbeli tételek a magyar nyelvből: 1/ Milyen értékekkel gazdagították irodalmunkat a katolikus papírok? ; 2/ A mesterséges atomátalakítás. Minden növendék az első tételt választotta és dolgozta ki. Eredmény : 5 jeles, 6 jó, 3 elégséges.

Latin nyelvből : M. Tullii Ciceronis De officiis. L. II. c.22. 78 - 80 §. Az igaztalan eszközökkel hajhászott népszerűség rombadönti az államot. - Eredmény : 8 jeles, 4 jó, 2 elégséges.

Francia nyelvből : Egy idegen papnak utolsó pillantása Budapestre. - Eredmény : 5 jeles, 5 jó.

Német nyelvből : XII. Pius pápa. - Eredmény : 2 jeles, 2 jó.

Kiegészítő írásbeli felvételi a görög nyelvből: Solon. Elégia. I. 1 - 25 s. A mi városunk sohasem pusztulhat el. *ἡμετέρα πόλις οὐ ποτ' ὀλεῖται.* - Eredmény : 5 jeles, 2 jó.

A felvételi szóbeli vizsgálatot jun. 3-án és 4-én tartottuk meg Suhajda Róbert KTF. főigazgatónak elnöksége mellett. A Hittudományi Főiskola részéről megfigyelőként jelen volt dr. Brückner József szemináriumi praelatus rektor ur is.

A szóbeli vizsgálat eredménye: - Prae-cellentes/kitűnők/: Cserpes Jenő, Elzer Ferenc, Kiss György, Lelovics Lipót/össz.: 4/.- Eminentes /jelesek/: Mester János, Szabó József, Szeifert Ferenc/össz.: 3/.- Boni /jó/: Bárány Frigyes, Bucsi László, Horváth Miklós, Rabai Antal, Szappanos Béla, Szakmári József./össz.: 6/.- Mediocris/közepes 2/3/: Csordás István /össz.: 1/.- Tehát : 4 + 3 + 6 + 1.- Ennek értelmében a felvételi vizsgálatot a jelentkezett 14 növendék mind sikerrel tette le. Az eredmények megállapítása a hétjegyes rendszer alapján történt. A záró értekezlet s az elnök jelentését felterjesztettük a Főiskola Rektorátusa útján a Legfőbb Egyházi Hatósághoz.

A volt bencés gimnázium régi bevett szokása szerinti kitűnő és jeles osztályzatot nyert növendékeket könyvjutalomban részesítettük. Ezzel egyrészt jutalmazni akartuk az eredményes, lelkiismeretes, szép munkát, másrészt a nemesérzések keltette törekvés lelkének igyekeztünk pályát biztosítani. Erre a célra a Szeminárium előljárósága 4 db, Vértess Zsolt igazgató 7 db, dr. Monsberger Ulrik, esztergom-vizivárosi plébános, bencés házfőnök pedig 1 db könyvet ajánlott fel. A megjutalmazottak az I.o.-ból : Nagy Imre, Cséfalvay Pál; a II. o.-ból: Reuz József; III. o.-ból : Bagi István, Takács Miklós; IV. o.-ból : Elzer Ferenc, Kiss György, Lelovics Lipót, Mester János, Szabó József, Szeifert Ferenc. A könyvjutalmakat az érdekesítették a záróünnepélyen kapták kézhez az igazgatótól.

Pár szóval szabadjon még beszámolni azokról az intézkedésekről, amelyeket az iskolai év elején az intézet bizonyos foku szétterebélye-

sedésének megakadályozására kellett tennem. Itt a modern nyelvek területén tartottam köteleességemnek a szükséges eljárást. A különböző intézetekből jött növendékek a legkülönbözőbb idegen nyelvekkel se-reglettek össze addigi iskolájukból. Francia, angol, német stb. nyelvvel. Ezek legtöbbje németet nem tanult. Különösen állott ez az I. o.-ba iratkozottaknál. Ha ezeket a nyelveket, különösen az intézet kezdő osztályánál mind meghagytam volna, szinte megoldhatatlan feladat elé állítottam volna az intézményt. Két-három tanteremmel többre lett volna szükségünk, meg kellett volna erősen duzzasztani a tanári kart az aránylag nem sok óra miatt, a rendelkezésünkre bocsájtott keretek között az órarendet sem tudtuk volna beállítani. Gyors és gyökeres operációval lehetett csak az előbukkanó nehézségeken segíteni. A szabad válogatás lehetőségének lezárásával a görög nyelvet tettük kötelezővé az I. o.-tól kezdve. Ezt tettük a német nyelvvel kapcsolatban is ugyancsak az I. o.-tól számítva. Azokat, akik az előző iskolai évben franciával kezdték az általános iskola VII. és VIII. o.-ban, a Cursus I. osztályában németre fogtuk. Ezeknek is megadtuk a lehetőséget, hogy a kezdett francia nyelvet folytassák rendkívüli tárgy formájában. Az első hónapban tanultak is franciát, de sokat panaszkodtak a nagy megterhelés miatt. Két új nyelvvel kellett kezdeni az I. o.-t, a göröggel és némettel. Ezt nem bírták. Szept. végén azután elmaradtak a rendkívüli franciáról.

A görög és német nyelvnek ilyen módon való szerepeltetésével az intézet egységesebb elrendezés szerint való megindulását, pályájának az egység jegyében való tovább folyását biztosítottuk. Megakadályoztuk az idegen nyelvek egészségtelen, körülményes, luxusnak beillő dzsungelének kitenyészését. Nem apróztuk el a szervezetet. Ennek a két nyelvnek beállításával, rendszeres oktatásával a művelődésnek, speciális céljainknak erős bástyáit tudjuk felépíteni. Az 1949-50-es iskolai esztendőben a francia nyelv már csak a IV. o.-ban fut heti 2 óra ráfordításával. A francia nyelv később sorra kerülő elmaradásával határozott vonalú, egyenes irányú lesz az intézet tanmenete, szervezete és beirányítása. Erősen hisszük, kitűzött céljaink perspektívájában ennek az elgondolásnak megvalósítása nem lesz káros az intézetre.

Az első o.-ból 6 növendéket fogtunk németre. Ezek: Drexler Angelo Alajos, Kükedi József, Molnár Ottó, Nagy Imre, Széles Ráfael, Verbói Károly. A hiányzó két évi anyag megtanítására, helyreállítására a német szaktanár~~ak~~, dr. Monsberger Ulrik bencés házfőnök, esztergom-vizivárosi plébános vállalkozott. Heti 2 órában foglalkoztak a német nyelvvel. Április 1-én írásbeli különbözeti vizsgálatot tettek, majd ápr. 5-én a különbözeti vizsga szóbeli részével is megbirkóztak. Eredmény: 2 jeles /Nagy Imre, Széles Ráfael/; 3 jó /Kükedi József, Molnár Ottó, Verbói Károly/; 1 elégséges /Drexler Angelo Alajos/. Ezek a növendékek ettől az időtől kezdve az osztály teljes jogú, rendes tanulói lettek, s a

15-én pedig ugyanezeknek szóbelije. Szept. 15-én rendes előadás.

Az az adat, amivel zárom felterjesztésem, nem tartozik a fel-tétlenül közlendők sorába. Csak mond valamit az intézet adminisztrá-ciójával kapcsolatban. Ezt a veszedelmes sárkányt a körülményekhez képest igyekeztem szigorú diétára fogni, de azért valamivel mégis csak kellett táplálnom. Jelen írásom a 101. sz. az írások sorában; s bár ezeknek csaknem fele érkezett írás, s az elküldöttek mindegyi-ke sem olyan, mint ez a beszámoló jelentésem, igen sok munkát adott az irodai munka az igazgatónak, úgy hogy a jövő esztendőre az igaz-gatói jegyző intézményét is be kell majd vezetnem. Ha ezt a felvázolt munkakört így tekintjük, méltán említhetjük meg az iskola első évi történetének mondókát mondó adatai között.

Méltóságos és Főtisztelendő Kormányzó Érseki Helynök Ur! Ezek-ben bátorkodtam vázolni az Esztergomi Érseki Szeminárium Cursus Praeliminaris 1948-49-es iskolai esztendejének rövid, vázlatos tör-ténetét, munkásságát. Ez csak váz, ami a húst, izomzatot, vért s a nemes belső szerveket, szóval az organikus életet hordozta, tartotta. A szerves életnek ez az éltető áradása, folyama, az intézet növen-dékeinek szellemi, lelki konstrukciójában haladt, hőmpölygött tovább. A vizek duzzasztásában, gyarapodásra, alkotásra hivatott irányításá-ban minden biztonnal megvan a maga része a tanári kar hivatással végrehajtott munkájának. Ennek a munkának értékét, eredményét más hivatott megállapítani. De hiszen ez nem is döntő fontosságú! A munkások vigasztaló evangéliuma: Dolgozni legjobb erőink szerint Isten országáért, a többi hagyjuk a jószágos Atyára! Tudnunk, é-reznünk kell, a mindennapi élet s a történelem eseményei bőven szór-ják a példákat: Neque, qui plantat, est aliquid, neque qui rigat, sed qui incrementum dat, Deus!

Egy bizonyos! Nagy, Istentől megáldott munkát végzett, aki az intézményt életre hívta. Folytatta ezt a megszentelt művelést, aki lehetővé tette az intézmény nyugodt mederben való haladását s meg-adta az élet nélkülözhetetlen anyagi kellékeit. Az előljárók jó - indulata, leküszöböző figyelmessége, bölcsesége könnyűvé, simán gördülővé tette a nem könnyű munkát. A növendékek finom, komoly magatartása, szorgalma, lelkiismeretes munkateljesítménye igen sok örömet, lelki békét és megnyugvást ajándékozott a tanári karnak, a-mely a feléje fordult kitüntető bizalomnak, a ráháruló kötelesség-nek igyekezett megfelelni, eleget tenni.

A jövő, amely előtt állunk, Isten kezében van. Az idők méhé-nek minden titka az Ő "legyen"-t intő keze intésére vár. Bizunk to-vábbi áldásában, hogy az, aki az első esztendő verejtékes munkáját megáldotta, az elkövetkezendő esztendők beérő gyümölcsétől sem fog-ja megfosztani Benne bízó gyermekeit!

Midőn igazgatói tisztem teljesítését teszem jelen jelentésem

IGAZGATÓI JELENTÉS AZ 1948/49. ÉVI TANÉVRŐL

15

felterjesztésével, leghálásabban megköszönöm Méltóságod gondoskodó jószágát, melyben az intézetet az egész esztendő folyamán részeseiteni kegyeskedett. Ezt - ha megérdemeljük - továbbra is alázattal kérve,

Méltóságos és Főtisztelendő Kormányzó Érseki Helynök Urnak
az igazgató az intézet tanári karával együtt

alázatos tiszteletét küldi

Esztergom, 1949. július 25.

.....*Véghes László*.....

director Cursus Praeliminaris.

Méltóságos és Főtisztelendő Kormányzó Érseki Helynök Ur !

Isten engedelmeivel az Esztergomi Érseki Szeminárium Cursus Praeelimináris-ának 1949-50. iskolai munkája megindult a tavaly év végén jelentett és engedélyezett időben. Most, hogy ugyancsak a Mindenhatónak segítségével a megkívánt síneken szabályszerűen halad iskolai munkánk, Méltóságos Kormányzó Helynök Ur engedelmeivel le-rovom a kezdés munkájáról való tartozás adósságát.

Az iskola menetrendje a maga teljes egészében kialakult már, az elmaradhatatlan pótlások, javítások, helyesbítések révén minden elrendeződött, úgy, hogy a szükséges jelentés megtevésének im-már semmi akadálya.

Szept. 9-én gyülekezett össze a tanári kar igazgatója vezeté-sével évnnyitó értekezletre. Az igazgató előterjesztette a tantárgy-felosztást, egyben közölte az egész évi munka programját. az álta-lános irányító, magatartást szabályozó szempontokat.

Szept. 14-én reggel 7 órakor tartottuk meg a teológusokkal együtt a Szentlélek Ur isten világosító, erősítő kegyelmét esdő Ve-ni Sancte-t. Utána az igazgató a tanári kar, s a praefectus úr je-lenlétében buzdító, beköszöntő, tájékoztató beszédet intézett a Cursus Praeelimináris növendékeihez az Aula Maior-ban. Ezzel Egyben megnyitotta az új iskolai esztendőt. Az évnnyitó ünnepség után meg-tartottuk az I. o.-ra felvettek közül azok számára a felvételi írás-beli vizsgálatot a latin nyelvből, akiknek a korábbi évek kénysze-rítette helyzete miatt gyenge, hiányos, a megkívánt mértéket meg-nem érő volt a latin nyelvi tudása. Ezek számára ugyanis a július elején megtartott concursus után felhatalmazás nyeresével kötelező-vé tettük, hogy a nagy vakáció folyamán az I. és II. osztály anyagáól tisztességesen, lelkiismeretesen készüljenek el. Az írásbeli vizsgá-lat eredménye: legnagyobbreszt elfogadható, sőt többször szép és jó eredményt mutattak a felvettek, s így a Szeminárium elérte célját. A növendékek komolyan vették a vakációi foglalkozás parancsát, s ezzel komoly felelősségükről tettek tanubizonyosságot, másrészt megkönnyítették az iskola tervbevett pótlási munkáját, amelyet a jelen iskolai év tarta-mára be kellett állítani a tanmenetbe.

A teológiai főiskola szolid latin tudást követel. Ezen a téren nem nyugtathat meg bennünket, hogy a nyilvános iskolák csak a máso-dik, esetleg harmadik osztályban kezdik a latin tanítást. Ezzel nem lehet sokra menni. Erős, mindent áttekintő megfontolások után jutot-tunk arra az elhatározásra, hogy az első és második osztályban ezek-nek a gyengébb képzettségűeknek a számára a külön foglalkozás medrét nyitjuk meg a latin nyelvből. Részben átismételtetjük, átvétetjük v e-lük a régi gimnázium I. és II. o. anyagát, elvégeztetjük velük a III. o. esetenának jórészét. A következő évben, tehát az 1950-51. iskola i esztendőben alaposan elsajátítják a mondattan nem könnyű ismereteit.

2.

Igy ezeknek az ismereteknek a birtokában azután - a különbözeti vizsga letételével - hozzácsaphatók majd a III. és IV. o. rendes menetben haladó növendékeihez.

Ennek az elgondolásnak végrehajtása azzal járt, hogy az I. o. növendékeit a latinból egymással párhuzamosan futó két ágra osztottuk, a kezdők és haladók csoportjára. Paedagógiaés szempontok követelték a megoldásnak ezt a módját. A nagyjában kétféle képzettséggel rendelkezők egy csoportban való kezelése veszélyeztette volna a komoly eredményeket. A kezdők nem tudtak volna megbirkózni az erősebb ütemű haladással, a haladók viszont elúnták volna a számukra ismerős anyag kezdő fokon való nyűzésát. Lelohadt kedv, érdektelenség pedig veszélyes leszállítója a kedvvel valóított eredményes munkának, a gyümölcsöket érlelő értékes foglalkoztatásnak. Most innen-onnan másfél hónapi munkának távlatából nyugodtan állapíthatjuk meg az eredményt: a kezdők szépen haladnak, kedvvel, eredménnyel dolgoznak. Eddigi két látogatásom arról győzött meg, hogy sokkal többet tudnak mint év elején. Haladásuk további jó reményekre jogosít. A haladóknál is megvan a remény a várható eredményre. Ezeknél is erős munkát kell folytatni, főleg azért, mert erősen vegyes összetételű társaság a latin tudás dolgában. Viszont éppen ezért - kikapcsolva a kezdőkkel való együtt kezelést, - nagyobb ütemben végezhető velük az ismétlés s a náluk is meglevő hiányok pótlása. Ezt a szétválasztást nem tartjuk elhamarkodottnak. Gyümölcssei már most jelentkeznek. A szükséges törekvés ébrentartására, élesztésére lehetővé tettük, hogy akik példásan dolgoznak és szép eredményt érnek el, elhagyhatják a kezdő ágot a haladók közé kerülhetnek. Egynél már valóra is vált az engedély megadása. Dániel István I. o. növendék az elért szép eredmény miatt belekerült a haladók csoportjába. Igaz, hogy ez a növendék feltűnően erős intelligenciájú koponya, többet tanult, sajátított el és tudott társainál - dicsérnünk kell a vele sokat foglalkozó esperes urat - ügyes forgolódása miatt azonban kiemeltük a kezdők csoportjából, úgy hogy jellemleg a haladók első vonalának legkiválóbbjai közé tartozik. Szépen, kitűnően fordítja azokat a szövegeket, amelyek a tanterv szerint az első osztályosok tananyagához tartoznak.

Szept. 15-én délelőtt, az első előadási napon volt latinból a szóbeli felvételi vizsga. Eredménye az írásbeli vizsgálattal csaknem azonos. Heten jelesen, heten jól, hárman elégségesen, egy nagyon gyengén felelt meg a támasztott követelményeknek. Egy növendék egyáltalában nem tanult latint. A kezdők létszáma: 19.

A tanéva legnagyobb általánosságban a tavaly lefektetett alap, tervek és célkitűzések szerint indult meg, tehát folytatódott. Célszerű a magyar középiskolák tanmenetének szemmeltartásával logikailag képzett s az általános műveltség megkívánta ismeretanyag birtokába juttatni a növendékeket, hogy ilyen előképzettség után meg tudjanak felelni a teológiai főiskola megkívánta követelményeknek.

3.

A kezdő latinistákkal Dr. Sulyok Efrém bencés tanár, vizvárosi káplán foglalkozik. A latin nyelv dolgában említett nehézségekhez hasonlóak voltak megállapíthatók a német nyelv területén is. Sőt itt még gyökeresebben kellett eljárni. Az eredetileg 32 első osztályos növendék közül talán 3 akadt, akivel az I. o. anyagát kezdeni lehetett volna. A többi az árnyalatok gazdagságával tarkítottan elégtelen tudással mutatkozott be. Ezeknél szó sem lehetett a két ágra, kezdők és haladók ágára való beosztásról. Itt a kezdet forrásához kellett leszállni. Ennek következményeképpen az I. o. összes növendéke teljesen elülről kezdte a németet. Karácsonyig elvégzik a legszükségesebbeket, utána hozzáfognak az I. o. anyagához. Ezzel eléggé rendbejönnek s a hiányok feltétlen mértékszabta eltüntetése után megoldható feladat elé állíthatjuk őket. A tavalyi 2 órát eggyel gyarapítottuk. Ezzel jelentős óratöbbletbe jutattuk a hiányok pótlására szorulókat, a dolgozni akarókat. A német nyelv tanára Dr. Monsberger Ulrik, az esztergomi volt bencés gimnázium igazgatója, jelenleg vizvárosi plébános.

Nagyon gyenge az I. o. növendékeinek tudása, ismerete a mennyiségben terén is. A szaktanár úr jelentése szerint ezeknek tudása s használhatósága a régi gimnázium 3. osztálya szintjének felel meg. Elbírásuk szintén különleges eljárást igényel. Hiszen még a nyilvános iskolák is csak topognak ezen a téren. Évelejen nem volt könyvük, most már van tanmenetük. A szaktanár úr rátermettsége a nehézségeket el fogja hárítani s a hiányok helyrehozásával minden lehetővé fog tenni, az elérhető legjobb eredmény megvalósítására. Ennek egyik erős biztosítéka, hogy az eddigi három órát négyre emeltük. Az állam nyilvános iskolában ezen a fokon 5 órával dolgoznak.

Még a történelemnél kell valamit megemlítenem. Az általános iskolában nem tanulták az ókori történelmet. Ez az anyagrész teljesen hiányzik az I. o.-osok tudáskészletéből. A szaktanárra bízuk, gondoskodják ebben a tekintetben a legszükségesebb ismeretek közléséről.

A megoldandó kérdés nem könnyű! Egy egész év anyagát odaadni egy másik, hatalmas anyaggal dolgozó osztály anyagához, nem sok sikerrel, szegényes eredménnyel kecsegtető próbálkozás, eljárás.

Ötödik o.-ban a természetrajz, hatodik o.-ban a vegytan óráinak számát emeltük eggyel a tavalyihoz képest.

A tanári karban a tavalyihoz mérten jelentősebb változás nem adódott. A tavaly kinevezett 5 tanár most is ilyen minőségben működik. Ezek: Vártes Zsárd /egyben az igazgatás teendőivel is megbízott/, Korányi Szevér, Dr. Szalay Semjén, Kokas Rajmund, Az egyes tanárok óráinak száma : 17 - 20. Az igazgató 19 órával dolgozik.

A kinevezett tanárokon kívül az el nem látott órákat hasonlóképpen szaktanárok látják el óraadás formájában.

V. P. Scheidl Germán.

4.

Az említettem Dr. Monsberger Ulrik a négy osztály német óráit látja el 2-2, illetőleg az I. o.-ban 3 órával, összesen 9 órával.

Dr. Sulyok Efrém az I. o. kezdő latinistáit tanítja heti 4 órában.

Kádi Győző bencés tanár a IV. o.-t tanítja franciára ^{a növendéket} heti 2 órában. Ugyancsak ő látja el a rendkívüli franciát szintén heti 2 órában.

Besenyői Zoltán bencés tanár, karkáplán, az I. o.-ban a természetrajzot tanítja heti 5 órában, a VI. o.-ban a vegytant heti 3, az egészségtant heti 2 órában. Heti egy alkalommal ~~Teusch~~ Istvánval/IV.o./ angol nyelvből is foglalkozik. Ennél a növendéknél az angol nyelv rendes tantárgy.

M. Angeli Liguria szatmári irgalmas nővér, tanárnő a vizivárosi zárdából, a rendkívüli angolt tanítja. Növendékeinek száma : 4. Egy az I. o.-ból, egy a II. o.-ból, 2 a IV. o.-ból. Heti óraszám : 2.

A rendes tárgyként szereplő éneket ebben az esztendőben is Bálint Ferenc, a bazilika karnagya tanítja. Egy-egy osztályban heti 1, összesen heti négy órában.

A görög nyelvet nem tanultak számára ebben az esztendőben is fenntartottuk ennek a nyelvnek rendkívüli nyelvként való tanítását. Kezdő és haladó csoportban tanulnak heti 3-3, összesen 6 órában. Az igazgató foglalkozik velük.

Ujra a növendékek kérésére a szeminárium előljáráóságának engedelmével - rendkívüli tárgyként beállítottuk a gyorsírást. Tanulók száma : I. o.-ban : 4, II. o.-ban 3 és IV. o.-ban 3. Összesen : 10. A gyorsírást Gombos Cézár bencés tanár, szentgyörgymezői káplán, tanítja.

Tornára - rendes tárgyként szerepel, - Horváth Dezső, általános iskolai tanító, tanítja a növendékeket.

A Cursus Praeliminaris négy osztályában a heti órák száma: 120. Hárommal több, mint a tavalyi iskolai év folyamán. Megszüntettük a heti 1-1 órával szereplő mindennapi kérdések óráját, amely az állami nyilvános iskolákban már tavaly sem szerepelt, Ezek anyagát, témakörét a gazdaságtanba és történelembe olvasztottuk belé, mely tantárgyak bőven adnak lehetőséget azoknak a kérdéseknek, problémáknak a bogozgatására, a velük való foglalkozásra, a feltett kérdések megválaszolására, amelyek miatt annak idején a Tanterv ezeket az órákat felvette a heti órák közé.

Az órák szétosztásával kapcsolatban, az egyes tanárok óraszámának, elfoglaltságának jelentésénél már említettem az érdekelt tantárgyak javára eszközölt óraszám-gyarapítást.

A növendékek létszáma az egyes osztályok szerint: I. o.-ban : 27, II. o.-ban : 15, III. o.-ban : 6, IV. o.-ban : 11. A Cursus növendékeinek létszáma tehát: 59.

A tanév megindulásakor 65-ös létszámmal szerepelt az iskola. Rö-

videsen azonban öt tanuló az I. O.-ból, távozott az intézettől. Távozásuk oka Máltásánál előtt tudott dolog. Jó héttel később egy III.-os növendék hagyta el a szemináriumot, tehát intézetünket is.

Összefoglalásképpen a megrajzolható kép: ennek a humanisztikus a lapozású, megszervezésű intézménynek keretében, amelynél az idegen nyelvek dolgában a latin, görög és német nyelv szerepel eléggé megokoltuk indítékból, illő mértékben és megfelelő módon, a nyilvános iskolák mellől el nem maradó órássámban, készültséggel, rátermettséggel és hozzáértő tudással folyik, halad az oktatás, nevelés, tanítás munkája. A megkövetelt tantárgyak mind szerepelnek. Ezenkívül a helyzethez mérten eléggé jelentősen alkalmat adtunk a növendékeknek arra, hogy hajlamuknak, képességüknek megfelelően a rendkívüli tárgyak valamelyikével is foglalkozzanak, hogy ilyen módon is gyarapítsák szükségnek tartott, később bizonyára hasznosítható ismereteiket.

Nagyon jól tudjuk, hogy minden intézmény meg nem szűnő, örökös, az idők megkövetelte javításokra szorul. Az emberi alkotások között egy sincs, amely minden tekintetben tökéletes lenne s ki tudná vonni magát a változtatás elmaradhatatlanszükségtségéről. Az idő halad! Jelentkezik új és újszerű követelményeivel. Intézetünk csak egy éves multra tekinthet vissza s már ennek a rövid életnek megélése után új szükségességek jelentkeztek, viszont egyes még tavaly szükségesnek vallott és bebiztosított alkotó elemek szükségteleneknek, feleslegeseknek bizonyultak. Ha életképesek akarunk maradni, fel kell figyelni a haladó élet megszabta követelményekre, az eddig nem szerepelt, de jelentkező, foglalkozást sürgető jó újat fel kell vennünk a haladás szekerére, az elavultat, az idejét múltat, a kölöncöt örvendeztetlenül le kell hajigálni a kocsiról. Ez is, az is jelentkezett mindössze egy évre terjedő életünk során. Pár dologgal le kellett számolnunk. Életre való, szükséges dolgot viszont meg kellett valósítanunk. Ilyen többlet az iskolához szorosan tartozó munkálkodás tekintetében az önképzőköri munka, melyet tavaly nélkülöztek. El nem vitatható tapasztalat: az önképzőkör intézménye sok esetben adott elhatározó irányt a kezdő szárnypróbálgatásoknak s az elkövetkező idők nem egy nagyságának irodalmi, írói szempontból itt kereshetők serkentő, irányító, kibontakozást elősegítő feltételei. A növendékpapoknál különösen fontos a nyilvános szereplésekhez való hozzászoktatás, elméjük élesítése, vitatkozó ügyességük fejlesztése. Ezek a szempontok vezettek arra, hogy ebben az iskolaéletben feltétlenül szóhoz juttassuk az önképzőkört s növendékeinket az itt kínálgató sok kedvező alkalom igénybevételével a kör munkájának sok gyümölcsöt biztosító, eredményt nyújtó áldásaiban részesítsük.

A megalakított Önképzőkört Istentben boldogult Prohászka Ottokár püspök úrról neveztük el. Neve: "Prohászka Ottokár Önképzőkör!"

6.

A szeminárium egykoron való óriás papnövendékének századokat betöltő, átfogó, túlélő génusza minden bizonnyal termékenyítőleg fog hatni az iskolai munka kiszélesítésének terén az igazságért, ismeretért szomjuhozó, tetterőre feszülő lelkek képességeinek kibontakoztatására.

Az iskolai ügyrend dolgában ebben az esztendőben is megtartjuk mindazt az eljárást, utasítást, amelyet szervezet és iskolai ügyellátás dolgában szükségesnek és hasznosnak tartunk. Így az ellenőrző, osztályozó értekezleteket a kellő számban. Az eredményekről esetről-esetre tájékoztató beszámoló kerül majd Méltóságos Kormányzó Helynök Urhoz és a szeminárium előljáróságához. Az első és második félév végén házi használatra szóló bizonyítványt fognak kapni a növendékek egyrészt előljáróik tájékoztatására, másrészt végzett munkájuk értékének megállapítására.

Az Ünnepek rendezésében az Egyház, a magyar nemzet s a szeminárium érdekei, szempontjai, kívánságai fognak érvényesülni mindig, mindenben! Ugyanezek a szempontok fognak szerepelni a szünetek engedélyezésénél.

Méltóságos és Főtisztelendő Kormányzó Érseki Helynök Ur! Ezekben voltam bátor beszámolni meginduló s az egész évre kiterjedő iskolai munkámról, ennek fő irányáról, legfontosabb, legszükségesebbnek tartott mozzanatairól. Talán kissé későnek látszik igazgatói tisztemnek az említettem körülményekre vonatkozó, írásban csak most jelentkező teljesítése. A rögtön meginduló munka ütemében a legkisebb zökkenő nem történt. Intézetünkben azonban, ahol a tanári kar nem egy tagjának máshol van főfoglaltsága, nem rögzíthető rögtön az iskolai év elején foglalkoztatása, munkabeosztása. A kezdő hetek óráraedje ilyen módon sohasem végleges. Egy-egy útnak bocsátkozó órarendnek egy-két hétig kell futnia, hogy megmutassa életrevalóságát. Ez alatt az idő alatt itt is, ott is felüti fejét a javítás szükséges volta. Tekintettel kell lennünk azután a szeminárium érdekeire is. Még elkéssetten is akad hébe-hóba egy-egy óránál toldozgatás, áttétel, hogy a sok érdek és szempont egybehangolásával az összhang és egyensúly nem könnyű helyzetét megteremtjük. Így még az utolsó héten is kénytelen voltam több oldalról érkezett panasz miatt a kötelező éneknek immár egy hónapja futó rendjét megváltoztatni. Egyébként a végleges órarend szept. 26-án lépett érvénybe. Azóta a kialakult rend szerint halad az oktató tanítás.

Melléklet képen három órarendet bátorkodom küldeni: a./ az egyes napok szerint feltüntetett tan- és órarendet, b./ kombinatív órarendet, c./ a rendkívüli órák rendjét. Körem tisztelettel Méltóságos Kormányzó Érseki Helynök Urat, kegyeskedjek ezeket áttekinteni, észrevételekkel ellátni, egyben - ha megfelelők, - jóváhagyni.

7.

Alázattal kérem Méltóságod mindenkor tapasztalt jóságát, továbbra is iskolánk számára, s mikor kötelességszerűen jó munkát ígérünk, legyen szabad a tanári kar s a magam mélységes tiszteletét tolmácsolni, hozzácsatolni küldött felterjesztésemhez.

Esztergom, 1949. október 28-án.

Vétes Lóránd

.....
a Cursus Praelim. igazgatója.

ESZTERGOMI ÉRSEKI PAPNEVELŐINTÉZET IGAZGATÓSÁGA.

153. sz.

1950.

Negyméltóságu és Főtisztelendő Püspök, Káptalani Helytartó Ur!

Mély hódolattal terjesztem Excellenciád elé a Cursus Praepreparatorius Theologiae növendékeinek progressusait és információit.

A teljesítmények színvonala különösen az I. osztály gyengesége miatt alacsonyabb a tevelynál. Három kitűnő rendű tanulónk van: Bagi István IV. o., Takács Miklós IV. o., Miksó Sándor I. o. növendékünk. Jeles rendűek: Néder Géza III. o., Cséfalvay Pál, Földi József, Merényi János és Nagy Imre II. o., Dániel István és Mezei József I. o. növendékeink.

Kifejezetten debilis jeggyel végeztek Árva Vince és Csákány József I. o. növendékek: nincs meg a következő osztályok végzéséhez szükséges intelligenciájuk.

Velük egy sorban állanak ebben a minősítésben, hogy nem tudjuk őket tanulmányaik nálunk való folytatására ajánlani: Ferkes Ferenc III. o. növendék, aki 22 éves létére egyik tárgyból az ellette lévő osztály leggyengébbjénél is gyöngébb és általában nem fogja győzni az utolsó osztály feladatait és Kósa László, aki szintén roppant hiányokat mutat több tárgyból is az elapok hiánya miatt is.

Utolsó nekilendülése miatt föltételes megtartásra ajánljuk Nemes Ferenc II. o. kispapot, aki gyöngé információja miatt is dorgálást érdemel, ha ősszel latinból kielégítő vizsgálatot tesz le.

Jelentésének kegyes elfogadását kéri és mély hódolattal csókolja
Excellenciád Felszentelt Kezét

Esztergomban, 1950 június 27-én

Öt melléklettel.

Dr. Nickner József
protonotárius, káptalanok, rektor.

Ad 19/1950. sz.

Progressus cl. I
Cursus preparatorii
t. sem. I. anni scholae 1949/50.

Nomina:	In moribus	In doctrina religionis	In lingua Hungaria	In Historia	In lingua Latina	In lingua Graeca	In lingua Germanica	In historia naturali	In mathematica et geometria	In delineatione et monumentorum artis notitia	In gymnastica	In cantu	Exitus generalis studiorum	Sec. posita lata ccl.
Bobály Josephus	3	5	3	6	3	5	4	6	6	4	5	3	5	sufficiens
Csókány Josephus	2	3	2	3	1	3	1	3	3	3	5	3	1	insufficiens
Dániel Stephanus	3	7	7	7	7	7	7	7	7	6	6	5	7	procellens
Dubi Ludovicus	3	4	4	5	3	5	3	4	5	7	5	3	4	sufficiens
Ecksmiedt Josephus	3	4	3	4	5	6	7	5	7	3	4	6	5	bonus
Fehér Ladislaus	3	5	6	5	7	7	6	6	6	7	5	6	6	bonus
Gyarmati Josephus	3	4	4	4	3	4	3	5	4	4	5	5	4	sufficiens
Hári Josephus	3	4	5	5	3	4	6	5	5	3	5	6	5	bonus
Henyei Georgius	3	4	3	3	3	6	3	4	6	4	5	3	4	sufficiens
Horváth Ladislaus	3	3	5	4	3	3	3	5	4	3	5	3	4	sufficiens
Kardosony Antonius	3	4	3	4	5	5	3	5	4	4	4	4	4	sufficiens
Kovács Alexander	3	3	3	3	3	4	3	5	5	4	5	7	4	sufficiens
Kósa Ladislaus	3	3	4	3	2	3	3	4	2	3	5	3	1	insufficiens
Megyeri Alexander	3	4	4	5	3	3	3	4	3	3	6	5	4	sufficiens
Melega Josephus	3	5	5	5	4	7	6	6	7	3	6	3	5	bonus
Mezei Josephus	3	6	6	7	7	7	6	6	7	6	6	6	6	eminens
Mikló Alexander	3	7	7	7	7	7	7	7	7	7	5	4	7	procellens
Orgován Tiburtius	2	5	3	3	1	3	2	4	3	3	4	3	1	insufficiens
Petróczy Julius	3	4	3	3	3	3	4	4	2	4	6	4	3	sufficiens
Platthy Georgius	3	4	5	5	5	7	5	5	5	4	6	6	5	bonus
Ruppert Johannes	3	7	7	7	5	7	4	5	6	7	6	4	6	bonus
Sánta Stephanus	3	5	3	5	3	4	5	5	3	5	5	5	4	sufficiens
Sisa Franciscus	3	7	5	7	3	7	5	6	6	7	5	4	6	bonus
Székel Tiburtius	3	3	3	4	3	5	3	5	5	4	6	4	4	sufficiens
Temela Ignatius	3	5	4	4	6	6	7	5	6	3	5	5	5	bonus
Weisz Antonius	2	3	3	4	2	3	2	2	2	4	6	3	1	insufficiens

611/1950

Ad. 153/1950. sz.

Progressus

cl. T. Cursus preparatorii t. sem. II. anni scholae 1949/50

Nomina:	In moribus	In doctrina religionis	In lingua Hungarica	In Historia	In lingua Latina	In lingua Graeca	In lingua Germanica	In historia naturali	In mathematicis et geometricis	In delineatione monumentorum antiquitatis	In gymnastica	In cantu	
Bobály Josephus	3	5	3	5	3	3	5	6	6	4	5	4	sufficiens
Csákány Josephus	2	3	3	3	3	3	2	4	3	4	5	3	debilis
Dániel Stephanus	3	7	7	6	6	7	7	7	5	7	7	7	eminent
Dubi Ludovicus	3	4	4	4	3	4	4	5	4	5	5	3	mediocris
Ecksmidt Josephus	3	4	4	5	6	5	5	6	6	5	5	6	mediocris
Fehér Ladislaus	3	6	6	5	6	5	6	7	7	5	5	7	bene
Gyarmati Josephus	3	4	4	3	3	3	3	5	4	4	5	4	sufficiens
Hári Josephus	3	5	4	5	3	3	6	5	4	5	5	6	sufficiens
Hányei Georgius	3	4	3	4	3	3	5	5	6	4	5	3	sufficiens
Horváth Ladislaus	3	4	3	4	3	3	4	5	4	4	5	3	sufficiens
Karácsony Antonius	3	4	3	4	4	3	3	4	4	3	4	4	sufficiens
Kovács Alexander	3	5	3	3	3	4	4	6	5	5	5	7	sufficiens
Kösa Ladislaus	3	3	4	3	3	3	3	5	3	3	5	3	sufficiens
Megyeri Alexander	3	4	3	4	3	3	3	4	3	3	6	4	sufficiens
Melega Josephus	3	7	5	6	7	5	5	6	7	7	7	4	bene
Mezei Josephus	3	7	6	5	7	7	6	7	7	7	7	7	eminent
Mikló Alexander	3	7	7	7	7	7	7	7	7	7	7	3	excellens
Orgován Tiburtius	3	4	3	3	3	3	3	5	3	3	4	3	sufficiens
Petróczi Julius	3	3	3	3	3	3	3	4	3	3	6	6	sufficiens
Platthy Georgius	3	6	5	5	7	4	5	6	5	5	6	6	bene
Ruppert Joannes	3	7	7	7	4	4	3	6	7	7	7	3	bene
Sánta Stephanus	3	4	3	5	3	3	5	6	3	4	5	4	sufficiens
Sisa Franciscus	3	7	5	7	4	5	6	7	6	7	6	3	bene
Székelty Tiburtius	3	6	5	3	4	4	4	6	5	5	6	5	mediocris
Temela Ignatius	3	4	5	4	7	4	6	6	4	3	5	6	mediocris
Arva Vincentius	3	3	3	5	3	3	2	5	4	3	5	5	debilis

ESZTERGOMI ÉRSEKI PAPNEVELŐINTÉZET IGAZGATÓSÁGA.

144. sz.
1951.

Nagyméltósága és Főtisztelendő Püspök Ur!

A Cursus Praeparatorius igazgatójának 17/1951.sz.alatt hoz-
zám juttatott évvégi jelentését és kimutatását tisztelettel felterjesz-
tem két példányban.

A Cursussal kapcsolatos nevelő és tanító munkánkról az év-
végi jelentést alábbiakban bétorkodom megtenni.

1. Munkánkat az előkészítőben 83 növendékkel kezdtük meg.
Év közben hivatás hiányában eltávozott Smelka Gyula /jan.12-én/, a fő-
hatóság 556/1951.sz.döntése alapján febr.9-én elküldték Csákvány József-
et és Kósa Lászlót, meghalt márc.13-án Molnár László. A tanévet 79 nő-
vendőssel fejeztük be.

2. A vallási nevelés terén az elmúlt évvel szemben lényeg-
esen változás volt idén, hogy az előkészítőjük külön spirituális kasp-
tak és a hittanórákat szaktanár látta el. A külön spirituális lehetővé
tette, hogy a teológusokkal közösen végzett szentmisék, októberi és má-
jusi litániák, továbbá az őszi háromnapos lelkigyakorlatok mellett kü-
lön végezhetők a következők: esti és reggeli közös imákat, a reggeli
pontokkal egybekötött 10-15 perces elmélkedéseket /ezeken a kispap-lel-
kiélet kezdeti kérdései szerepeltek/, a vasárnapi exhortációkat, szent-
gyónást hetenként, a havi rekollekciókat, a húsvéti egynapos rekollek-
ciót, a havi szentórákat, a vasárnapi külön litániákat. Külön spiritu-
ális könyvtár állott az előkészítő növendékek rendelkezésére a számuk-
ra összeválogatott könyvekből. Növendékeink lelki ügyeiket példás ösz-
szeszedettséggel, nagy lelki haszonnal végezték.

3. A tanulmányi eredményt a Cursus igazgatójának csatolt
jegyzőkönyve és kimutatása tartalmazza. Hét osztályzat mellett a köz-
zépjegy osztályonként: IV.o: 5.20, III.o: 5.41, II.o: 5.20, I.o: 4.97.
Az előző évhez képest ürvendentes javulást mutat a II. és III.osztály.
Látszik, hogy a rossz alapokon lassan győz szorgalmuk és mindjobban el-
sajátítják a jó tanulás technikáját. Az első osztály gyengébb eredmé-
nye is év eleje óta nagy javulás: még mindig érzik az alsóbb iskola
hihetetlenül gyenge alapja.

Legjobbak: a legfelsőbb osztályból Néder Géza, akit tanul-
mányi eredménye és információja is egyaránt egyetemi dispozicióra ajánl.
A III.osztályból kitűnő Petrovcsik Róbert, jeles Imrik Sándor és Nagy
Imre. A II.osztályból kitűnő Mikló Sándor, jeles Dániel István és Né-
meth Tibor. Az első osztályból kitűnő Horváth Péter, jeles /pesti/Ko-
vács László, /nagyorosi/ Kovács László, Krichenbaum József és Varga
Antal.

Leggyengébbek: a III. osztályban Nemes Ferenc, akitől már
mult évvégi jelentésben aggódva tettem említést /153.sz.a/, s akit az
idei első félév után az 556/1951.sz. főpásztori leirat próbaidőre ha-
gyott csak meg a szemináriumban. Most három tárgyból kapott gyenge/2/
érdemjegyet. Gyenge képességei és információja egyaránt jelzik, hogy
a szemináriumnak leghirtétele ő. A II.osztályban ugyancsak próbaidőre
utalta a fenti főpásztori leirat Orgován Tibort. Ő azonban a második
félévben annyira nekilátott a munkának, hogy összesen tíz érdemjegyet
javított. Megtartása ellen sincs már semmi kifogás úgy, hogy a követ-
kező tanév még szebb eredményeket ígér néla. Ebben az osztályban ugyan
összesen 11 elégségesrendű növendék van, azonban mindnyóján állandó ja-
vulást mutatnak s így a jövőben is erősödést ígérnek.

Az első osztályban legfeljebb még az alsóbb iskola hiányos alapja. Mégis az első félév 14 elégségesrendjével szemben már csak 10 volt évvégén általános elégséges. Ezek is fokozottan beleszoktak a munkába, pótolni kezdték a hiányokat. Leggyengébbek: Gerstmayer, Gréczi, Mayer, Veszáros L., Pistyur és Viardzi. Mindezek a második félévben komoly erőfeszítéssel dolgoztak s így a jövő tanév szempontjából egyikükért sem kell aggodnunk. Gerstmayer plébánosa megígérte, hogy a vakáció alatt szekerember segítségével fejlesztettni fogja kisapja magyar nyelvi kifejezőképességét, mert nála az idegen anyanyelv jelenti a legnagyobb nehézséget.

4. Fegyelmi téren az információk alapján a Cursus Praeparatorius növendékeiről ez az általános kép: A legfiatalabbak alsó gimnázium és internátus hiányában most már egyenesen a szülői házból lépnek a szemináriumba. Az otthonnak többnyire vallásos és meleg légkörén kívül jóformán semmit sem hoznak magukkal főleg a társas együttlét, alkalmazkodás, külső fegyelem tekintetében. Ez a Cursus nevelőit új feladatot elé állítja: itt kell megtanulniok a közösséget, itt esnek át annak minden surlódásán, itt nevelődnek először társas lényvé. Kezdetben azért sok volt a személyes surlódás, baj volt a meg nem felelő beszédstílussal, gyermekek önzéssel, civakodásokkal. A fiukban azonban egész kevés kivételtől eltekintve annyi jóakarát és hivatásszeretetet volt, hogy fokozatosan mind szebb és szebb jellemek alakultak ki falaink között. Lássan mind megszerették egymást s év végére kedves meghitt családokká váltak az osztályok, egymásért szeretettel aggódó, egymáson készséggel segítő fiukkal.

Fegyelmi szempontból csupán néhányan adnak aggodalomra okot. Így elsősorban Kemes Ferenc, akinek magatartása /akárcsak tanulmányi eredménye/ semmi jóval nem biztat. Ugyanebben a III. osztályban gondot okoz még Széles Rófal is, aki kitűnő tehetség, de sem szorgalomban sem magatartásban nem mindig megfelelő. Ugy látszik, hogy jóakarata őszinte, mutatott is javulást, s mivel még a serdülőkor kiforratlanságát látni rajta, további nevelését javasolják az előljárók. A II. osztályban Sánta István jelentett gondot modortalan /de gyermekesen modortalan/ viselkedésével. Idén lépett a serdülés erőteljesebb szakaszába, hihető, hogy a következő évben komolyabb és határozottabb lesz. Az első osztály még erősebben magán viseli a serdülés minden jejét. Jóakarattal hagyják azonban nevelni magukat s legtöbbször hibáik lekedésében főképpen erős ékakat is mutatnak. Csupán Braikoff Gusztávnál merült föl az aggodalom, hogy átmeneti javulással mögött nem látszik elég erős ékakat. Sok parasz volt ellene fegyelmi téren, de tegeghetetlen, hogy küzd és nagy erőfeszítéseket végez önnevelésében.

5. A Cursus Praeparatorius egészségi állapotáról a teológival együttesen börtöködom majd jelentést tenni.

Mály tisztelettel

Esztergom, 1951. június 28.

Braikoff Gusztáv
prot. kanonok, rektor

2 db. melléklet.

2893
957

Dr Scheidl Antal jelentése a II. osztályról.

Bíratkozott 31 tanuló. Ezek közül elbocsátottak 2 tanulót, meghalt 1 tanuló. Megfelelt 28. /100 %/

Kitűnőrendű: 1, Miksó Sándor. /3.57 %/

Jóesrendű: 2, Dániel István és Németh Tibor. /7.14 %/

Jórendű: 7, Ernő Antal, Fehér László, Kajuk Árpád, Melega József, Sisa Ferenc, Székely Tibor és Temela Ignác. /25 %/

Közepesrendű: 7, Dubi Lajos, Gémesi Gyula, Horváth László, Lents Károly, Platthy György, Ruppert János, Sánta István. /25 %/

Elégségesrendű: 11. /39.28 %/

Átlageredmény: közepes.

Tanulmány tekintetében az első félévhez viszonyítva komoly előhaladás állapítható meg. Nemcsak a gyengébb növendékek javítottak ki az egyes tárgyakból jegyeiket, hanem a többieknél is észrevehető az eredmény emelkedése. Az általános tanulmányi eredményt mindössze Dániel István rontotta le egy-egy tárgyból egy foku eséssel, továbbá Kovács Sándor szintén ugyanilyen fokban. Ellenben Dubi Lajos sufficiensből mediocrisra, Megyeri Sándor debilisből sufficiensre, Melega József mediocrisből bonusra, Németh Tibor bonusból eminensre, Sánta István sufficiensből mediocrisra, Sisa Ferenc, Székely Tibor, Temela Ignác mediocrisből bonusra emelkedett. Ezeken kívül Bobály József, Gyarmati József, Henyei György, Horváth László javítottak még szépen. Az előző jelentésekben ismételtén kihangsúlyozott gátló akadályokat szem előtt tartva a haladás dicséretét érdemel és további sikerre ad reményt.

Orgován Tibor félévkor 2-ből elégtelen, 5 tárgyból gyenge osztályzatot kapott. A második félévben erősen dolgozott, de az összes hiányokat pótolni nem tudta kellően, különösen a mennyiségtanban.

Magaviselet ellen nem merült fel kifogás.

Az egészségi állapot az utolsó negyedben jó volt.

- . -

II. osztály.

Osztályfőnökök: Dr Scheidl Antal

A tanuló neve:

A tanuló neve:	Hajonvület	Köztan	Szaggat	Törökös	Kardangton	Latin	Görög	Német	Római	Földrajz	Műveltség	Történelem	Biológia	Matematika
Árva Vince	3	5	4	4	5	5	4	3	5	5	4	5	5	3
Bobály József	3	6	3	6	5	4	3	5	5	5	4	6	5	3
Csakány József	3	4	2	4	4	1	1	2	4	5	3	6	5	1
Dániel István	3	7	7	7	7	7	7	7	7	7	6	7	7	7
5. Dubi Lajos	3	5	3	4	4	3	3	3	5	5	4	6	6	3
Ernszt Antal	3	6	5	5	7	4	5	5	6	6	5	7	7	5
Fehér László	3	6	6	5	6	6	7	6	6	6	5	5	7	5
Gemesi Gyula	3	6	5	6	6	3	4	4	7	6	5	6	7	4
Gyarmati József	3	5	4	4	4	3	3	3	3	5	3	6	6	3
10. Hári József	3	5	4	5	6	3	3	5	5	5	5	6	6	3
Henyei György	3	6	3	5	5	3	3	4	4	5	5	5	6	3
Hevesi Sándor	3	5	4	3	3	3	3	7	6	3	7	6	3	3
Horváth László	3	6	4	5	5	4	4	4	6	5	5	5	6	4
Kajuk Árpád	3	7	6	7	7	5	4	5	7	7	6	7	7	5
15. Karácsony Antal	3	5	3	4	4	6	3	3	3	5	3	5	6	3
Kovács Sándor	3	5	3	4	4	5	4	4	5	5	4	6	6	4
Kósa László	3	5	4	3	4	2	2	2	3	4	2	6	6	2
Lents Károly	3	6	5	5	5	4	4	3	5	5	4	5	6	4
Megyeri Sándor	3	4	3	4	4	3	2	3	4	5	2	5	5	2
20. Melega József	3	6	5	5	6	6	3	5	6	6	7	7	7	4
Miksó Sándor	3	7	7	7	7	7	7	7	7	7	7	7	7	7
Molnár László	3	5	6	5	5	6	6	6	5	6	6	6	7	5
Németh Tibor	3	7	6	7	7	5	5	4	7	7	6	6	7	5
Orgován Tibor	3	4	2	1	3	2	2	2	5	5	2	7	6	1
25. Petróczy Gyula	3	5	4	3	5	3	3	3	4	5	2	6	6	3
Ruppert János	3	6	7	7	7	4	4	5	5	5	6	7	7	5
Sánta István	3	6	3	5	7	4	3	4	6	6	3	7	6	3
Sisa Ferenc	3	6	4	6	7	4	5	5	6	6	6	7	6	4
Székelty Tibor	3	6	4	4	5	4	4	5	6	6	4	6	6	4
30. Temela Ignác	3	6	4	5	5	7	4	6	5	5	5	6	6	4
Összesen: 30.														
Osztályozatlan maradt: Platthy György.-														

A II. OSZTÁLY TANULMÁNYI EREDMÉNYE AZ 1950/51-ES TANÉVBEN

II. osztály

Osztályfőnök: Dr Scheidl Antal

	<i>Magyar nyelv és irodalom</i>	<i>Hit-tan</i>	<i>Magyar történelem</i>	<i>Geográfia</i>	<i>Földrajz</i>	<i>Latin</i>	<i>Görög</i>	<i>Történelem</i>	<i>Életrajz</i>	<i>Matematika</i>	<i>Terméktan</i>	<i>Életrajz</i>	<i>Életrajz</i>	<i>Életrajz</i>	<i>Életrajz</i>
Árva Vince	3	6	3	5	5	5	3	3	3	6	3	6	5	6	3
Bobály József	3	7	3	5	5	5	4	3	5	6	5	6	5	6	3
<u>Dániel István</u>	3	7	6	7	7	7	7	7	7	5	7	7	7	7	6
Dubi Lajos	3	6	4	4	4	6	3	4	4	6	4	7	5	6	4
Ernszt Antal	3	6	5	5	5	6	4	5	5	6	5	6	6	6	5
Fehér László	3	7	5	6	6	7	6	7	6	7	4	5	6	7	5
Gémesi Gyula	3	7	5	7	6	7	4	4	4	7	6	6	6	7	4
Gyarmati József	3	6	4	4	4	6	4	4	3	6	3	6	6	6	3
Hári József	3	6	4	4	5	5	3	3	4	5	5	6	6	6	3
Henyei György	3	7	4	5	5	5	3	3	4	5	5	5	5	6	3
Hevesi Sándor	3	5	4	3	4	5	3	3	3	7	3	7	5	7	3
Horváth László	3	6	4	6	6	6	4	5	5	6	5	5	6	6	4
Kajuk Árpád	3	7	5	7	7	7	5	5	5	7	6	6	6	7	5
Karácsony Antal	3	6	3	4	4	4	5	4	4	4	3	4	4	6	3
Kovács Sándor	3	5	3	4	4	6	4	4	4	6	3	7	5	6	3
Lents Károly	3	6	3	6	5	5	4	4	4	5	4	5	5	6	4
Megyeri Sándor	3	6	3	5	5	5	3	3	3	4	3	6	5	6	3
Melega József	3	7	4	5	6	6	5	5	5	6	7	7	6	7	5
<u>Miksó Sándor</u>	3	7	7	7	7	7	7	7	7	7	7	7	7	7	7
<u>Németh Tibor</u>	3	7	6	7	7	7	6	6	5	7	6	7	7	7	6
Orgován Tibor	3	5	3	3	4	5	3	3	3	4	3	7	5	6	3
Petróczi Gyula	3	7	3	3	4	5	3	3	4	5	3	7	5	6	3
Ruppert János	3	7	7	7	7	6	4	5	4	7	7	5	6	7	4
Sánta István	3	7	5	7	6	6	4	4	4	6	4	7	6	6	4
Sisa Ferenc	3	7	4	7	7	6	5	5	5	6	5	6	6	6	5
Székely Tibor	3	6	5	5	5	6	4	5	5	6	5	6	6	6	5
Temela Ignác	3	7	4	5	5	6	7	5	7	6	6	6	6	6	5
Platthy György	3	7	5	5	5	6	3	4	4	5	4	6	5	6	4
Összesen 28. Meghalt: Molnár László.-															

Num. Matriculae: 24/1950-51.

T e s t i m o n i u m.

Siburtius Székely die 16. mensis Maio
 anni 1950 in Lippest, comit. Pest natus Cath. Rom. fidem pro-
 fessus, alumnus classis secundae cursus ad studia theologica
 praeparatorii in Seminario Archidiececesis Strigeniensis ad normam
 can. 1364. fundati anno scholari 1950/51. tempore semestri secundo
 — frequentavit, ibique ad mores pertinet, se egregie
 — gessit atque in singulis disciplinis progressum, ut infra
 habetur, fecit:

in doctrina religionis et ethicae.	<u>eminenter</u>
in lingua et litteris Hungaricis.	<u>bonum</u>
in historia.	<u>bonum</u>
in notitiis oeconomicis et sociologicis.	<u>bonum</u>
in geographia et ethnographia.	<u>eminenter</u>
in lingua et litteris Latinis.	<u>mediocriter</u>
in lingua et litteris Graecis.	<u>bonum</u>
in lingua et litteris Germanicis.	<u>bonum</u>
in lingua et litteris	<u>—</u>
in philosophia	<u>—</u>
in historia naturali	<u>—</u>
in chimia	<u>eminenter</u>
in physica	<u>—</u>
in mathesi et geometria	<u>bonum</u>
in delineatione et studiis artis operum.	<u>—</u>
in scientia hygieniae	<u>eminenter</u>
in cantu	<u>eminenter</u>
in gymnastica	<u>eminenter</u>

Quem igitur postulatis bene respondentem
 studia praeparatoria continuare + contaminata maturatis
~~inire~~ posse hisce confirmamus.

Datum: Striginii, die 15. Junii a. 1951.

Antonius Schütz
 prof. class.
 112 Molokhsin, München
 director.

Augustus Brückner
 rector cursus praeparatorii.

Progressus in disciplinis: praecellens/7/, eminens/6/, bonus/5/, medi-
 cius/4/, sufficiens/3/, bilis/2/, in-
 sufficiens/1/.
 Quod ad mores pertinet: egregius/3/, bene/2/, rite/1/, se gessit.~

ESZTERGOMI ÉBSEKI PÁPNEVELŐ-INTÉZET IGAZGATÓSÁGA......sz.
194....

D. J. Chr.

Méltóságos és Főtisztelendő Káptalani Felnök Úr!

Alázatos tisztelettel

jelentem a következőket:

Kösz, ma d. e. fél tízenegy órakor megjelent itt a szemináriumban az illavédelmi-rendőrség, egy embere és névsorba vette a szemináriumban tartózkodó összes személyeket és felírta a helységek számát. A közeg utolsó kérdése az volt, hogy melyik szerzetesrendé ez az intézet? Arra a kérdésre, hogy az ajtszaka eljőnek-e? azt felelte a rendőr, hogy ők is szeretnének ajjgel aludni.

Mindán ezt tisztelettel je-

lentem, vagyok Méltóságos és Főtisztelendő /ignarus
capitularis Úr alázatos szolgálja:

Esztergom, 1950. július 23.

Brückner János
rektor.

103/51. isk.
szám.

A Kalocsai Érseki Hatóságtól.

Tárgy: A Hittudományi Közép-
iskola tananyaga.

Mellékletek száma: 3 drb.

Hivatkozási szám: Ø

Főtisztelendő
EGYHÁZMEGYEI HATÓSÁGNAK,

ESZTERGOM.

A folyó hó 4-én tartott püspökkari értekezlet határozatának megfelelően másolatban megküldöm az egri érsek urnak az egri Cursus Praeparatorius igazgatójához intézett levelét, a kalocsai küsszemínáriumi rektorinak az itteni Cursusról szóló jelentését és a kalocsai Cursus órarendjét.

A püspöki kar már 1949 november 22-én tartott konferenciáján megállapította, hogy "a négyéves előkészítő tanfolyam célja, hogy az ált. iskolát elvégzett papnövendékek az egyházi törvénykönyv 1364. canonjának előírása szerint a hittan, latin és hazai nyelv alapos elsajátítása mellett megkapják azt az általános műveltséget, amelyre a leendő papnak a mai viszonyok között szüksége van. A tantervben . . . minél jobban ki kell domborítani a tanfolyam speciális jellegét a teológiára való előkészítést."

A speciális jelleg kidomborítására nagyon alkalmas a "Hittudományi Középiskola" elnevezése, azért a Cursus Praeparatorius magyar nevéül ennek bevezetése ajánlatos.

Kiváló tiszteletem nyilvánításával vagyok

K a l o c s a , 1951 január 8.

Borvárosi
kalocsai érsek.

M á s o l a t .

Nagyméltóságu és Főtisztelendő Érsek Ur!

A 604/1950. isk.sz. leirattal kapcsolatban tisztelettel jelentem a következőket:

A kalocsai Cursus Theologiae Praeparatorius-t a Nagyméltóságodtól kapott szóbeli utasítások, valamint a 3066/50, a 3089/50 és az 5994/50 sz.leiratok szellemében kezdettől fogva theológiai előkészítő szakiskola jelleggel állítottam be. A latin nyelvű megnevezés mellett gyakran használtuk az iskolafaj jelölésére a " hittudományi középiskola" nevet, amely kifejezetten szakiskolára utal.

A részletekben az a hittudományi előkészítő jelleg még átláthatóan kidomborodik.

A magyar nyelvi órákon külön foglalkoznak a katolikus költészettel. Másik órán az olvasás, szavalás, szonklás alapelveit tanulják, és gyakorolják, előjátékként a hemiletikai tanulmányoknak.

Filozófiában történeti áttekintés keretében a különböző irányok alapvető szembeállítását tanulmányozzák / pl. idealizmus és materializmus a századok folyamán /, és aktuális kérdések filozófiai gyökereit keresik.

Latinban az I. évfolyam a nyelvtan elemeit és a szókinés gyarapítását gyurja egész éven át; a II. évfolyam, már Szentírást fordít, a III. évfolyam Szentírást, zsoltárokat / az új szöveg szerint / és a liturgikus szövegeket, a IV. évfolyam pedig " Patrologia " címen a latin Szentatyákat fordítja le, és a filozófia stílusába vezetődik be.

A III. és IV. év a görög nyelvű Szentírást fordítja és elemzi. Mind a négy évfolyamon végigvonul a "biológia", amelynek keretében az ásványtan és csillagászat, a növénytan, állattan és ember-tan is feldolgozódik a sejttan, öröklés legmodernebb kérdéseivel együtt.

A medicina pasteralis nevet nem használjuk, de az I. évfolyamon én adok egészségügyi alapokat, a többi évfolyamon pedig a tantervben kívül heti 2 esti órában a serdülőkorú teljes biológiát és pszichológiát tárgyalom.

Harmoniumot a II.III. és IV. év kötelezően tanul; az első év csak azért nem, mert kevés a rendelkezésre álló 2 zongora és 3 harmonium. A zeneórát szintén én adom, elméleti és gyakorlati vonalon egyaránt. A II. éves év végére már violon és basszus kulcsban játszik, a III éves könnyebb kottákat és gyakorlatokat ~~gyakorol~~, a IV éves pedig már a " Szent vagy Uram" néhez kottával birkózik. Ettől függetlenül nyelven tanulnak zongorát Marietella nővértől. / A harmoniumtanulásnak is kivánatos és legkitünőbb alapja a zongora-tudás. /

Korális éneket az I-II évf. heti 2 órában, a II-IV.évf. heti 1 órában tanul, ehhez járul heti 2 óra mind a négy évfolyamnak közös gyakorlati énektanulásra. Ennek mestere Vág tanár ur.

Szakszerű testnevelés helyett játéktanulás, játékvezetés, sport szerepel. Reggeli torna corpusenként / hálótermenként /, menetelő gyakorlatok és alak kiképzés minden nagysétán.

Legyen szabad még hivatkoznom arra a tanrendre, amelyet Cserepes igazgató ur négy példányban nyújtott be a tb. kanonok,irodaigazgató urnak.

A tanári kar lelkesen és szeretettel vállal minden munkát és ezt a legmodernebb igényeket kielégítő tanrendet szívvel-lélekkel vállalja magáénak és csinálja.

Nagyméltóságod felszentelt kezét köszölvén, maradok mély tisztelettel:

Kalocsa, 1950.XII.31.

Dr Konzterszitz József s.k.
kanonok, a kasszeminarium rektora

ORDO STUDIORUM.					
Dies	Hera	Cursus I.	Cursus II.	Cursus III.	Cursus IV.
Feria II.	8-9	Latina	Historia	Germanica	Religio
	9-10	Germanica	Latina	Religio	Hungarica
	10-11	Chemia	Germanica	Hungarica	Latina
	11-12	Exercitationes poeticae		Latina	Historia
	12-1	Latina	Biologia	Historia	Germanica
Feria III	8-9	Mathematica	Latina	Biologia	Hungarica
	9-10	Hungarica	Mathematica	Graeca	Philosophia
	10-11	Religio	Hungarica	Mathematica	Graeca
	11-12	Latina	Germanica	Cantus choralis	
	12-1	Germanica	Religio	Versio Psalm.	Mathematica
	16-17	Cantus choralis.			
Feria IV.	8-9	Germanica	Historia	Latina	Physica
	9-10	Historia	Latina	Hungarica	Mathematica
	10-11	Latina	Biologia	Musica	Germanica
	11-12	Cantus choralis		Physica	Religio
	12-1	Hungarica	Mathematica	Germanica	Versio Psalm.
Feria V.	8-9	Latina	Hungarica	Mathematica	Philosophia
	9-10	Latina	Biologia	Physica	Hungarica
	10-11	Chemia	Germanica	Hungarica	Vers. libr. Phil.
	11-12	Mathematica	Oeconomia	Geographia	Graeca
	12-1	Historia	Latina	Graeca	Physica
Feria VI.	8-9	Oeconomia	Hungarica	Ex. gramm. Lat.	Biologia
	9-10	Hungarica	Geographia	Historia	Ex. gramm. Lat.
	10-11	Latina	Musica	Hungarica	Historia
	11-12	Religio	Text. Liturg.	Graeca	Hungarica
	12-1	Cantus choralis		Religio	Graeca
Sabbato	8-9	Historia	Latina	Biologia	Germanica
	9-10	Latina	Religio	Germanica	Historia
	10-11	Hungarica	Historia	Versio Psalm.	Musica
	11-12	Germanica	Hungarica	Historia	Versio Psalm.
	12-1	Hygienica	Germanica	Exercitationes Rhetoricae.	

AZ ESZTERGOMI ÉRSEKI FŐHATÓSÁGTÓL.

253/1951.sz.

Excellenciás és Főtisztelendő Érsek Ur !

Köszönöm Nagyméltóságodnak 103/51 sz.alatt küldött értesítését és mellékleteit a theologiai előkészítő tanfolyam tárgyában.

Legyen szabad aggodalmamat kifejezni a "Hittudományi Középiskola" elnevezés ellen. Ez az aggodalmam a legutóbbi püspöki konferencia óta támadt. Ezzel az elnevezéssel besorolják iskolánkat a többi szak-középiskolák közé és így a cellal ellenkező következményekkel számolhatunk. Az egri érsek úr is ezen a felfogáson látszik lenni iskolájának igazgatójához írt levelében, ahol hangsúlyozza, hogy "az előkészítő tanfolyam nem a középiskola házi studiuma" és "nem az összehangolást, hanem ellenkezőleg az ellenkezőt" akarja.

Fogadja Excellenciád őszinte tiszteletem nyilvánítását.

Esztergom, 1951. január 17.

Dr.Hamvas Endre s.k.

csanádi püspök,
esztergomi apostoli adminisztrátor.

Főtisztelendő

G r ó s z J ó z s e f érsek úr
excellenciájának

K a l o c s a .

ESZTERGOMI ÉRSEKI PAPNEVELŐINTÉZET IGAZGATÓSÁGA.

22/1951. sz.

Nagyméltóságu és Főtisztelendő Püspök Ur!

A 253/1951.sz. leirattal kapcsolatban tisztelettel felterjesztem a Cursus Praeparatorius igazgatójának jelentését, amely az előkészítő tanársaival folytatott megbeszélés eredménye.

A kérdés fontossága arra késztetett, hogy a teológia tanári és előjárói karával is megtárgyaljuk a Cursus esetleges jövőbeni reformjának kérdését. A megbeszélés eredményét alábbiakban bátorodom összefoglalni.

1. Alapvető kérdés, - mint Dr.Monsberger igazgató ur jelentéséből kitűnik, - vajjon szakiskola legyen-e az előkészítő tanfolyam, vagy általános műveltséget adó középiskola. Teljesen megértjük az egy-
ri érsek ur excellenciájának csatolt iratában 5.pontban említett lét-
kérdést. Ugy gondoljuk azonban, hogy ez inkább az elnevezés és kife-
lé való adminisztráció kérdése. Egyöntetű kívánságunk az, hogy az
előkészítő továbbra is általános műveltséget adó középiskola legyen.
A meglévő középiskolai tantárgyak keretén belül azokban hozzon min-
dent, ami jellemnevelési, katolikus és lekipásztori szempontból ki-
vanatos. Tehát egyházius irányu és tartalmu középiskola.

2. Ezen állásfoglalásunk megkönnyíti a teológiai tanárok mun-
káját a jövőben. Nyvendőkeink jórésze ugyanis csak érettségi után jön
a szemináriumba, nem lehet tehát az előkészítő tanfolyamot annyira
szakosítani, hogy két lényegesen különböző szellemi műveltségű első-
éves csoport kezdje a teológiát.

3. További szempontunk: A pap a legkülönbözőbb társadalmi
osztályból való hívek lekipásztora. Kívánatos tehát, hogy az ország-
ban szokásos u.n. általános műveltséggel rendelkeznek.

4. Legfőbb indokunk és érünk a tulságos szakosítás ellen
a Szentatya kifejezett állásfoglalása. Sem gyakorlatinak látszó szem-
pontok, sem a létkérdés ugye nem látszik elég oknak arra, hogy ezzel
a legfőbb irányítással szembeszálljunk.

XII.Pius pápa "Menti nostrae" kezdetű papi Adhortációjában
ezt mondja: "Irodalmi és tudományos szempontból a növendékpapok sem-
ben sem maradjanak el világi osztálytársaik mellett. Ez egyrészt biz-
tosítja az ifjak komoly kiképzését, másrészt megkönnyíti az olyanok
kilépését, akik hivatashiány miatt világi pályára akarnak menni. Az
ilyenek így hálálások lehetnek a szemináriumban nyert kiképzetésükért
és mint derék katolikusok működhetnek az életben."

A Rómában 1950.nov.26 - dec.8-ig tartott szerzetesek világ-
kongresszusa ebben a szellemben hozta döntését, hogy a klerikális
szerzetesek noviciátusba csak olyanokat vegyenek fel, akik már elvé-
gezték az illető országban szokásos középiskolákat.

5. Legyen szabad végül a magyar realiskolák analógiájára hi-
vatkoznunk. A műgyetemi tanárok tapasztalata szerint a humánus tu-
dományokon felnőtt gimnáziumot végzett diákok sokkal jobb eredmé-
nyeket mutattak fel a műgyetemen, mint a szakiskolának tervezett real-
iskolák növendékei. Ez a tény végül is a huszas években a realiskolák
megszüntetését eredményezte.

A középiskolai tanári karral folytatott megbeszélés eredményét
fentiekben bátorkodtam előterjeszteni. A Cursus igazgatójának jelenté-
sét ./.. alatt mellékelem.

Mély tisztelettel

Esztergom, 1951.febr.16.

Dr. Miklós J. Nagy
ap. protont.kanonok. rektor, prodirektor.

Méltóságos és Főtisztelendő Rektor Ur!

Az érseki főhatóság 253/1951. sz. leirattal kapcsolatban legyen szabad, a Cursus tanári karával való megbeszélés után, a következőket tisztelettel jelentenem.

Mielőtt részletekbe bocsátkoznánk, tisztázni kellene a cursus igazi jellegét. Kifejezetten csak előkészítő tanfolyam-e, vagy más is. Ennek tisztázása után egy, ezzel az ügyvel megbízott szaktestületnek kellene az összes idevágó kérdéseket-tananyagot meg tárgyalni és legalább nagy vonalakban az irányt megszabni; mit és mennyit tanítsanak az egyes osztályokban az egyes felvett és szükségesnek vélt tantárgyakból. A profán tudományokból is közöljük a növendékekkel azokat az ismereteket, amelyek nemcsak materiális, hanem formális szempontból nélkülözhetetlenül fontosak és szükségesek a teológiai képzés és a korszerű általános műveltség szempontjából. Természetesen a profán tudományokból előadott anyagnak pedagógiai szempontból mindenképpen értékesnek kell lennie. Tehát úgy kell kiválasztanunk a profán tudományokból közlendő ismereteket, hogy azok egy zárt, logikus rendszert alkossanak, mert csak így remélhető, hogy ezek a studiumok ki tudják fejteni a bennük levő nevelő, formáló erőt. A lexikális ismeretek nevelő ereje vajmi kevés. Főleg attól kell óvakodni, hogy a profán tudományokból közlendő anyag ne legyen annyira körülhatárolt, hogy a növendékek valami torz, elriasztó képet tudjanak csak magukban kialakítani az illető tudományok mai állapotáról. A Szentatya "Menti nostrae" kezdetű apostoli iratában a növendékpapság tanulmányi kiképzésére vonatkozólag azt mondja, hogy irodalmi és tudományos vonalon a kispapok világi osztálytársaiktól semmiben sem maradjanak el. Az általános műveltségben épül fel a pap szaktudása is.

Ezért mivel "a szociális kérdések nagyon jelentősek, a súlypont mégis az anyagi Doktor útmutatása szerint adandó filozófiai és teológiai tárgyakra helyezendő, összekötve a mai kor felvetette problémákkal és a tévedések ismertetésével." Amennyiben módunkban áll, minden tantárgynál rámutatunk az örök természetfeletti szempontokra és elvülhetetlen igazságokra, természetesen az adott körülmények szerint/állami könyvek/.

A filozófiában Bognár Cecil tankönyve szerint történik az oktatás heti 2 órában.

A történelem tanításával kapcsolatban megoldandó a görög-római történelem tanításának kérdése, ami jelenleg hiányzik a Cursus

2

tananyagából és az ált. iskolában sem tanulták. Ezen anyag tudása nélkül nemcsak a világtörténelem számára hiányzik a következő korok egyik alappillére, de még inkább az egyházi, keresztény kultúra, filozófia s többi megértése szintén leküzdhetetlen nehézségekbe ütközik.

A magyar történelemből közismert, hogy milyen nagy szerepet játszottak politikai életünkben az esztergomi érsekek, ill. hercegprímások. Egy-egy küzdelmes korszak egész más szint, értelmet nyer előttünk, ha ismerjük az akkor élő esztergomi érsekek állásfoglalását. Gyenge, könnyelmű királyok, nehéz megpróbáltatások idején mindig a jog igazság és erkölcs védői voltak. Ajánlatos volna rendszeresen tanítani lehetőleg valamennyi, de legalább a kiemelkedő esztergomi érsekek életét és működését.

Magyar nyelv és irodalom.

I.o. anyaga: Magyar nyelvtan/Wangtan, Szótan, Mondattan, Helyesírás/ Irodalomelmélet/Stilisztika, Rétorika, - különös tekintettel a szónoklatokra, Poetika, Esztétika/ Segédkönyv ezekhez: Für István dr: Magyar nyelvi összefoglaló. Szeged 1947. - Ginderek olvasmányok, költemények, beszédek alapján.

II, III, IV. o. anyaga: Irodalomtörténet:

II.o. Irodalomtörténet 1900-ig.

III.o. Irodalomtörténet - XIX század.

IV.o. Irodalomtörténet - XX. század és a külföldi kat. irodalom.

Az irodalomtörténet feldolgozása, menete dr Für István: A magyar irodalom országutján I.II./1948/ - Kládász-Vajtai: A mi íróink /1948/ alapján. Helyesbítve a helyesbítendőket, hozzáadni a kat. vonatkozásokat Temesvári Pelhárttól kezdve a legújabb kat. írókig. A helyesbítést minden tanár elvégezné. Vagy ezt és a kat. irodalom bővebb és elevenebb bekapcsolását, írói arcképek megrajzolását megoldhatná egy munkaközösség az összes Előkészítő Tanfolyanak s esetleg más tanárok bevonásával. - Megjelölni azokat a kat. írókat, akik nem maradhatnak ki az irodalomtörténetből. Ezeket kiosztani a munkaközösség tagjai közt. Ők a nekik szánt írókat - egyet-egyet vagy többet - kidolgoznak úgy, hogy a következő iskolai évben a tervezet szerint indulhatna meg a munka.

Aligha szükséges indokolni a külföldi kat. irodalom ismertetésének gondolatát. Az a tény, hogy ezek az írók - pl. Claudel, Mauriac, Bernanos, Chesterton, S. Undset stb - világviszonylatban is elismert nevek, - a kat. öntudatot csak fokozzák.

A latin nyelv órán /I.o. heti 6 óra/ az I.o.-ban a régi gimn.I.-II.o. anyagát vesszük arra törekedve, hogy a magyarral együtt jó alapot kapjanak. Olvasmányul Jirka I.-II. olvasdkönyvéből fordítanak. Továbbá egyházi latin szövegeket, imákat, himnuszokat, evangéliumi részleteket, dogmatikus idézeteket. Az ezekben előforduló esettani-mondattani különlegességek a magasabb osztályok anyaga; itt csak rövid magyarázatot kapnak a gyakran előforduló szerkezetekkel kapcsolatban.

A II.o.-ban az idén kezdők és haladók csoportja külön tanul. A kezdők átismételve az I.-II.o.-os anyagot állandó továbbhaladó alapvetés mellett a gimn. III-IV. o. anyagát veszik nyelvtanból. Fordításul Jirka könyvéből vesznek olvasmányt, továbbá egyházi szövegeket /imákat, szentmise szövegeit/, a II. félévben már klasszikus szövegek is szerepelnek. - A II.o. haladó csoportja és a III.-IV. o. tanulói klasszikus szövegek mellett egyházi-szentírási szövegeket is fordítanak. Ha az lenne a kívánság, hogy a Szt.Atyák írásaiból is sokkal többet fordítsanak, kívánatos lenne a patrisztika gyöngyeiből szövegeket kiadatni/Lithogr./

Ének a teológia énektanára /Béres István/ tanácsa szerint kívánatos, hogy a kispapok tanulják meg jól a szép magyar népdénekeket. Kapjanak a klasszikus zene történetéből, s bevezetést a korális énekbe. Mindehhez a heti 1-1 énekkóra kevés. Az idei iskolai évben korális ének még nem szerepel.

Mennyiségtan és Fizika.

Ha a mennyiségtani oktatás heti óraszámát 2-re csökkentjük, akkor tekintettel a növendékeknek magukkal hozott ismereteire nem remélhetjük azt, hogy a régi tanítóképzőkben átadott mennyiségtani tudásnál többet kapjanak a növendékek. Az anyag közlése és annak begyakoroltatása, a megfelelő tankönyvek hiánya, a később becsatlakozó növendékeknek tudás szempontjából való összeegyeztetése is olyan szempontok, amelyek nem javallják a 2-re redukált heti óraszámot.

A fizikai és kémiai oktatás heti 2 órája szintén, vagy talán még inkább veszélyezteti a növendékek természettudományos tudásának értékes voltát. Kívánatos volna, hogy a növendékek olyan terjedelemben foglalkozhassanak a természettudományokkal, hogy megismerhessék a széles horizontu, átfogó tudományos elméleteket/ a gravitációs-, fény-, a quantum-, az atom-, az evolúciós elméleteket/ megismerhessék továbbá azokat a hatalmas, meglepő eredményekkel járó mozgalmakat, amelyek annyira jellemzők a mai természettudományok, főleg a fizika életét, és amelyek átalakítólag hatnak a fizika gondolatvilágára

/sugárzás, relativitás, atomenergia stb/. Kíváncos volna az is, hogy foglalkozzanak azokkal a természettudományos megállapításokkal, amelyekre bűncseleleti és apologetikai szempontból van szükség/ az univ-
ersum időbeli és térbeli határoltsága, a természetben uralkodó cél-
szerűséget igazoló tények, az olykor sokszor emlegetett Galilei-kér-
dés és a hasonló de elhallgatott Kepler-kérdés stb/.

Kíváncos volna az is, hogy a nővérek stílusa a tudó-
mányok szak kifejezéseivel gyarapodván, színesebbé, hajlékonyabbá,
kifejezőbbé lenne, hogy a mai kor emberéhez annak nyelvére szólhatná-
nak.

Kíváncos volna, hogy nemcsak névszerint ismernék, hanem
megfelelő tudásuk alapján értékelni is tudnák azoknak az egyházi sze-
mélyeknek tudományos működését, akik beírták nevüket a természettu-
dományok történetébe/a magyar Verancsics Fausztusz csanádi püspök,
Jedlik Ányos bencés, Károly Irén premontrei, Fényi Gyula és Tóth Mi-
ke jezsuiták, az olasz Grimaldi jezsuita, a francia Mariotte bencés,
a német Kopernikus Miklós és Mendel Gergely ágostonrendi apát; továb-
bá Albertus Magnus dominikánus és Rogerius Bacon franciskánus a kísér-
fizika előfutárjai stb/, de ezeken kívül meg kellene ismerniük azok-
nak a kiváló világiaknak nevét is, akiknek neve már föld követ jelent
a tudományok történetében, és akik mélyen vallásos meggyőződésüket
össze tudták hangolni - mert nem is tehettek mást - természettudomá-
nyos meggyőződésükkel. Nagyon messze vezetne, ha ezeket névszerint
most fel akarnánk sorolni.

Minden egyházmegye ily rendeltetésű iskolája kell hogy al-
kalmazkodjék az egyházmegye sajátos viszonya ihoz; a miénknek azt is
figyelembe kellene vennie, hogy papságának nagy része a fővárosban
fejt ki pasztorációs tevékenységet, ahol különösen fontos, hogy a lel-
kipásztor felkészültsége természettudományos szempontból is korsze-
rű legyen.

Biológia.

Eddig mint természettudomány szerepelt /Növénytan és állattan/
az I.o.-ban heti 4 órában, továbbá mint egészségtan ill. ember teste
és egészsége a II.o.-ban heti 1 órában.

A természet világát, amelyen keresztül legjobban lehet meg-
ismerni Istent, mert az Ő alkotása, nagy vonalakban és tudományos
alapon is meg kell ismerni a nővéreknek. Biológiai tudás nélkül
nem lehet meg a modern ember, a legtöbb félrevezetés és belemagya-
rázás ezen a téren történik.

5

Kiváncos volna, hogy az I.o.-ban csak növénytant tanítunk heti 3 órában, kiegészítve mezőgazdasági ismeretekkel is, amelyekre a jövő plébánosának szüksége lehet./Konyhakertészet, gyümölcs-termelés, szőlőmivelés, virágkertészet/ Mindezt röviden és csak a lényegét.

A II.o.-ban szintén heti 3 órában állattant, szintén megfelelő gazdasági kiegészítéssel/Háziállatok nevelése, tenyésztése, méhészet/

Ugyancsak ebben az osztályban kell foglalkozni az emberrel is. Az ember teste és működése, továbbá a legfontosabb betegségek és azok leküzdése, elsősegély és szexuális élettan is. Ez heti két órát igényelne. Föltétlen szükség van erre lelki és más szempontból is/hipochondriák, rossz életmód/.

Kémia, ásványtan és földtan.

Kémia eddig csak a II.o.-ban szerepelt heti 2 órában.

A tananyagban csak a gyakorlati életben leggyakrabban szereplő elemek, vegyületek és jelenségek szerepelnek, amit a művelt embernek a mai világban ismernie kell. Különbözőbb változtatásra nincs szükség. A tudományosabb levezetések és számításokat el lehetne hagyni, s ezek helyett független képpen röviden ismertetni a magasabb földtani ismereteket, amennyire azok a szentírásmagyarázathoz és a kozmológiához szükségesek. A kémiai elemekkel és vegyületekkel kapcsolatban pedig a legfontosabb ásványokat úgy is megemlítjük. A kémia tehát ilyen terjedelemben és óraszámban a változtatásokkal maradhatna.

Földrajz.

Eddig csak a III.o.-ban szerepelt/Magyarország és a fontosabb államok földrajza/. Ezidén a II.o.-ban heti 1 órában egyházi földrajzot is tanítunk./Egyházi és missziósterületek/

A III.o.-ban el lehetne hagyni, mert az ált. iskolában elég részletességgel foglalkoznak profán földrajzzal, de a II.o.-ban legyen egy órával több, mert heti 1 órás tantárgyak régi tapasztalat szerint nem sokat érnek. Heti két óra pedig teljesen elegendő, hogy egyházi szempontból földrajzi szemmel végignézzük a világot, megismerkedjünk a missziósterületek népeivel, s részletesen áttanulmányozzuk a Szentföldet és a bibliai helyeket, sőt elegendő a saját egyházmegye megismeréséhez is. A materiális földrajzi tényezőket csak érintjük, mint természetes alapokat, a hangsúly az emberen van, főleg a lelkiületén és vallásán. Az egyházi földrajz nagy mértékben emeli katolikus öntudatunkat, az egyes népek nagy értékeit jobban megismerjük becsülni, s megismerjük az Egyház nagyszerű intézményeit világszerte.

6

Mivel így a II.o.-ban nagyon sok reális tárgy lenne, vagy az egy házi földrajzot, vagy pedig a kémiát át lehetne tenni a III.o.-ba.

Testnevelés.

A testnevelésre vonatkozólag a heti 2 tornadrára szükség van, még akkor is, ha rendszeres napi sportolást vezetnénk be. A testnevelő órákon a test izmainak rendszeres fejlesztése és bizonyos foku testtartás-fegyelem elérése is cél. Játéktanulást és vezetést, aminek nagy hasznát veszik majd az ifjúsági egyesületek vezetésében, rendszeresen végezzük.

Mély tisztelettel:

Esztergom, 1951. február hó 12-én

monsberger Rezső
.....

/Dr Monsberger Rezső/
a Cursus igazgatója

AZ ESZTERGOMI FŐEGYHÁZMEGYEI HATÓSÁGTÓL

738/1951. sz.

Főtisztelendő Protonotarius, Kanonok, Rektor Úr !

Polyó hó 16-án 22/1951. szám alatt kelt sorai kapcsán közlöm, hogy Főtisztelendőséged és a hittudományi főiskola tanári és előljárói karának állásfoglalását a Cursus Praeparatorius jellegére vonatkozóan helyesnek tartom.

A Cursus Praeparatorius igazgatójának és tanári karának javaslatai is értékesek és megfontolást érdemelnek.

Ha a kérdés a püspöki konferencián újból felmerül, az esztergomi irányelveket ismertetni fogom.

Imáiba ajánlottan főpásztori áldással vagyok
Esztergom, 1951. február hó 26.

csanádi püspök,
esztergomi apostoli adminisztrátor.

Főtisztelendő

Dr. Brückner József protonotarius, kanonok,
rektor úrnak

Esztergom.

AZ ESZTERGOMI ERSEKI FŐHATÓSÁGTÓL.

4916/1950.sz.

Szeminárium Tisztelendő Elöljáróságának

4751/1950 sz.alatt utasítottam, hogy a theológusok számát közölje az egri érsek úr őexcellenciájával. Most az előkészítő tanfolyam növendékeinek számát is kéri, azért ezt pótlólag küldje meg ugyanazon címre, nekem megküldve levelének másolatát.

Esztergom, 1950 október 20.

Dr. Hamvas Endre sk.

csanádi püspök
esztergomi apostoli adminisztrátor.

Budapest, V., Szalay-u.10.
Telefon: 313-572.

Tárgy: Kiszemináriumokról a-
datközlés.

Hiv.sz.: -
Melléklet: -

Előadó: dr.Spáczel István.

1100-9-1/1950.

Vallási osztály.

Kérem ajánlottan közölni szíveskedjék, hogy az egyházmegye tart-e fenn kiszemináriumot középiskolai, vagy általánosiskolai papnövendékek számára. A közlés terjeszkedjék ki arra is, hogy a kiszeminárium hol és mióta működik, milyen osztályokkal, milyen létszámmal, ki a fenntartója, anyagi szükségleteiket miből fedezi.

Nemleges jelentést is kérek.

Budapest, 1950. évi október hó 31. napján.

A kiazvány hiteléül:

Gyotvai János
sz. hivatalvezetője.

Főtisztelendő Főegyházmegyei Hivatal,

Esztergom.

Gyotvai János s.k.
osztályvezető.

AZ ESZTERGOMI ÉRSEKI FŐHATÓSÁGTÓL.

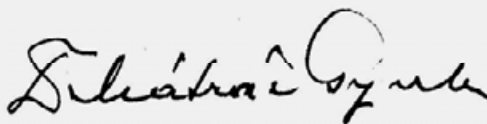
5210/1950.sz.

Tárgy: Kísszemináriumokról
adatközlés.Hiv.sz.: VKM.1100-9-1/1950.
Vallási Csztály.

Fenti számú megkeresés kapcsán közlöm, hogy az esztergomi főegyházmegye papnövendékei között az iskolák államosítása óta középiskolai tanuló nincsen; általános iskolai tanuló sem azelőtt nem volt, sem most nincsen. A hittudományi főiskolára készülők számára 1948 szeptember 1-től "cursus praeparatorius" /előkészítő tanfolyam/ létesült, amelynek négy évfolyamán jelenleg 83 növendék van.

A cursus praeparatorius fenntartója az esztergomi főegyházmegye. Az anyagi szükségletek fedezése a növendékek által fizetett némi tartásdíjból és templomperselyekből történik.

Esztergom, 1950 november 4.

vicarius generalis.

Vallás- és Közoktatásügyi Minisztérium Vallási Csztályának

B u d a p e s t
V., Szalay-utca 10.

A SZEMINARISTÁK NYILVÁNTARTÁSBA VÉTELE

Ögyiratszám: <u>1100-12-1/1950.</u> Végleges osztály.	 VALLÁS ÉS KÖZÖNFATÁRSÁGI MINISZTERIUM BUDAPEST, V. SZALAY-UTCA 10-14. Telefon: 128-530, 129-630. Címzett: Függetlenségügyi Intézetnek, <u>B z ó k h a l l ó d n</u> Hivatalkát. Díjaztatásosra.	Tárgy: Teológiai hallgatók névsorának bekérése. Hiv. sz.: — Mell.: —
---	---	--

Szeretném tudomásom van az egyházi ügyek szempontjából a foly-
 tatóban beérkezett teológiai hallgatók névsorát és az il. el. övfolyg-
 mot is feltüntetni a névsorban. Kérem a Függetlenségügyi Intézetet,
 hogy ezt a kimutatást postafordulóval, de legkésőbb f. máj 25-ig
 hozzá az alábbi címre megküldeni szíveskedjék, Vallas és Közök-
 tatásügyi Minisztérium, Budapest, V. Szalay-u. 10. I. emelet, Vallasai o.
 Budapest, 1950. november hó 21. napján.

A kiadvány hiteléül: dr. Simon Sándor a. k.
Neliny főelölő.
 segédhivatalvezető.

AZ ESZTERGOMI ÉRSEKI FŐHATÓSÁGTÓL.

5589/1950.sz.

Tárgy: Teológiai hallgatók névsorá-
nak bekérése.

Hiv.sz.: 1100-12-1/1950.

Mell.: 2 db.

Fenti számú átírat kapcsán ./.. alatt csatoltan meg-
küldöm az esztergomi Érseki Papnevelő Intézet teologus növén-
dékeinek névsorát az 1950/51. tanévről.

A teológiára való előkészítő tanfolyam növendékei-
nek névsorát is idezárom ./../. alatt.

A budapesti Központi Papnevelő Intézet /Budapest V.,
Papnevelő-utca 7./ növendékeit ezek a névsorok nem foglalják
magukban.

Esztergom, 1950 november 23.

Dr. Mátrai Gyula s.k.
érseki ált. helytartó.

Vallás- és Közoktatásügyi Minisztérium
Vallási Osztályának

B u d a p e s t .
V., Szalay-utca 10. I. em.

V. Wittgenstein (Erzählern, Prokatele-ti 1.)

11. *conting.*

IV. *visszan*
 Farkas Attila
 Horváth Pál
 Jankovics Tamás
 Klysás László
 5. Kovács Tibor
 Lengyel Géza
 Lika Béla
 Lomnici Gyula
 Mácsai László
 11. Polgár Károly
 Pócsik Oskár
 Temesi László
 13. Ujvári István

Arnold László
 Barna József
 Bárány Frigyes
 Bárdos Terenc
 5. Berci László
 Csordás István
 Hankovszky Miklós
 Herpy György
 Horvath Miklós
 10. Keresztényi Andrács
 Körmörcs István
 Lukner Géza
 Pálmai Imre
 Rabai Antal
 15. Róth József
 Sárvai Tibor
 Solt János
 Szabó Géza
 Szabó József
 20. Szappanos Béla
 21. Tóth József

1. *af. en*

Bokor István
Dominek György
Falus Tamás
Gallai József
Hagemann Frigyes
Hagyó József
Hörholts Szilvester
Kulcsai János
Kisváros Lajos
Kisze István
Páthári József
Papay Abajós
Tarnóci Teréz
Tenschl István
Vásily László.

I.....	15
II.....	21
III.....	10
IV.....	13
V.....	12
	<hr/> 71

Az az előbírási tanácsban megválasztott
 az esztergomi Eszter. Pázmányi Gimnázium
 (Esztergom, Párházak - 1. 1.)

IV. osztály	II. osztály	I. osztály
Baranyi László	Árva Vince	Braihoff György
Sarkas Ferenc	Kovács József	Brodéchi Béla
Kővics György	Eldházy József	Csetneky Gyula
Krámer Andrásh	Daniel István	Gondár Károly
5. Kédes Gyula	5. Dobi Lajos	5. Géczi Sándor
Pachovszki István	Leher László	Harsányi Péter
Rathovics Béla	Csikósi Gyula	Juhász Anna
Rév József	Gyarmati József	Kovács László (magyar)
Sárházy József	Hári József	Kovács László (pesti)
11. Tóth László	10. Hengyel György	10. Krichenbaum József
	Hecsi Sándor	Kriszta Andrásh
	Horsáth László	Kuzyer Sándor
	Kajuk Károly	Kútyos István
	Kardosy Antal	Kútyos László
	15. Kovács Sándor	15. Kis József
	Kósa László	Kulcsár Virgil
	Leher Károly	Kulcsár Sándor
	Megyeri Sándor	Kulcsár Sándor
	Melleg József	Pálfalvi Ferenc
	20. Mihály Sándor	20. Páczál Ottó
	Melvár László	Pistyas Sándor
	Körmel Tibor	Szemeli Károly
	Osgondy Tibor	Tóth Ferenc
	Petróczy Gyula	Varga Antal
	25. Ruppert János	25. Várnagy János
	Sáta István	
	Sisa Ferenc	
	Székely Tibor	
	25. Temes Gyula	

I. 25
 II. 29
 III. 17
 IV. 10
 81

42/1950-1951.szám.

Nagyméltóságu és Főtisztelendő Püspök, Kormányzó Ur!

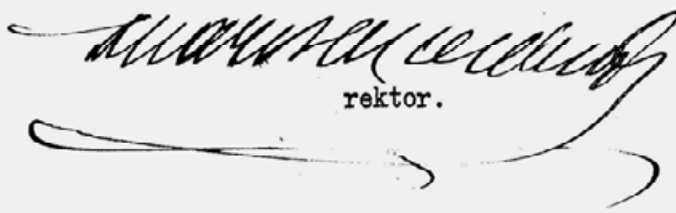
Az érseki főhatóság szóbeli rendeletére hódolattal terjesztem fel a Központi Papnevelő Intézet jelen tanévi növendékeinek névsorát, amely a növendékek évfolyamonkénti csoportosítását, majd e tanév diákmegbizottainak névsorát s végül egyházmegyéinkinti eloszlásukat tartalmazza.

A szó alatti névsort 2 /kettő/ példányban terjesztem be, melyből a másolatot levéltári példányként küldöm meg.

Nagyméltóságu és Főtisztelendő Püspök Ur felszentelt kezét hódolattal csókolja

Budapesten, 1950. évi, november hó 28-án.

legkisebb káplánja:

rektor.

Csatolva: 2 drb. melléklet.-

== A Központi Papnevelő Intézet növendékei az 1950/51-es tanévben. ==

VI. évfolyam. - 2.

- 1./ Lovász János, veszprémi.
- 2./ Wöllner Ferenc egri.

V. évfolyam. - 14.

- 1./ Balázs László, nagyvárad.
- 2./ Bóna László, győri.
- 3./ Csányi József, esztergomi.
- 4./ Csögl János, pécsi.
- 5./ Fodor István, hajdudorogi.
- 6./ Kákonyi Imre, nagyvárad.
- 7./ Kovács Endre, egri.
- 8./ Laczkó Béla, egri.
- 9./ Medve Zoltán, hajdudorogi.
- 10./ Paskai László, nagyvárad.
- 11./ Sill Ferenc, szombathelyi.
- 12./ Surányi Imre, váci.
- 13./ Szathmáry Attila, váci.
- 14./ Széplaky Lajos, esztergomi.

IV. évfolyam. - 20.

- 1./ Bacsóka Pál, hajdudorogi.
- 2./ Cserjés József, kassai.
- 3./ Csépany László, egri.
- 4./ Gál József, egri.
- 5./ György Attila, váci.
- 6./ Hegedűs Antal, kalocsai.
- 7./ Kartal Ernő, egri.
- 8./ Kerényi Lajos, esztergomi.
- 9./ Kishonthy István, egri.
- 10./ Kovács Lajos, szombathelyi.
- 11./ Mester Imre, esztergomi.
- 12./ Miklós Dezső, szatmári.
- 13./ Mosolygó Marcell, hajdudorogi.
- 14./ Novák Ervin, szatmári.
- 15./ Rupp György, szatmári.
- 16./ Schmidt Ottó, pannonhalmi.
- 17./ Takács Nándor, győri.
- 18./ Tüske Gyula, kalocsai.

- 19./ Varga András, kassai.
- 20./ Varjas Győző, szombathelyi.

III. évfolyam. - 23.

- 1./ Alszászi Károly, szatmári.
- 2./ Berecz Ferenc, székesfehérvári.
- 3./ Boda László, esztergomi.
- 4./ Boros József, győri.
- 5./ Csitáry László, székesfehérvári.
- 6./ Dékány Vilmos, esztergomi.
- 7./ Fila Lajos, váci.
- 8./ Gonda Imre, rozsnói.
- 9./ Götz Pál, kassai.
- 10./ Horváth László, veszprémi.
- 11./ Kalocsai József, győri.
- 12./ Kállay Emil, esztergomi.
- 13./ Kántor József, pécsi.
- 14./ Kovács Zoltán, esztergomi.
- 15./ Körte Ferenc, hajdudorogi.
- 16./ Kriskó György, hajdudorogi.
- 17./ Lenhardt Vilmos, esztergomi.
- 18./ Leskó József, hajdudorogi.
- 19./ Lichtner Antal, rozsnói.
- 20./ Pocsai Imre, nagyvárad.
- 21./ Schmalzel Bernát, szombathelyi.
- 22./ Szabó Dezső, pécsi.
- 23./ Váradi József, egri.

II. évfolyam. - 23.

- 1./ Bányai Endre, veszprémi.
- 2./ Bede István, esztergomi.
- 3./ Cserpes Jenő, esztergomi.
- 4./ Dániel Tibor, váci.
- 5./ Elzer Ferenc, esztergomi.
- 6./ Frajka János, nagyvárad.
- 7./ Golyák János, pécsi.
- 8./ Gréger Mihály, szombathelyi.
- 9./ Hegedűs Tibor, veszprémi.
- 10./ Illés Károly, szombathelyi.
- 11./ Józsa Ottó, veszprémi.

12./ Kiss György,esztergomi,	9./ Kardos István,csanádi.
13./ Konkoly István,szombathelyi.	10./ Kele Pál,esztergomi.
14./ Láng György,esztergomi.	11./ Lesskó Béla,esztergomi.
15./ Lelovics Lipót,esztergomi.	12./ Lujber Miklós,szombathelyi.
16./ Mester János,esztergomi.	13./ Miklósházi Attila,váci.
17./ Patakfalvy György,kassai.	14./ Nagy Ferenc,veszprémi.
18./ Pernyész Károly,csanádi.	15./ Palkó László,veszprémi.
19./ Pisztor Ferenc,esztergomi.	16./ Péteri Pál,veszprémi.
20./ Szabó Sándor,szatmári.	17./ Pólai Ottó,esztergomi.
21./ Szeifert Ferenc,esztergomi.	18./ Puska Ferenc,veszprémi.
22./ Személyi József,veszprémi.	19./ Renkey Miklós,váci.
23./ Tatár János,esztergomi.	20./ Róza Imre,esztergomi.

I.évfolyam.- 29.

1./ Aszalós János,esztergomi.	21./ Szabó János,kassai.
2./ Ábrahám Imre,pannonhalmi.	22./ Szlavik Andor,szombathelyi.
3./ Bagi István,esztergomi.	23./ Szucsák József,kassai.
4./ Bernáth Kálmán,veszprémi.	24./ Takács Lajos,esztergomi.
5./ Brunner Tibor,esztergomi.	25./ Takács Miklós,esztergomi.
6./ Enesey György,esztergomi.	26./ Tatai Ferenc,szombathelyi.
7./ Hegedűs Imre,egri.	27./ Tegyei Gábor,esztergomi.
8./ Jámbor Ottó,veszprémi.	28./ Terescsényi Ágoston,váci.
	29./ Várnagy Elemér,pécsi.-

- 0 - 0 - 0 -

-----Diákmegbízottak.-----Főduktor: Laczkó Béla,V.é.egri.Assistentia magisterek: Bóna László,V.é.győri,Hegedűs Antal,IV.é.kalocsai,
Váradi József,III.é.egri.I.évesek ductorai: Bóna László,V.é.győri,Bacsóka Pál,IV.é.hajdudorogi.II.évesek ductorai: Csögl János,V.é.pécsi,Kartal Ernő IV.é.egri.Cantus Magister: Takács Nándor,IV.é.győri.Könyvtáros: Surányi Imre,V.é.váci.Eleemosinarius domus: Wöllner Frigyes,VI.é.egri.Samaritanus domus: Medve Zoltán,V.é.hajdudorogi,Lichtner Antal,III.é.rozsnyói.Sacellanusok: Csányi József,V.é.esztergomi,Miklós Dezső,IV.é.szatmári és
Gonda Imre,III.é.éves rozsnyói.Sportügyek intézője: Csérjés József,IV.é.kassai.Műszaki ductorok: Csitáry László,III.é.székefehérvári és Pernyész Károly
II.é.éves,csanádi.Tabellarius: Kántor József,III.é.pécsi.Társalgó felügyelő: Horváth László,III.é.veszprémi.Bidellusok: VI.é:Wöllner Ferenc,egri; V.é.:Szathmáry Attila,váci;IV.é.:Csé-
pány László,egri;III.é.:Götz Pál,kassai;II.é.:Szeifert Ferenc,
esztergomi.I.é.:Szucsák József,kassai.

5730/1950.sz.

Tárgy: Teológiai hallgatók név-
sorának bekérése.
Hiv.sz.: 1100-12-1/1950.
Mell.: 1 db.

Fenti számú átirat kapcsán ./.. alatt csatoltan
megküldöm a budapesti Központi Papnevelő Intézet növendé-
keinek névsorát az 1950/51. tanévről.

Esztergom, 1950. december 5.

Dr.Mátrai Gyula s.k.
érseki ált. helytartó.

Vallás- és Közoktatásügyi Minisztérium
Vallási Osztályának

B u d a p e s t .
V., Szalay-u.10.

AZ ESZTERGOMI ÉRSEKI FŐHATÓSÁGTÓL.

3015/1951. sz.

Krisztusban kedves Testvér !

Hivatalos közlést nyertem arról, hogy a cursus praeparatorius nem folytathatja működését. E rész növendékeinek sürgős értesítés adandó arról, hogy a cursus a jövő tanévre nem nyílik meg, ezért azok, kik tovább akarnak tanulni, államérvényes bizonyítványt adó iskolában jelentkezzenek beiratásra most nyert értesítésükre hivatkozva.

A cursus volt tanárai közül csak Dr. Liska Zoltánnak és Besenyei Zoltánnak tudom biztosítani további egyházmegyei szolgálatát, mégpedig az előbbi az esztergomi theológián a latinnyelv és esetleg más megállapítandó tárgy tanítására, utóbbinak érintetlenül fenntartván karkápláni beosztását.

Kérem az érdekeltek ily irányú értesítését.

Őszinte szeretettel vagyok

Esztergom, 1951. július hó 9.

érseki ált. helytartó.

Főtűsztelendő

Dr. Brückner József protonotarius, kanonok,
rektor úrnak

Esztergom.

3350/1951

AZ ESZTERGOMI ERSEKI FŐHATÓSÁGTÓL.

3159/1951.sz.

E l n ö k   U r !

Ugy értesültünk, hogy a teológiai előkészítő tanfolyamok növendékei a régi keretben nem folytathatják tanulmányaikat. Hogy az ezen változástól érintett tanulók érvessétség nélkül folytathassák középiskolai tanulmányaikat, tisztelettel kérjük olyan értelmű hivatalos rendelkezés kiadását, mely szerint említett tanulók:

1. megszabott különbszeti vizsgálat alapján felvehetők legyenek eddigi tanulmányaiknak és koruknak megfelelő magasabb osztályba;

2. akik ezek közül az általános gimnázium III.vagy IV. osztályában folytatják tanulmányaikat és eddig orosz nyelvet nem tanultak, azt a modern nyelvet tanulhassák tovább és annakidején abból tegyenek érettségi vizsgálatot, melyet eddig már tanultak. Ez megfelel az új Érettségi Vizsgaszabályzat 56.§-ának /1/ bekezdésében foglaltaknak: "orosz nyelv és irodalomból érettségi vizsgát annak a jelöltnek kell tennie, aki azt a nyelvet a II-IV. osztályokban tanulta."

Fogadja Elnök Ur őszinte tiszteletem nyilvánítását.
Esztergom, 1951. július 22.

Dr.Hamvas Andre s.k.

csanádi püspök,
esztergomi apostoli adminisztrátor,
a Kat.Isk.Főhatóság elnöke.

KOSSA ISTVÁN úrnak
az áll.egyháziügyi hiv.elnöke
BUDAPEST.II., Pasaréti-u.59.

AZ ESZTERGOMI ERSEKI FŐHATÓSÁGTÓL.

3159/1951.sz.

M i n i s z t e r   U r !

Ugy értesültünk, hogy a teológiai előkészítő tanfolyamok növendékei a régi keretben nem folytathatják tanulmányaikat. Hogy az ezen változástól érintett tanulók érvesszteség nélkül folytathassák kőszépiiskolai tanulmányaikat, tisztelettel kérjük olyan értelmű hivatalos rendelkezés kiadását, mely szerint említett tanulók:

1. megszabott különbözeti vizsgálat alapján felvehetők legyenek eddigi tanulmányaiknak és koruknak megfelelő magasabb osztályba;
2. akik ezek közül az általános gimnázium III. vagy IV. osztályában folytatják tanulmányaikat és eddig orosz nyelvet nem tanultak, azt a modern nyelvet tanulhassák tovább és annak idején abból tegyenek érettségi vizsgálatot, melyet eddig már tanultak. Ez megfelel az új Érettségi Vizsgaszabályzat 56.§-ának /1/ bekezdésében foglaltaknak: "Orosz nyelv és irodalomból érettségi vizsgát annak a jelöltnek kell tennie, aki ezt a nyelvet a II-IV. osztályokban tanulta."

Fogadja Miniszter Ur őszinte tiszteletom nyilvánítását.
Esztergom, 1951. július 22.

Dr. Hamvas Endre s.k.
csanádi püspök,
esztergomi apostoli adminisztrátor,
a Kat. Isk. Főhatóság elnöke.

DARVAS JÓZSEF úrnak
közoktatásiügyi miniszter
BUDAPEST, V. Szalay-utca 10.

63-1951.

Nagyméltóságú és Főtisztelendő Püspök,
Főhatósági Elnök Ur!

A közoktatásügyi minisztérium a kisszeminaristák ügyében a mai napon a következőket válaszolta:

"3159/1951.sz.alatt a Főhatóság a teológiai előkészítő tanfolyamot végzettek továbbtanulási lehetőségének biztosítását kéri. Rá kell mutatnunk arra, hogy a teológiai előkészítő tanfolyam bizonyítványait nem fogadhatjuk el államérvényes iskolai bizonyítványoknak és azvott végzett tanulmányok nem számíthatók be a tanulók középiskolai tanulmányaiba. Hozzájárulunk ahhoz, hogy az érdekelt tanulók az általános gimnázium I. osztályáról, illetve a tanuló legmagasabb osztályáról kiállított államérvényes bizonyítványát követő évfolyamról valamelyik állami általános gimnáziumban, a megyei iskolabizottság hozzájárulásától függően, magánvizsgát tegyenek és ennek sikere esetén életkoruk szerint középiskolai tanulmányokat rendes tanulóként, vagy magántanulóként folytassák. Az utóbbi esetben természetesen a további magánvizsgákat is állami általános gimnáziumban kell tenniük. Ha ezek a tanulók eddig orosz nyelvet nem tanultak, hanem valamelyik nyugati nyelvből folytattak tanulmányokat, az iskola igazgatójának előterjesztése alapján hozzá fogunk járulni ahhoz, hogy a III., vagy IV. osztályban az eddig tanult nyugati nyelvből folytassák tanulmányaikat és érettségi vizsgát tessenek."

Budapest, 1951. augusztus 6.

Engedelmes fia:

Papp László
tanügyi előadó.

Nagyméltóságú és Főtisztelendő

dr. Hamvas Endre úrnak,
csanádi püspök, az esztergomi főegyházmegye
apostoli adminisztrátora, a Katolikus Közép-
iskolai Főhatóság elnöke,

Esztergom.

159/1951. sz.

A szeminárium igazgatósága az esztergomi Érseki Főhatóságtól a következő 3350/1951. sz. leiratot kapta:

"A Katolikus Iskolai Főhatóság előadója a közoktatásügyi minisztériumnak a kisszemináristák ügyében hozott következő intézkedéséről értesítet:

"3159/1951. sz. alatt a Főhatóság a teológiai előkészítő tanfolyamot végzettek továbbtanulási lehetőségének biztosítását kéri. Rá kell mutatnunk arra, hogy a teológiai előkészítő tanfolyam bizonyítványait nem fogadjuk el államérvényes iskolai bizonyítványoknak és az ott végzett tanulmányok nem számíthatók be a tanulók középiskolai tanulmányába. Hozzájárulunk ahhoz, hogy az érdekelt tanulók az általános gimnázium I. osztályáról, illetve a tanuló legmagasabb osztályáról kiállított államérvényes bizonyítványát követő évfolyamról valamelyik állami általános gimnáziumban, a megyei iskolabizottság hozzájárulásától függően, magánvizsgát tegyenek és ennek sikere esetén életkoruk szerint középiskolai tanulmányaikat rendes tanulóként, vagy magántanulóként folytassák. Az utóbbi esetben természetesen a további magánvizsgákat is állami általános gimnáziumban kell tenniük. Ha ezek a tanulók eddig orosz nyelvet nem tanultak, hanem valamelyik nyugati nyelvből folytatták tanulmányaikat, az iskola igazgatójának előterjesztése alapján hozzá fogunk járulni ahhoz, hogy a III., vagy IV. osztályban az eddig tanult nyugati nyelvből folytassák tanulmányaikat és érettségi vizsgát tehessenek."

Minden kétség eloszlatása végett hangsúlyozom, hogy a közölt döntés értelmében, valamint a fennálló általános érvényű rendelkezések szerint, volt kisszemináristáink magánvizsgát csak állami iskolában tehetnek, ilyen vizsgának sikeres letétele után azonban a megfelelő magasabb osztályba katolikus gimnáziumban is beléphetnek."

A szeminárium igazgatósága melegen ajánlja a magánvizsgák minél előbb történő letételét. Értesülésünk szerint lesz utánjárásra arra is mód, hogy a választott gimnáziumban latint tanuljenak, csak szorgalmazzák ezt.

Esztergomban, 1951. augusztus 10-én

SZEMINÁRIUMI IGAZGATÓSÁG.

J e g y z ő k ö n y v

Felvőve az esztergomi érseki palotában 1951 augusztus 2-án tartott megbeszélésről. Jelen vannak Dr. Beresztóczy Miklós érseki ált. helytartó, Csala László az Állami Egyházügyi Hivatal megbízottja, a Városi Tanács helyettes elnöke: Herváth Klára és az Országos Tervhivatal részéről: Kovács József.

1./ Az Országos Tervhivatal megbízottja előadja, hogy az 1951/52 évi beiskolázási terv teljesítéséhez Esztergomban mintegy további 250 főnyi bentlakásos iskola elhelyezésére kell megfelelő épületet biztosítani, amelynek a céljára legalkalmasabbnak találja - a Városi Tanács véleményezése alapján - az Érseki Papnevelő Intézet épületét. Tekintettel arra, hogy az épületben előreláthatólag mintegy 80 teológus oktatása van számításba véve, az épület mintegy kétharmada a Közoktatásügyi Minisztérium részére az Egyház részéről bérbeadható lenne. Figyelemmel az egyházmegye által és a Közoktatásügyi Minisztérium által ebben az épületben megoldandó tervezet előbbi feladatokra nem tartja helyesnek, hogy két különböző jellegű intézmény egy olyan épületben, amelyben a két szerv egymástól kellőképpen el nem különíthető, elhelyezve legyen. Éppen ezért javasolja, hogy a teológia számára az egyház használja fel a volt zárda-épületet, amely közvetlenül az érseki palota mellett fekszik és ezt az épületet a Városi Tanács az Érseki Papnevelő Intézet épületének teljes egészében való bérbeadása esetén azonnal kiriti és az Egyház céljaira átadja.

2./ Beresztóczy érseki helytartó a megoldással szemben aggodalmait fejezi ki és felveti azt a megoldási gondolatot, hogy az esztergomi érseki papnevelő intézet jelenlegi épületébe helyettesessenek át a székesfehérvári, veszprémi és győri szeminárium növendékei annak a gondolatnak a megvalósítása alapján, amely mint regionális szemináriumok létesítése az Állami Egyházügyi Hivatalban is felvetődött. Ezzel a megoldással az esztergomi érseki papnevelő intézet épületének teljes kihasználása és sze-
./.

mináriumi jellegének csorbítottan meghagyása biztosítottak, viszont az említett másik három városban lévő szemináriumi épületek bérbeadására más népgazdasági feladatok megoldásához lehetőség nyílik.

3./ Az Országos Tervhivatal megbízottja kijelenti, hogy ezzel a felvetett megoldással látni elvileg egyetért, ^{de} ~~hazai~~ szükségesnek tartja, hogy egyháziügyi szempontból ezt a megoldást az esztergomi érseki hatóság az érdekelt püspöki hatóságokkal egyetértve az Állami Egyháziügyi Hivatallal kitárgyalja és jóváhagyatja míg a népgazdasági feladatoknak emellett a megoldás mellett való megvalósításán az Országos Tervhivatal megbízottja az illetékes minisztériumokkal és városi tanácsokkal tárgyalja le a lehető legrövidebb időn belül. Tekintettel az előrehaladott időre, felhívja az egyházi hatóság képviselőjének figyelmét arra, hogy ebben a kérdésben szükségesnek tartja lehetőleg augusztus 7-én a végleges döntés meghozatalát, mert szeptember 1-ig gyakorlatilag az ügyet úgy kell lebonyolítani, hogy a beiskolázásra került diákok elhelyezésére minden előkészület megtörténjék.

Kmft.

Bencsik László
Erőss Önként
Mr
Thomán László

Budapesti Városi XII. Kerületi Tanács Végrehajtóbizottsága.

Sz. 48 / 1951. szám.

Letelepedési engedély

Engedélyezem, hogy Székely Lili, aki 1935. évben
Árpád városban született (apja: Székely Mihály
 anyja: Talács Margit, foglalkozása: tanár vidéki állandó
 lakása: Ezerégyen város Prohászka hirtel 1 szám)

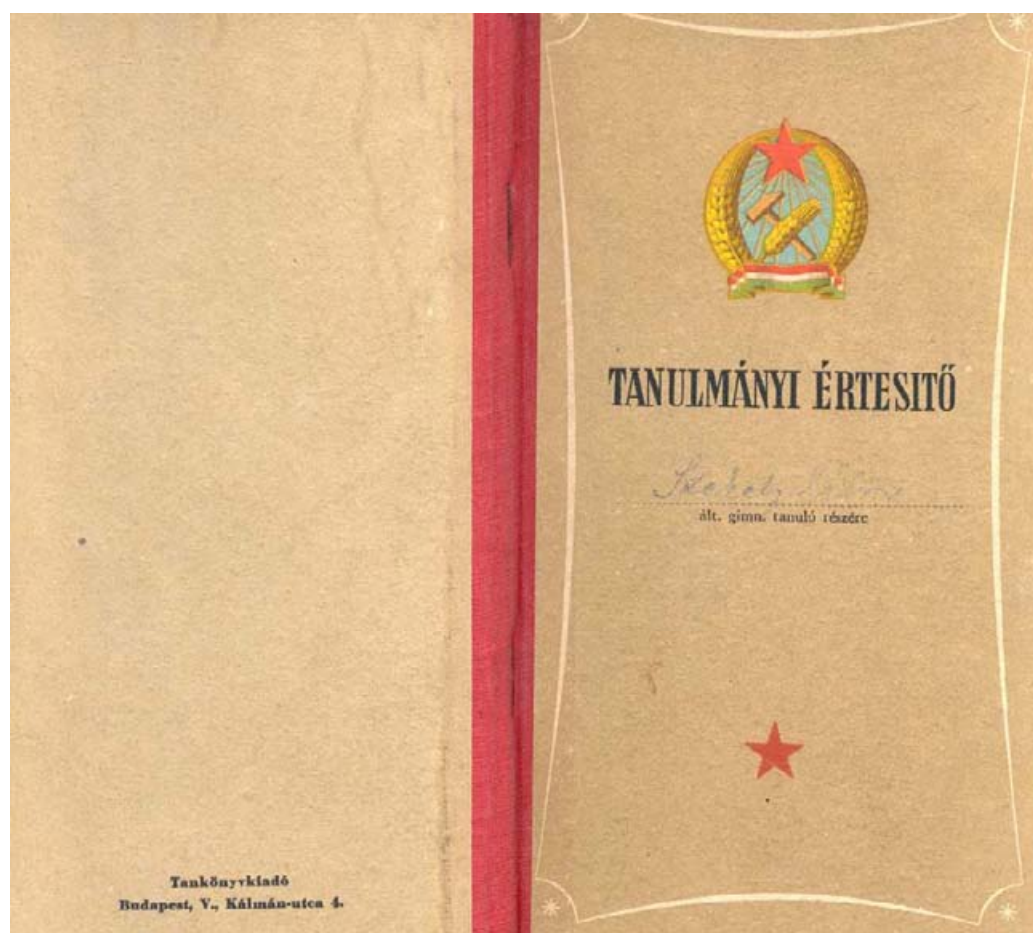
Budapest területén állandó lakóként letelepedjen.

Budapest, 1951. július hó 4-n.

(Circular stamp: Budapesti Városi Végrehajtóbizottsága, P. H.)

(Signature: S. Lili)

60.19875 (5) Vörös Csillag Nyomda, Budapest

A Tanulmányi Értéktőben használt érdemjegyek:

A tanuló		
magatartása	tanulmányi előmenetele	általános tanul- mányi eredménye
példás (5)	jeles (5)	kitűnő (5)
jó (4)	jó (4)	jeles (5)
tűrhető (3)	közepes (3)	jó (4)
rossz (2)	elégséges (2)	közepes (3)
	elégtelen (1)	elégséges (2)
		elégtelen (1)

A nem osztályozott tárgyak érdemjegyzetében vizsgizás
vonalakat kell húzni.

Károly Péter
tanuló

TÖRZSLAPJA

Születési ideje	1935. év május 16. nap	
Születési helye	Kispest Pécs megye	
Apja (gond- viselő)	neve	Sz. Mihály
	foglalkozása	Áll. Függetlenség - tag.
Anyja születési neve	Farkas Margit	

Kiállította Budapesti XI. ker. Áll. József Áttila

Áll. Függetlenség

1955. évi dec. hó 25. n.

Lukács Sándor
igazgató

Egyéb bejegyzés: (Névváltozás, örökbefogadás stb.)

* A kiállítás helye a felvétel napja.
** Minden bejegyzés az igazgató aláírásával, keltezésével és pecsétjével igazolt.

ILLETEK

Budapest XI. ker. Ált. József Attila tanuló
Ált. Függetlenség

1951. évi iskolai évben

FORINT

Magyar nyelv és irodalom	jó (5)
Történelem	kió (3)
Alkotmánytan	jó (4)
Orosz nyelv és irodalom	jó (4)
..... nyelv	
Latin nyelv és irodalom	jó (4)
Matematika	jó (4)
Ábrázoló geometria	jó (4)
Fizika	jó (4)
Természettudomány	kió (3)
Kémia	jó (4)
Földrajz	kió (3)
Testnevelés	kió (3)
Általános tanulmányi eredmény: kió (3)	
Egész évben tanultatott órák száma	igazolt, igazolatlan.

BIZONYÍTVÁNYA

2894. sz.

első

osztályában

tanuló minőségben tandíjotól és költségtől.

A tanári testület határozata: a tanuló minőségben tandíjotól és költségtől.

A díjkezelvény mértéke: 7/6 50 Ft.

Kelt: Budapest, 1951. évi. hó. n.

.....

Felvettem a magán-, javító-, felvételi-, különbözeti vizsgálati sára-
dék, kitételek, ösztöndíj stb.):

Budapesti Fővá. Tanácsa X. Öt. Önk.

1951. évi. 12. 19. n. X. p. engedélye

alapján tanuló minőségben tandíjotól és költségtől.

Budapesti Fővá. Tanácsa X. Öt. Önk.

1951. évi. 12. 19. n. X. p. engedélye

alapján tanuló minőségben tandíjotól és költségtől.

Budapesti Fővá. Tanácsa X. Öt. Önk.

1951. évi. 12. 19. n. X. p. engedélye

alapján tanuló minőségben tandíjotól és költségtől.

Budapesti Fővá. Tanácsa X. Öt. Önk.

1951. évi. 12. 19. n. X. p. engedélye

alapján tanuló minőségben tandíjotól és költségtől.

Budapesti Fővá. Tanácsa X. Öt. Önk.

1951. évi. 12. 19. n. X. p. engedélye

alapján tanuló minőségben tandíjotól és költségtől.

Budapesti Fővá. Tanácsa X. Öt. Önk.

1951. évi. 12. 19. n. X. p. engedélye

alapján tanuló minőségben tandíjotól és költségtől.

Budapesti Fővá. Tanácsa X. Öt. Önk.

1951. évi. 12. 19. n. X. p. engedélye

alapján tanuló minőségben tandíjotól és költségtől.

Budapesti Fővá. Tanácsa X. Öt. Önk.

1951. évi. 12. 19. n. X. p. engedélye

alapján tanuló minőségben tandíjotól és költségtől.

Budapesti Fővá. Tanácsa X. Öt. Önk.

1951. évi. 12. 19. n. X. p. engedélye

alapján tanuló minőségben tandíjotól és költségtől.

Budapesti Fővá. Tanácsa X. Öt. Önk.

1951. évi. 12. 19. n. X. p. engedélye

alapján tanuló minőségben tandíjotól és költségtől.

Budapesti Fővá. Tanácsa X. Öt. Önk.

1951. évi. 12. 19. n. X. p. engedélye

alapján tanuló minőségben tandíjotól és költségtől.

Budapesti Fővá. Tanácsa X. Öt. Önk.

1951. évi. 12. 19. n. X. p. engedélye

alapján tanuló minőségben tandíjotól és költségtől.

Budapesti Fővá. Tanácsa X. Öt. Önk.

1951. évi. 12. 19. n. X. p. engedélye

alapján tanuló minőségben tandíjotól és költségtől.

Budapesti Fővá. Tanácsa X. Öt. Önk.

AZ ESZTERGOMI ÉRSEKI FŐHATÓSÁGTÓL.

1198/1954.sz.

ÚJ EMBER T. SZERKESZTŐSÉGE

B U D A P E S T .

V. Ferenciek-tere 7.

Kérem az esztergomi főegyházmegyei hivatal költségére lapjuk három számában június 10-ig közzétenni a következő hirdetést:

" Akik papi pályára akarnak lépni, okmányokkal felszerelt kérvényüket június 15-ig ahhoz az egyházmegyei hatósághoz küldjék, amelynél felvételt óhajtanak . A kérvény címzése: Főtisztelendő Egyházmegyei Hatóság! /Az egyházmegyei hatóságok székhelyei: Eger, Esztergom, Kalocsa, Győr, Pécs, Szeged, Székesfehérvár, Szombathely, Vác, Veszprém, gör.kat.Nyíregyháza./ Beküldendő okmányok: keresztlevél, bérmalevél, /ha a bérálás rá van vezetve a keresztlevélre, akkor külön bérmalevél nem szükséges/, a szülők egyházi házasságlevele, érettségi bizonyítvány, plébános vagy hittanár ajánló levele. Akik június 15-ig még nem érettségiztek, azok a bizonyítványt utólag terjesztik be.- Más szemináriumból elbocsájtottak felvételt nem nyerhetnek.- Személyes jelentkezés ideje az illetékes egyházhatóságnál június hó 30-a.d.e.9 óra.- A latin nyelv eddigi nem tanulása nem képez felvételi akadályt."

Tisztelettel

Esztergom, 1954. május 11.

Dr.Hamvas Endre s.k.

csanádi püspök
esztergomi apostoli adminisztrátor.

Szöveg minta a katolikus gimnáziumok igazgatósága számára:

A ..... Egyházmegyei Hatóságtól.

Nr.

Katolikus Gimnázium Főtitkarság Igazgatósága!

Kérem a gimnázium IV. osztályában a következő szöveg kihirdetését:
 "A kik papi pályára óhajtanak lépni, kérvényüket június hó 15-ig küldjék el ahhoz az egyházmegyei hatósághoz, ahová felvételt nyerni szeretnének. A kérvény címzése: Főtitkarság Egyházmegyei Főhatóság, Eger, Esztergom, vagy Kalocsa, stb. / A kassai, rozsnyói, ill. szatmári egyházmegyébe pályázók kérvényüket Egerbe, a csanádi és nagyváradai pályázók Szegedre, a hajdudorogi gör. kat. egyházmegyébe pályázók Nyíregyházára küldik./

A kérvény mellé a következő okmányokat kell csatolni: keresztlevél, bérmelevél / amennyiben a bérálás nincs rávezetve a keresztlevélre!/, a szülők egyházi házasságlevele, érettségi vagy ennek megfelelő bizonyítvány, a plébános, ill. hittanár ajánló levele. Az érettségi bizonyítvány utólag is csatolható, ha valaki június 15-ig nem kapta meg. Latin nyelv hiánya nem akadály.

Személyes jelentkezés június 30-án, az egyházmegyei székhelyeken. A jelentkezés napján szállás és étkezés díjtalanul kérhető."

A hittanár alkalmas időben emlékezzék meg a tanuló ifjúság előtt a papi hivatás fontosságáról és szépségéről.

A keltezés helye és ideje.

Aláírás.

FELVÉTELI LAPOM

7

Folyószám	Neve. Kora. Származásának helye és lakása	Tanul- mányait végezte	Elő- menetele	Mű- nyelveket beszél?	Ajánlják. Egyéb észrevétel	Felvétetett
25	Székely Tibor 19 Született: Ujpest 1935. Lakik: Bp. XII. Németh- völgyi út 53/c	Piarista Curs.P.	jól		Dr. Medvigy Mihály piar. hittanár Dér Gyula pléb. Liska Zoltán 2446 / 1954	

Név.	Végzettség Hol? Eredmény	Egészségi állapot	Megjegyzés	Kor
Székely Tibor	Piarista, jól	alk. = 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20, 21, 22, 23, 24, 25, 26, 27, 28, 29, 30, 31, 32, 33, 34, 35, 36, 37, 38, 39, 40, 41, 42, 43, 44, 45, 46, 47, 48, 49, 50, 51, 52, 53, 54, 55, 56, 57, 58, 59, 60, 61, 62, 63, 64, 65, 66, 67, 68, 69, 70, 71, 72, 73, 74, 75, 76, 77, 78, 79, 80, 81, 82, 83, 84, 85, 86, 87, 88, 89, 90, 91, 92, 93, 94, 95, 96, 97, 98, 99, 100		19

129/954.

Esztergomi Érseki Hittudományi Főiskola.

Főtisztelendő

Apostoli Adminisztrátor Ur,

Kegyes Püspök Atya!

A legmélyebb táaztelettel terjesztem Kegyességed elé a június 30.-án megtartott konkurzus eredményét.

A felvétel idejének a meghirdetése után 34 jelentkező okmányával foglalkoztunk. A konkurzuson való személyes megjelenés kötelezettsége alól felmentést kért és azt a Főhatóságtól el is nyerte két jelentkező:

Két jelentkezőt:

már eleve el kellett utasítanunk.

A Konkurszi Bizottság az esztergomi főegyházmeze számára 24 jelentkezőt vett fel. A konkurzuson négy jelentkezőt a Bizottság elutasított. Így az elutasítottak száma összesen 6.

A Bizottsága kegyes Püspök Ur legmagasabb döntését várja négy esetben. Itt a jelentkezők az esztergomi, illetve más egyházmegyékbe való felvételüket kérik.

Ugy a felvettek, mint az elutasítottak névsorát a mellékelten közlöm.

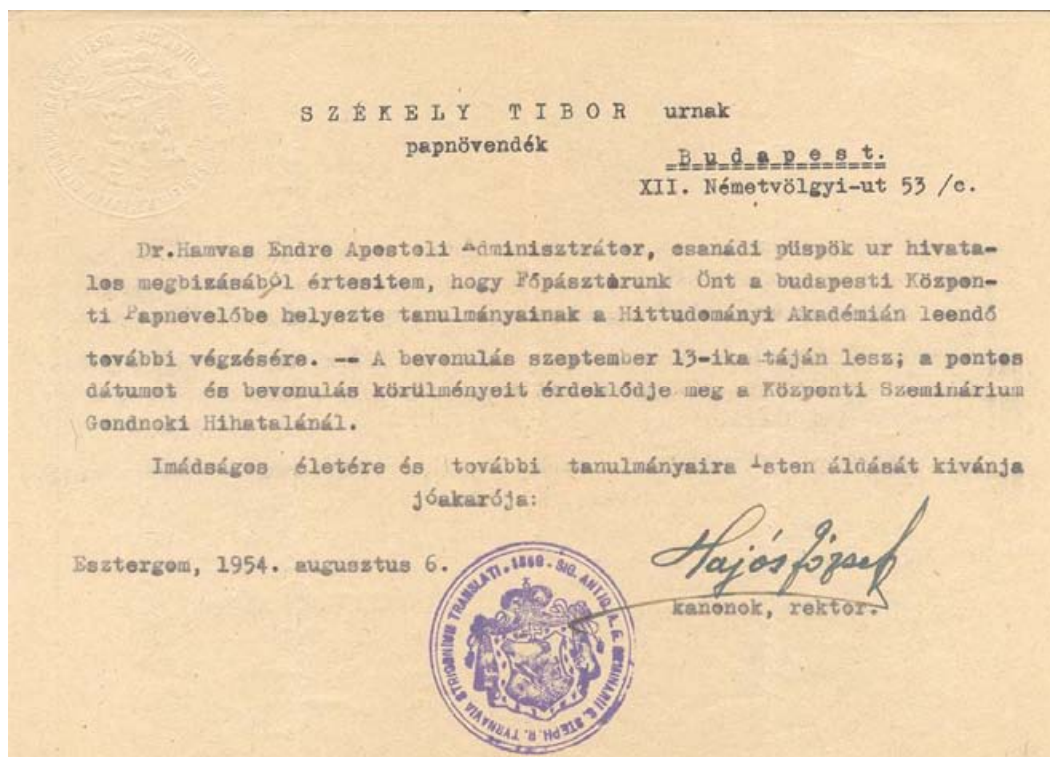
A felvettek közül Már végez-
tek egy évet a pesti Akadémián. Ugy ezeknek, mint az I. évre jelentkezők között Székely Tibor, fel-
vett növendékeinknek az Akadémiára való küldését a legmélyebb tisztelettel javasoljuk.

Kérve jelentésünk szíves tudomásul vételét és a legmagasabb döntést várva, Kegyességed szentelé kezét csókolja,

Esztergom, 1954 július 6.

Hajós József
protokollárius-kamárak,
szemináriumi rektor.

AZ ESZTERGOMI ÉRSEKI FŐHATÓSÁGTÓL.

1542/1954.sz.

Főtisztelendő

EGYHÁZMEGYEI HATÓSÁG

V e s z p r é m .

A szemináriumi felvételek ideje közeledvén jelzem, hogy az esztergomi új elsőéves kispapok minden valószínűség szerint augusztus 16.-ra fognak behívót kapni. A szeptember derekán történő általános bevonulásig /kb. 3 hét/ új növendékeink latin nyelvből, hittanból és aszketikából kapnak rendszeres irányítást előkészületül a theologiai évrhez és élethez. Ez a terv csak akkor változik, ha a jelentkezők szerzetesiskolai vagy olyan előkészülettel jelentkeznek, hogy ily hosszabb előkészítésük mellőzhetőnek látszik, vagy elég lenne erre rövidebb idő is. Erre azonban csak a június 30.-i concursus eredménye ad biztos választ.

Azért vagyok bátor ezt a lehetőséget jelezni, hogy Főtisztelendő Egyházmegyei Hatóság a veszprémi új elsőévesekkel kapcsolatban szíves elgondolását, illetve a fentiekkel kapcsolatban véleményét közölni méltóztassék a mennyiben tervünket veszprémi vonatkozásban is helyesolni és követni tetszik, a concursus alkalmából új növendékeinknek jelzésekre, hogy ily korábbi behívásra számíthatnak. Megjegyzem, hogy mi erre az előkészítő időre azokat is Esztergomba hívjuk a mieink közül, akik esetleg a Központi Szemináriumba nemnek dispoziíót.

Öszinte tisztelettel vagyok

Esztergom, 1954. június 2.

Dr. Beresztóczy Miklós s.k.

vicarius generalis.

9007-19/1954.

Főtisztelendő Érseki Főhatóság!

1542/1954. sz. alatt megküldött tervet - az új I. éves növendékek teológiai évet előkészítő kb. 3 hetes tanfolyamáról - örömmel olvastam. A magam részéről - küldendő növendékeim számára - szívesen hozzájárulok. A kilátások szerint jelentkezőknek szükségük is lesz rá.

Veszprém, 1954. június 15.

Öszinte tisztelettel:

Főtisztelendő
Erseki Főhatóságnak,
E s z t e r g o m

f. B. ...
veszprémi püspök

Megjegyzés:

Nem emlékszem arra, hogy ezen a nyári előképzőn a későbbi veszprémi évfolyamtársaim is részt vettek volna.

KÖZPONTI PAPNEVELŐ INTÉZET

BUDAPEST
IV. PROHÁRZA-UTCA 7.
TELEFON: 898-141

Budapest, 1954. szeptember 20.

1/1954-55. szám.

Főtisztelendő Püspök, Apostoli Adminisztrátor Ur!

Mellékelten mély tisztelettel terjesztem Főtisztelendő Püspök, Apostoli Adminisztrátor Ur elé a Budapesti Központi Papnevelő Intézet növendékeiről az 1954/55. tanév elején készült létszámkimutatást. Főtisztelendő Püspök, Apostoli Adminisztrátor Ur szentelő jobbjának csókolása mellett maradok

Öszinte, mély tisztelettel
 készséges híve:

Főtisztelendő
 Dr. Hamvas Endre úrnak
 csanádi püspök, esztergomi apostoli
 adminisztrátor,
Esztergom.

pápai prelátus, c. apát, rektor

AZ ESZTERGOMI ÉRSEKI FŐHATÓSÁGTÓL

2789/1954. szám

Főtisztelendő Pápai Prelátus, Rektor Ur!

Folyó hó 20-án 1/1954-55. szám alatt kelt jelentését a Központi Szeminárium létszámról Köszönettel vettem. Imálba ajánlottan vagyok áldásommal
 Esztergom, 1954. szeptember hó 24.

Főtisztelendő
 Dr. Galla Ferenc úrnak
 pápai prelátus, rektor
Budapest, V. Eötvös L. u. 5-7.

Dr. Hamvas Endre s.k.
 csanádi püspök,
 esztergomi apostoli adminisztrátor.

INDULÓ LÉTSZÁM A KÖZPONTI SZEMINÁRIUMBAN

A budapesti Központi Papnevelő Intézet
nővendégei az 1954/55. tanévben.

Sor- szám	Egyházközség	Évfolyamok:						Össz- létszám	Jegyzet.
		I.	II.	III.	IV.	V.	VI.		
1.	Csanád	1	1	-	-	2	-	4	
2.	Eger	1	1	2	-	-	-	4	
3.	Esztergom	4	5	1	1	3	7	21	
4.	Győr	-	1	-	-	2	-	3	
5.	Kalocsa	-	1	-	-	1	-	2	
6.	Kassa	2	-	-	-	2	-	4	
7.	Pécs	3	2	1	2	-	1	9	
8.	Szatmár	-	-	-	-	1	-	1	
9.	Székesfehérvár	4	-	-	1	-	-	5	
10.	Szombathely	3	2	3	3	2	4	17	
11.	Vác	2	7	-	7	1	3	20	
12.	Veszprém	2	1	-	1	7	2	13	
		22	21	7	15	21	17	103	tényleg jelen: 103.

2798/1954

A budapesti Központi Papnevelő Intézet növendékeinek
napi rendje:

Vasárnap.

6 ó felkelés

1/2 7 ó reggeli ima, elmélkedés, szentmise

7 ó 50 reggeli

1/2 9 - 3/4 11: tanulás, vagy asszisztálás kint a városban kijelölt templomokban

11 ó nagymise az Egyetemi templomban, vagy asszisztálás

1/4 1 ó ebéd, utána szabad idő

2-4 csendes foglalkozás, ill. havonta egyszer vendégfogadás

4-5 szabad idő

5-7 tanulás /két hetenkint Magyar Iskola ülése/

7 ó vacsora, utána szabad idő

1/2 9 ó esti ima, utána lefekvés.

Hétfő, szerda, péntek:

5 ó felkelés, reggeli torna

1/2 6 ó reggeli ima, elmélkedés, szentmise, utána szobatakarítás, tanulás

7 ó 50: reggeli

8-1: akadémiai tanórák, vagy tanulás

1/4 2 ó ebéd, utána szabad idő

1/2 3 - 4 tanulás, vagy akadémiai tanórák

4 - 5: szabad idő

5 - 3/4 7 : tanulás

3/4 7 - 7: Szentírás olvasás

7 ó vacsora, utána szabad idő

1/2 9 ó esti ima, lefekvés

Kedd, szombat

d.e. ugyanaz, mint: hétfő, szerda, péntek d.e.

d.u.: 1/2 3 - 1/2 5: séta

1/2 5 - 3/4 7: tanulás

3/4 7 - 7: Szentírás olvasás

7 ó: vacsora, utána szabad idő

1/2 9 ó esti ima, utána lefekvés

Csütörtök:

d.e.: mint a többi hétköznapon

d.u.: 1/4 1 ó : ebéd

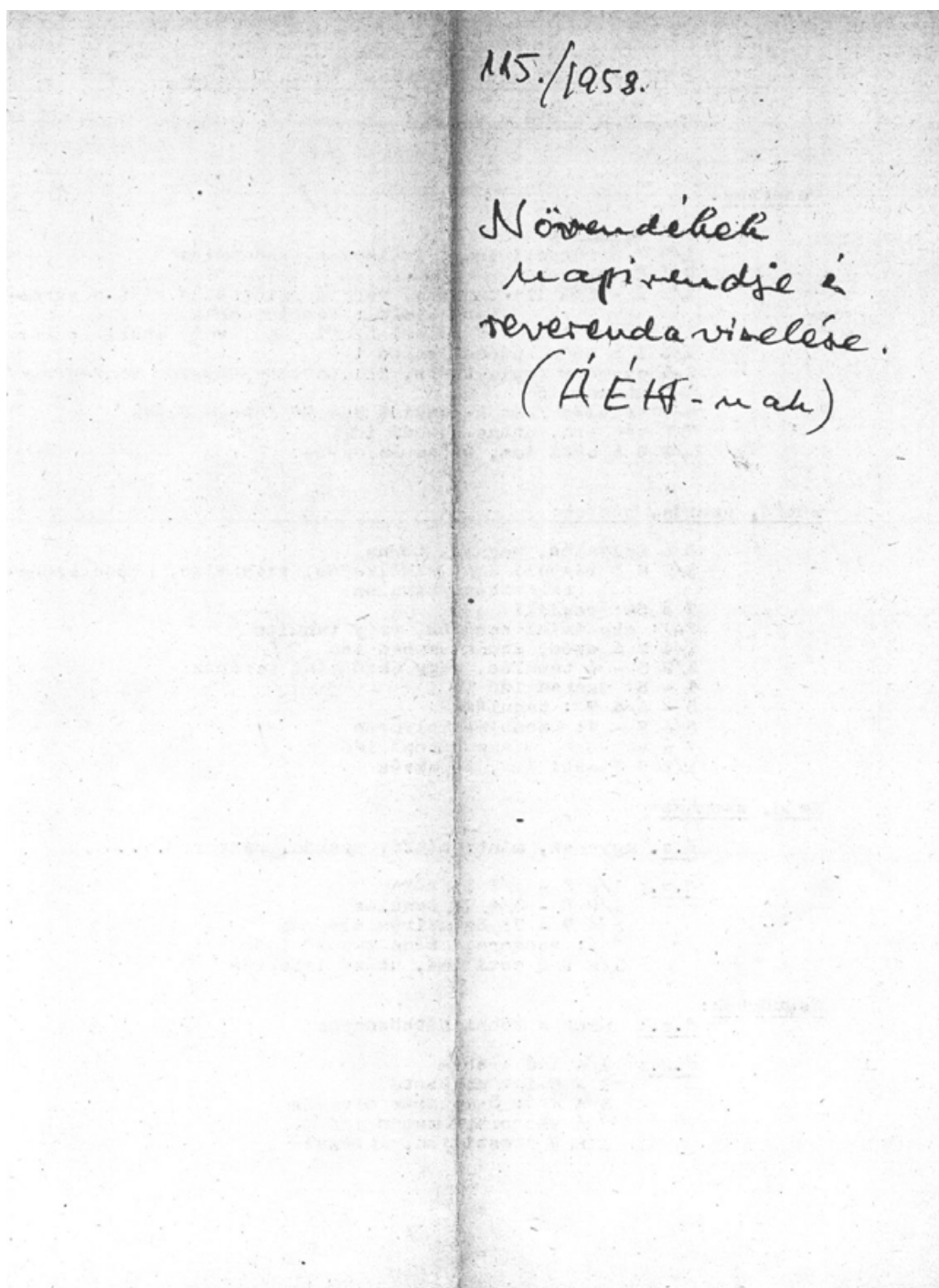
1 - 6-ig: nagyséta

3/4 7 ó: Szentírás olvasás

7 ó vacsora, szabad idő

1/2 9 ó esti ima, lefekvés

115./1958.

Növendékek
napirendje é
reverenda viselése.
(ÁÉH-mak)

id x-gal jölöltek letastör tatarban
vannak.

V. év:

-13 /18-5/

Balpataki Béla	120	Eger
Bán Endre	73	Pécs
Bodó Aladár	118	Eger
Gáspár József	60	Eger
Gyürki László	119	Szombathely)
Szabó Gyula	69	"-
Tóth Antal	112	"-

= 76

Osszegezés:	12
I. éves	13
II. "	19
III. "	22/12/
IV. "	21
V. "	13
VI. "	7
	<hr/> 81

Festőnövendék:

Klonfár János /56/ Szombathely

Egyházmegyék szerint:

Csanád-Várad	5	Szombathely	7
Eger	8	Vác	12
Esztergom	22	Veszprém	9
Győr	4		85
Kalocsa	2		
Kassa	2		
Sz. fehérvár	5		
Pécs	10		
	9		

Bóhus Péter	Sz.f.vár
Bóvári Imre	Esztergom
Dobos Gyula	Veszprém
Gutbrod Jánod	Sz.f.vár
Horváth Imre	Veszprém
Károly Róbert	Pécs
Kerekes András	Csanád
Kereszti Imre	Esztergom
Khírer Vilmos	"-
Kiss László	"-Győr
Lánth János	Vác
Molnár János	Eger
Nemes Balázs	Szombathely
Pomeisl Imre	Eger
Stefán Frigyes	Pécs
Szonner Ernő	Veszprém
Takács Lajos	Kalocsa 61
Ujvári Imre	Szombathely
Zavetz József	

$$= 18 = 19$$

Égi Ferenc	102	Vác
Horváth József	101	Veszprém
Horváth József	101	Esztergom
Kelényi Tibor	102	"-
Kiss Dénes	101	Veszprém
Kovács Zoltán	102	Nvárad
Nagy János	103	Pécs
Mikovitz Antal	103	Veszprém
Nyiredy István	103	Esztergom
Takács János	104	"-
Tózsér Pál	104	Vác
Virgán József	104	Kalocsa

= 12

= 12

Balázs Tibor	130	Sz.f.vár
Rán Zoltán	132	Pécs
Bohán Béla	130	Eger
Perenc István	128	Vác
Póti János	126	Sz.f.vár
Hevér György	115	Vác
Juhász József	80	Pécs
Krichenbaum Józsl	27	Esztergom
Lőrincz Sándor	110	Pécs
Mádi György	127	Vác
Medveczky Lajos	80	Eger
Orbán János	128	Pécs
Pálinkás Imre	131	Kassa

1958/1959.

I. évfolyam

Barcza Barna (v)
 Dániel Gyula (v)
 Iván József (p)

 Koltai Ernő (v)
 Kovács Jenő (k)
 Kozma György (e)
 Mecséri István (szf)
 Nagy Sándor (szf)

 Pápai Lajos (v)
 Simon Kálmán (szf)
 Szarvas Béla (szf)
 Szerenka Miklós (v)
 Szikszay Sándor (szo)
 Sz.Tóth Imre (k)
 Ullman Péter (e)

II. évfolyam

Bajzáth Ferenc (e)
 Bohuny István (e)
 Galgóczy László (cs)
 Györkös János (ve)
 Ilyés Dénes (szf)
 Kerekes András (cs)
 Madari Péter (v)
 Pályi László (e)
 Ruszina Vilmos (v)
 Sovány Pál (e)
 Sulok Tibor (e)
 Takács László €
 Winkler Lajos (nv)

III. évfolyam

Bohus Péter (szf) 104
 Búvári Imre (e) 104
 Dessewffy Sándor (szf)
 102
 Gutbród János(szf) 103
 Horváth Imre (ve) 102
 Károly Róbert (p) 104
 Kerekes András (cs) 102
 Kereszti Imre (e) 101

 Khirer Vilmos (e) 101
 Kiss László (e) 101
 Lándori Tamás (gy) 103
 Molnár János (v) 103
 Nemes Balázs (eg) 103
 Pomeisl Imre (szo) 130
 Seszták Miklós (hd) 126
 Sója Csaba (hd) 126
 Stefán Frigyes (e) 116
 Szabó László (e) 132
 Szonner Ernő (p) 131
 Takács Lajos (ve) 132
 Zavetz József (szo) 130

IV. évfolyam

Égi Ferenc (v) 127
 Horváth József (e) 128
 Horváth József (ve) 124
 Kelényi Tibor (e) 79
 Kiss Dénes (v) 131
 Nikovitz Antal (ve) 79
 Nyiredy István (e) 128
 Takács János (e) 127
 Tózsér Pál (v) 116
 Virágh József (k) 124

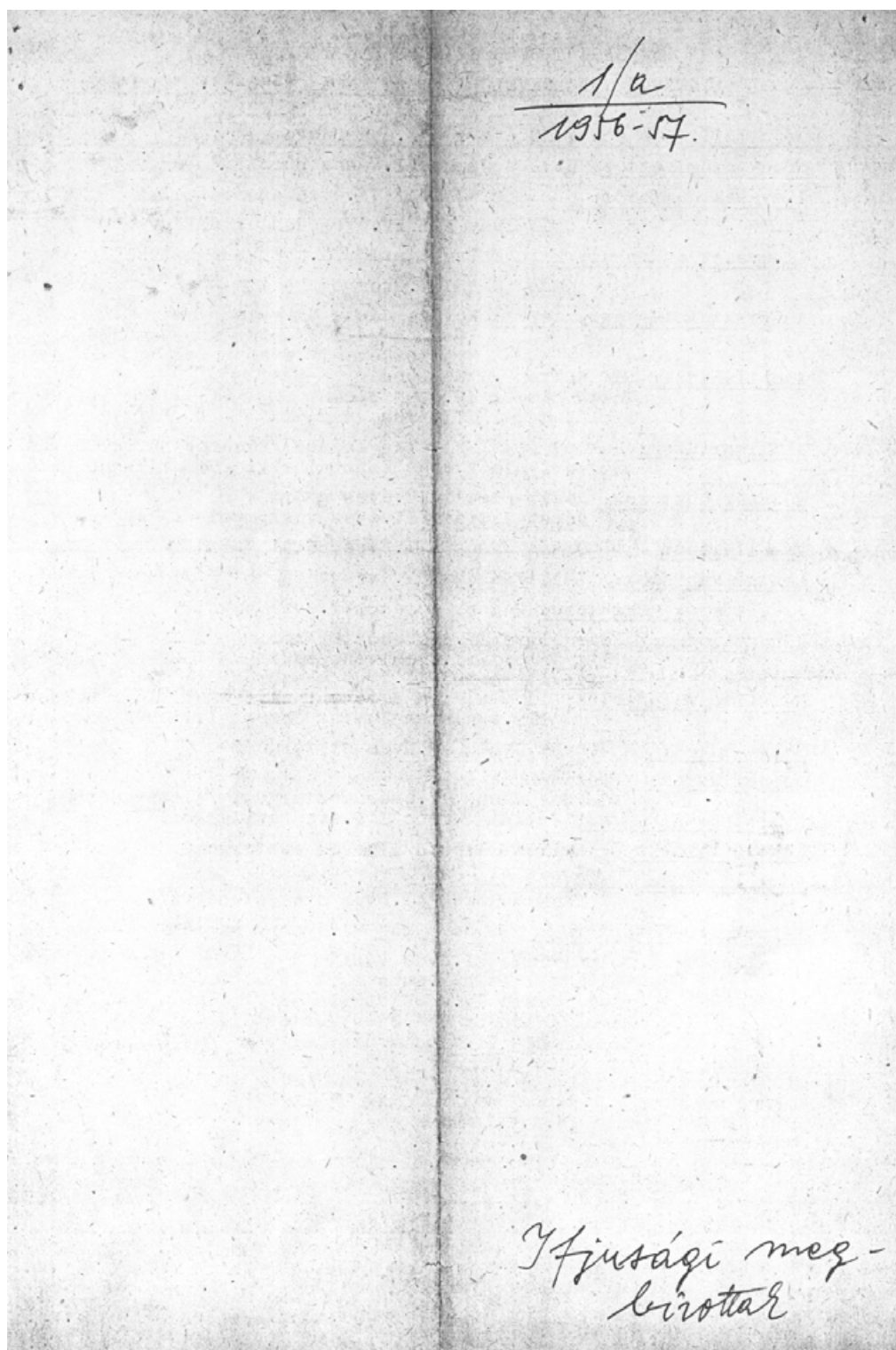
V. évfolyam

Arató László (v) 110
 Balázs Tibor (szf) 120
 Bán Zoltán (p) 111

 Bohán Béla (e) 110
 Brunner Tibor (r) 74
 Ferencz István (v) 112
 Fóti János (szf) 120
 Juhász József (p) 118
 ↓112
 Krichenbaum József (e)
 Lőrincz Sándor (p) 115
 Mádi György (v) 74
 Medveczky Lajos (e) 70
 Orbán János (p) 123
 Pálincás Imre (kas) 111
 Rózsa István (ve) 109
 Rubint Ferenc (e) 114
 Somogyi Sándor (e) 115
 Szabó Kornél (gy) 114
 Szakál Antal (cs) 113
 Szegedi László (v) 119
 Székely Tibor (e) 117
 Tabódy István (szf) 73
 Tóth László (kas) 123
 Vit Gábor (v) 119

VI. évfolyam

Beer Ferenc (szo) 71
 Cséfalvay Pál (e) 60
 Hajnal Róbert (e) 59
 Hrotkó Géza (gy) 76
 Iván László (k) 80
 Nagy Imre (e) 72
 Nagy Jenő (cs) 58
 Rédly Elemér (gy) 108
 Szakony Ferenc (szo) 69
 Vigh Szabolcs (e) 56

Klonfár János (szo) 57

IFJÚSÁGI MEGBÍZOTTAK

1956-1957

Tisztség megnevezése	Név, egyházmegye, évf.	Név, egyházmegye, évf.
Főduktor	Néder Géza (e) VI.	-
Főduktorhelyettes	Kovács János (p) VI.	-
Elsőévesek duktorai	Schimmer József (szo) VI.	Cséfalvay Pál (e) IV.
Másodévesek duktorai	Marosfalvy László (szo)VI.	Nagy Jenő (cs) IV.
Asszisztencia magiszterek	Kovács János (p) VI.	Bécsi László (szo) V.
Presbyterek magistere	Hrotkó Géza (gy) IV.	-
Szacellánusok	Mézner ferenc (p) VI. Bán Endre (p) V. Szakál Antal (cs) III.	- Totth Elemér (v) IV. -
Infirmáriusok	Kuklay Antal (ka) VI. (Eleemosynarius domus)	Szabó Gyula (szo) V. (Samaritanus domus)
Cantus magister	Zöldi Sándor (v) VI.	-
Tabellarius	Orbán János (p) III.	-
Műszaki duktorok	Rédly Elemér (gy) V. Égi Ferenc (v) III.	Rózsa István (ve) IV.
Könyvtárosok	Nagy Imre (e) IV. Nikovitz Antal (ve) II.	Vit Gábor (ve) III.
Társalgó felügyelők	2.e.:Krichenbaum (e) III.	3.e.: Juhász József (p) III.
Fürdési ügyek	Felső: Fóti János (szf) III	Alsós: Takács János (e) II.
Sport ügyek	Vénusz Gyula (e) IV.	-
Nyiratkozási ügyek	Nagy János (p) III.	-
Hortulani	Gyöngyösi Vince (v) IV.	Varnyú Imre (szf) III.
Étkezde felügyelő	Nyiredy István (e) II.	
Director calefactorum	Bende János (v) VI.	-
Bidellusok VI.		Molnár Béla (v)
V		Balpataki Béla (eg)
IV.		Beer Ferenc (szo)
III.		Somogyi Sándor (e)
II.		Kiss Dénes (ve)
Magyar Iskola	Egyházirodalmi	
Elnök		Marcheschi Kárpoly (v) VI.
Titká		Bán Endre (p) V.
Főjegyző		Iván László (kal) IV.
Aljegyző		Rubint Ferenc (e) III.
Pénztáros		Imrik Sándor (e) IV.
Könyvtáros		Nagy Jenő (csa) IV.
Kisiskola vezetője		Juhász József (p) III.
Levéltáros		Kiss Dénes (ve) II.

1957-1958

Tisztség megnevezése	Név, egyházmegye, évf.	Név, egyházmegye, évf.
Főduktor	Bán Endre (p) VI	-
Főduktorhelyettes	Bodó Aladár (eg)	-
Elsőévesek duktorai	Hrotkó Géza (gy) V.	Juhász József (p) IV.
Másodévesek duktorai	Szakony Ferenc (szo) V.	Somogyi Sándor (e) IV.
Asszisztencia magiszterek	Balpataki Béla (eg) VI.	Beer Ferenc (szo) V.
	Orbán János (p) IV.	-
Szacellánusok	Hrotkó Géza (gy) V.	Szakál Antal (cs) IV.
	Kiss Dénes (v) III.	-
Infirmáriusok	Szabó Gyula (szo) VI.	Nagy Imre (e) V.
	Krichenbaum József (e) IV.	-
Cantus magister	Cséfalvay Pál (e) V.	-
Tabellarius	Nyiredy István (e) III.	-
Műszaki duktorok	Rédly Elemér (gy) V.	Rózsa István (ve) IV.
	Égi Ferenc (v) III.	
Könyvtárosok	Nagy Imre (e) V.	Vit Gábor (ve) IV.
	Nikovitz Antal (ve) III.	
Társalgó felügyelők	2.e.:Kelényi Tibor (e) III.	3.e.: Károly Róbert (p) II.
Fürdési ügyek	Felső: Takács János (e) III	Alsós: Bohus Péter (szf)III
Sport ügyek	Fóti János (szf) IV..	-
Nyiratkozási ügyek	Nagy János (p) III.	-
Hortulani	Tóth L. (ka) IV.	Kovács Zoltán (nv) III
Étkezde felügyelő	Takács Lajos (v) III.	
Director calefactorum		-
Bidellusok VI.		Tóth Antal (szo)
V		Fila Béla (v)
IV.		Rubint Ferenc (e)
III.		Nikovitz Antal III.
II.		Kiss László (e)
Magyar Iskola	Egyházirodalmi	
Elnök		* Bodó Aladár (e). VI.
Titkár		~~Nagy Lajos (eg)~~ *Nagy Imre (e) V.
Főjegyző		Hevér György (v) IV.
Aljegyző		Tózsér Pál (v) III.
Pénztáros		
Könyvtáros		
Levéltáros		Zavetz József (szo) II.

*/ rektori intézkedéssel (ld. 17/1957-58.)

1958-1959

Tisztség megnevezése	Név, egyházmegye, évf.	Név, egyházmegye, évf.
Főduktor	Tabódy István (szf) VI.	-
Főduktorhelyettes	Beer Ferenc (szo) VI.	-
Elsőévesek duktorai	Rédly Elemér (gy) VI.	Nyiredy István (e) IV.
Másodévesek duktorai	Medveczky Lajos (e) V.	Nikovitz Antal (v) IV.
Asszisztencia magiszterek	Beer Ferenc (szo) VI.	Orbán János (p) V.
	Virágh József (k) IV.	-
Szacellánusok	Szakál Antal (cs) V.	Kiss Dénes (v) IV.
	Szonner Ernő (p) III.	
Infirmáriusok	Szakony Ferenc (szo) VI.	Mádi György (v) V.
	Kelényi Tibor (e) IV.	
Cantus magister	Károly Róbert (p) IV.	-
Tabellarius	Kiss László (e) III.	-
Műszaki duktorok	Rózsa István (ve) V.	Égi Ferenc (v) IV.
Könyvtárosok	Vit Gábor (ve) V.	Kerekes András (cs) III.
Társalgó felügyelők	3.e.:Lándori Tamás (gy) III.	2.e.: Nemes Balázs (eg) III.
Fürdési ügyek	Felső: Bohus Péter (szf)III	Alsós: Györkös János (ve)II
Sport ügyek	Horváth József (e) IV.	-
Nyiratkozási ügyek	Pomeisl Imre (szo) IV.	-
Hortulani	Zavetz József (szo) III.	Pályi László (e) II.
Étkezde felügyelő	Madari Péter (v) II.	
Director calefactorum	Fóti János (szf) V.	-

Bidellusok VI.

V
IV.
III.
II.
I.

Nagy Jenő (cs)

Balázs Tibor (szf)

Horváth József (e)

Molnár János (v)

Ilyés Dénes (szf)

Barcza Barna (v)

**Magyar
Iskola****Egyházirodalmi**

Elnök

Titkár

Főjegyző

Pénztáros

Aljegyző

Könyvtáros

Háznagy

Rédly Elemér (gy) VI.

Vit Gábor (v) V.

Horváth József (v) V.

Pálincás Imre (kas) V.

Kereszti Imre (e) III.

Bohus Péter (szf) III.

Winkler Lajos (nv) II.

AZ ESZTERGOMI ÉRSEKI PAPNEVELŐ INTÉZET REKTORÁTOL

140/1958. sz.

Főtisztelendő Nagyprépost, Rektor Ur!

F. hó 1-én kelt levelét köszönettel vettem. A budapesti kispapok kérésének készséggel teszünk eleget, hiszen mindenkit szívesen látunk, aki felkeres bennünket.

Ami a budapesti kispapok itteni viselkedését illeti, ebben a tekintetben sem én, sem tanártársaim, sem pedig növendékeink nem tapasztaltak bántó jelenséget. Amit velük kapcsolatban régebben emlegettek, az vagy csak egy-két esetben megnyilvánuló gyengeség, vagy inkább elfogult általánosítás lehetett.

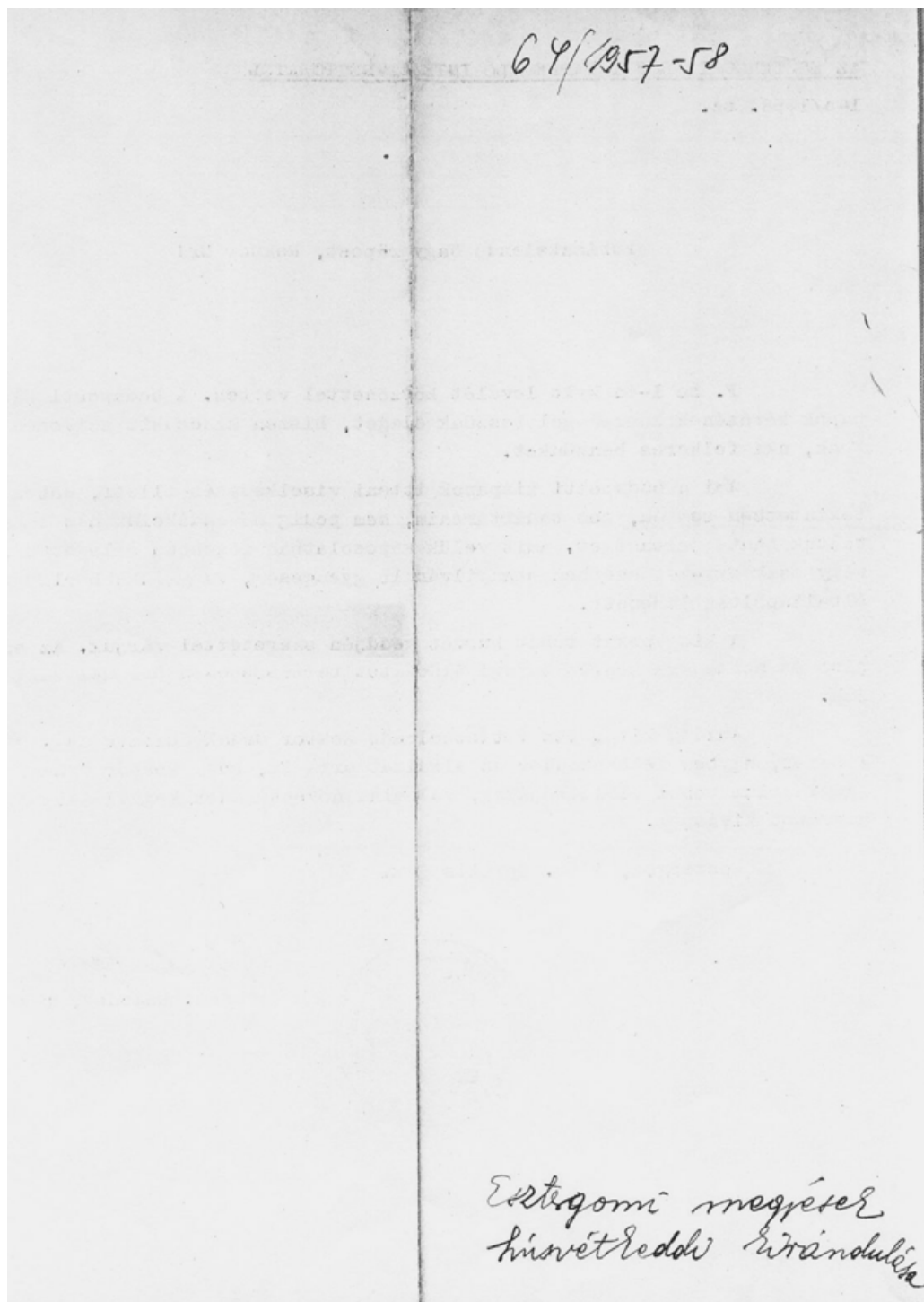
A kispapokat tehát húsvét keddjén szeretettel várjuk. Az ezzel járó és számunkra kedves anyagi áldozatot természetesen örömmel vállaljuk.

Amidőn kifejezem Főtisztelendő Rektor Urnak őszinte nagyrabecsülésemet, egyben felhasználom az alkalmat arra is, hogy Rektor Urnak és Szeminárium többi előljárójának, valamint növendékének kegyelmekben gazdag húsvétot kívánjak.

Esztergom, 1958. április 3-án

Prot. Káronok
prot. káronok, rektor

Főtisztelendő Püspök, Apostoli Adminisztrátor Ur!

K e g y e l m e s U r a m !

Mély tisztelettel jelentem Nagyméltóságodnak, hogy a jelenlegi tanévben van a 150-ik évfordulója annak, hogy a Központi Szeminárium Pestre költözködött és lakást vett itt, a pesti pálosok volt kolostorában.

A nevezets évforduló méltó megünneplésére tisztelettel tesz előterjesztést a szeminárium előljárósága Nagyméltóságodnak, mint a Központi Papnevelő Ordináriusának, hogy a jubiláris tervezetet elfogadni s az ünnepség legfőbb irányítását elvállalni méltóztassék.

Az ünnepség a Főtisztelendő Püspöki Kar fővédnöksége jegyében zajlanék le egy, az Egyetemi-templomban tartandó, szentmise és egy szemináriumi diszgyűlés keretében.

Az ünnepség időpontja körül a következő lehetőségek merülnek fel.

a/Bár egy vasárnapi megrendezés a hívek nagyobb számú részvételét előnyösen biztosítaná. az még sem mutatkozik elfogadhatónak a papság és a Püspök Atyák /bérmálás/ vasárnapi lekötöttsége miatt.

b/Legmegfelelőbbnek látszik a jubiláris megemlékezés összekapcsolása az áprilisi, vagy esetleg a májusi püspöki konferencia időpontjával. És pedig vagy úgy, hogy a püspöki konferenciát követő /esetleg megelőző/ 1. napon d.e. 10 órakor lenne az Egyetemi-templomban csendes püspöki szentmise, alatta a kispapok énekelnének, a végén Te Deum. Utána következne a diszgyűlés a szemináriumban. Délben ebédet látva vendégül a szeminárium mondazokat a paptestvéreket, akik arra bejelentkeznek /20.-Ft. lefizetése mellett/.

c/Vagy pedig a püspöki konferenciát megelőző napon este 6 órai kezdettel megtartatnék a szemináriumban a diszgyűlés. Másnap d.e. 10 órakor lenne az Egyetemi-templomban a csendes püspöki szentmise. Utána a püspöki konferencia. Ez esetben a papi közebed elmaradna.

Talán legmegfelelőbb volna a b/ alatt ismertetett tervezet, az a papságnak is megfelelőbb volna.

A szemináriumi diszgyűlés műsora lényegében a következő számokból tevődne össze. - Ünnepi beszéd, melyet Excellenciád felkérésére dr. Rogáts József pécsi coadjutor-püspök ír tartana, mint volt növendék. - A Hittudományi Akadémia részéről a Dékán üdvözlőné a szemináriumot. - Dr. Városi István esztergomi protonot.-kanonok, mint volt növendék, előadná erre az alkalomra írt ünnepi ódáját. - Dr. Artner Edgár professzor és volt centralista ismertetné a szeminárium 150 éves múltját. /Amennyiben egészségi állapota lehetővé teszi/. Egy jelenlegi növendék üdvözlő köszöntést mondana. - Közben

./.

1390 /1955

./.

kispapjaink előadnának 2-3 énekszámot. - A diszgyűlést a szeminárium rektora vezetheti le.

Az Egyetemi-templomi főpapi csendes szentmisét, Excellenciád döntése szerint, vagy Excellenciád végezné, vagy fölkérdné arra a püspökkari értekezletek ezidőszerinti elnökét, dr. Czaplak Gyula egri érsek urat. Ugyancsak Excellenciád kérdné fel, mint a Központi Szeminárium Ordináriusa, az ünnepi beszéd megtartására dr. Rogács Ferenc püspök urat, ugyanezen alapon méltóztatnék ismeretni a püspöki konferencián az ünnepség tervezetét s a Püspök Urakat a szentmisére és diszgyűlésre meghívni, hogy magad megjelenésükkel az ünnepség fényét emeljék.

Mikor tisztelettel felkérjük Nagyméltóságodat végleges döntésre az előterjesztett tervezetekkel kapcsolatban, tesszük ezt azzal a szándékkal, hogy az érdekelt centralista paptestvéreket az ünnepségek pontos idejéről és programjáról még kellő időben értesíthessük.

Nagyméltóságod felszentelt kezének csókolása mellett
vagyok

Budapest, 1955. március 2.

mély tisztelettel:

rektor.

Főtisztelendő

Dr. HAMVAS ENDRE Urnak, csanádi megyéspüspök,
esztergomi apostoli adminisztrátor

E s z t e r g o m

609
955

AZ ESZTERGOMI ERSEKI FŐHATÓSÁGTÓL.

609/1955.sz.

Főtisztelendő Pápai Prelátus, C.Apát, Rektor Ur !

Hivatkozással folyó hó 2-án kelt soraira értesitem, hogy a Központi Párnevelő Intézet 150 éves évfordulója megünneplésének ügyét a Püspöki Kar folyó hó 7-én tartott értekezlete elé terjesztettem.

A Püspöki Kar e tárgyban hozott határozata alapján az ünnepség rendje a következő legyen:

1./ Május 5-én, csütörtökön d.e. 9 órakor csendes szentmise az Egyetemi templomban. A szentmise celebrálását Dr.Czapik Gyula egri érsek úr vállalta.

2./ Szentmise után közvetlenül ünnepi díszgyűlés a szemináriumban. Az ünnepi beszéd elmondására Dr.Hogács Ferenc pécsi koadjutor-püspök urat kértem fel, aki élőszóban jelezte, hogy azt vállalja.

Magamat imáiba ajánlottan áldásommal vagyok
Esztergom, 1955. március 11.

Dr.Hamvas Endre s.k.

csanádi püspök
esztergomi apostoli adminisztrátor.

Főtisztelendő
Dr.GALJA FERENC úrnak
pápai prelátus, c.apát, rektor
B U D A P E S T . V . .
Eötvös L.u.5-7.

AZ ESZTERGOMI ERSEKI FŐHATÓSÁGTÓL

653/1955. szám

Főtisztelendő Koadjutor-Püspök Ur!

Felkérem Főtisztelendőségedet, hogy a budapesti Központi Papnevelési Intézet jelenlegi helyén való letelepülésének 150 éves évfordulója alkalmával, május 5-én, csütörtökön, a délelőtti 9 órakor az Egyetemi-templomban tartandó szentmise után következő diszgyűlésen az ünnepi beszéd elmondását, - mint az Intézet volt növendéke - elvállalni szíveskedjék.

Fogadja Főtisztelendő Koadjutor-Püspök Ur ószinte tiszteletem nyilvánítását

Esztergom, 1955. március hó 12.

Dr. Hamvas Endre s.k.

csanádi püspök,
esztergomi apostoli adminisztrátor.

Főtisztelendő
Dr. Bogács Ferenc urnak
koadjutor-püspök
P é c s.

Nagyméltóságu és Főtisztelendő Püspök Ur!

Megtisztelő megbízását köszönettel vettem. Van szerencsém tisztelettel értesíteni Nagyméltóságodat, hogy - ha Isten éltet - a budapesti Központi Papnevelőintézet jubiláris ünnepi diszgyűlésén, május hó 5-én, a nekem szánt feladatnak igyekszem tehetségemhez mértén eleget tenni.

Fogadja, Excellenciád, kiváló tiszteletem őszinte nyilvánítását.
Pécs, 1955. március 21.

S. Rogács Ferenc

Nagyméltóságu Dr. Hamvas Endre, csanádi püspök, esztergomi ap. admin. urnak

Esztergom

AZ ESZTERGOMI ÉRSEKI FŐHATÓSÁGTÓL.

787/1955.sz.

Főtisztelendő Koadiutor Püspök Ur !

Nagy örömmel és hálás köszönettel vettem értesítést, hogy a budapesti Központi Papnevelő Intézet május 5-diki jubiláris diszgyűlésén az ünnepi beszédet vállalni sziveskedik.

A szeminárium Rektorát erről egyidejűleg értesítettem.

Megadja Főtisztelendő Koadiutor Püspök Ur őszinte tiszteletem nyilvánítását.

Esztergom, 1955. március 26.

Dr.Hamvas Endre s.k.

csanádi püspök
esztergomi apostoli adminisztrátor.

Főtisztelendő
Dr.ROGÁTS FERENC úrnak
koadiutor püspök
P é c s .

A Budapesti Központi Papnevelő Elöljáróságától.

69/1955.szám

Megtisztelendő PÜSPÖK, APOSTOLI ADMINISZTRÁTOR UR!

K e g y e l m e s U r u n k!

Öszánte hálával mondunk köszönetet Nagyméltóságodnak azon kitüntető atyai gondoskodásáért, mellyel mint Intézetünk Pópásztora a Központi Papnevelő jubiláris ünnepségeire vonatkozó előterjesztésünket elfogadni, azt a Ft. Püspöki Kar elé terjeszteni, megvalósulása mellett állástfoglalni és a Püspöki Karból szereplő Pópapokat a szereplésre felkérni méltóztatott.

Mikor mindezekért hálás köszönetünket teljesítjük, legyen szabad még külön is, a többi Püspök Atyák meghívásán túlmenően is megkérni Nagyméltóságodat, hogy mint szemináriumunknak öszinte tisztelettel és szeretettel övezett Pópásztora, ünnepségeinket és szerény közös ebédünket megtisztelő megjelenésével kitüntethi kegyeskedjék.

Továbbiakban legyen szabad közölnünk azt a közös levelet, amelytől meghívóként a Ft. Püspöki Kar valamennyi Tagjához szétküldünk.

"Megtisztelendő Püspök Ur! - A papnevelés magaslatos munkájában hazánknak korban legősibb, a Hittudományi Egyetemmel, majd a Hittudományi Akadémiával való kapcsolata miatt legelső szeminárium a budapesti Központi Papnevelő.

Nem egy egyházmegyéé, hanem az egész országé. Az egész magyar katolicizmus figyelmének különös tárgya és a Ft. Püspök Atyák megkülönböztetett gondoskodásának kitüntetettjei. A Ft. Püspök Urak mindig válogatott növendékeiket küldték a Központi Papnevelőbe s az ott folyó nevelő munka, testi és szellemi képzés iránt mindig atyai és irányító figyelmet és szeretetet tanusítottak.

Ez a nagyjelentőségű egyházi intézményünk Nagyszombat, Pozsony és Buda után most ünnepli pesti fennállásának 150-ik évfordulóját.

Ez alkalomból május hó 5-én, csütörtökön, a Központi Papnevelő jubiláris ünnepséget rendez.

Az ünnepség három mozzanattal tövődik össze. D.e. 9 órakor Te Deummal egybekötött szentmisét mond dr. Czapiak Gyula egri érsek úr. Utána ünnepi ülés a Papnevelő dísztermében, melyen ünnepi beszédet dr. Rogáts Aurenc pécsi coadjutor-püspök úr mond. Végül társas ebéd fojezi be az ünnepi napot.

Meggyőződésünk, hogy jubiláris ünnepségünknek a legtöbb súlyt, fényt és tekintélyt az kölcsönöz, ha azt a magus Püspöki Kar Ft. Tagjai megjelenésükkel

Ezért hangsúlyozottan mély tisztelettel hívja meg Nagyméltóságodat az Ünnepség szentmiséjére, disz-
gyülésére és társas ebédjére a Központi Pannevelő elő-
járásiga és növendékpanasza, - különböző súlyt helyez-
vén kitüntetett megjelenésére." /Clausula/.

Budapest, 1955 április 16.

F. trilineatus. Rader's.
 Mass. - Rader's very
 magnificent. Rader's
 trilineatus ~~the~~ pro-
 portionally 150' R. is
 probably the largest.
 but Rader's is
 as well as Rader's.
 pro & at end is as
 oblique with mag-
 nificence in shape.
 Rader's is
 fine, very magnificent
 & Rader's has some
 Rader's.

rektor.

Dr. HAMVAS ENDRE Csánádi Püspök, Eszter-
gomai Apostoli Adminisztrátor Urnak
Budapest

B u d a p e s t

AZ ESZTERGOMI ÉRSEKI FŐHATÓSÁGTÓL

1258/1955. szám

Főtisztelendő Rector Ur!

Nagyon köszönöm szíves meghívását a Központi Szeminárium pesti fennállásának 150.-ik évfordulója alkalmával. Az ünnepi szentmisén, az ezt követő ünnepségen ott leszek és az ebédre szóló meghívást is elfogadom.

Örömmel vettem tudomásul, hogy meghívás ment a Püspöki Kar összes tagjaihoz.

Magamat imáiba ajánlottan vagyok áldásommal
Esztergom, 1955. április hó 29.

Dr. Hamvas Endre s.k.

csanádi püspök,
esztergomi apostoli adminisztrátor.

Főtisztelendő

Dr. Galla Ferenc urnak
pp.prelátus, c.apát, rektor

Budapest, V. Eötvös L. u. 5-7.

A M.E.I. 1956/57 munkaévének programterve.

- Évzáró és tisztújító gyűlés. 1956.máj.1.
- 2./ 1. Tisztikari gyűlés. 1956.máj.23.
- a/ A jövő évi program nagy vonásokban.
b/ Pályatételek,
c/ Pénztárosi beszámoló,
d/ A Gyakorló Iskola munkaköre.
- 3./ 1. Rendes gyűlés. 1956.okt.7.
- a/ Elnöki megnyitó.
b/ Beszámoló a 100-éves esztergomi bazilika jubileumi ünnepségeiről. Nagy Imre, IV-éves.
- 4./ 1. Diszgyűlés: Boldog XI.Ince pápa tiszteletére. 1956.okt.14.
- a/ Boldog XI Ince pápa. Előadja: Nagy Lajos, IV-éves,
b/ Vetítés az örök városról.
- 5./ 2. Rendes; Missziós gyűlés. 1956.okt.21.
- a/ Lőrincz Sándor, III-éves előadása a missziókról.
b/ Missziós hírek: Hevér György és Pálinkás Imre III-évesek.
c/ Szavalókórus; III-évesek.
- 6./ 1. Zenei gyűlés. 1956.okt.28.
- Beethoven V. szimfóniája. Magyarázza: Károly Róbert I-éves.
- 7./ 3. Rendes gyűlés. 1956.nov.25.
- a/ Tabódy István IV-éves előadása a papi erényekről és hibákról.
b/ Várják-e a papot a mai világban. Varju Imre VI-éves.
- 8./ 2. Diszgyűlés: A szubdiakonusköszöntése. 1956.dec.8.
- a/ A konferánsz ünnepi beszéde.
b/ "Örvendezzetek..." énekli a III. év.
c/ Harsányi Lajos: "A diakonus éneke" előadja Hrotkó Géza IV-éves.
d/ Bárdos: "Szálljon a dal..." énekli a IV-év.
e/ "Üszhaju pap emlékezésén". Szavakja Kovács Zoltán II-éves.
f/ A VI.év nevében Schimmer József köszönti a most szenteltek.
g/ A szenteltek részéről köszönő beszédet mond Balpataki Béla V-éves.
h/ Bárdos: "Magasztalja az én lelkem az Uramat..." énekli az I. év.
i/ A viceréktor ur buzdító szavai a szubdiakonushoz.

- 9./ 4. Rendes gyűlés. 1956.dec.16.
 a/ Caprecci: Memorare. Énekli a kamara kórus. Vezényel Károly Róbert I-éves.
 b/ "Költészet, mely az Istené." /Paul Claudel ismertetése./ Hevér György III-éves.
 c/ Radó-Hergenroder oratóriumát énekli a kamara kórus. Vezényel Károly Róbert.
- 10./ 2. Zenei gyűlés. 1957.jan.27.
 Schubert dalok. Előadta Pavlics István V-éves.
- 11./ 5. Rendes gyűlés. 1957.fbr.10.
 a/ Mécs László: "Civis Romanus sum." Szavalja Iván László IV-éves.
 b/ "A magyarországi szekták" Bán Endre V-éves előadása.
- 12./ 6. Rendes gyűlés. 1957.febr.24.
 Rubint Ferenc III-éves előadása G. K. Chestertonról. A bemutató novellát felolvassa Rózsa István.
- 13./ 3. Diszgyűlés: XII Piusz pápa Üszentsége koronázási évfordulója alk. 1957.márc.9.
 a/ Werner: "Oremus pro pontifice nostro Pio.." Kamarakórus, vezényelte Károly Róbert.
 b/ A megváltás szolgálata XII Piusz tanításában. Előadó Dr. Zemplén György.
 c/ Mécs L.: "Péter hajóján." Gyöngyösi Vince IV-éves szavalata
 d/ Koudela: "Tu es Petrus." Kamarakórus, Károly Róbert vez.
 e/ Nagy Lajos: "Opus iustitiae Pax." Előadás.
 f/ Pápai himnusz.
- 14./ 3. Zenei gyűlés. 1957.márc.17
 Dvorak: "Stabat Mater" ismerteti Keresztes Szilárd VI-éves.
- 15./ 7. Rendes gyűlés. 1957.márc.31
 a/ "Fehérvári gyászvonat" szavalja Kovács Zoltán II-éves.
 b/ "Prohászka pályája" Nagy Jemő IV-éves előadása.
 c/ Löwe: "Az óra.." Énekli Balpataki Béla V-éves.
 d/ "Az angyalvár-katonája" Balázs Tibor III-éves ismertetése
 e/ Prohászka-Bárdos: "Hiszek a Szt Szívben.." Kamarakórus vezényel Károly Róbert.

- 1 -

H I T E L E S M Á S O L A T

a Budapesti Római Katolikus Központi Szeminárium Magyar Egy-
bázisrodalmi Iskolája /MEI/ jegyzőkönyvéből, az 1956.okt.21-től 1957.
febr.10-ig bezárólag tartott gyűlésekről.

1956.okt. 21. 2.Rendes; Missziós gyűlés. 1-es tanterem.

"Hogyha hallod Krisztus hangját..." csendül fel a dal a magnetofonon. A missziós induló akkordjaival kezdődik a missziós gyűlés. Az előadó Lőrincz Sándor harmadéves. A missziós munka lényegét kutatva az Egyház lényegét, a Corpus Christi Mysticumot kell néznünk. A missziók feladata: aktív tagjai legyenek a pogányok is a titokzatos testnek. Ezt maguktól nem érik el. Itt vár sok feladat ránk, apostoloknak kell lennünk. Mi most az ima erejével segítünk lelkeket menteni Krisztusnak.

A bevezető alapvetés után missziós híreket hallottunk. Hevér György harmadéves ismertette röviden, hogyan konkretizálód-
 nak XII. Pius pápa missziós elvei ma Amerikában. Az afrikai hely-
 zetéről Pálincás Imre harmadéves számolt be. Az óceániai, ázsiai,
 indiai helyzetet, Japán, Kína, a távolabbi szigetvilág eredménye-
 it Tóth László foglalta össze; ugyancsak harmadéves. A magneto-
 fonon a Szentatya ezévi missziós imaszándékait sorolta el, majd
 bekonferálva az "Örök Mise" c. szavalkórust, a harmadévesek sza-
 valatát hallgattuk meg.

Az idei missziós ünnepségünket a harmadévesek tették felejt-
 hetetlenül széppé. Buzgó fátorgásuk segítette a missziók imádságos,
 áldozatos szeretetének növekedését bennünk.

Aljegyző: Rubint Ferenc sk.

Főjegyző:

Elnök h.: Bán Endre titkár sk.

1956. okt. 28. 1. Zenei előadás. 4. tanterem.

Beethoven: V. Szimfóniáját hallgattuk meg, Károly Róbert
 elsőéves magyarázataival.

Aljegyző: Rubint Ferenc sk.

Főjegyző:

Elnök h.: Bán Endre titkár sk.

1956. nov. 25. 3. Rendes gyűlés. 1. tanterem.

Első előadó: Tabódy István. Megértő szeretettel állította
 eléink a papi erőnyeket és hibákat. Hozzátette, mi igazi papok
 akarunk lenni.

Hozzá hasonlóan pasztorációs jellegű előadást tartott
 Varju Imre hatodéves főtisztelendő ur ia: Várják-e a papot a mai
 világban?" Szavából kicsendül a meggyőződés: igenis várnak
 minket, fiatalok és öregek egyaránt, hogy elvigyük nekik Krisztust
 és most nekünk tanulással és imával készülni kell a nemes fela-
 datra. Nem elégíti ki az embert a mozi, színház, jazz, a vallá-
 sosság, az Istennel való kapcsolat nélkül. Felszentelése óta foly-

- 2 -

tatott pasztorációs munkájának tapasztalatai: vannak nehézségek is, de a Jó Pásztor szeretetével ezek legyőzhetők.

Aljegyző: Rubint Ferenc sk.

Főjegyző:

Elnök h.: Bán Endre titkár sk.

1956. dec. 8. 2. Diszgyűlés: A szubdiákonusok köszöntése. Nagyauka.

"Gaudens gaudébo" kezdi köszöntőjét a konferansz./eredetileg: szónoklatát a főduktor. Javította: Rubint Ferenc aljegyző sk. Utána a harmadévesek zengik "hangos örömmel és vigan" köszöntőjüket, Kossa Ernő: "Örvendezzetek" c. kánonját. A negyedévesek közül, akik most lettek exorcisták és akolythusok, tehát a legközelebb állnak az alszerpapokhoz, Hrotko Géza: "A diákonus éneké"-vel — részlet Harsányi: Hagia Szofia c. verséből — az évfolyam pedig Bárdos: Szálljon a dal- kánonjával fejezte ki együttérző szeretetét. A szubdiákonusok választották a legszebb világot. Náluk szebben senkinek dalolhat és velük csak a szent, a szép az ártatlan zengheti ~~istennel~~ az istendioséret szent dalát. "Őszhaju pap emlékezése" c. költeményével Kovács Zoltán másodéves papnövendék köszöntötte az egész évfolyam nevében a szubdiákonusokat. Az őszhaju pap emlékezik... a vidám gyermekévekre, mikor még muzsikált szívében a reggeli mise, mikor olyan gyermek volt mint a többi — mégis más, mert lángolón szerette Jézust. Emlékezik a kispapi élet boldog napjaira, amikor a tiszta élet forrásánál az Ur nevelte, mikor a Szentlélek termékeny, csendes szele ringatta érlelésbe lelkében a Mester vetését.

Schimmer József főtisztelendő ur ünnepi beszédjében boldogan üdvözölte az újonnan szenteltekét, akik a hősiességben sokat szenvedett, Krisztus ígéjére éhes magyar nép vezetésében lesznek munkatársak.

A szenteltek közül Balpataki Béla ötödéves tisztelendő ur köszönte meg pár szóval, hogy imával, áldozattal segítették őket az alszerpapsághoz, hogy ünnepséggünkkel is növeltük nagy örömeiket.

Befejezésül a legkisebbek, az elsőévesek mondtak köszönetet a Szűzanya hálaénekével az Istennek, aki rátekintett szolgálra és barátalvá tette őket; Bárdos: Magasztalja lelkem az én Uramat.

Ünnepségünkön jelen volt Papp Imre spirituális ur, Pélegyházi József prefektus ur és Semptey László vicerektor ur is. A Vicerektor ur üdvözlő szavaiban figyelmeztette a szubdiákonusokat: adjanak hálát Istennek, hogy a mostani nehéz, történelmi jelentőségű időben a Szeplőtelen Szűz ünnepén állhattak be Krisztus szolgálói közé.

Aljegyző: Rubint Ferenc sk.

Főjegyző:

Elnök h.: Bán Endre titkár sk.

1956. dec. 16. 4. Rendes gyűlés. 1. tanterem.

Megjelent gyűlésünkön dr Radó Polikárp dékán ur, Papp Imre spirituális ur, Pélegyházi József prefektus ur és Semptey László vicerektor ur is.

Irodalmi gyűlésünk tárgya: Paul Claudel.

Bevezetőül Pavlics István ötödéves és a kamarakórus előadta Capocci: Memorare-ját. Károly Róbert elsőéves vezényelt.

"Költészet, jél az Istené." címmel tartotta meg előadását Hevér György harmadéves. A költészet az Uré, és a költő is az Övé. Claudel költészete is az. Pap és próféta valamiképpen.

- 3 -

Költészete reális, minden ember hangján szól, vezetni akarja az embereket a Gél felé, ahogy azt ő látja. A nagyraihivatott és nagy célokra törő költő életét magának a költőnek szavaival mutatta meg. Négyévi kemény küzdelem után jutott el a kegyelemtől érintett költő Istenhez; újabb négy év a tisztulás harca. Claudel a drámában a legnagyobb.

Rövid életrajzi tájékoztatás után rátért a "Selyemcipő" részletes ismertetésére. Elűt a földszagu megszokott művektől, de igaz, "a látszólagos idealista képtelensége az irreális re-akítás." Hogy megéthessük, "jobbá kell tennünk a szemünket." Claudel minden egyet lát: az Istent, minden teremtmény Róla beszél. Ha ezt meglátta az ember, boldog és örül kimondhatatlan örömmel. Minden szereplőjében magát adja; saját egyéniségét. A polaritásnak látszó kettősségben egy a végső vigasztalásunk: Isten kegyelme; Isten egyenesen is a görbe vonalakon is.

Hévér György tisztelendő ur előadásából röviden csak ennyit: nemcsak a Selyemcipő csodálatos világát ismertük meg, de láttuk az előadó sokoldalú és igazán nagy irodalmi felkészültségét is.

Befejező számunk egy oratorium. Szövegét Radó Polikárp dékán ur szerezte 1948-ban. Megzenésítette Hergenroder Miklós. Az oratorium első két tételét adta elő a kamarakórus első ilyen nagyszabású szereplésében: I. Praepositio; II. Nativitas. A kamarakórust Károly Róbert elsőéves tisztelendő ur vezette művészi ihletettséggel.

Aljegyző: Rubint Ferenc sk. Főjegyző:
Elnök h.: Bán Endre sk.

1957. jan. 27. 2. Zenei gyűlés. Nagyauula.

A Schubert zenei gyűlés műsora: "Der Tod und Mädchen"/op.221./; 2, Der Leiermann /op. 120./; 3, Frühlingstraum/op.86./; 4, Ständchen/op.135./; 5, Die Forelle/op.197./; 6, Erikönig /op.170./
Előadta: Pavlics István ötödéves.

Aljegyző: Rubint Ferenc sk. Főjegyző:
Elnök h.: Bán Endre sk.

1957. febr. 10. 5. Randás gyűlés. 1. tanterem.

Gyűlésünk első száma: Mécs László: Civis Romanus sum. Szavaltta Iván László, negyedéves. Bevezetőül Főlegyházi József prefektus ur elmondta mik ennek a versnek előzményei. Román rendőrök letartóztatták Szatmárnémetiben, tüntetésnektartva szavaltóestjét. A detektívek távozása után írta meg ezt a versét.

Az előadó: Bán Endre V-éves, a MEI. titkára. "A magyarországi szekták." - ról szolt előa dása. A baptisták, a metodisták, pünkösdisták szektáját ismertette a Sza bad Egyházak Szövetségéből. A nazarénusokról, a z adventistákról, millenistákról /Jehova tanui/ továbbá a mormonok és az Údv-Hadsereg tanításáról szolt előadásának második részében. Komoly kutató munka előzte meg az előadást: közel egyévig készült rá. Mindegyikünk sokat tanulhatott lendületes, eleven előadásából.

A gyűlés végén egy Ave-val köszöntöttük a Szűzanyát.

Aljegyző: Rubint Ferenc sk. Főjegyző:
Elnök h.: Bán Endre titkár sk.

35/1957-58.

Népbírósnak

Budapest, V.
Márty-u. 27.

adrian István
v. László

Népbírósnak Tanácsának
megbeszélés megüldetel:

- 1) Példán, Káriszabán
- 2) Jegyzőkönyvi magyarázat a Magy.
Szövetség. Iskola gyűléseiről
1956. nov.-dec.
- 3) A Magy. Szövetség. 1956. évi beszámolója.

A budapesti Központi Papnevelő Intézet előljáróságának az 1957.szept.30-án tartott értekezletén hozott h a t á r o - z a t az 1957.májusi és szept.22-iki Magyar Iskola-i választásokkal kapcsolatban:

1/ Megállapítja az előljáróság, hogy mind a májusi, mind a szeptemberi választáson a Magyar Iskola több tagjából hiányzott az a művelt viselkedés, okosság, megfontoltság és higgadtság, aminek a presbyter elengedhetetlen tulajdonának kell lennie. Másrészt sérelmet szenvedett a testvéri szeretet és felidéződött bizonyos mérvű botrányokozás is.

2/ Mivel a szenteléseknel a szentelendők alkalmasságáért a felelősséget az Intézet mindenkorai Rektorának kell vállalnia, s ő ezt a tanéveleji közösségi bemutatkozást nem tartja olyannak, amelynek alapján az egyetemleges felelősséget a szentelendőkért ~~xxxx~~ vállalhatná, azért a szentelések nem az októberi lelkipgyakorlatok végén, hanem Advent Quatemberében fognak tartatni azok számára, akik viselkedésükkel arra méltóknak fognak bizonyulni.

3/ A kiszabott büntetés nem egy évfolyamnak szól, hanem az egész közösségnek, és ezért nemcsak az V., hanem a IV., III. és II.évesek szentelése is halasztást ~~nyarx~~ szenved a jelzett időpontig.

4/ A szentelések elhalasztását az előljáróság belső intézeti ügyként kezeli s kifelé nem nyújt közlést és indokolást arról, hogy a szentelések ~~mi~~ miért ~~miért~~ történnek Adventben.

5/ Mivel a Magyar növendékek háromszori választással sem tudták a választást megoldani, azért az előljáróság a zavar-talan, nyugodt légkörű és eredményes működés érdekében a Magyar Iskola autonómiáját ez egy alkalomra felfüggeszti s az előljáróság előterjesztésére a Rektor Ur kinevezi az 1957-58. tanév elnökévé Bodó Aladár VI.éves, ~~xxx~~ titkárává pedig Nagy Imre V.éves urakat.

17/1957-58.

6/ A Rector Ur szem előtt tartva a Magyar Iskola történelmi értékű működését a múltban s átérezve fontos hivatását a jelenben, közölni óhajtja, hogy a Magyar Iskola élete, működése s a tagoknak benne való szereplése mindig az ő különös figyelmének tárgya lesz.

Magyar Iskola

Pályázat-nyertesek az 1957-58. tanév végén:

1. A monotheista isteneszme az ősnépeknél /dr. Pábián J. téttele/ Nyertesek: Madi György, Bohus Péter /ketten együtt dolgozták ki/ IV+II. évesek
2. Az élet keletkezése a modern term. tud. világánál /dr. Erdey F. téttele/ Díjnyertes: Székely Tibor IV. éves. A kitűzött 200 helyett 150-et kapott.
3. Öt beszéd a kat. házasságról /Néder Géza téttele/ Díjnyertes Nyíredy István III.é. /200.-Ft/
4. Beszédek Szűz Mária Világkirálynőjéről: Díjnyertes Bán Zoltán IV. éves /150/
5. A mai ifjúság problémái. Szabad tétel. Díjnyertes Róti János IV.é. /150/
6. A Magyar Iskola kezdetei /Rektor úr téttele, 100.-/ Díjnyertes Vít Gábor IV.é. /megtoldottam 50.-Ft/
7. Egy sir története. Szabad irodalmi tétel. Szerző: Nikovitz Antal III.é. 50.-Ft.
8. Sajtó-cikkek. Szabad tétel. Szerző: Rózsa István IV.é. 50.-Ft.
9. Égre néző Versek. Szabad irod. tétel. Szerző: Nikovitz Antal III.é. - 25.-Ft.
10. O M C E. Egyházi ének szerepe a konvertiták megtérésében. Szabad tétel. /Pályadíjként én adtam 50.-Ft-ot/ Gyöngösi Vince V.é.
11. Balázs Tibor IV.é. is nyert 25,-Ft. valami szabad-tételt.

A Budapesti Központi Papnevelőintézet Igazgatóságától.

28/1954-55. szám

Főtisztelendő Püspök, Apostoli Adminisztrátor Ur!

E x c e l l e n c i á s U r a m !

A Központi Papnevelőintézet előljárósága, mint az előző években is, szeretné növendékei részére kedvessé és örömteljessé tenni az egyházi év legmelegebb hangulatú ünnepét, a Szent Karácsonyt.

E szándék megvalósításához szükséges a megfelelően feldiszipított karácsonyfa, az ünnepélyessé varázsolt karácsonyest és a kispapoknak egyénenkénti megajándékozása.

Mivel azonban a növendékek után fizetett tartásdíjak a szeminárium egyszerű fenntartására is csak szűkösen és körültekintő beosztással elegendők, mély tisztelettel kérjük említett karácsonyi akciókhoz - az előző évekhez hasonlóan - Excellenciád atyai támogatását is.

Tájékoztatásul legyen szabad megemlítenünk, hogy az előző évben - eltekintve 1-2 magasabb adománytól - a Főtisztelendő Ordinarius Urak kispapokként általában 100-150 forinttal járultak hozzá kispapjaik szebb karácsonyához.

A nagylelkű adományokért előre is és zinte köszönetet mondva vagyok készsőkkel és

Budapest, 1954. december 5.

hódoló tisztelettel:

Gallagher
a Központi Papnevelő rektora.

Nagyméltóságú és Főtisztelendő

DR. HAMVAS ENDRE Püspök, Apostoli Adminisztrátor
Urnak

E s z t e r g o m

AZ ESZTERGOMI ERSEKI FŐHATÓSÁGTÓL.

3713/1954.sz.

Tisztelendő Teológiai Tanár, Prefektus Ur !

Értesitem, hogy a budapesti Központi Szemináriumban nevelkedő 20 esztergomi főegyházmegyes papnövendék részére készített ajándékcsoomag anyagi fedezetére jelen soraimmal egyidejűen 1000.-Ft-t, azaz egyezer forintot utaltam ki Tisztelendőséged címére. Az összeget postai úton fogja kézhezkapni.

20 drb.ujfordítású Ujszövetségi Szentírás a karácsonyi csomagokba való elhelyezés céljából a főegyházmegyei hivatalban átvehető lesz.

Kérem, hogy a karácsonyi csomagoknak a Központi Szemináriumba idejében történő eljuttatásáról gondoskodjék.

Imáiba ajánlottan áldásommal vagyok

Esztergom, 1954. december 17.

Dr.Hamvas Endre.s.k.

Tisztelendő
Dr.GERÖFY BELA úrnak
teol.tanár, prefektus
H e l y b e n .

csanádi püspök
esztergomi apostoli adminisztrátor.

KARÁCSONYI AJÁNDÉKOK

A Központi Papnevelő Intézet Igazgatósága, Budapest.

207/1955.szám.

Főtiteltelendő P Ü S P Ö K,
APOSTOLI A D M I N I S Z T R Á T O R UR!

A Központi Papnevelő Intézet előljárósága, mint az előző években, úgy most is szeretné növendékei részére kedvessé és örömteljessé tenni a szent karácsonyt.

E célt szolgálná a díszes közösségi karácsonyfán és ünnepi vacsorán kívül a növendékek egyénienkénti megajándékozása.

Nehéz anyagi helyzetünkre való tekintettel azonban, mély tisztelettel kérjük - az előző évekhez hasonlóan - Excellenciád atyai támogatását is tervezett karácsonyi akciónkhoz. Tájékoztatásul legyen szabad megemlítenem, hogy az előző években a Főtiteltelendő Ordinarius Urak karácsonyi hozzájárulása kispapokként általában 100-150 Ft-ot tett ki.

A nagylelkű adományokért előre is őszinte köszönetet mondva vagyok mély tisztelettel

Budapest, 1955.november 30.

a Központi Papnevelő előljárósága nevében:

M. Halász György
c. apát, rektor.

Főtiteltelendő

DR H A M V A S E N D R E Ósanádi Püspök,
Esztergomi Apostoli Adminisztrátor Ur Excellenciájának

E s z t e r g o m

KARÁCSONYI AJÁNDÉKOK

33/1957-58.szám.

Főtisztelendő PÜSPÖK UR!

EXCELLENCIÁJ URUNK!

A Központi Papnevelő Intézet előljárósága, mint az előző években, szeretné növendékei részére most is örömteljessé tenni a szent karácsonyt. E célrt szolgálná a díszes, közbsségi, gazdag karácsonyfa s a szentesti ünnepi vacsora, amit a szeminárium a sajátjából olyan nagyon szívesen ad majd meg.

De még több is kellene: a növendékek egyéni-kénti megajándékozása! Erre azonban intézeti lehetőségeinkből, sajnos, már nem tellik. Ezért kérnénk mély tisztelettel - az előző évekhez hasonlóan - Excellenciád atyai támogatását.

Tájékoztatásul legyen szabad megemlíteni, hogy az előző években a Főtisztelendő Ordinaríus Urak ilyen karácsonyi hozzájárulása, növendékeiként általában 100-120 forintot tett ki. Jelenleg Excellenciád egyházmegyéjéből az itt nevelkedő kispapok száma 22.

Legyen szabad egyúttal jelen sorokat arra is felhasználni, hogy Excellenciádat Intézetünk - kispapok és előljárók - részéről fídi nagyrabecsülésünkről, hálánkról és imáinkról biztosítsuk; s a szent ünnepekre és az új esztendőben a Mindenható bű bogyelmeiért esedez-zünk számára.

Excellenciád nagy lelki adományáért - növendékeink nevében - előre is hálás köszönetet mondva, s atyai áldását kérve, szenteli jobbjá eskölése mellett vagyok

Budapest, 1957. december 5.

mély tisztelettel:

[Handwritten signature]
nagyvöröspost,
a Közp. Szeminárium kormányzója.

Főtisztelendő

DR. E N D R E Y M I H Á L Y Excellenciájának,
baratal felsz.püspök, esztergomi delegátus

E s z t e r g o m

KARÁCSONYI AJÁNDÉKOK

AZ ESZTERGOMI BÉKEI FŐTISZTELŐTCL

4176/1957. szám

Főtisztelendő Rektor Ur!

Folyó hó 5-én 33/1957-58. szám alatti kelt sorai kaposán
 értesitem, hogy a Központi Szemináriumban bevezetendő 22^{ik} esztergomi
 főegyházmegyei kispap karácsonyi ajándékra kintaliam 2000.-,
 azaz hárcezer forintot. Főtisztelendőjeződ készpénzben kapja kézhez.
 Magamat imkiba ajánlottón vagyok

Esztergom, 1957. december hó 16.

Főtisztelendő

Dr. Potyondy Imre úrnak
nagyprépost, rektorB u d a p e s t

Dr. Endrey Mihály s.k.

baratai felszentelt püspök,
esztergomi delegátus.

KARÁCSONYI AJÁNDÉKOK

KÖZPONTI PAPNEVELŐ INTÉZET

BUDAPEST

IV., PROHÁSZKA OTTOKÁR-U. 7.

TELEFON: 180-781

72/1958-59. szám

Főtisztelendő APOSTOLI PROTONOTÁRIUS-KANONOK

ÁLTALÁNOS ÉRSEKI HELYNÖK UR!

Évek óta kegyesek voltak a Főtisztelendő Ordinarius Urak lehetővé tenni a Központi Szemináriumban nevelkedő kispapjaiknak karácsonyi megajándékozását.

A szép szokást ez évben is fenntartandónak óhajtáná a szemináriumi előljáróság. Megvalósításához mély tisztelettel kérjük Főtisztelendő Helynök Ur atyai támogatását.

Tájékoztatásul legyen szabad megemlítenünk, hogy az előző években ez a karácsonyi ajándék növendékenként 100.- forintot tett ki. Jelenleg Főtisztelendő Helynök Ur itt nevelkedő kispapjainak száma: 24 /huszonnégy/.

Egyben legyen szabad jelen sorainkkal Főtisztelendő Helynök Urat mindannyiunk őszinte nagyrabecsüléséről, hálájáról és imájáról biztosítanunk, a Mindenható kegyelmeiért esedezve Számára a karácsonyi szent ünnepekre és a közelgő új esztendőre.

Fogadja Méltóságos és Főtisztelendő Helynök Ur kiváló tiszteletem őszinte nyilvánítását.

Budapest, 1958. december 6.

S. J. [Signature]
nagyprépost, rektor.

Főtisztelendő

DR. SCHWARTZ - EGGENHOFFER ARTUR
Apostoli Protonotárius-Kanonok, Általános Érseki
Helynök Urnak

E s z t e r g o m

ESZTERGOMI ESEKI FŐHATÓSÁGTÓL

3635/1958. szám.

.9221/5808

Főtisztelendő Nagyprépost, Esztergom Ábnslolssat
Rektor Ur!

Folyó hó 5-én 266/1958.-59. szám alatt kelt elő-
terjesztésre készségesen utalok ki a Főegyházmegyei
pénztárból ottani 24 növendékünk karácsonyi megaján-
dókozására 2.400.-Ft-t.

Felhasználva az alkalmát, hogy Főtisztelendő Nagy-
prépost, Rektor Urnak és nagyrabecsült főtisztelendő
munkatársainak kegyelmekben gazdag karácsonyt és ál-
dásos boldog újévet kívánjak.

Fogadja Főtisztelendő Nagyprépost, Rektor Ur őszinte
tiszteletem nyilvánítását

Esztergom, 1958. december hó 12.

Dr.Schwarz-Eggenhofer Artur s.k.

vicarius generalis.

Főtisztelendő

Dr. Potyondy Imre úrnak
nagyprépost, rektor

Budapest, V. Eötvös L. u. 5-7.

AZ ESZTERGOMI ÉRSEKI FŐHATÓSÁGTÓL.

3461/1957. szám.

Főtisztelendő Apostoli Protonotárius, Kanonok,
Rektor Ur!

H a j n a l R ó b e r t , a Központi Szeminárium V. éves növendéke azzal a kéréssel fordult hozzám, hogy a Központi Szeminárium esztergomi főegyházmegyes növendékei részére a Hittudományi Akadémián fizetendő tandíj összegét térítsem meg.

Ertesitem ezzel kapcsolatban Főtisztelendőségedet, hogy a kérelemnek helyt adni nincs módomban.

A jövőre nézve pedig kérem, hogy a növendékek kéréseit a Szeminárium előljárósága terjessze elem és ne a növendékek levelezenek a Főhatósággal, még úgy sem, hogy az előljárók közül valaki ajánlással ellátja azt.

Magamat imába ajánlottan vagyok

Esztergom, 1957. október 22.

Esztergom
baratai felszentelt püspök,
esztergomi delegatus.

Főtisztelendő

DR. POTYONDY IMRE úrnak,
apostoli protonotárius, kanonok,
rektor.

B u d a p e s t .

V., Eötvös L. u. 5-7.

6/1957-58.szám.

.NR.86-1281/3

Szemléltetés

TU. Kesztyűs István Nagyméltóságú és Főtisztelendő Érsek Ur!

Ezerbír

A Központi Szeminárium épülete sürgős helyreállításra szorul. A helyreállítást elodázní nem lehet. A Szeminárium pénztárában, mely egyedül a tartásdíjakból él, erre fedezet nincs.

Endrey Mihály dr. Püspök, Esztergomi delegátus Ur jósága és utánjárása 60.000 intenciót szerzett e célra - az intenciók stipendiuma fejében 500.000 x Ft. már intézetünk nevén van takaréokban.

A 60.000 intentio elvégzésében ^{hisz} alázattal kérjük a Főtisztelendő Püspöki Kar segítségét. Az intenciók felét, tehát 30.000 intenciót az esztergomi egyházmegye vállalt; az "ad intentionem" Ordinarii keretében fogja a miséket elmondani.

Püspök alázattal kérjük a Főtisztelendő Püspöki Kart, hogy a másik 30.000 intenciót a többi egyházmegyék, pro rata elosztva, együttesen szíveskedjenek vállalni.

A Központi Szeminárium az egyházmegyék közös tulajdona, a magyar katolicizmusnak ma egyetlen központi háza Budapesten. ~~A~~ Külső-belső képe, a cellák berendezése szomorú állapotban van. A külföldi intenciók váratlan lehetőséget adnak az épület helyreállításához. Püspök bizalommal kérem az előljárárság nevében a Főtisztelendő Püspöki Kart, hogy az intenciók elvállalásában ^{val} a helyreállítási munkálatok elvégzését tegyék lehetővé.

Nagyméltóságú Érsek Ur felszentelt kezét csókolva kérem, hogy kérésünket a legközelebbi püspöki konferencián pártolólág a Püspöki Kar elé terjeszteni kegyeskedjék.

Magamat, ~~az~~ előljárártársaimat és szemináriumunkat Érsekatyai jóindulatába ajánlva kérem áldását.

Budapest, 1957. október 5.

nagyprépost, Közp. Szem.
kormányzója.

A SZEMINÁRIUM ÉPÜLETÉNEK FELÚJÍTÁSA

6/1957-58.sz.

Főtisztelendő

Grösz József Érsek Urnak

Kalocsa

A Közp.Szem.épületének helyreállítási költségeire 30.000 intentio vállalását kérjük az egyházmegyétől

Főtisztelendő Püspök, Apostoli Adminisztrátor Úr!
Kegelmes Btyám!

Alulírott azaz a kéréssel járulok a Főtisztelendő Püspök, Apostoli Adminisztrátor Urhoz, hogy nekem a prima tonsura-h feladati niveskedjék.

Kegelmes Btyámnak gyermeki alázattal jelentkezem, hogy a papi pályára Istentől hívhattnak érzem magam, a hívással járó kötelezettségeim tudatában vagyok, és azokat minden körülmény mellett Isten kegyelmét kérve önként és örömmel vállalom.

Kérésem megismétlem, és Kegelmes Btyám felszentelt jobb-ját csókolva maradok engedelmű fia

Budapest, 1955. november 29.

Gébelty Tibor.

Főnököndő

Kamras Endre

Püspöki, Apostoli Adminisztrátor Úr

Esztergom.

Szécsényi Tibor károlca,

amelyben a prima tonzúra feladását
léri.

2804
915

AZ ESZTERGOMI ÉRSÉKI FŐHATCSÁGTÓL

2804/1955. szám

Főtisztelendő c. Apát, Rector Ur!

Folyó hó 1-én 190/1955. szám alatt kelt soraira való hivatkozással a Központi Szemináriumban nevelkedő alábbi esztergomi főegyházmegyes növendékeket a következő rendek felvételére bocsájtom:

Néder Géza V. évest a subdiaconatus-ra;

Cséfalvay Pál, Hajnal Róbert, Imrik Sándor, Kasznyk Ervin, Nagy Imre, Vénusz Gyula, Vigh Szabolcs

III. éveseket az ostiariatus-ra és lectoratus-ra;

Krichenbaum József, Rubint Ferenc, Somogyi Sándor,

Székely Tibor, II. éveseket pedig a tonsura-ra.

Mint hogy a szentelést egyéb már előre lefoglalt időbeosztásom miatt magam elvégezni nem tudom, fentieket dr. Szabó Imre segédpüspök, érseki ált. helytartó urhoz szentelésre elbocsájtom, akit a szentelés elvégzésére egyidejűen felkérek.

Időpont tekintetében szíveskedjék vele a kapcsolatot felvenni.

Kegjegyezni kívánom, hogy Székely Tibornak és Somogyi Sándornak - mint hogy nem az esztergomi főegyházmegyből származnak, a 956. kánon értelmében esküvel kell megerősíteniük "animum in archidiececesi perpetuo manendi."

A szentelési előírt eskük kivételével és a szentelési vizsga megtartásával Főtisztelendőségédet bízom meg.

Magába ajánlottan vagyok

Esztergom, 1955. október hó 8.

Főtisztelendő c. Apát, Rector Ur! Dr. Halász György urnak

c. apát, rektor

Budapest, V. Eötvös L. u. 5-7.

Budapest, V. Eötvös L. u. 5-7.

csanádi püspök,

esztergomi apostoli adminisztrátor.

BREVIÁRIUM

Főtisztelendő Főegyházmegyei Hatóság

Esztergom.

Alulirott, ötödéves teológusok, azzal a tisztelettel teljes kérelemmel fordulunk a Főtisztelendő Főegyházmegyei Hatósághoz, hogy az elmúlt évek szokásához hasonlóan, részünkre is Breviarium Romanum-ot juttatni szíveskedjék.

Tisztelettel jelentjük, hogy ötödik teológiai évünket a budapesti Központi Papnevelő Intézetben megkezdtük. Reményünk szerint, hamarosan felvehetjük az alszerpapság rendjét, és így bekapcsolódhatunk az Anyaszentegyház közös imádságába, a szent zsoltosmába.

Az officium végzését szeretnénk jól elsajátítani és begyakorolni. Ezért kérjük, hogy a Breviáriumot hozzánk mielőbb eljuttatni szíveskedjék.

Ilyen megokolással kérésünket megismételve maradunk a Főtisztelendő Főegyházmegyei Hatóság iránt

fiúi tisztelettel

Budapesten, 1958. szeptember 18-án

A kérvényt pártolólaga felterjesztem.
Budapest 1958. szept. 23.

Ursula ...
Rubint Ferenc
Székely ...

AZ ESZTERGOMI ÉRSEKI FŐHATÓSÁGTÓL

2808/1958. szám.

Főtisztelendő Nagyprépost, Rektor Ur!

Folyó hó 23-án kelt felterjesztésére értesitem, hogy
Krichenbaum József, Rubint Ferenc és Székely Tibor részére
a kért breviáriumot megküldöttem.
Magamat imáiba ajánlottan vagyok
Esztergom, 1958. szeptember hó 25.

Főtisztelendő.

Dr. Potyondy Imre úrnak
nagyprépost, rektor
Budapest, V. Eötvös L. u. 5-7.

Dr. Schwarz-Eggenhofer Artur s.k.

vicarius generalis.

Főtisztelendő Vikárius Atya !

Őszinte gyermeki szívvel mondunk hálás köszönetet azért a nagy szeretetért, amellyel Breviárium-kérő ügyünket intézni méltóztatott, s amellyel nekünk oly kimondhatatlanul nagy örömet szerzett.

Remélni sem mertük kérésünk ilyen rövid idő alatt történő teljesedését, és így a Breviárium felett való örömünk megsokszorozódott.

Igérjük Vicárius Atyának, hogy szerető gondoskodására mindannyiszor emlékezni fogunk, valahányszor a szent officiumot végezzük, s egyben arra kérjük a jó Istent, hogy kegyelmével támogassa Vicárius Atyát nehéz és felelősséggel teljes hivatásának ellátásában, hogy mások is élvezhessék a szerető gondoskodásából fakadó örömet.

Egyben magunk részére is kérjük Vicárius Atya imádságos-támogatását, hogy a szent rendeket méltóképen vehessük fel, s valóban az Ur Jézus Szive szerint való papokká lehessünk.

Szívessegét még egyszer hálás szívvel megköszönve maradunk

engedelmes fiai

Budapesten, 1958. szeptember 28-án

Krisztián János

Rubint Ferenc

Sáraly Ilona

Főszékelendő Helynök Úr!

Alektírozott, azaz a kérésrel járó Főszékelendő Helynök Úrhoz, hogy számomra a subdiakonátus és diakonátus felvételéhez litterae dimissoriae-t küldeni kérem. Egyben kérésrel kérek az akolythatus és subdiakonátus között előírt 24 és; és a subdiakonátus-diakonátus között szükséges három hónapi intersticium; valamint a kérésről szól felmentést.

Főszékelendő Helynök Úrnak gyermeki alázattal jelentkezem, hogy a papi pályára törekvőként kívánok érem magam; a hivatással járó kötelezettségeknek tudatában vagyok, és azokat minden nehézség nélkül, önként és örömmel vállalom.

Kéréssem megismételve és Főszékelendő Helynök Úr imáit kérvén maradok
fiúi hittel

Budapest, 1958. szeptember 30-án

Székely Tibor
akolythos

AZ ESZTERGOMI ÉRSEKI FŐHATÓSÁGTÓL.

2810/1958. szám.

Főtisztelendő Nagyprépost, Rektor Ur!

Szeptember 20-án 14/1958.-59. szám alatt költ felte-
jesztésre KRICHENBAUM JÓZSEF, RUBINT FERENC, SOMOGYI SÁNDOR
és SZÉKELY TIBOR esztergomi acolythusok részére a subdiacona-
tushoz és diaconatushoz;

HORVÁTH JÓZSEF, KELENYI TIBOR, NYIREDY ISTVÁN és TAKÁCS
JÁNOS lectorok részére az exorcistatus és acolythatus rendjéhez;

KERESZTI IMRE, KHIRER VILMOS és KISS LÁSZLÓ részére az
ostiariatus és lectoratus rendjéhez;

BAJZÁTH FERENC, BOHUNY ISTVÁN, PÁLYI LÁSZLÓ, SOVÁNY PÁL,
SULOK TIBOR és TAKÁCS LÁSZLÓ részére a tonsura felvételére a
szükséges litterae dimissorialeket ezennel megadom. - Buváry
Imre szentelését elhalasztom.

BOHUNY ISTVÁN felmentése ügyében /987. canon 1./ és
TAKÁCS LÁSZLÓ felmentése ügyében 984. canon 1. és ad cautelam
985. canon 1./ Rómába, az Apostoli Szentzsékhöz fordultam.
Nevazetteket azzal a feltétellel bocsátom el, ha a római enge-
dély a szentelésig megérkezik.

TAKÁCS LÁSZLÓ és BAJZÁTH FERENC részére a szükséges
litterae testimonialist megkértem.

KIRICHENBAUM JÓZSEF, RUBINT FERENC, SOMOGYI SÁNDOR és
SZÉKELY TIBOR részére az interstitiumok alól megadom a felmen-
tést.

Kérem Főtisztelendőségedet, hogy a szentelendőket a szentelési anyagból megvizsgáztatni, a tonzurándusoktól a hűségesküt, az alszerpapságot felvevőktől a hűségesküt, a szabadakaratot bizonyító esküt, a hitvallást és az antimodernista esküt kivenni szíveskedjék.

Ugyancsak kérem, hogy a hirdetések alóli felmentéshez szíveskedjék kánoni okokat jelezni.

Őszinte tisztelettel vagyok

Esztergom, 1958. október 8.

Dr. Schwarz-Eggenhofer Artur sk.
vicarius generalis.

Főtisztelendő

DR. POTYONDY IMRE úrnak,
nagyprépost, rektor.

Budapest.

V., Eötvös L.u.5-7.

BUDAPESTI KÖZPONTI PAPNÖVELDE

57/1958-59szám.

Főtisztelendő

Főegyházmegyei Hatóságnak

Esztergom

A budapesti Központi Papnevelő Intézet II-VI.éves növendékei, a megfelelő fokozat szerint, egyházi rendekben részesülnek /tonsurától presbyterátusig/.

A Központi Papnevelő évi lelkigyakorlata, hagyományos szokás szerint, folyó hó 26-tól november 1-ig tart. A lelki-gyakorlat befejező aktusa mindig a szentelés szokott lenni. Most ez november 2-ára /vasárnap/ esik.

Kérem a Főtisztelendő Főegyházmegyei Hatóságot, mint helyi Ordinariatust, hogy a szentelés végzésére Püspököt felkérni sziveskedjék.

Megadja a Főtisztelendő Főegyházmegyei Hatóság őszinte tiszteletem nyilvánítását.

Budapest, 1958. október 13.

[Handwritten signature]
nagyprépost, rektor.

AZ ESZTERGOMI ERSEKI FŐHATÓSÁGTÓL

3057/1958. szám.

Nagyméltóságu és Főtisztelendő
Ersek Ur!

Szóval előterjesztett és kegyesen fogadott kére-
semet megismételve, mély tisztelettel esedezem,
hogy november 2-án a bpesti Egyetemi templomban a
Központi Papnevelő Intézet soron levő növendékeit az
egyházi rend szentségében - tonsurától presbyteratu-
sig - részesíteni kegyelskedjék.
A Szeminárium rektorát megkértem, hogy Excellenciádat
a részletekről tájékoztatni sziveskedjék.
Nagyméltóságu és Főtisztelendő Ersek Ur kegyességét
előre is köszönve vagyok

hódoló kézcsókkal

Esztergom, 1958. október hó 18.

Dr.Schwarz-Eggenhofer Artur s.k.
vicarius generalis.

Nagyméltóságu és
Főtisztelendő
G r ö s z J ó z s e f úrnak
érsek
Kalocsa.

AZ ESZTERGOMI ÉRSEGI FŐHATÓSÁGTÓL.

3058/1958. szám.

Főtisztelendő Nagyprépost, Rektor Ur!

Folyó hó 13-án 57/1958. szám alatt kelt soraival kapcsolatban örömmel értesitem, hogy a november 2-i szentelést a kalocsai érsek úr őexcellenciája kegyesen vállalta.

Nérem Főtisztelendő Nagyprépost, Rektor Urat, hogy a részletekről szíveskedjék őexcellenciáját tájékoztatni.

Őszinte tiszteletem kifejezésével vagyok
Esztergom, 1958. október 18.

Főtisztelendő

DR. POTYONDY IMRE úrnak,
nagyprépost, rektor.Budapest.

V., Eötvös L.u.5-7.

Dr. Schwarz-Eggenhofer Artur sk.
vicarius generalis.

Tisztelettel jelentem Főtisztelendő Hely-
nök Urnak, hogy Grösz József kalocsai érsek ur novem-
ber 1-én és 2-án szemináriumunkban a szenteléseket el-
végezte.

Subdiaconusokká szentelte Krichenbaum József, Rubint Ferenc, Somogyi Sándor és Székely Tibor V. éveseket, Horváth József, Kelényi Tibor, Nyiredy István és Takács János IV. éveseknek az exorcistatus és acolythatus rendjét, Kereszti Imre, Khirer Vilmos és Kiss László III. éveseknek az ostiariatus és lectoratus rendjét, Bajzáth Ferenc, Bohuny István, Pályi László, Sovány Pál, Sulok Tibor és Takács László II. éveseknek pedig a prima tonzurát adta fel.

Főtisztelendőséged fogadja őszinte tiszteletem nyilvánítását

Budapest. 1958. nov. 14-én

S. P. Nagy
nagyprépost, rektor.

Melléklet: 17 db.

Főtisztelendő

Dr Schwarz Eggenhofer Artur
helynök urnak

Esztergom.

Nr. 3399

JOSEPHUS GRÖSZ

DEI MISERATIONE ET APOSTOLICAE SEDIS GRATIA COLOCENSIS ET BACSIENSIS
ECCLESIARUM, INVICEM PERPETUO UNITARUM ARCHIEPISCOPUS, CONSILIARIS
-REG- HUNG- SECRETUS.

Vigore praesentium fidem facimus indubiam ac officiose
testamur, Dilectum Nobis in Christo
Tiburtium Székely ^{archi-}acolythum ^{diocesis} Strigoniensis
assistente Spiritu Sancto inter Missarum sollemnia in Ecclesia
Universitatis Budapestini
anno Salutis millesimo nongentesimo ^{quingagesimo} ~~quadragesimo~~ octavo
die 2 mensis Novembris, servato ritu Sanctae
Romanae Ecclesiae, per Nos pontificalibus indutos in
subdiaconum
rite ordinatum fuisse.

Super quo testimoniales hasce litteras officioso Nostro
sigillo munitas exaravimus.

Colocae, die 2 Novembris 1958.

Josephus Grösz
archiepiscopus.

Ad gratiosum mandatum:

Carolus Stenich
cancellarius archiepiscopalis.

AZ ESZTERGOMI ÉRSEKI FŐHATÓSÁGTÓL

3444/1958. szám.

Főtisztelendő Egyházmegyei Hatóság

V á c

Tisztelettel kérem a Főtisztelendő Egyházmegyei Hatóságot, hogy a Budapest, IV. Egek Királynéja Főplébánia keresztek anyakönyvének 1935. évi, XVI. kötet, 112. lap, 377. sorszámnál bejegyzett SZÉKELY ISTVÁN TIBOR adatainál az alábbi záradék bevezetését elrendelni sziveskedjék:

Az itt bejegyzett megkereszteltet 1958. nov. 2-án, dr. Grósz József kalocsai érsek alszerpappá szentelte.

Őszinte tisztelettel

Esztergom, 1966. február hó 11.

Dr.Szabó Imre s.k.
c. püspök, helynök.

A Kalocsai Érseki Hatóságtól.

3763/58. szám.

Főtisztelendő
DR. POTYONDY IMRE urnak,
apost. protonotarius, nagy-
prépost, rektor
B U D A P E S T, V.,
Eötvös Lóránd-u. 8. sz.

Tárgy: Diakonatus szentelés

Melléletek száma: 0

Hivatkozási szám: 67/1958-59.

F. évi november hó 28-án 67/1958-59. szám alatt kelt kérelmére értesitem, hogy a diakonatus szentelést december 8-án szívesen elvégzem. Reggel félnyolc órakor indulok, így remélhetőleg idejében ott leszek.
Üdvözlettel;

Kalocsa, 1958. december 1.

Főtisztelendő Helynök Ur!

Resztlettel küldöm Krichenbaum József, Rubint Ferenc és Székely Tibor V. évesek diaconussá szenteléséről a kért testimoniumokat.

Hagan imaiba ajánlottan maradok

Budapest, 1959. január 30-án

[Handwritten signature]
nagyprépost, rektor.

Főtisztelendő
Dr. Schwarz Eggenhofer Artur
Helynök urnak
E s z t e r g o m.

Nr. 3619

JOSEPHUS GRÖSZ

DEI MISERATIONE ET APOSTOLICAE SEDIS GRATIA COLOCENSIS ET BACSIENSIS
ECCLESIARUM, INVICEM PERPETUO UNITARUM ARCHIEPISCOPUS, CONSILIARIUS
REG. HUNG. SECRETUS.

Vigore praesentium fidem facimus indubiam ac officiose
testamur, Dilectum Nobis in Christo.....

Tiburtium Székely subdiaconum archidioecesis Strigoniensis

assistente Spiritu Sancto Inter Missarum sollemnia in Ecclesia
Universitatis Budapestirensis

anno Salutis millesimo nongentesimo ^{quingagesimo} ~~quadragesimo~~ octavo

die 8. mensis Decembris, servato ritu Sanctae Romanae Ecclesiae, per Nos pontificalibus indutos in
diaconum

rite ordinatum fuisse.

Super quo testimoniales hasce litteras officioso Nostro
sigillo munitas exaravimus.

Colocae, die 10. Decembris 1958.

Josephus
archiepiscopus.

gratiosum mandatum:

Ignatius Kötter
cancellarius archiepiscopalis.

Főtisztelendő

R.K. Központi Hittudományi Akadémia Tanári Testületének,
Budapest.

I. Alulírott baccalaureusok a licenciátusi szigorlatra ezennel jelentkezünk. Tesszük ezt azért, mert a licenciátusi szigorlatra való jelentkezés időhöz kötve nincs, és ezt a Kari Rendtartás 124.§. pontja sem zárja ki.

II. Alulírott baccalaureusok egyuttal a Főtisztelendő Tanári Testülethez azzal a tisztelettel teljes kérelemmel fordulunk, hogy az április 19.-i szigorlati rend módosításával kapcsolatos határozatait módosítani szíveskedjék. Indokaink a következők:

1./ Az új szigorlati rend értelmében "a jog és a pasztorális baccalaureatusi szigorlathoz tartozik." Ellenben alulírottak a baccalaureatusi szigorlatot, a teljes szigorlatot 1956. jun. 5. és 20., illetve 1957. jun. 10. és 20. között letették, és mint ilyeneket a szó-
 ött-ünnepélyes keretek között baccalaureussá avattak. Szabály ellenes tehát, hogy utólag nekünk a baccalaureatusi szigorlat anyagát 3 éssze fölemelték, és azt elvégezni kötelezték. Az új határozatoknak isszamenőleges hatálya a már letett baccalaureatusi szigorlatra nem ehet, mert ez esetben a szigorlat harmadik része minden még életben évv baccalaureusra nézve is kötelező.

2./ Az új szigorlati rend szerint "a licenciátus vizsgáztatási rendje változatlan marad." Tehát nem áll az elv: lex posterior derogat priori/Viszont a licenciátusi vizsgáztatási rend értelmében a licenciátus csak a baccalaureatusi szigorlat sikeres elvégzése után tehető. Contradictio in terminis tehát, hogy az új szigorlati rend szerint a licenciátus megelőzi a baccalaureatusi szigorlatot, hiszen "a harmadik rész, mely felöleli a kánonjogot és pasztorálíst... letéhető".

VI. év végén és előfeltétele a laurea szigorlatra való bocsátásnak." 3./ Ellentmondás az is, hogy akiket a régi rend szerint avattak egy sufficiens alapján rite fokozattal baccalaureussá, azok az új rend szerint amennyiben a harmadik részt sufficiens ~~sik~~ nélkül tették le, akár cum laude fokozattal ismét baccalaureusokká avathatók.

4./ A baccalaureusi szigorlat pótlólag felemelt része jelentősen emeli a szigorlati anyagot. Bár az új szigorlati rend kimondja, hogy a baccalaureatuson a vizsgáztatás minden tárgyból meghatározott számú tételek alapján történik" s "15 perc kérdezéssel", de az egyes tételeknek a terjedelme oly nagy, hogy csaknem az egész kérdéses szaktárgyat fölöleli. Így pl. a kánonjog tételei: De personis, De matrimonio, De felictis et poenis, vagyis a theologia sacramentalishoz utalt De rebus és az aránylag rövid De processibus kivételével az egész kánonjog.

A hiányos középiskolai előképzettség amugyis évről-évre fokozódó nehézségek elé állítanak bennünket. A félévenkénti lelkiismeretes vizsgálóület is állandó gondot és elfogalatlságot okoz. Ezt még csak fővelik az amugyis képességeinket súlyosan megterhelő szigorlatok, főként azok bővítése és megnehezítése. Nem a kánonjog és pasztorális iránti ellenszenv indít bennünket erre a kérésre, hanem az, hogy minden törekvésünk ellenére amugyis csak növekednek a nehézségek, főleg ha a Főtisztelendő Kar még súlyosbitja is azokat. Eppen ezért mi inkább a licenciátusi szigorlat enyhítését vártuk e Kari Értekezlettől.

Arra kérjük tehát a Főtisztelendő Tanári Testületet, hogy bennünket, baccalaureusokat az utólag felemelt harmadik rész alól fölmenteni szíveskedjék.

Egyébként vagyunk a Főtisztelendő R. Kat. Központi Hittudományi Akadémia Tanári Testületének

készséges tanítványai:

Budapest, 1958. április hó 25-én.

Balogh László

Bokán Péter

Füredi István

7.

67/1957-58.sz.

Földi János	Hauer György	Józan Károly
Füredi József	Kiricskai János	Gyöngyösi Vince
Kónyer Sándor	Mádi György	Hajnal Róbert
Mezővárosi László	Csontos János	Cséfalvai Pál
Bácsi Endre	Rosta János	Fabian István
Rudolf Ferenc	Somogyi Sándor	Hagy János
Stankó Antal	Legedi László	Serédi Géza
Székelyi Sándor	Szék László	Józan János
	Vidnyánszky	

Jelen beadvány a tanulmányi felügyelőségnek előzetesen benyújtva és tőle jóváhagyva nem lett.
Hangneme kifogásolható.
Bpest, 1958. ápr. 26.

A BUDAPESTI
KÖZPONTI PAPNEVELDE
IGAZGATÓSÁGA

Józan Károly
prefektus

Következőre Jari
beadványa

Prof. Dr. Tarjányi Béla
dékán úrnak

Pázmány Péter Katolikus Egyetem,
Hittudományi Kar

Budapest

Főtisztelendő Dékán Úr!

1954-1959 között a Római Katolikus Központi Hittudományi Akadémia hallgatója voltam, és egyike a 14 elbocsátottnak.

Most már elegendő idő telt el azóta, hogy érzelmeiktől mentesen, reálisan át lehessen tekinteni az akkori eseményeket.

Kérem, tegye lehetővé, hogy az 1958/59. tanév tárgyi dokumentumaiba a Kar levéltárában betekinthessek, és azokról fotómásolatot kaphassak.

Az a törekvésem, hogy ezt az időszakot feldolgozzam, és segítségét kérem a Központi Szeminárium igen hiányos levéltára adatainak kiegészítéséhez.

Ehhez a munkához több (más tárgyú) előgyakorlatot végeztem, pl. a Budapesti Piarista Gimnázium 1950-55. évi évkönyvének szerkesztésében, és ez évi kiadásában, amelynek egy példányát szíves tájékoztatására mellékelek.

Tisztelettel

Budapest, 2000. október 12.

Székely Tibor

Melléklet

**Pázmány Péter Katolikus Egyetem
Hittudományi Kar
DÉKÁNI HIVATALA**

1053. Bp. Veres Pálné u. 24. Tel: 318-15-97 Fax: 318-41-24 Postacím: 1364. Bp. Pf. 420.

**Székely Tibor Úrnak
okl. gépészmérnök**

Ikt. szám: K- 251/00/01

Tárgy:

Ügyintéző: Farkas Balázsné

A Dékántól

Tisztelt Székely Úr!

Írásban és szóban közölt kérését a Hittudomány Kar ülése elé terjesztettem, és ezzel kapcsolatban a Kari Ülés a következő közlésével bízott meg:

A kérdéses kari iratok kezelése és feldolgozása karunk illetékes tagjának hatás- és feladatkörébe tartozik, ő készít elő javaslatot arra vonatkozólag, hogy a fellelhető dokumentumok közül mit tegyünk publikussá és mely részletek publikálása nem időszerű.

A fentiekre való tekintettel a Kar a kérdéses anyag válogatás nélküli publikálására nem kíván lehetőséget adni.

Tisztelettel

Budapest, 2000. okt. 20.

Dr. Tarjányi Béla
Dr. Tarjányi Béla
e.i. dékán

Prof. Dr. Tarjányi Béla
dékan úrnak

Pázmány Péter Katolikus Egyetem
 Hittudományi Kara

Budapest

Főtisztelendő Dékan Úr!

Megkeresésemre adott K-251/00/01 sz. válaszlevele szerint az archívumnak csak "válogatás nélküli" publikálása elől zárkózik el a Kar.

1./ 1958. április 25-én 28 bakkalaureus hallgató beadványt nyújtott át a dékának, amelyben tiltakoznak a "bakkalaureátusi szigorlat" anyagának visszamenőleges módosítása ellen, egyúttal jelentkeznék a licenciátusi szigorlatra. A tiltakozást kiváltó **hirdetmény** (1) szövege az első ismerni kívánt dokumentum.

2./A hallgatók és az akkori dékan közötti egyeztetés eredménye volt az a **nyilatkozat** (2), amelyben a dékan közli, hogy a szigorlati anyag módosítása nem visszamenőleges hatályú.

3./ A jelenlegi kutatás és dokumentum-feltárás harmadik, de legfontosabb *részletkérdése* a papnövendék hallgatók és a jogelőd, Római Katolikus Központi Hittudományi Akadémia vezetőségének viszonya az 1959. január 23-ai Opus Pacis rendezvényen való részvétel megtagadásából keletkezett konfliktusban.

Ismert, hogy

- a Művelődésügyi Minisztérium Egyházügyi Hivatala (ÁEH) 1959. január 27-én felkérte a dékánt és prodékánt, a szemináriumi rektort és vicerektort, hogy a két intézmény nyújtson be külön-külön és egyeztetett javaslatot;
- a Szeminárium előjárói január 27-én tartott értekezletükön (a jegyzőkönyv tanúsága szerint) névsort állítottak össze a büntetendőkről, a házirend szigorítására vonatkozó egyéb javaslattal;
- majd az Akadémia vezetőségével egyeztetett javaslatot is készítettek. A szemináriumi előjárók által az ÁEH-nak benyújtott javaslat azonban **nem tartalmaz neveket**, csak elvi állásfoglalást;
- az ÁEH ellenben január 29-én szóban és írásban ismertette a "**szükségessé vált intézkedéseket**", amelyben 2 akadémiai professzor, a szemináriumi lelkiigazgató, egy prefektus és az énekkar vezető eltávolítását, illetve 14 papnövendéknek az ország összes szemináriumából és teológiájáról való kizárását és a Háziszabályt szigorító módosítások bevezetését határozta meg.

Nyitva maradt a **kérdés**, honnét jutott az ÁEH tudomására a **névsor**? Erre esetleges választ adhat az Akadémia vezetői által készített **javaslat** (3) dokumentált szövege. Ennek kapcsán úgy gondolom, hogy

- ha az Akadémia vezetői annak idején nem zárkóztak el azzal az indokkal, hogy bár egy épületben működik a Szemináriummal, de önálló és különálló intézmény, amelynek nincs köze egyes hallgatók tanulmányi időn kívüli, nem akadémiai rendezvényeken való részvételhez, vagy távolmaradáshoz,
- a Kar sem zárkózik el az akkori hallgatók személyiségi jogait illető dokumentum feltárása elől, ha ezzel rendelkezik.

4./ A jogelőd Akadémia dékánja 350/1958-59. sz. alatt január 30-án levelet írt a Szeminárium rektorának, amelyben a tanév második szemeszterének kezdetét 1959. március 3-ban jelölte meg. Csatoltan megküldte az erre vonatkozó hirdetményt. Nem ismert a *hirdetmény* (4) szövege.

5./ A szemináriumi növendékek 60 igenlő, és 9 ellenszavazattal készített beadványt nyújtottak be 1959. március 9-én az ordináriusoknak és az Akadémiának, amelyben szolidaritást vállaltak kizárt társaikkal, és bejelentették Dr. Szörényi Andor előadásainak bojkottálását az Új Embernek adott nyilatkozata miatt. A hallgatók (álláspontjuk fenntartásával) március 10-én, a Dékántól kapott nyilatkozat alapján a bojkottól elálltak. Mit tartalmazott a *dékán válasza*? (5)

6./ Kérdéses az elbocsátások 1959. március 18-19-én lezajlott második hullámát követően azoknak az akadémiai kispap hallgatóknak a *névsora* (6), akik tanulmányaikat a kizárások után folytathatták.

Amint találkozásunk során elmondtam, nem célunk a *felelősség* vizsgálata, és *megítélése nem a mi kompetenciánk*, kizárólag a tények feltárása a dolgozat elkészítésének célja.

Kérem Dékán Urat, vizsgálja meg annak lehetőségét, hogy a *felsorolt 6 dokumentum publikussá tételét* több mint 40 év után, az Ön által meg nem nevezett témafelelős egyetértésével, a Kar tudja-e vállalni.

Tisztelettel

Budapest, 2000. november 23-án

Székely Tibor

**Pázmány Péter Katolikus Egyetem
Hittudományi Kar
DÉKÁNI HIVATALA**

1053. Bp. Veres Pálné u. 24. Tel: 318-15-97 Fax: 318-41-24 Postacím: 1364. Bp. Pf. 420.

Székely Tibor
úr részére

Ikt. szám: K- 345/00/01
Tárgy:
Ügyintéző: Farkas Balázsné

1126 Budapest

Tájékoztatom, hogy a PPKE Hittudományi Kar Kari Ülése ismét megtárgyalta az Ön kérését, és a Kar álláspontja változatlan: a Kar saját hatáskörében kívánja leltározni, feldolgozni és szükség szerint publikálni az ötvenes évekre vonatkozó irattári anyagot.

A Kar egyben felhatalmazta az illetékes professzort, Dr. Török József tanszékvezetőt, hogy néhány, arra alkalmas dokumentumot bocsásson az Ön rendelkezésére tanulmányozás végett.

Tisztelettel

Budapest, 2001. január 5.

Dr. Tarjányi Béla

Dr. Tarjányi Béla
e.i. dékán

Prof. Dr. Török József
tanszékvezető, egyetemi tanár

PPKE Hittudományi Kar

Budapest

Tisztelt Professor Úr!

Dr. Tarjányi Béla dékán úr K-345/00/01. sz. levele szerint a Kar Önt hatalmazta fel az 1950-es évek néhány dokumentumának rendelkezésre bocsátásával.

Bíró László püspök, rektor úrral egyeztetett tematika szerint az alábbi tárgyú iratok feltárása kívánatos:

1./ 1958. április 25-én 28 hallgató beadványt nyújtott át a dékánnak a "bakkalaureátusi szigorlat" anyagának visszamenőleges módosítása kapcsán:

- a tiltakozást kiváltó **hirdetmény** (1) szövege,
- a **nyilatkozat** (2) arról, hogy a szigorlati anyag módosítása nem visszamenőleges hatályú.

2./ Az 1959. január 23-ai Opus Pacis rendezvényen való részvétel megtagadásából keletkezett konfliktusban az Akadémia vezetőségének, vagy Kari Tanácsának

- belső **állásfoglalása** (3);
- az ÁEH részére készített és január 27-én benyújtott **saját javaslat** (4), illetve a Szeminárium Elöljáróságával **egyeztetett javaslat** (5).

3./ Az Akadémia dékánja 350/1958-59. sz. alatt január 30-án írt, a Szeminárium rektorának küldött leveléhez mellékelte **hirdetmény** szövege (6).

4./ A szemináriumi növendékek 1959. március 9-én bejelentették Dr. Szörényi Andor előadásainak bojkottálását az Új Embernek adott nyilatkozata miatt, majd (álláspontjuk fenntartásával) március 10-én, a dékántól kapott válasz alapján a bojkottól elálltak. Mit tartalmazott a **dékán válasza** (7) ?

5./ Az elbocsátások 1959. március 18-án lezajlott második hullámát követően azoknak a szeminarista akadémiai hallgatóknak a **névsora** (8), akik tanulmányaikat a kizárások után folytathatták.

Amint a Dékán úrnak a találkozásunk során elmondtam, nem cél a **felelősség** vizsgálata, és **megítélése nem a mi kompetenciánk**, kizárólag a tények feltárása a dolgozat elkészítésének célja.

Kérem Professor Urat a **felsorolt 8 dokumentum** feltárására.

Tisztelettel

Budapest, 2001. január 12.

Székely Tibor

A MAGYAR VÖRÖSKERESZT KÖSZÖNETNYILVÁNTÁSA

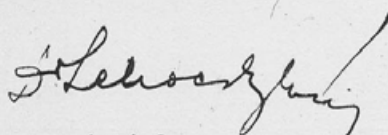
MAGYAR VÖRÖSKERESZT

VIII. SZERVEZETE

..... szám
Budapest, VIII, Baross utca 16

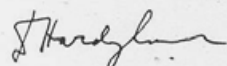
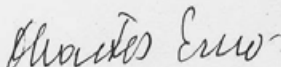
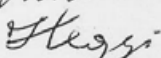
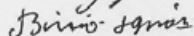
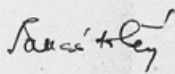
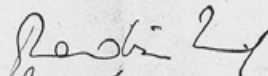
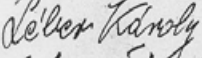
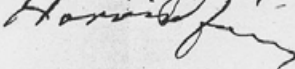
A Magyar Vöröskereszt VIII. ker. Vezetősége és Kerületi Bizottsága hálás köszönetét fejezi ki a Központi Papnevelő Intézetnek azért a páratlan, eredményes, önfeláldozó, nagy szívósságot, testi és lelki erőt kívánó munkáért, amit az Intézet hallgatói a Főváros legnagyobb, legszegényebb és harci cselekmények által leg-súlyosabban érintett VIII. kerületének felmérési és segélyezési munkájában végeztek. Válogatás nélkül, lelkesen vállaltak mindenféle munkát, mindig a legnehezebbet, amire éppen más nem akadt, vagy éppen a legsürgősebbet. Munkájukkal éppen akkor gyorsították meg a kerület segélyezésének ügyét, amikor a hideg idő beálltamiatt erre a legnagyobb szükség volt. Kérjük a munkát végző Tiszteendő Uraknak külön-külön személyszerint is kifejezni hálás köszönetünket.

Budapest, 1957. január 28.

ügyintéző

A Kerületi Bizottság tagjai:

Az Esztergomi Érseki Főhatóságtól

1047/1957. szám

Tisztelendő Kisegítő Lelkész Ur!

Jelen soraimmal kinevezem Tisztelendőségedet a budapesti Központi Papnevelő Intézet prefektusává.

A jövőendő papi nemzedék lelkiületének kialakításában oly fontos, áldozatos buzgóságot és példaadást igénylő prefektusi munkájára a jó Isten bőséges áldását kérem.

Magamat imába ajánlottan vagyok
Esztergom, 1957. április hó 5.

Dr. Endrey Mihály s.k.

baratai felszentelt püspök,
esztergomi delegatus.

Tisztelendő

Dr. FÁBIÁN JÁNOS úrnak
kisegítő lelkész

Budapest, VIII. Mária u. 25.

ÚJ PREFEKTUS

59/1956-57. sz.

1047/1957. szám

Másolatban tudomására megküldöm
a Központi Szeminárium Főtiszte-
lendő Elöljáróságának, Budapest.
Esztergom, 1957. április hó 5.

H. Endrey István
baratai felszentelt püspök,
esztergomi delegatus

*Dr. Fabian J. prefektori
rövidítése*

A római katolikus papok képviselőjében Dr. Radó Polikár a Római Katolikus Központi Hittudományi Akadémia dékánja kíván szólni: *)

Mélyen tisztelt Közgyűlés!

Ha a magamfajta ember a szerzetesi cella és a középkori kódexek világából közeledik az élet dolgai felé, bizony tétován és bizonytalanul tekint körül. Odabent a tudós könyvek és öreg főlíások világában minden olyan egyszerű és világos, idekint a kis- és nagyvilág perpatvaraiban minden bonyolult.

A magamfajta ember hajlandó azt hinni, hogy mindaz, ami *békességet teremt* az emberek között, a tapintat, az előzékenység, a kölcsönös jóindulat, egymás életének tiszteletben tartása, azaz a jó szomszédság szabályainak a gyűjteménye, csak ez lehet az *alapja a népek együttélésének* is, különösen abban a szervezetben, amelyet úgy hívunk magyarul, hogy az *Egyesült Nemzetek Szövetsége*.

De szép is volna, mennyivel reményteljesebb az emberiség jövője, ha ez a világi intézmény csakugyan az volna, amit a neve ígér. Valóban egyesültsége volna a nemzeteknek és valóban szövetsége közös jóakaratuknak, nem pedig csak egy vitaforum, amelyben fegyverek helyett szóval és propagandával folyik a játszma, amelyet a Világ dolgaiban jártasak, *hatalompolitikának* neveznek.

Nem kétséges, a két rossz között, a fegyverek vagy szavak éles harca között még mindig jobb az utóbbi, de ha a szóharc kevésbé rossz is, mint a fegyvereké, mégsem megnyugtató, mégsem kielégítő, sőt nyugtalanító és fenyegető, mert izgatott légkört teremt.

Most, szeptember 10-én az Egyesült Nemzetek Szövetsége újabb szóháborúra készül, amikor rendkívüli közgyűlést hívott össze, az úgynevezett '*magyar ügyben*'.

Október 23-a, amely ennek az ügynek időszerűségét adja, immár majdnem egy éve mögöttünk van, amint nálunk mondják: "Sok víz lefolyt azóta a Dunán".

Én, mint tudós, el tudom képzelni, hogy valakit egy történelmi esemény izgat, és nyugtalanul keresi száz meg kétszáz esztendő után is az adatokat, levéltárakban, okmányokban, hogy a maga valóságában kielemezze a történeteket. Az ilyen tudományos munkát azonban az jellemzi, hogy megvizsgál minden oldalt, minden szempontot, továbbá az, hogy a valóságot, az igazságot kívánja felderíteni, anélkül, hogy rögtön aprópénzre, szóharcra vagy propagandára váltaná eredményeit.

Vitatható, hogy az a *Jelentés*, amely az Egyesült Nemzetek közgyűlése elé került, ezzel a tudományos sokoldalúsággal készült-e, és a tudományos igazság kielemezése volt-e a célja. Sokkal inkább az a benyomás, hogy módszere és magatartása egyoldalú, és éppen ezért eredményesen lehet valami tudományos érték, igazság vagy a valóság feltárása, hanem a szóharc élesítése, a feszültség növelése.

Mindez pedig a Világ népei lelki állapotának olyan időpontjában, amikor az egyesülés és szövetség jegyében a nemzetközi békesség, a népek közötti jó

---

*) A Magyar Rádió archívumából készült hangfelvétel szövege

szomszédi viszony cselekedeteit várnánk, éppen ezért fogalmazza nagyon helyesen és találóan álláspontját a Magyar Katolikus Püspöki Kar.

Idézem:

„A Püspöki Kart most aggodalommal tölti el az Egyesült Nemzetek Szervezete által, az ún. 'magyar kérdés' kivizsgálására kiküldött ötös bizottság Jelentése és ennek tárgyalása, mert az egyoldalúságánál fogva alkalmas arra, hogy a nemzetközi feszültséget fokozza és országunk igazi érdekeit veszélyeztesse. A Püspöki Kar ezért nem tudja helyeselni a 'magyar kérdésnek' egy ilyen Jelentés alapján az Egyesült Nemzetek Szervezetében tervezett tárgyalását.”

Eddig a Magyar Katolikus Püspöki Kar nyilatkozata. Annak az aggodalomnak, amely ebben a nyilatkozatban kifejezésre jut, a forrása nyilván nem az a tény, hogy a magyar nép ügyéről egy nemzetközi fórum előtt tárgyalnak, elvégre Magyarország a hosszú rabság évszázadai alatt oly soká volt elhallgatva a Világ közvéleménye előtt, holott dicső középkorunkban egyáltalán nem voltunk utolsók az európai népek családjában.

Az aggodalomnak tehát nem ez a forrása, hanem nyilván az, hogy a mi Püspökeink nem látják megnyugtató módon azt a kölcsönös bizalmat, amely a békés együttélésnek előfeltétele.

A nyilatkozat szerint: „Hazánkban az egyház és állam között kibontakozóban van ez a kölcsönös bizalom.” Világviszonylatban is egyedül ez a kölcsönös bizalom tenné lehetővé a nemzetek közötti vitás kérdések rendezését, hogy a mi kis népünk is hozzájárulhasson az emberek és népek megbékéléséhez a Föld kerekiségén.

AZ ESZTERGOMI ÉRSEKI FŐHATÓSÁGTÓL

2404/1957. szám

Főtisztelendő Nagyprépost, Rektor Ur!

A Központi Papnevelő Intézet előljáróságának 1956-57 évi információit az esztergomi főegyházmegye növendékeiről köszönettel vettem, tüzetesen áttanulmányoztam és az alábbiakat jegyzem meg a jelentéssel kapcsolatban.

Masznyik Ervin IV. éves növendék egészségi állapota orvosi vizsgálattal állapítandó meg. Ha ennek alapján indokolt egy bizonyos kíméleti idő, szigorlatának elhalasztásához hozzájárulok. Ha azonban pusztán fáradtságára hivatkozik, akkor kérek számára záros határidőt kitűzni a szigorlat letetésére avval a figyelemztetéssel, hogy ha addig nem tesz eleget kötelességének, visszarendelem az esztergomi Szemináriumba.

Székely Tibor III. éves növendékekkel méltóztassék közölni, hogy a múlt évi és ideai információk alapján elvárom tőle a további, de ez eddiginél komolyabb haladást mindazon pontokban, amelyekre nézve kifogás merült fel ellene. Egyházirodalmi munkálkodását elismeréssel látom, de a fegyelmezett lelkiségben való fejlődését aggodó figyelemmel kísérem.

Vénusz Gyula és Vigh Szabolcs IV. éveseket viselkedésükért, amely őrizetbe vételüket vonta maga után, a legszigorubb megrovásban részesítem. Vighnél egyéb jótulajdonságai mellett értékelem, hogy a nagy csábítás ellenére is hű maradt hivatásához és szülőföldjéhez, Vénusznál azonban nem látok fennfornogni egyhitő körülményeket, azért úgy intézkedem, hogy az ab-

./.

Főtisztelendő

Dr. POTYONDY IMRE úrnak
nagyprépost, rektor
Budapest, V. Eötvös L. u. 5-7.

108/1957-57.

szolutoriumnak a következő évben való megszerzése után nem térhet vissza a Központi Papnevelő Intézetbe.

Felhasználom ezt az alkalmat, hogy az Intézet Elöljáróságának köszönetemet fejezzem ki odaadó buzgalmaért, amellyel különösen nehéz körülmények között is teljes odaadással ápolta Isten jövődó szolgálóinak lelki fejlődését.

Öszinte tiszteletem kifejezésével

Esztergom, 1957. augusztus hó 12.

Endrey Mihály
baratai felszentelt püspök,
esztergomi delegátus.

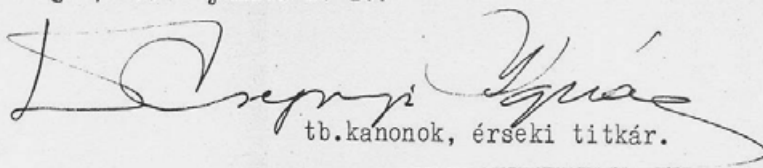
2192/1957. szám.

Főtisztelendő Protonotarius Kanonok, Nagyrépost, Rektor Ur !

Magas megbízásból legyen szabad jeleznem, hogy az Opus Pacis és a Kat. Békebizottság folyó évi július 24-én délelőtt 11 órai kezdettel a budapesti Központi Papnevelő Intézet dísztermében gyűlést tart. A kalocsai érsek úr erre vonatkozó tájékoztatását másolatban ./alatt csatolom. A püspök-delegátus úr óhaja hogy a több, mint 300 paptestvér részére a dísztermet megfelelően előkészíttetni és az Intézet előljárósága, mint házigazda, a gyűlésen résztvenni sziveskedjék.

Ugyancsak kéri azt is, hogy a csatolt másolatban foglalt éjjeli szállás igények kielégítésénél a kérelmek teljesítésében a lehetőségekhez mérten a kérelmezőknek segítségére lenni sziveskedjék.

Öszinte tisztelettel és oltártestvéri szeretettel üdvözli
Esztergom, 1957. június hó 26.

tb.kanonok, érseki titkár.

Főtisztelendő

Dr. P o t y o n d y I m r e úrnak, protonotarius kanonok,
nagyrépost, rektor

B u d a p e s t.

V. Eötvös Lóránd u. 5-7.

Kalocsai Érseki Hatóságtól.

Másolat.

.77/57. szám.

Tárgy: Opus Pacis.

stisztelendő ORDINARIUS URAKNAK.

A Művelődésügyi Minisztérium Egyházügyi Hivatalában f.h.14-én tartott megbeszélés értelmében az Opus Pacis és a Kat. Békebizottság .évi július hó 24-én délelőtt 11 órai kezdettel kb. 300 pap részvételével gyűlést tart a budapesti Központi Papnevelőintézet dísztermében. A résztvevőket az Ordinarius Urak jelölik ki /Esztergom és Vác tekintettel a főváros közelségére kb. 80-80 kiküldöttet, Székesfehérvár kb. 40-et, Eger 30-at, Győr, Szombathely, Veszprém, Pécs, Zeged, Kalocsa, Hajdudorog 10-10 kiküldöttet/ és az Opus Pacis hívja meg. Felajánlották a résztvevők költsegeinek legalább részben való iselését. Ezt nem fogadtuk el, hanem azt mondtuk, hogy ezeket az rdinarius Urak, amennyiben a résztvevők reflektálnak rájuk, a templom-énztárból fogják engedélyezni.

A gyűlés tárgya a Béke Világtanács colomboi értekezletének smertetése, egy teológus előadása, néhány hozzászólás és katolikus llásfoglalás.

Az előző napon érkező vidékiek részére a Központi Szemináiumban igyekszünk éjjeli szállást biztosítani.

Az Ordinarius Urak jelöljék ki egyházmegyéjükből a résztvevő apokat és névsorukat címük megjelölésével küldjék meg nekem június égéig.

Kalocsa, 1957. június 19.

Grósz József s.k.
kalocsai érsek.

P.H.

AZ ESZTERGOMI ÉRSEKI FŐHATÓSÁGTÓL

41/1958. szám

Főtisztelendő Nagyprépost, Rektor Ur!

A Püspöki Kar vezetése alatt álló magyar katolikus békemozgalom intézőbizottsága - az Opus Pacis - legutóbbi határozata és annak megfelelően Grósz József kalocsai érsek úr intézkedése alapján az egyházmegyék papsága folyó évi január hó folyamán értekezleteket tart.

Főegyházmegyénk első értekezletét folyó évi január hó 15-én /szerdán/ délelőtt 11 órakor fogjuk megtartani Budapesten a Budapest Főváros Tanácsa tanácstermében /Bp.V., Váci utca 62/64.sz. alatt/.

Tanácskozásunkra Rektor Urat és a Szeminárium előljáró karát ezennel meghívom. Kérem Rektor Urat, hasson oda, hogy tanácskozásunkra mindenki megjelenjék, hacsak igazolt súlyos ok nem menti elmaradását.

Bizom abban, hogy a Főtisztelendő Papság megérti a Püspöki Kar szándékát és irányítása mellett egységes összefogással valósítja meg szándékait a béke ügyében is.

Magamat imáiba ajánlottan vagyok

Esztergom, 1958. január hó 3.

Endrey Mihály
baratai felszentelt püspök,
esztergomi delegátus.

Főtisztelendő

Dr. POTYONDY IMRE úrnak
nagyprépost, rektor

Budapest, V. Eötvös L. u. 5-7.

Főtisztelendő Rektor Ur!

Az Opus Pacis intézőbizottságának határozata értelmében, Grósz József kalocsai érsek ur megbízásából ezennel meghívom Rektor Urat, valamint az igazgatása alatt álló Szeminárium főtisztelendő előljáróit a budapesti Központi Szeminárium disztermében ez évi április hó 17-én d.e. 1/2 11 órakor az alábbi tárgysorozattal tartandó theologiai tanári konferenciára.

1. Megnyitót mond: Dr.Szörányi Andor, a Hittudományi Akadémia dékánja.
2. "A katolikus pap és a mai élet problémái" c. előadást tart: Dr.Zemplén György, a Hittudományi Akadémia tanára.
3. "Az életnevelés módjai és eszközei a szemináriumokban" c.előadást tart: Dr.Rakolczay Gábor, az egri szeminárium rektora.
4. Hozzászólások.
5. Zárószót mond: Dr.Endrey Mihály püspök, az esztergomi főegyházmegye speciális delegátusa.

A meghívást az illetékes Ordinariusok tudtával eszközölöm, akik engedélyezik, hogy a résztvevők utiköltségét az egyházmegyék viseljék. A Központi Szeminárium szállást nem tud biztosítani. Közlöm még, hogy a konferencia előreláthatólag kb. d.u. 1/2 3 - 3 órára ér véget.

Budapest, 1958. április hó 9-én

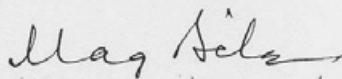
Mély tisztelettel:

Főtisztelendő

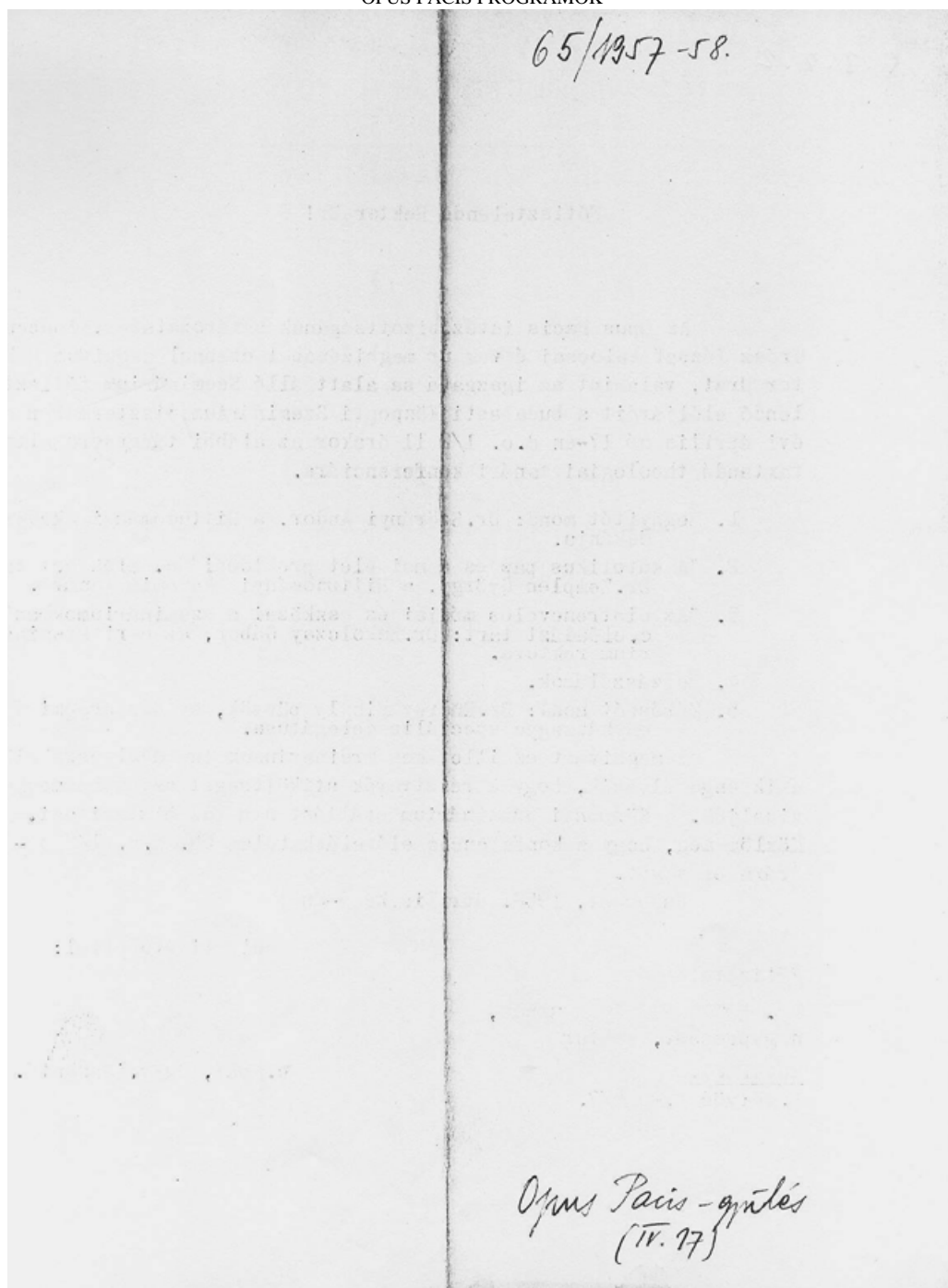
Dr. POTTYONDY IMRE urnak,
nagyprépost, rektor

BUDAPEST.

V.Eötvös L.-u 5/7.

c.apát, ügyv.igazgató.

OPUS PACIS PROGRAMOK

Jegyzőkönyv

a budapesti Közp. Szem. Elöljáróinak konferenciájából.

1958. május 20. d.e. 11.6.

Tárgy : A Szeminárium közösségében az utóbbi időkben mutatkozó fegyelmezetlenségek és mulasztások.

Jelen van: Dr. Potyondy Imre rektor
Dr. Semptey László vicedirektor
Dr. Félégyházy József prefektus
Dr. Papp Imre spirituális
Dr. Fábián János prefektus
Dr. Takács Nándor prefektus

Ima után a Rektor ismerteti a konferencia tárgysorozatát.

Elöljáróban Kratky Tamás és Dobos Gyula volt Közp. Szem. növendékei vidéki Szemináriumba való átvétele ügyében hozzánk érkezett információs kérdéseket ismerteti. Az Elöljáróság úgy döntött, hogy az egykoru információk másolatát megküldi az illetékes szeminárium Rektorának.

Ezután a Rektor előterjeszti a konferencia tulajdonképpeni tárgyát. A hiba ott van, - mutatott rá - hogy a növendékek lelkiismeretbeli nyugtalanságot emlegetve, az Ordináriussal szemben kötelező engedelmisséget semmibe sem veszik, s ugyanakkor helytelenül feljogosítva éreik magukat arra, hogy a püspök és a püspöki kar felett ítélkezzenek. Ebben a kérdésben sem az előljárók, sem a professzor urak eligazítását nem fogadták el.

Engedetlenség, különösen általános, egyetemes engedetlenség esetében nem hallgathat az Elöljáróság, s az esetet nem veheti egyszerűen tudomásul.

Az engedetlenség s fölényes beképzeltség aláássa az egész közösség életét, elsodorja a szeminárium szellemét.

A kispapnak lehet "jus murmurandi" joga, de nincs "jus inobediendi" joga. Intézkednünk kell.

Teljesen téves és megtévesztő az a védekezés, hogy az excommunicatio kérdése volt az indító oka a kispapság eljárásának. A főduktor az összesség nevében, amikor még azt sem tudta az a rektor, hogy egyáltalán lesz ilyen gyűlés, azt kérte, hogy ne kelljen elmenni, hanem R.P. itthon egyik este beszéljen nekik oroszországi útjáról, vagyis ne kelljen elmenni a május 19-én tartandó Opus Pacis gyűlésre, annak ellenére, hogy úgy tudták, hogy R.P. lesz a gyűlés előadója.

Ezután a Rektor a konferencia elé terjeszti a főt vázolt fegyelmi ügyre vonatkozó javaslatokat, hogy azt a Főpásztor felé továbbítsa:

- 1/ Az egész közösséget illetően : Minden kimenési szabadság és kedvezmény megvonandó. Minden, a háziszabályokban engedélyezett látogatás tilos, - még szülőké, testvéreké és papoké is, - akár helybeliek, akár vidékről jönnek. Ezt különben az általános fegyelmi és tanulmányi lazulás is szükségessé teszi.
- 2/ A főduktor - Bán Endre - sorozatos mulasztásokat követett el, ezért megbízatását visszavonja és hivatalából leváltja. A Főduktor bizalmi hivatalában mindenkor az Elöljáróság és az egész Intézet, s főleg a püspök szándékát kell, hogy képviselje a növendékek előtt. Jelentenie kellett volna, hogy mi készül, kiket vegyenek az előljárók nevelői munkába s ehelyett ma is mindenkit fedez. Leváltásával egyidőben egyházmegyéjébe való visszahívás kívánatos.
- 3/ A főduktori állásra Balpataky Béla VI. éves növendéket javasol.

solja az Elöljáróság, mint aki ebben a nehéz ügyben is az engedelmes-ség jegyében járt el: eleget tett a főpásztori felszólításnak.

- 4/ Krichenbaum József IV. éves növendék elsőnek vonult ki az Ünnepe-lyt előkészítő énekpróbáról, ezzel az énekkart demora-lizálta. Reá vonatkozólag az a javaslat, hogy az Intézetből eltá-volítottassék. Figyelmét fel kell hívni, hogy jelentkezék saját Egy-házmegyei Hatóságánál, . Ide az Intézetbe nem térhetne vissza. A reve-rendát itt kell hagynia, s az Egyházmegyei Hatóság intézkedéséig azt fel nem veheti.
- 5/ Sulok Tibor I. éves, aki az Ünnepe-lyen szavalt volna, először megbízatását készségesen elfogadta, majd szombaton, amikor már mást beállítani nem lehetett, visszaadta. Esetében enyhítő körülmény-nek vesszük eddigi példás, kifogástalan magatartását, az előljárókkal szemben tanúsított tiszteletteljes viselkedését és azt a tényt, hogy elhatározására a többiek véleménye, főleg az idősebbek magatartása indította, . Raktori megrovásban részesül és év végén az esztergomi szemináriumba való visszahívását javasoljuk.
- 6/ A bidellusokat a fent említett figyelmetlenségben mulasztás terhelő, ezért leváltandók , helyettük a probidellusok kap-nának megbízatást a kurzusok ügyei intézésére.
- 7/ Az énnakkar szokásos évi jutalmazását meghatározatlan időre megvo-vonjuk.
- 8/ A gyűlésen megjelentek közül külön megemlítjük Nagy Lajos V. éves egri egyházmegyés növendéket, aki ellen a multban éppen az engedelmes-ség körül több nehézség merült fel, melynek az Elöljáróság a szentelési információban is hangot adott. A Raktori közli az egri káptalani Helynök urral az Elöljáróság megelégedését.
- 9/ Az Elöljáróság fenntartja magának a jogot, hogy az évvégi in-formációkban az Ordinárius uraknak további javaslatokat tegyen egyes növendékek elbocsátása, vagy visszatérése ügyében.

Budapest, 1958. május 20.

jegyző

a Közp. Szem. Raktora

40/1959/Eln.

Dr. Erdei Ferenc urnak,
a Hittudományi Akadémia dékánjának
B u d a p e s t .

Igen Tisztelt Dékán Ur!

Visszatérek a múlt év november 25-én az Egyházügyi Hivatalban megtartott baráti találkozóra - amelyen az Akadémia hallgatóinak képviselőivel volt alkalmam elbeszélgetni - ahol felmerült egy kérdés, amelyre levélbeni válaszadást ígértem. Nevezetesen dr. Babocsa Endre c. apát vecsési pázsztorbotos miséjére vonatkozó kérdésről van szó. A kérdést megvizsgáltam és az alábbiakban adom meg válaszomat.

A címzetes apátság és prépostság magyar sajátosság. Ezek valamikor létező apátságok és prépostságok voltak templommal és földbirtokkal. A mohácsi vész viharaiiban sok helyen elpusztult a templom, a földbirtok más kézbe került és így az apátságok megszűntek. Címeiket továbbra is fenntartották és azt a király mint főkegyur adományozta. A királyság megszűnése után a Vatikán a püspököknek adott jogot e cím adományozására. Jelvényeikben, öltözetükben az ünnepélyes szertartásokban a tényleges apátok szokásait őrizték meg. Tehát használták a püspöksüveget /infulát/, apáti gyűrűt, mellkeresztet és pázsztorbotot.

Ezeket a jogokat, mint sajátos jogszokást Magyarországon megőrizték a kinevezettek, bár a Vatikán igyekezett azokat rendeleteivel korlátozni. Ezeket a rendelkezéseket a püspökök ugyan közzétették, de végrehajtására nem tettek lépéseket. A kinevezettek pedig az ősi magyar jogszokást megőrizték, amely a püspökök hallgatóságos beleegyezése mellett megerősödött.

A fenti megállapítások különösen a váci egyházmegyére vonatkoznak, mert itt van a legtöbb apáti és préposti cím. Hogy ez mennyire így van, a váci egyházmegyéből néhány példa: Kovács Sándor szombathelyi püspök, mint apát püspökké való kinevezéséig, 1944-ig hordta a mellkeresztet, apáti gyűrűt, szertartásokban használta a pázsztorbotot, apáti módon misézett részben a trónusnál. Ő mint régi aulista nagyon jól tudta, hogy mihez van joga. Meg is indokolta, hogy ezt "az ősi magyar jogszokást nem szabad feladni." Décsei Géza pesterzsébeti volt plébános 1951-ig így végezte a misézést Pesterzsébeten. Ma is használják a fenti jelvényeket. Pl. Csik József újpesti apátplébános, Csik József hatvani prépost és mások is. Varga József Szigfríd annyira ragaszkodott az ezüst pázsztorbothoz, hogy a templom tulajdonát képező ezüst bavulomot magával vitte és csak 1958 őszén, 6 év után sikerült tőle visszaszerezni.

AZ ÁEH ELNÖK LEVELE

- 2 -

Nevezettek és a többiek soha nem részesültek hivatalos figyelmeztetésben arra vonatkozólag, hogy az tilos vagy hogy rossz néven veszik tőlük. Csak az újabb időben - amikor az apátok és a préposztok nagyrésze a haladó papság soraiból került ki - fáj ez némelyeknek. Bár közülük sem kapott személyszerint senki sem hivatalos figyelmeztetést.

Nagyobb plébániákon, ahol apát vagy prépostplébános van, a fenti jelvények - pásztorbot, mellkereszt, apátigyűrű, infula - most is megvannak. Használták és használják is.

Azt hiszem teljesen indokolatlan a felháborodása annak az akadémiai két hallgatónak, akik Babocsa Endre c. apátot Vecsésen a megelőző vasárnap misézni látták. Nem lehet eltekinteni a "felháborodás" politikai hátterétől ennél a kérdésnél annál is inkább, mivel ez nagyon lelepleződött. Más kiinduló pontra, más hozzáállásra van szükség a dolgok megértése és a helyes cselekedetek elbírálásánál. Dr. Czapik érsek panaszkodott többször, hogy legtöbb baja a 150 %-os katolikusokkal van. Nem jó az - különösen papnövendékeknél - ha pápábbak akarnak lenni a pápánál.

Kérem Dékán Urat, hogy legyen szives válaszomat a kérdést feltevők, valamint az érdekeltek tudomására hozni.

Budapest, 1959. február 4.

Rogadja tiszteletem nyilvántását.

J. Horváth János
/Horváth János/

Róm. Kat. Központi Hittudományi Akadémia
Bp. V., Eszterós L.-u. 7. Tel. 185-241

372/1958-59.sz.

FŐTISZTELENDŐ APOSTOLI PROTONOTARIUS, NAGYPRÉPOST,
PÜSPÖKI HELYTARTÓ, REKTOR UR !

A Művelődésügyi Minisztérium Egyházügyi Hivatalában mult év nov.25-én megtartott találkozón a papnövendékek részéről felhangzott kifogás a pásztorbot és püspöksüveg illetéktelen használata kérdésében Horváth János elnök urnak hozzám intézett sorait, miután azt f.évi febr.hó 9-én tartott kari ülésen a Karral közöltem, legyen szabad most, visszaváróan megküldenünk a Kar határozata értelmében azzal, hogy azt az érdekeltekkel, különösen a kérdést feltevőkkel közölni sziveskedjék.

Fogadja Főtisztelendő Rektor Ur őszinte tiszteletem nyilvánítását.

Budapest, 1959. febr. hó 26.-án.

Gr. János
e.i.dékan.

Főtisztelendő

Dr. P O T T Y O N D Y I M R E
ap. protonotarius, nagyprépost, pp. helynök, szem. rektor urnak

Budapest.

77/1958-59. szám

Főtisztelendő É R S E K U R !
KEGYELMES ATYÁNK!

Füldi alázattal kérjük, hogy alábbi kérésünket a Püspöki Konferencia' elé terjeszteni kegyeskedjék.

Minden választási vagy békegyűlésre való meghívás - beleértve az Érsek Ur Önagyméltósága vagy más Püspök Ur elnöklése alatt tartandó Opus Pacis gyűlést is - akkora nyugtalanságot, ideges ellenállást s szervezett szembehelyezkedést vált ki a Központi Szeminárium növendékei között, hogy az hetekre megbénítja előtte s utána a Szeminárium életét. Nem is szólva arról, hogy a már közismertté vált, tüntető és szervezett ellenállás és gyűlésekről való elmaradás az Intézet fennmaradását veszélyeztetheti, legalább is több előljáró s professzor leváltását eredményezheti.

A legutóbbi, 1958. májusi Opus Pacis gyűlésen 4 növendék vett részt, egy váci s három egri.

A választást megelőzően Budapesten minden háztömlakói felvilágosító gyűléseken vettek részt. Hogy a háztömbközösséggel járó kellemetlenségtől a papságot megkíméljék, a papság s kispapság részére külön gyűlést szerveztek. A gyűlésre a kispapságot személyenként nyomtatott meghívóval hívták meg. A gyűlés előtt a Dékán Ur összehívta a hallgatókat s lelkükre igyekezett beszélni, amit sokszor erősen kifogásolható viselkedéssel hallgattak végig. Az előljárárság kieszközölte, hogy csak a szavazattal bíró V. és VI. éveseknek kelljen az előkészítő ülésen résztvenni s emellett egyénileg próbált a növendékekre hatni. A gyűlésen ennek dacára csak egy vácegyházmegyei papnövendék vett részt, miután telefonon kikérte Ordináriusa utasítását.

A választást előkészítő gyűlés után, melyen a Tudományegyetem rektora tartott előadást, egyenként hallgattam ki és kérdeztem ki az V. éves hallgatókat, akik legzajosabbak voltak, hogy mily indító okból viselkednek így? A legtöbb azt felelte; hogy neki ily kérdésekben csak saját Ordináriusuk parancsolhat - bár volt négy olyan is, aki azt válaszolta, hogy még az Ordinarus sem korlátozhatja ez ügyben az ő szabadságát.

Azért az előljáróság nevében arra kérem a Püspök Atyákat, hogy egyházmegyénként adjanak utasítást saját növendékeiknek e kérdésben. Az előljáróság úgy érzi, hogy aki Ordinarius rendelkezésének nem tesz eleget vagy azzal szembehelyezkedik, annak további nevelését a Központi Szemináriumban az előljáróság nem vállalhatja.

Az Állami Egyháztügyi Hivatal elnöke a fenti gyűlés után minden évfolyamból magához kéretett 4-4 növendéket, felszólította őket, hogy név nélkül - mert az eszmecsere őszintesége miatt senkit sem óhajt büntetni - adják elő indító okaikat, ami miatt szembehelyezkednek az állampolgári köteleességekkel s a békemunkával. - Az ÁEH elnökének türelmes s baráti válasza után a megbeszélés resüméjét a főduktor, ki e kérdésben okosan igyekszik viselkedni, abban foglalta össze, hogy a kispapság nem zárkózik el az új élet eszméinek megismerésére elől, de kéri, hogy minden aktuális kérdéssel a Szeminárium épületében tartandó külön gyűléseken kapjon a kispapság kioktatást és pedig oly papi egyénektől, kik ellen az Egyháznak nincs kifogása. Az Elnök Ur jóságos tárgyalási modora megfogta a fülakat - bár néhány ezek után sem azonosítja magát a főduktor előterjesztésével. Az Elnök Ur nem utasította el a propositiót, de el sem fogadta, azt válaszolta rá, hogy erre még visszatérünk. Válaszát azonban - félreértve - igenlő válasznak vette az ifjúság, s a többség csak helyben tartandó gyűlésre hajlandó elmenni.

Ugy érezzük, hogy a Ft. Ordinarius Urak rendelkezése nélkül eredményesen az ügyet rendezni nem tudjuk, s nem tudjuk biztosítani az Intézet nélkülözhetetlen nyugalmát.

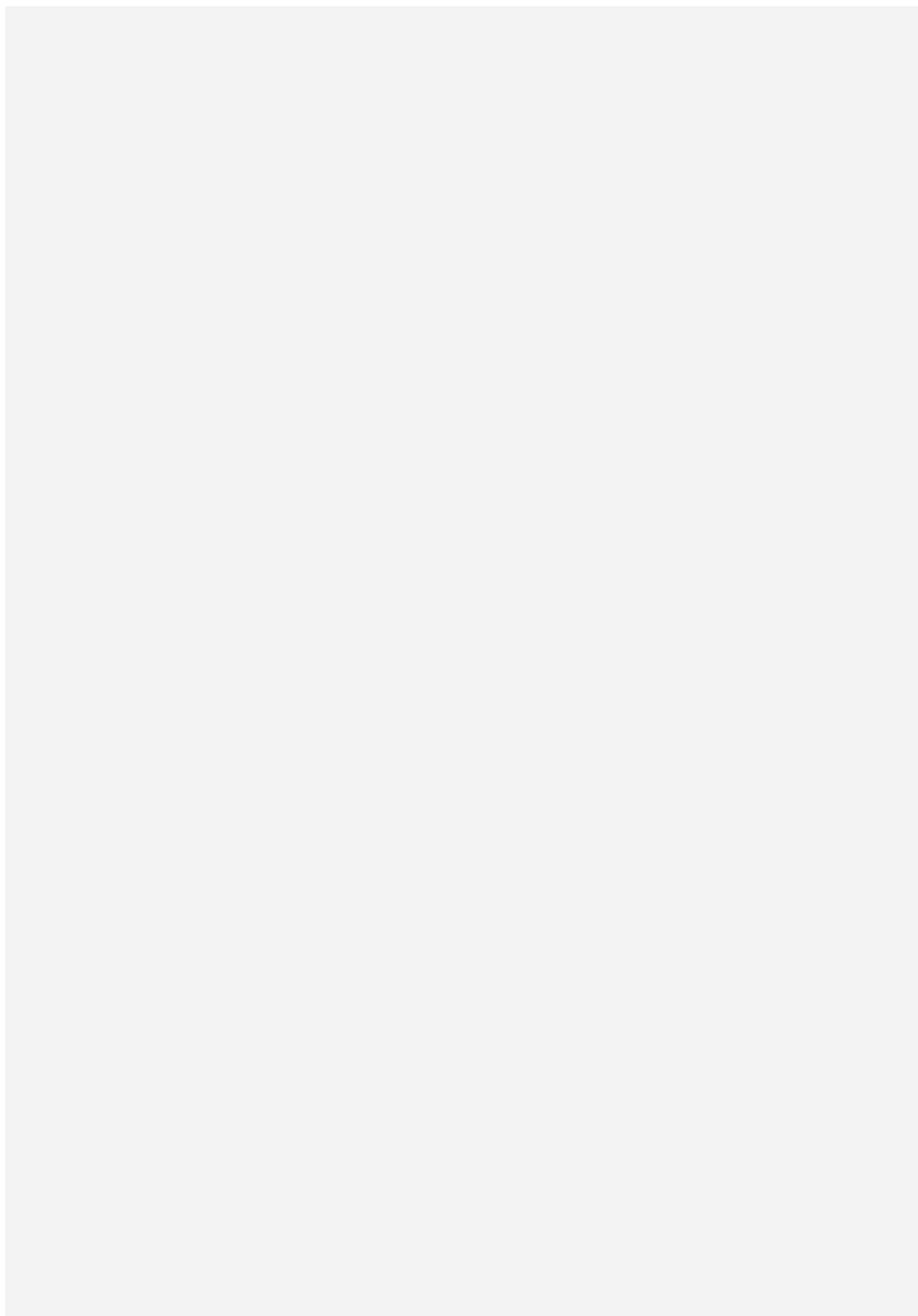
Kérésünket megismételve főpásztori jóakaratukba ajánljuk Intézetünket azzal a kijelentéssel, hogy erőinket egész akarattal állítjuk az intézeti nevelés szolgálatába, dacára a más szemináriumokban nem levő nehézségeknek. - Kérésünk előterjesztésére készített bennünket azon nehézségek előrelátása, melyekdily gondolkodású új felszentelték a Pötisztelendő Ordinarius Uraknak okozni fognak.

Excellenciád felszentelt kezeit csókolva s Intézetünket érsekatyai gondoskodásába ajánlva vagyok

Budapest, 1959. január 15.

hódoló tisztelettel:

nagyprépost, rektor.

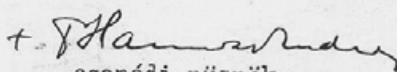

Főtisztelendő Rektor Ur!

A Püspöki Kar mai ülésén azt határozta, hogy kispapjaitól megkivánja a részvételt a holnap, 23-án tartandó papi békegyűlésen. A Szemináriumnak és egyénileg a kispapoknak is nagy érdeke fűződik ahhoz, hogy azon megjelenjenek. Ellenkező magatartásuk igen nagy kárt hozna Egyházunkra. Remélem azért, hogy a kispapok okos viselkedése ilyen kárnak elhárítását biztosítja.

Budapest, 1959. január 22-én.

Őszinte tisztelettel

+
csanádi püspök.

Főtisztelendő

dr. POTTYONDY IMRE urnak
nagyprépost, protonotárius -
kanonok, rektor
Bpest V. Eötvös L. u. 7.

81
1958-59.

Opus Facis és a kispapíro

A KÖZPONTI SZEMINÁRIUM ELŐLJÁRÓSÁGÁNAK JAVASLATA A PAPNÖVENDEKELŐPÁSZTORAIK IRÁNTI ENGEDETLENSÉGÉNEK JÓVÁTÉTELÉRE.

1. A papnövendékek a Püspöki Kar nyílt parancsát szegték meg, tehát most is hasonlóképpen a Püspöki Kar részéről kapjanak engedetlenségüket megbélyegző írásos Monitum-ot, melyet a teljes létszámú előljáróság megfelelő formák között és külön rektori okfejtő szózáttal hozzon a növendékek összességének tudomására. Ugyanazon püspökkari Monitum tartalmazza, hogy a növendékek engedetlenségét büntetendő, mindenegyves évfolyamból 1-1 növendéket, és pedig az arra tanulmányi elmaradásával és összmagatartásával rászolgálót, vidéki szemináriumba helyez át.

2. Minden évfolyamból - a püspöki Monitum értelmében - 1-2 növendék vidéki szemináriumba helyeztetik át.

3. Kihallgató bizottságok alakítandók, melyeknek tagjai: egy szemináriumi kiküldött, egy hittudományi akadémiai kiküldött és egy jegyző. Ezek a bizottságok egyénenként minden kispapot kihallgatnak, és megkérdezik őt arra nézve, miért nem akar eljárni a Püspöki Kar vezetése alatt álló Opus Pacis gyűléseire. A válaszok jegyzőkönyvelendők, de név nélkül. E kihallgatások célja, hogy a Közp. Szeminárium, a Hittud. Akadémia, a Püspöki Kar és Állami Egyh. Hiv. belőlük világosan láthassa, milyen irányú az ifjúság gondolkodása e téren, hol vannak ferde nézeteik, hogy a meggyőzést abban az irányban kifejtthesse. Hogy ez a szellemi feltérképezés gyorsabban menjen, nemcsak egy, hanem több ilyen kihallgató bizottság is létesíttessék.

4. A kihallgató bizottságok működésének befejezése után az évfolyamok 3-3 tagú küldöttsége és a Közp. Szemin., a Hittud. Akadémia, a Püspöki Kar és az ÁEH kiküldöttesteiből álló bizottság jönne össze eszmecsgerére állampolgári és békeügyi kérdésekről - kizárva ebből a tanulmányi, lelkiéleti, fegyelmi és jurisdiktíós élet területét, ahol a növendékek teljes subordinációval tartoznak - , amely eszmecsere céljául tűzessék ki a növendékek eddigi magatartása helyetlenségének önkéntes beláttatása és férfias ígéretük a jövőre nézve.

5. Váltakozó sorrendben egy professzor, majd egy előljáró, havonként egyszer felvilágosító előadást tart a növendékeknek a hazai eseményekről, eredményekről, világhelyzetéről, állampolgári kötelességekről. Mindazok, akik látogatják az Opus Pacis gyűléseit, mentesítve vannak az ezeken való megjelenéstől, a többi növendékek számára viszont a megjelenés kötelező. Kiegészítő anyagszolgáltatást nyújthatna a Művelődési Minisztérium vagy ÁEH propaganda-osztálya.

6. A szemináriumi előljáróság felelőssége tudatában kijelenti, hogy a növendékek meggyőzésére és az Opus Pacis gyűléseken való részvételére minden rendelkezésére álló eszközt igénybe vett. Ez a ráhatás és meggyőzési kísérlet nem átmeneti, ideig tartó, hanem következetesen bele volt és van építve egész nevelési rendstérébe. Ezért vissza-

utasít bármely oldalról jövő, inszinuációt, mintha e téren mulasztás terhelné.

7. Mivel a papnövendékek nemcsak szemináriumi növendékek, hanem hittudományi hallgatók, továbbá 1-1 egyházmegyének kispapjai, majd leendő papjai és a magyar haza állampolgárai is: azért örömmel és köszönettel vette a Közp. Szeminárium, hogy kivüle a Hittud. Akadémia, az ÁEH és végül a Püspöki Kar is tudását és tekintélyét latba vetve igyekezett hatni a papnövendékekre. A Közp. Szeminárium hajlandó volna a maga részéről nevelési eredménytelenségét elismerni, ha a szemináriumi előljárói rendelkezésre a kispapok az engedelmességet megtagadták, a Hittud. Akadémia és az ÁEH meggyőzőési fejtegetéseire, vagy a Főpásztorok parancsára az engedelmséget megtartották volna. Mivel azonban nem ez történt, a Közp. Szeminárium előljárósága kénytelen megállapítani, hogy az engedetlenség oka az ő hatókörzetén kívül esik, ezért az O.P. előadásokról való elmaradásért csakis megosztott felelősség terheli.

8. A Közp. Szeminárium előljárósága egyetemlegesen készségesen mond le a Püspöki Kar előtt eddigi szemináriumi megbízatásáról, ha ezáltal a növendékek állásfoglalása kedvezően alakulna. Mivel azonban ennek az ellenkezője valószínű, azért új előljárói kar beállítása nem előre vinné, hanem hátráltatná a megoldást.

9. A növendékek meggyőzésének és irányíthatóságának hatályosabbá tételére, a legnagyobb mértékben kívánatos volna a Hittud. Akadémia és Közp. Szeminárium között a permanens érintkezés, amelyben minden súrlódási felület megszüntetésével, a nagyobb cél érdekében, teljes összhang és kölcsönös támogatás alakuljon ki, a két intézmény prosperitására, az egyházi és világi felsőbbbség megalapozására.

10. Mivel az ifjúság távolmaradásának legfőbb oka az a félelem, hogy igazhitűségén esik csorba, ha a közvélemény által u.n. békepapok és római censura gyanúja alatt álló személyek aktív bekapcsolódásával működő mozgalom gyűléseire elmennek: kívánatosnak látszik, a kispapok által is látogatandó gyűlések~~fenntart~~ ezen személyek kikapcsolása addig is, míg viszonylatuk Róma felé kedvezően elintézését nem nyer.

11. Az előző pontra támaszkodva még előnyösebbnek látszanék, hogy addig, míg a papnövendékek felfogasbeli átnevelése befejeződnek, az Opus Pacis előadási anyaga részükre a Közp. Szeminárium épületében lenne ismerttetve.

12. Végül mindezekon kívül a Közp. Szeminárium előljárósága a növendékeknek addig adott szabályon kívüli kedvezményt visszavonja, szigorú belső házi intézkedéseket hoz a vasfegyelem megteremtésére.

ad 81/1958-59

mely felvételre 1959. január 27-én a Központi Szeminárium előljárásának értekezletéről.

1. Az elnöklő Rector Ur mindenegyes Ordinariussal hivatalos felterjesztésben közli az utóbbi napok eseményeit a f. hó 23-án és 24-én tartott megbeszélés anyaga alapján.

2. A konferencia úgy véli, hogy eltávolítandók a Központi Szemináriumból mindazok, akik mostani magatartásuk mellett egyéb szempontból /fegyelem és tanulás/ is kifogásolhatók. Eltávolítandóknak tartja a következőket:

VI. évről: Cséfalvay Pált, Nagy Imrét, aki egyébként is mint kisegítő már beosztást kapott az egyházmegyében. Az esztergomi egyházmegyei főhatóság fentiek kihelyezését kiáltásba helyezte.

V. évről: Rubint Ferenc esztergomi és Szakál Antal csanádi
diákonusokat.

IV. évről: Kiss Dénes veszprémi és Virágh József kalocsai növendékeket.

III. évről: Szijmánszék Bivári Imre esztergomi és Horváth Imre veszprémi növendékeket.

II. évről: Berjencsik Ferenc egri és Sulok Tibor esztergomi
növendékeket.

I. évről: Nagy Sándor székesfehérvári és Rezsabek Gyula
kassai növendékeket.

Kéri azonban a konferencia, hogy Medveczky Lajos egri, ~~Millárdi Imre kassai~~, Rózsa István veszprémi, Szegedi László váci, Vit Gábor veszprémi diákonusok az év végével hívassanak vissza egyházmegyei szemináriumukba. Hasonlóképen kérjük Székely Tibor esztergomi diákonus-növendék évvégi visszahívását is.

Elnök jelenti, hogy a csanádi és az egri Ft.Ordináriusok maguk fognak intézkedni növendékeik visszahívására vonatkozólag - nem várva az események további fejleményét.

3. Ebben az évben az előjáróság semmiféle szenteléshez nem adja meg a votumát. Teszi ezt abban a tudatban, hogy az engedetlen kispapságra nézve ez a legnagyobb büntetés. A föld várja az első misét és legnagyobb megszállottságú kispapra nézve, ha az első mise nem fog júniusban megtörténni.

4. Rektor úr közli, hogy a nagysétákat, a vizsga utáni szabadutánokat teljesen eltörli, mert az előljáróság ezeket nem tudja ellenőrizni. Csütörtöki napokon is csak rendes séták lesznek, melyek a kispanok reverendát kötelesek hordani.

5. Foglalkozott a konferencia a jövődő teendőikkel is. Tudja az előljáróság, hogy a nevelés nemcsak a Szeminárium előljáróinaká ügye, hogy a nevelés három vonalon történik: lelki, fegyelmi és tanulmányi vonalon. Az utóbbával nem óhajt foglalkozni, bár véleménye szerint nagyon káros, hogy az alkotmánytan és politikai gazdaságtan csak a VI. éven kerül sorra elég kevés órászámban, holott a felszentelt V. éves növendékeink nagyobb része VI. évre már nem tér vissza.

és így a fenti tantárgyakból semmi kiképzést nem nyernek.

a/ A növendékek a Püspöki Kar nyílt parancsát szegték meg. Ezért kérjük az Ordinarius Urakat, hogy engedetlenségüket írásos Monitum-ban bélygezzék meg.

b/ Kérjük az Ordinarius Urakat, hogy büntetésképpen minden évfolyamból a Monitum-mal kapcsolatban a proponált 2-2 növendéket hívják vissza Intézetünkéből.

c/ Kihallgatandó bizottságok alakítandók, melynek tagjai: az előljáróság egy tagja, a Hittud. Akadémia kiküldöttje és a jegyző. Ezek a bizottságok egyénenként foglalkozzanak a kispapokkal, megkérdezve őket, miért zárkoznak el és mivel indokolják, hogy a Püspöki Kar vezetése alatt álló Opus Pacis gyűléseken nem vesznek részt? A kihallgatások célja, hogy megállapítható legyen, hogy az ifjúság gondolkodásában hol vannak ferde nézetek. Ezt a szellemi feltérképezést lényegesnek tartja az előljáróság; ennek alapján tud csak velük szemben úgy a nevelésben, mint fegyelmi úton eljárni. - A kihallgatások befejeztével a Püspöki Kar, ÁEH, Hittud Akadémia és az előljáróság kiküldötteiből álló bizottság eszmecsere-t folytatna, hogy miél eszköztök használjon azon célból, hogy a növendékek helytelen magatartását megváltoztassa és józan belátásra bírja őket.

d/ Az átnevelés hosszantartó. Eredménye igazában csak a felszenteit és kinti működés korában jelentkezik majd. Ennek gyümölcseit az előljárók még nem élvezik, de magvetésüknek meglesza haszna. Az átnevelés legfontosabb eszközének tartjuk a felvilágosító előadásokat, melyet időnként egy professzor vagy előljáró vagy felkérő előadó tart a növendékeknek a hazai eseményekről, az eredményekről, világhelyzetéről, állampolgári kötelezettségeikről. - Ezen előadások anyagát szolgáltatathat a Művelődésügyi Minisztérium és az Országos Béketanács.

e/ A szeminárium előljárósága felelőssége tudatában kijelenti, hogy a növendékek meggyőzésére és az Opus Pacis gyűléseken való részvételre a rendelkezésére álló minden eszközt igénybe vette. A ráhatás részéről nem időszakos volt és átmeneti, hanem be van építve nevelési rendszerébe. Érti azonban, hogy itt a Hittud. Akadémiával kooperatív munkára van szükség.

f/ A legutóbbi eseményekkel szemben megállapítja az előljáróság; oka jórészt az ő hatókörén kívül esik, azért az Opus Pacis előadásáról való elmaradásért csakis megosztott felelősség terheli. Igyekezni fog azonban a zárt nevelést lehetőleg megvalósítani, bár ez a Központi Szeminárium sajátos jellege miatt és helyzetéből kifolyólag sok nehézségbe ütközik.

g/ Mivel az ifjúság távolmaradásának egyik oka az a féltés, hogy igazhitőségükön esik csorba, ha a római censura gyanúja alatt álló személyek aktív bekapcsolódásával működő mozgalom gyűléseire elmennek; kíváncsiaknak látszik a kispapok kikapcsolása ily gyűlésekről mindaddig, míg a nevezettek viszonylatában Róma felé kedvező elintézkést nem nyer és helyette a Szeminárium épületében zárt körben ismétlődnek meg az Opus Pacis-gyűlések.

h/ A Közp. Szeminárium előljárósága a növendékektől minden külön kedvezményt visszavon és szigorú házi intézkedéseket fogadhat el a vasfegyelem megteremtésére.

K. ml, f.

Jegyző
Jegyző.

Elnök
elnök.

AZ ELŐJÁRÓK ÚJ JAVASLATA

A KÖZPONTI PAPNEVELŐ INTÉZETTŐL

ad 81/1958-59.

A KÖZPONTI SZEMINÁRIUM ELŐJÁRÓSÁGÁNAK JAVASLATA

Az 1959. január 23-iki eseményekkel kapcsolatban a Hittud. Akadémiával együttesen tartott megbeszélés alapján javaslat gyanánt közöljük a f. hó 27-én tartott előjárósági értekezlet azon jegyzőkönyvi pontjait, melyeket a közös értekezlet magáévá tett:

1. Ebben a tanévben az előjáróság semmiféle szenteléshez sem adja meg a votumát. Teszi ezt abban a tudatban, hogy a kispapra nézve a legnagyobb büntetés a szentelés elmaradása. A falu várja az első misét s megszentelés lesz a kispapra nézve, ha első miséje júniusban nem történhet meg. A nagysétákat előjárói, illetve professzori ellenőrzés alá helyezzük s csak ily ellenőrzés mellett engedélyezzük. A vizsga utáni szabad délutánokat teljesen eltöröljük, mert ezeket az előjáróság ellenőrizni nem tudja.

2. Az átnevelés hosszantartó. Eredménye igazában csak a felszentelés után jelentkezik; a nevelés gyümölcseit az előjárók még nem élvezhetik, de magvetésüknek meglesz a haszna. Az átnevelés legfontosabb eszközésnek tartjuk a felvilágosító előadásokat, melyet időnként egy professzor vagy előjáró vagy feleért előadó tart a növendékeknek a hazai eseményekről, az elért itthoni eredményekről, állampolgári kötelességekről, világhelyzetéről.

3. Mivel az ifjúság távolmaradásának egyik oka az a félelem, hogy igazhitységükön esik csorba, ha a római censura gyanúja alatt álló személyek aktiv bekapcsolódásával működő mozgalom gyűléseire elmennek - kíváncsiaknak látszik a kispapok kikapcsolása ily gyűlésekről mindaddig, míg a nevezettek viszonylata Róma felé elintéztést nem nyer és helyette a Szeminárium zárt körében ismétlendők meg az Opus Pacis gyűlései.

4. A Közp. Szeminárium előjárósága a növendékektől minden külön kedvezményt megvon és szigorú házi intézkedéseket fogantatott a vasfegyelem megteremtéséhez.

A Hittud. Akadémia és Szeminárium közös tárgyalásán úgy határoztunk, hogy a két intézmény közös memorandumban fordul az Ordinarius urakhoz, hogy a Szeminárium életét nyugtalanító, hangadó, bűnsnek talált növendékeket ne küldjék vissza a Szemináriumba, a többieket pedig maguk elé idézve vegyenek ígéretet, hogy mindenben engedelmeskednek a jövőben az xxxAkadémia és Szeminárium előjárósága parancsainak, főleg ha az apókiki megerősítésben részesül. A Szeminárium igazgatója külön hivatalos iratban értesíti az Ordinariusokat a történetekről, közölve azok névsorát, akiket a Szeminárium ismétlődő nyugtalanossági előidézőinek tart, kérve, hogy azokat ne küldjék vissza a Szemináriumba az első félét követő szabadság végén.

Egyebekben magunkévá tesszük a Hittud. Akadémia részletes javaslatát, melyet kölcsönös értekezleten átdolgoztunk pusztán az assistentia-tilalomra vonatkozó rész kiegészítését kérjük a következő szöveggel: Kivéve karácsony, húsvét, pünkösd

és országos jellegű ünnepségeket.

A Szeminárium az akadémiai háromhetes szünettel egyide-
jűleg úgy rendelkezik, hogy erre az időre haza küldi családjaik-
hoz a kispapokat. A Megyéspüspök Urakat pedig kéri, hogy ezen
idő alatt idézzék maguk elé a növendékeket hivatalos megintés
eszközlésére és a fentemlített garancia-ígéret kivételére.

Budapest, 1959. január 28.

jegyző. nagyprepost, rektor.

ad 81/1958-59.

A Római Katolikus Hittudományi Akadémia és a

Központi Papnevelő Intézettel kapcsolatos szükségessé vált intézkedése

1/ Rk. Hittudományi Akadémia.

Dr. Artner Edgár
professzor nyugdíjazása

Dr. Pfeifer János
sömgyvári lelkész

Dr. Póly László
szegedi teol. tanár
/Artner helyére/

Dr. Bánk József
professzort vidéki plébaniára
disponálni

Dr. Szepesdi Ervin
bp.-Halynölkésg
/Bánk helyére/

2/ Központi Papnevelő Intézet.

Papp Imre
spiritualist vidéki plébaniára
disponálni

Dr. Király Pacifik Feri
Jézus Szíve templom,
/Papp helyére/

Dr. Liptay György
prefektust vidéki plébaniára
disponálni

Dr. Sulyok László
Jó Pásztor, Kálvária t.
pléb.
/Liptay helyére/

Dr. Takács Nándor
karnagy elmozdítandó

Tamás Gergely Alajos
budai ferencesek
/Takács helyére/

3/ Teológiai hallgatók.

Krichenbaum József	V. éves	esztergomi egyházmegye
Cséfalvay Pál	VI. éves	esztergomi egyházmegye
Rubint Ferenc	V. éves	esztergomi egyházmegye
Székely Tibor	V. éves	esztergomi egyházmegye
Sulyok Tibor	II. éves	esztergomi egyházmegye
Nagy Imre	VI. éves	esztergomi egyházmegye
Takács László	II. éves	esztergomi egyházmegye
Tabódy István	V. éves	székesfehérvári egyházmegye
Arató László	V. éves	pécsi egyházmegye
Nemes Balázs	III. éves	egri egyházmegye
Szakál Antal	V. éves	csanádi egyházmegye
Kis Dénes	IV. éves	veszprémi egyházmegye
Adorjáni Vit Gábor	V. éves	veszprémi egyházmegye

AZ ÁEH SZANKCIÓJA

ad 81/1959.

2

Rózsa István V. éves veszprémi egyházmegye

A fenti teológiai hallgatókat ki kell zárni az Akadémiáról és az ország valamennyi teológiájáról és szemináriumából. Akik a fentiek közül fel vannak szentelve, azok papi működését nem engedélyezzük.

4/ Klomfár János	szombathelyi egyházmegye
Ferenc István	váci egyházmegye
Brunner Tibor	egri egyházmegye

hallgatók semmilyen kedvezmény-megvonásban ne részesüljenek.

- 5/ Az Akadémia és a szeminárium hallgatói 1960. szeptember 1-ig nem járhatnak sem misézni, sem asszisztálni.
- 6/ 1960. július 1-ig nem fejezheti be egyik hallgató sem/a 4. pontban megjelölt három személy kivételével/ tanulmányait
- 7/ A szokásos heti egyszeri 13- 18 óráig tartó civil sétát 1960 szeptember 1-ig fel kell függeszteni.
- 8/ Az Akadémia és a szeminárium módosítsa a két intézet "házi rend"-jét, vagy "szabályzat"-át a szigorú büntető szankciók feltüntetésével.

Budapest, 1959. január 29.

A DÉKÁN LEVELE

Mag. Kat. Kereskedelmi Akadémia
Bp. V., Rózsás Ltn. 7. Tel. 188-241

350/1958-59.sz.

FŐTISZTELENDŐ REKTOR UR !

Legyen szabad Rektor Urral tiszteletteljesen közölni, hogy a Hittudományi Akadémia az 1958/59. tanév második szemeszterének kezdetét 1959. év március hó 3-ig elhalasztja, az erről szóló hivatalos Hirdetményt ./.. mellékelve maradok

Öszinte tiszteletem nyilvánítva

Budapest, 1959. jan. 30.

Árdey József
e.i. dékán.

Főtisztelendő

Dr. P o t t y o n d y I m r e
ap. protonotarius, nagyprépost, pp. helynök, rektor urnak

Budapest.

A Központi Papnevelő Intézetéről

ad 81/1958-59.

Főtisztelendő Apostoli Főjegyző,

Vikárius Generális Ur!

Szükségét látom, hogy az esztergomi főegyházmegyei hatóságnak mint a Központi Szeminárium Ordinariusának jelentést tegyek a Közp. Szemináriumban legutóbb történt eseményekről.

Vikárius Ur ismeri az eseményeket január 22-iki püspöki konferencia határozathozataláig. A püspöki konferencia rendelkezését dr. Hamvas Endre csanádi megyéspüspök úr, a Dékán úr és alulírott rektor, valamint dr. Brezanóczy Pál egri főszékeskáptalani helynök úr jelenlétében kihirdette a papnövendékek megyés-seniorjai előtt; a rendelkezést a csanádi Püspök Ur levélben is átadta a rektornak. Esti vacsora alatt dr. Pábián János prefektus az egész communityssal közölte a püspöki kar idevonatkozó leiratát.

Értesülve a növendékek állásfoglalásáról a konferencia után a pécsi Megyéspüspök Ur magához rendelte saját növendégeit és közölte velük akarátát, hogy a gyűlésen résztvenni kötelesek. - Kovács Sándor szombathelyi Megyéspüspök Ur betegágyáról üzent növendékeinek, hogy elvárja tőlük az engedelmisséget a Püspöki Kar határozatával szemben. A gyűlés reggelén dr. Kujáni Ferenc Vikárius a kalocsai, a szegedi Rektor Ur a szegedi, a veszprémi Vikárius Ur a veszprémi, alulírott rektor a székesfehérvári növendékeket igyekezett meggyőzni és engedelmisségre bírni. Ugyanezt tette kemény sanctióval dr. Brezanóczy Pál egri káptalani helynök Ur. E felhívás dacára csak három növendék jelent meg az előadáson: egy egri, egy váci és egy szombathelyi. Az ellenállás kisebb csoport erőszakos fellépésének tulajdonítható.

E hangadó csoportnak főbb tagjai voltak az előljáróság és az akadémiai professzorok megállapítása szerint: Cséfalvay Pál VI. éves esztergomi, Medveczky Lajos V. éves egri, Pálinkás V. éves kassai, Rubint Ferenc V. éves esztergomi, Szakál Antal V. éves csanádi, Székely Tibor V. éves esztergomi és Sulok Tibor II. éves esztergomi növendék; de hibásnak látszanak Rózsa István veszprémi, Szegedi László váci, Adriányi Gábor veszprémi V. éves diákonusok is.

Az előljáróság konferenciája kérni óhajtott az Ordinarius Uraktól, hogy

a/az első csoport tagjai: Cséfalvay Pál, Medveczky Lajos, Pálinkás Imre, Rubint Ferenc, Szakál Antal, Székely Tibor, Sulok Tibor azonnali hatállyal hívassanak vissza a Közp. Szemináriumból vidéki szemináriumba;

b/ Rózsa István, Szegedi László, Adriányi Gábor év végén, a papnászentelés után alkalmaztassanak a lelkipásztorkodásban és VI. évre ne küldessenek vissza a Közp. Szemináriumba.

Ezen kérelem és jelentés fogalmazása közben kapta a konferencián együttlevő előljáróság az ÁEH telefonjelentését, hogy addig semmit sem határozzon, míg hétfőn, 26-án az ÁEH velünk a kérdést meg nem tárgyalja.

A konferencia a fentiekén kívül még a következőket határozta: A növendékektől minden kedvezményt visszavon és szigorú házi intézkedéseket foganatosít a fegyelem megteremtésére. Beszűntetjük az un. nagysétákat, amikor civilben délután 1-6 óráig hagyhatták el az intézetet a növendékek; - beszűntetjük a vizsga utáni szabad délutánokat; - korlátozni óhajtjuk az assistentiali és a VI. évesek misézési kijárásait, amikor nem kívánatos papi felfogásokat hallanak és kitérőket szednek fel nem egyszer az Ordinariusok intézkedésével szemben.

Foglalkozott a konferencia az általános óhajjal, hogy a növendékek V. év elején ne legyenek felszentelve, mert amint nagyobb

A REKTOR BESZÁMOLÓ JELENTÉSE

ordot kapnak, a fegyelmi életben nem létező privilégiumokat vindikálnak maguknak. Innen van az általános vagy úgy az Akadémián, mint a Szeminárium előljárói között, hogy csak VI. évben karácsonykor kapjanak ordo-t, hisz a VI. évesek külső kiegészítési alkalmazása hetüknek legalább felét vonja el a szigorlati előkészülettől; egy újmisének a predikáció-készítés több napot vesz igénybe. En aki egyházi közigazgatásban éltem, tudom, hogy e kérés teljesítésének nagy akadálya a paphiány - másrészt a növendékek egy része nem is alkalmas arra, hogy doktorást tegyen. Szerény véleményem szerint a kérdést úgy lehetne előnyösen megoldani, ha a IV. és V. évek a tanári kar felállítandó a cursus minor-t, melyet az V. év végén szentelendő hallgatnának az Ordinarius rendelkezése szerint, de ezek a VI. évre nem jönnének vissza, a XIX doktorandusok viszont csak VI. év karácsonyán kapnák meg az első nagyobb ordo-t.

E konferencia jegyzőkönyvét két példányban mellékelem, kérve annak láttatását. A konferencia előterjesztést óhajtott tenni a fenti ügygel kapcsolatban, néhány oly növendék visszahívására is, akik egészségi, fegyelmi vagy tanulmányi szempontból nem felelnek meg, ezek: Virágh József kalocsai, Búvári Imre esztergomi, Hórváth Imre veszprémi, Ferjencsik Ferenc egri, Nagy Sándor székesfehérvári és Rezsabek Gyula kassai növendékek.

A konferencia utáni eseményekről dr. Hamvas Endre csanádi püspök úr óhajta informálni az Ordinariusokat.

Jan. 26-án, hétfőn, az ÁEH a dékánt és prodekánt, valamint a Szeminárium rektorát és vicerektorát kérte tárgyalásra. A tárgyalás eredményeképpen az ÁEH felhívta a Szemináriumot is, az Akadémiát is, hogy javaslatot terjesszenek elő külön is és közös megbeszélés alapján. E javaslatokat harmadnap adtuk be az ÁEH-hoz, kérve, hogy a dolog természetéért miatt Ordinariusokat is hívjanak meg a 29-ére kitűzött újabb tárgyalásra. Az ÁEH e kérésnek eleget tett és a senior-püspököt, Shvoy Lajost, továbbá dr. Hamvas Endrét, dr. Rogács Ferenc megyéspüspök urat és dr. Brezanóczy Pál egri káptalani vikárius urat hívta meg tárgyalásra. Rogács püspök úr influenza betegség miatt kimentette magát.

A jan. 29-iki megbeszélésen az ÁEH elnöke közölte válaszába a benyújtott javaslatokra és írásban is átadta a szerintük a Közp. Papnevelőben szükségessé vált intézkedésekről. Mindezen iratok másolatát saját véleményével a mai napon kórházba vonult székesfehérvári Megyéspüspök helyett a csanádi Püspök Ur fogja megküldeni az Ordinarius Uraknak.

Ezen jelentésünk 1-1 példányát Shvoy Lajos és dr. Hamvas Endre megyéspüspök uraknak is megküldtük. Dr. Hamvas Endre megyéspüspök úr a Központi Szeminárium ügyében és az ÁEH kért intézkedései tárgyában február 15-ike után püspöki konferenciát hív össze. Egyben a két Ordinarius elrendelte, hogy a nyugtalanító szemináriumi növendékeket 4 heti szabadságra küldjük haza, miután a Hittud. Akadémia előzőleg 4 heti szünetet adott, egyben elfogadva azt a proposíciót, hogy minden egyes növendék saját főpásztora magához fogja idézni és csak új dispozióval ellátott növendék térhet vissza a Közp. Szemináriumba.

Fogadja Főtisztelendő Vikárius Ur őszinte tiszteletem nyilváníatását.

Budapest, 1959. január 30.

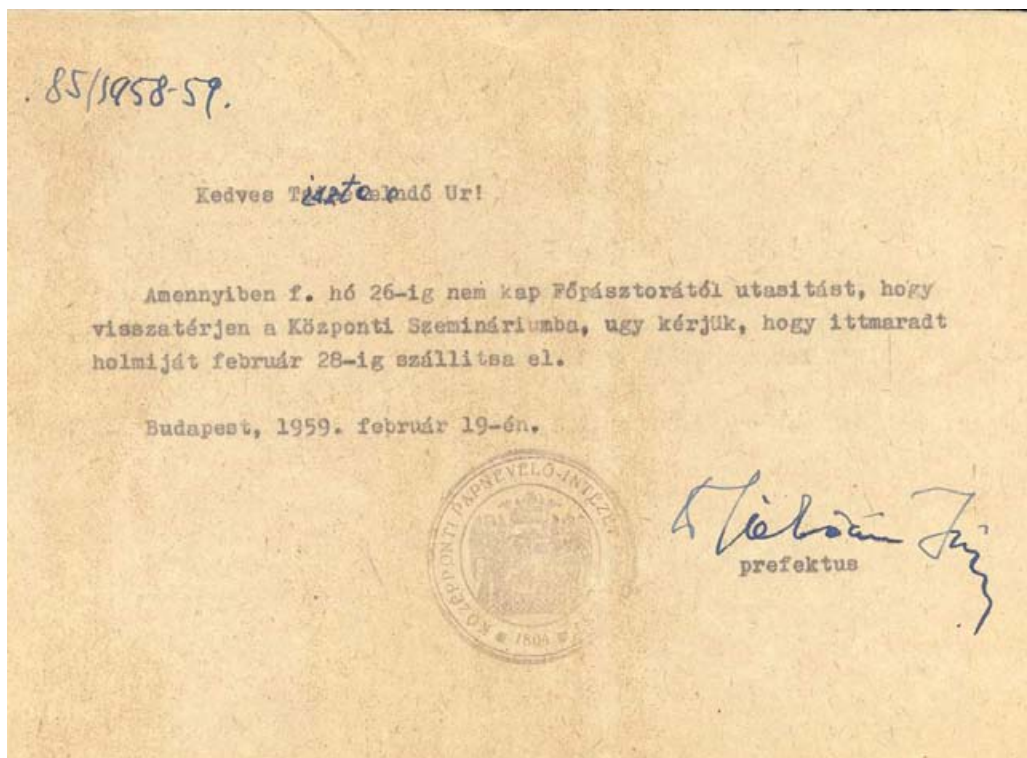
nagyprépost, rektor.

Főtisztelendő

Dr. SCHWARZ-EGGENHOFER ARTUR Vikárius Generális Urnak

BERENDELŐ TÁVIRAT AZ ESZTERGOMI HELYNÖKTŐL

BERENDELŐ TÁVIRAT AZ ESZTERGOMI HELYNÖKTŐL

A távirat sorozatszáma	Felvevőhivatal	Pénztári szám	Számzám	Nap	Óra, perc	Hivatalos megjegyzések
B 420208	98 ESZTERGOM	2309	13 21	1019		
TÁVIRAT						
SZÉKEELYI TIBOR 12						
NEEMETVOELGYI UT 53/C						
BPEST						
Vette:				Továbbította:		
mondatok	nap	óra, perc		mondatok	nap	óra, perc
= HEETFOEN REGGEL 9KOR PESTI SZEMINAARIUMBA VAAROM = VIKAA RIUS =						
+ COLL 12 53/C 9 + 1037/89 +						
8290 sz. ny. Kézbesítendő távirat — 1080-58						

AZ ESZTERGOMI ÉRSEKI FŐHATÓSÁGTÓL

526/1959. szám.

Főtisztelendő Nagyprépost,
R e k t o r U r !

Tisztelettel jelentem Főtisztelendő-
ségednek, hogy folyó hó 24-én

Hajnal Róbert,	Buváry Imre,
Somogyi Sándor,	Khírer Vilmos,
Székely Tibor,	Kiss László,
Horváth József,	Bohuny István,
Kelényi Tibor,	Pályi László,
Nyiredi István,	Sovány Pál,
Takács János,	Koźma György,

Ullmann Péter

előttem az alábbi, aláírásukkal megerősített nyilatkozat-
ot tették.

"Alulirott, mint a Budapesti Központi
Papnevelőintézet növendéke kijelentem és ígérem, hogy
semminemű u.n. bajtársi megállapodást, vagy esküt magamra
nézve kötelezőnek nem tartok, és a jövőben a szemináriumi
előljáróság és a Hittudományi Akadémia tanári testülete
által adott utasításokat engedelmes lélekkel, tisztelet-
tel fogadom és azokat mindenben lelkiismeretesen megtar-
tom."

Bizva ennek az ígéretnek őszinteségében,
a fent nevezetteket visszavettem a Budapesti Központi Pap-
nevelőintézet növendékei sorába.

A beteg Kereszti Imrét szintén vissza-
vettem, Bajzáth Ferencről pedig március 2-án fogok in-

Főtisztelendő

Dr. POTYONDY IMRE úrnak
nagyprépost, rektor

Budapest.

ad 81
1958-59

Fogadja Főtisztelendő Apostoli Protonotárius,
Nagyprépost, Rektor Ur őszinte tiszteletem nyilvání-
tását

Esztergom, 1959. február hó 25.

Th. Wenzelhof
vicarius generalis.

AZ ESZTERGOMI ÉRSEKI FŐHATÓSÁGTÓL

600/1959. szám.

Főtisztelendő Nagyprépost,
R e k t o r U r !

A főtisztelendő Ordinárius urak véleményének kikérése után hatálytalanítva 526/1959. sz. rendelkezésemet, a közelmúlt tanulságai alapján, további intézkedésig, jóváhagyom a "Kiegészítést a Budapesti Központi Szeminárium háziszabályzatához", melynek egy példányát ././ alatt mellékelem.

Fogadja Főtisztelendő Nagyprépost,
Rektor Ur őszinte tiszteletem nyilvánítását
Esztergom, 1959. március hó 4.

Stefan Gyurkó
vicarius generalis.

Főtisztelendő
Dr. POTYONDY IMRE úrnak
nagyprépost, rektor
Budapest, V. Eötvös L. u. 5-7.

Budapesti Központi Szeminárium háziszabályzata
rövid rendelkezéseinek büntető szankciói.

- 1./ A kispapok ebédlőjében a felügyeletnek hetenkénti váltással a vicerector és a prefektusok gyakorolják. Kétszeres ebédelési időpont nincs. Megváltoztatott időpontban ebédelni rendkívüli kivételként csakis az illetékes prefektustól láttamozott és a konyhához a portás útján reggeli időben eljuttatott ebédjegy ellenében lehet. Az étkezéseken megjelenni kötelező; így a reggelinél is s ez alól kivételt csak képezhetnek akik abban az időpontban beosztásszerűen miséznek vagy ministrálnak. Az ebédlőbe való levonulást gyorsan és pontosan kell végrehajtani. Az ebédlői viselkedésben és az étkezésben tartsa magát minden növendék gondosan a jólneveltség, az illem és a kispapi öntudat szabályainhoz.

Büntető szankció: A kispapok az ebédlőben az eddigi szabadulási rend helyett ezentúl kurzusonként kötelesek ülni.

- 2./ Idegenek - legyenek azok közeli rokonok, vagy egyházi személyek - beengedése, vagy felvételése a növendékek által lakott II. és III. emeletre szigorúan tilos. Látogatók fogadása csakis az e célra kijelölt helyen és időben lehetséges. Látogatás van minden hó első vasárnapjának délutánján 2-4^h-ig. Hétköznap látogatás nincs. Csakis a Budapesttől távollakó közeli rokonok fogadására adhat rendkívüli esetben, nyomosokból, de csak rövid időre előzetes engedélyt az illetékes prefektus.

Büntető szankció: Aki ezen rendelkezés ellen vét, 1-2-3 hónapi időtartamra minden vendég fogadástól eltiltatik.

- 3./ A világi hallgatókkal, a közös praelectiók-on kívül tilos minden további barátkozás, vagy kapcsolatok fenntartása. A Szeminárium kispapi részébe ők sem vezethetők be.

Büntető szankció: Ezen tilalom ismételt megszegése kizárást von maga után a bentlakó kispapoknál, a világi hallgatókra pedig az Akadémia olyan rendelkezését kérjük, mely szerint a világi hallgatók a rendes tanítási időn kívül a Szeminárium épületébe nem léphetnek, s amennyiben ezt megtennék, az Akadémia részéről fegyelmi eljárás alá vonassanak.

- 4./ Hazamenetel a tanév kezdetétől annak végéig nincs. Kivételt csak karácsony és husvét másnapja képez oly formában, hogy akkor a Budapesten lakó közeli vérrokonok meglátogathatók, Budapesten kívüli utazáshoz engedélyt csak a rector adhat; kizárólag az elsőfoku vérrokonok házasságkötésére, vagy temetésére.

Büntető szankció: Aki karácsonyi, vagy husvét budapesti látogatásáról esti 7^h-ig pontosan vissza nem érkezik, a következő alkalommal nem mehet haza látogatásra.

- 5./ A növendékek külön engedély nélkül nem tartózkodhatnak a földszinti folyosón, s nem léphetnek be a konyhába, vagy a portára. Az érkező napi postát a portás felviszi a senior-prefektushoz és tőle kapja azt meg a tabellárius. A kimenő levelek a II. emeleti társalgó gyűjtőszekrényébe dobandó ahonnan reggelenként a tabellárius kiszedi és a prefektusnak bemutatja.

Büntető szankció: Más úton levelezni tilos és súlyos következményekkel járó fegyelmi vétség.

- 6./ A portára való belépés tilalmával együttjár, hogy a portán a ház telefonja sem vehető igénybe a növendékek által. Teloronálni csak valamelyik előljáró engedélyével, az illető előljáró szóájából és jelenlétében lehet.
- 7./ A fegyelem lazítására vezet, ha a növendékek az erre vonatkozó tilalom ellenére kijáráásokat, ügyintézéseket, megpízatásokat vállálnak családjuknak, egyházközségüknek, plébánusuknak, ismerőseiknek, vagy jóbarátaiknak részére.
- Büntető szankció: Az e tilalom ellen vétők megatározott időre semmiféle kedvezményben nem részesulhetnek.
- 8./ Külön is kívánja hangsulyozni az előljáróság, hogy a cella-tilalom a Ház törvényeiben előirt módon, lelkiismeretesen megtartandó. E cél érdekében minden esetleges korábbi engedély natályát veszti, a főduktori, assistentia-magisteri és muszaki cella kivételével.
- Büntető szankció: Aki más cellájába belép, vagy amely kispap cellájába - az előljárón kívül - mást beenged, első ízben arra a félèvre elveszti cella-jogát s a II. évesek közös muzeumába kell leköltöznie.
- 9./ Az egynázi rendelkezések szemmeltartásával a növendékek engedélyt kaphatnak egy tanév folyamán legfeljebb 3 mozielőadás megtekintésére. De csakis az előljáróktól e célra kijelölt filmet nézhetik meg, megatározott napon, csoportosan, valamelyik előljáró jelenlétében; majd a film megtekintése után közös megbeszélés és kiértékelés következik.
- Büntető szankció: Aki a film megtekintését az engedélyezett időpontban elmulasztja, más időpontban nem tartat rá igényt.
- 10./ A Népstadion sportrendezvényei közül a növendékek néánátszor csakis előljárói engedély és felügyelet mellett venetnek részt.
- Büntető szankció: Kizáratnak a részvételtől, akik tanulmányi, fegyelmi vagy egyéb szempontból kifogás alá esnek.
- 11./ Valamelyik előljáró vagy professzor vezetésével egyes sétadélutánokon a növendékek csoportosan egy-egy muzeumot, tárlatot, kiállítást, közkönyvtárt stb. tekintenek meg.
- 12./ A kurzus-kirándulások megszűnnek. Helyettük a Szeminárium rendez alkalmas tavaszi időben a kispapok részére, az előljárók részvételével és tanárok meghívásával egész-napos kirándulást.
- 13./ Nagyséta minden csütörtökön 13-18. óráig.
- Büntető szankció: A nagyséták 1960. június 30-ig szünetelnek. Hogy ebből a papnövendékeknek egészségi kára ne legyen, helyette intenzívebben nyernek megvalósulást a közösségi sportjátékok. Ugyanezen időpontig szünetelnek az u.n. vizsga utáni szabad kimenők.
- 14./ A növendékek minden nem magánjellegű irásukat, ugymint egyházi és egyéb hatóságokhoz benyújtandó kérvényeiket, folyamodványait, felterjesztéseiket stb. előzőleg fogalmazványban kötelesek bemutatni az illetékes prefektusnak.
- Büntető szankció: Az előljárói láttamozást nélkülöző felterjesztést az ordinariatus visszaküldi a Szemináriumnak s annak ajánlása vagy nem ajánlása már a megkerülést is figyelembe véve történik.

- 15./ A Szeminárium rendjébe vágó bármiféle rendkívüli ügy, úgy mint bárhol – pl. rádióban, televízióban, politikai gyűléseken stb. való szereplés, lapban vagy bármely folyóiratban való közreműködés, összejövetelek, előadásokra való meghívás, vagy az Intézeten kívülálló valakinek ilyenre való meghívása, stb. előzetes előljárói engedély nélkül nem történhetik.

Büntető szankció: Az ilyen engedély nélküli szereplés fegyelmi véttség, s az eset súlyossága szerint kedvezmények megvonását, látogatók fogadásának megtagadását, vagy súlyosabb esetben az Intézetből való kizárást von maga után.

- 16./ Különös gond fordítandó a természetes erények kidolgozására, főként a következőkre: egyenes nyíltság, jó módor, fiúi engedelmesség, egymást megbecsülő kölcsönös szeretet, szociális magatartás, munkáslelkület, fegyelmezett önmérséklet, a szórákozásban való igénytelenség, az anyagiakhoz nem tapadó lelkiület, az önfeláldozásig fokozott önzetlenség. Mindezzel szöges ellentétben állna a tilalmas szórakozások keresése, mulatóhelyek, vendéglők, mozik és színnázak látogatása.

Büntető szankció: Ennek a szigorú rendelkezésnek az áthágása az Intézetből való azonnali kizárást vonja maga után.

- 17./ Az önfegyelmezésnek belső összeszedettségnek és eredményes szellemi munkának fontos előfeltétele a silentium. Ezért a Szeminárium helyiségeiben, a termekben, a szobákban, cellákban és folyosókon futkosni, játszani és lármázni sona, még szabad időben sem szabad.

A cellákban, cella-folyosókon és a kispapi muzeumokban a silentium állandó.

Büntető szankció: A silentium megszegője előbb prefektusi figyelmeztetésben, utána rektori megintésben részesül; további visszaesések a kedvezmények megvonását és előljárói konferenciái megrovást eredményeznek, amiből a szentelések elhalasztása következhet.

- 18./ Nincs szentebb egyéni és közösségi feladat a szemináriumi életben, mint résztvenni a Ház napirendjében előírt közös kápolnai istentiszteleti és lelkiéleti szent cselekményeken. Ezekről elmaradni – indokolt esetben – csakis a lelkiigazgató engedélyével lehetséges. Minden egyes kápolnai késésről ugyan – csak a lelkiigazgató előtt kell számot adni.

Büntető szankció: Ha a sorozatos kápolnai mulasztások fegyelmi utra terelődnek, üdvös intelmek eredménytelensége után – mivel a lelkiéleti súlyos mulasztások a papi hivatás hiányának jelei – az e mulasztásokban vétkes növendék az Intézetből elbocsáttatik.

- 19./ Az Isten-szolgájává érlelődés éveiben különösen is szükséges, hogy a növendék minden önkényes, egyéni aktuális politikai tevékenységtől, vitától és külső állásfoglalástól szorosan elzárkózzék. E kérdésekben készséggel kövesse az Ordináriusok és előljárók utasításait.

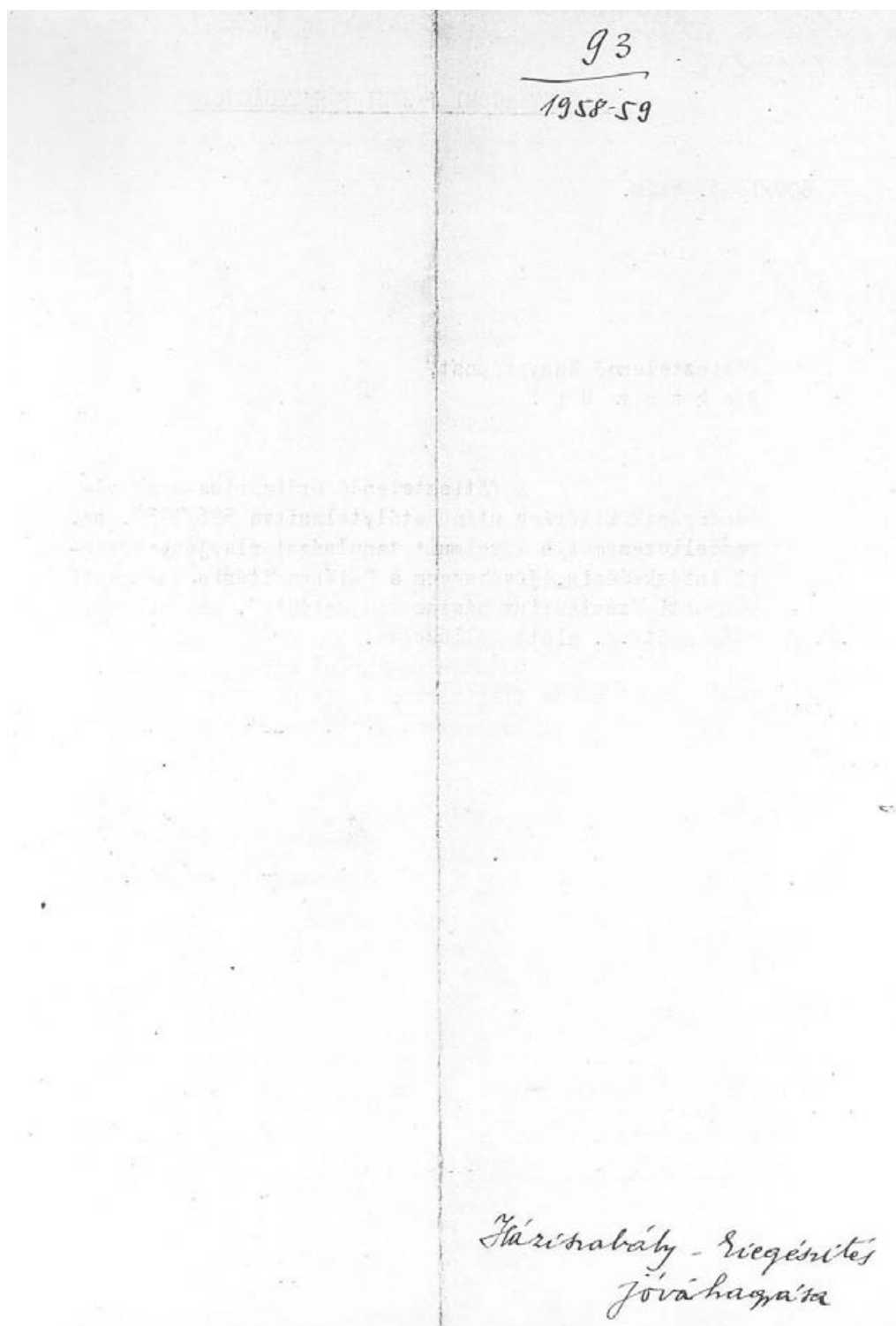
Büntető szankció: Az ellenszegülés jogot ad a Rektornak, hogy az illető teológust azonnal visszaküldje egyházmegyéjébe.

- 20./ Hogy a növendékek az aktuális hazai és világeseményekről kelendő információkat kapjanak, havonként egy professzor, előljáró vagy felkért előadó fog ezen kérdésekről előadást tartani, melyen megjelenni mindenki köteles.

Büntető szankció: Az ezen előadásokról való elmaradás, vagy elmaradásra való felhívás, bujtogatás, első esetben szigorú rektori megintést, ismételt esetben az Intézetből való kizárást von maga után.

A világi hallgatók kötelezendők, hogy visszamenőleg szerezzék be az akadémiai beiratkozáshoz Ordinariusuk írásbeli engedélyét.

Büntető szankció: Aki ezt megtenni záros határidőn belül elmulasztja, zárassék ki az Akadémia hallgatói sorából.

1959 MAR. 1 24.10 XV/9 UE
Március 3-án megkezdődik
a Hittudományi Akadémia második féléve
dr. Szörényi Andor prodékán nyilatkozata

Megírtuk néhány héttel ezelőtt, hogy a Római Katolikus Központi Hittudományi Akadémia második félévét március 3-án kezdi. Eddig az időpontig a budapesti Központi Papnevelő Intézet szabadságot engedélyezett növendékeinek.

Az Új Ember munkatársa felkereste dr. Szörényi Andor biblikus professzort, prodékánt, hogy tájékoztatást kérjen tőle az akadémia újra kezdődő munkájáról.

— Az a sok mende-monda, találgatás és részben tendenciózus ferdítés, amely a félévi szünet meghosszabbítása körül felmerült, indokoltá teszi az érdeklődést — mondotta Szörényi professzor. — A híresztelések egy része pusztán kíváncsiságon alapult, vagy tájékozatlanságból táplálkozott, másrészt azonban önkényes és rosszindulatú koholmányok is szárnyrakeltek. Így például az, hogy a Hittudományi Akadémia és a Központi Papnevelő Intézet megszűnt. Mindebből egy szó sem igaz. Március 3-án a Hittudományi Akadémia megkezdte a második félévét a Központi Papnevelő Intézet épületében.

— A szünetet a tíz év alatt felgyülemlett problémák egy részének megoldására használta fel a püspöki kar. 1950-ben, az új magyar alkotmány életbe lépésével párhuzamosan, a budapesti egyetemen annak szerves részeként működött hittudományi kar az állam anyagi támogatásával mint

Római Katolikus Központi Hittudományi Akadémia szerveződött újjá és a Központi Papnevelő Intézetben kapott otthont. Ezzel az akadémia fizikai elhelyezése megoldódott, de nem történtek meg a szükséges intézkedések a tanítói és nevelői munkakör összehangjának biztosítására. Ebből fakadt a problémáknak egy része.

— A problémák másik része nem szervezeti, vagy technikai, hanem belső és lelki természetű volt. Mindannyian tudjuk, hogy korfordulóban él az emberiség a akár tetszik egyeseknek, akár nem, új világ születésének korát éljük. Ebben az új világban, amely a magyar gazdasági és társadalmi életet alapvetően megváltoztatva, a szocializmus építésének útját járja, a magyar püspöki kar bölcs megfontolással kereste és keresi a katolikus egyház életének lehetőségét és biztosítását. Az egyház és az állam közötti tárgyalásokon megtalálta ennek lehetőségeit és módzatait. Ezeket a módzatokat talán úgy lehetne megfogalmazni, hogy a világnézeti különbségek ellenére a békés együttélés kialakításának törekvése hatotta át azokat, a béke és népünk jólétének növelése tekintetében pedig megfelelő együttműködést jelentett. Ezek a szempontok a nevelés terén nem érvényesültek kellő mértékben és elég hatásosan, így vált lehetővé, hogy az egyház

új életével szembenálló magatartás s attól idegen nézetek üthették fel a fejüket az akadémián és a Központi Papnevelő Intézetben.

— Amennyire bölcsen előrelátó a katolikus egyház és a magyar nép érdekeit egyaránt szolgáló volt a püspöki karnak a magatartása, annyira rövidlátó és helytelen volt a hallgatók és növendékek egy részének viselkedése az új élet követelményeivel és problémáival szemben. Ezek a hallgatók és növendékek — talán éppen az oktatás és a nevelés szétválasztottsága miatt is, inkább azonban a távlatok és helyes szempontok hiánya miatt, de nem kis részben a magyar katolikus egyház érdekeit szem előtt nem tartó felelőtlen propaganda hatása alatt — értetlenül, tájékozatlanul s az engedelmességet megtagadva az évek során nem egyszer szembeszálltak közvetlen és legmagasabb egyházi előjáróikkal is. Nem ismerték fel eléggé, hogy itt és most kell papnak lenniök, itt kell az evangélium terjesztőivé és Krisztus örök papságának folytatóivá válniök. Nem értékelték azt a nagy fejlődést, amelyen népünk gazdasági és társadalmi vonatkozásban napról napra átmegy. Ami ezeket a növendékeket illeti, őket — számszerűen tizennégyet — a püspöki kar a Központi Papnevelő Intézetből és a Hittudományi Akadémiáról eltávolította. Vétikük nemesak az engedelmesség

ellen irányuló volt, — márpedig milyen szolgája lenne az az ember egyházának, aki növendék korában nem tanul meg engedelmeskedni? — hanem a közösség ellen is, melynek szellemét rossz irányban befolyásolták. Megfeledeztek arról is, hogy mint egy intézménynek tagjai, felelősek nemcsak önmagukért, hanem intézeteikért is. Így a Hittudományi Akadémiának és a Központi Papnevelő Intézetnek nagy erkölcsi kárt okoztak.

— Megjegyzem még, hogy az eltávolítottak elől sem zárta el végleg a püspöki kar a papi hivatást. Egy vagy másfél év múlva kérvényt terjeszthetnek ordináriusuk elé s kérhetik újrafelvételüket, ha addig jelenlegi hibás magatartásukat megváltoztatják.

— Az akadémián és a papnevelő intézetben is változtatást hajtott végre a püspöki kar. A Hittudományi Akadémián az állam anyagi támogatásával a püspöki kar két új tanszéket szervezett. Ezzel önálló külön tanszéket kapott a teológia fundamentalis, amelynek anyaga alapvető hittan, vagy apologetika néven is ismeretes. Ezt a tanszéket eddig az ökeresztény egyház — és dogmatörténeti tanszékkel együtt egy professzor látta el, pedig azt hiszem, hangsúlyoznom sem kell, mennyire fontos a jövőbeni papi nemzedék számára a teológia fun-

damentalis ebben a fejlődő, természettudományi vívmányok tömeget termő korban. Hasonlóan fontos az élet realitásaiban való eligazodáshoz a másik újonnan szervezett tanszék, a társadalomtudományi. Meggyőződésem, hogy ezzel a két tanszékkel bővült akadémia olyan kiképzést tud adni a magyar holnap papjainak az új világ megismerésében és kellő értékelésében, amely szükséges ahhoz, hogy hasonló természettudományi és társadalomtudományi tájékozottságú híveknek hirdessék az evangéliumot.

— Meggyőződésem, hogy a Hittudományi Akadémia és a Központi Papnevelő Intézet megújult és fogékony légkörben kezdi meg második félévét azokkal a növendékekkel, akiknek mindegyike engedelmes fia egyházának, de ugyanakkor szereti hazáját is. Krisztusnak, az egyháznak és a magyar népnek az új világban is szüksége van művelt és képzett papokra, akik rendíthetetlen hűséggel az egyházhoz és a magyar hazához szolgálnak az új, szebb, magyar életet. Az evangélium — fejezte be nyilatkozatát Szörényi professzor — az új világban is korszerű és hogy ott legyen az új magyar életben is, erre tartja és neveli majd növendékeit a Hittudományi Akadémia és a Központi Papnevelő Intézet.

L.J.Ch.!

Főtisztelendő Püspöki Kar!

Alulírott Római Katolikus Hittudományi Akadémia növendékei úgy érezzük, hogy a magyar egyháztörténelem folyamán alig volt valaha olyan kispapi generáció, amelynek olyan súlyos válságokkal és megpróbáltatásokkal teli élettel kellett volna készülnie a leg-szentebb szolgálatra, mint nekünk. Szeretnénk végre belső és külső nyugalmat élvezni, mely a lelki élethez és a tanuláshoz egyaránt szükséges. Ahhoz, hogy ezt az annyira áhitott nyugalmat elérhessük, szükséges, hogy gyermeki bizalommal néhány kérést terjesszünk a Főtisztelendő Püspöki Urak elé.

Tisztelettel kérjük, 14 társunk ügyének felülvizsgálását, akiket nézetünk szerint teljesen ártatlanul zártak ki közülünk. Legjobb tudásunk szerint a CIC. előírásaitól függetlenül is az Opus Pacis alapszabályaiban és a Katolikus Papok Országos Békebizottságának döntése alapján is békegyűléseken a kispapok nem vesznek részt. Ilyen részvételre kötelező semilyen állami rendelkezésről sem tudunk, hiszen ez nem is férne össze a világszerte elismert és tisztelt békemozgalom önkéntességével. Meg vagyunk győződve róla, hogy az általunk nagyrabecsült Állami Egyházügyi Hivatal még burkolt formában sem akar ránk nyomást gyakorolni, épp ezért döbbentett meg minket az, hogy társainkat közvetlenül az elmúlt békegyűlés után zárták ki.

Hallottunk olyan feltevést is, hogy társaink szervezkedtek, és államellenes cselekmény gyanúja alatt állnak. Hosszadalmas felsorolás volna most egyenként leírni, hogy melyiknél miért képtelenség ez az állítás, mégis a legjellemezőbbet kiragadjuk, Takács László és Nemes Balázs esetét, akik ellen soha, senkinek, semmilyen kifogása nem volt, ellenben néhány nappal a kritikus események előtt, mint fűtők össze-szólalkoztak Dr. Semptey László vicedirektor úrral. Tekintettel arra, hogy legjobb tudásunk szerint távozásukat az Á.E.H. követelte, nem tudunk másképp gondolni, minthogy ezt az információt Dr. Semptey László vicedirektor urtól nyerték. Főtisztelendő Püspöki Kar! Akkor, amikor kormányunk mindent megtesz, hogy a törvényességet megszilárdítsa és fenntartsa, lehet-e valaki "összeesküvő" azáltal, hogy néhány lapát szénnel tölt be a kazánba a kelletténél, és ezért kizárják az ország összes szemináriumából? Lehet-e csodálkoznunk azon, hogy rólunk nem mindig a legmegfelelőbb a vélemény, ha állami szerveket így informálnak? Hogyan tekintünk tisztelettel és bizalommal egy olyan előljáróra, akinnél nem vagyunk bizonyos abban, hogy melyik pillanatban leszünk mi is ilyen "összeesküvők"?!

Ami pedig lelkünket a legjobban felkavarta, ez Dr. Szörényi Andor prodékán úr újságcikke. Tiltakoznunk kell azon állítás ellen, mintha 14 társunk a mi szellemünket rossz irányban befolyásolta volna. Közismert dolog, hogy minden összebeszélés nélkül, csak saját lelkiismeretünkre hallgatva döntöttünk, még hozzá nem is egységesen, mert akik el akartak menni, azok el is mentek.

Megdöbbenéssel olvastuk a cikkben, azt a burkolt, de az egyházi emberek előtt nyílt támadást, mely köztiszteltben álló Rector Atyánk ellen irányult. Épp ezáltal nyer egészen különmelléklet, és a katolikus morállal összeegyeztethetetlen jelleget, mivel a Prodékán Úr nem egy társunktól kérdezte már az évek folyamán, hogy, ha ő lenne a rektor, vajon bizonyos utasításokat végrehajtanának-e a kispapok?...

Ma már az egész országban közismert dolog, hogy a Főtisztelendő Püspöki Kar olyan értelemben döntött, hogy egyetlen kispapot sem zár ki a papnevelésből. A cikk nyilvánvaló valótlanúságot állít ebben a kérdésben. A paptestvér iránti szeretet arra kötelez minket, hogy felté-

97
1958-59

telezzük: jóhiszemű tévedés esete forog fenn. Ebben az esetben pedig természetes, hogy helyreigazító nyilatkozatot kérünk, hiszen a sajtó szabad, és mindenkinek a rendelkezésére áll. Addig azonban, míg ez a nyilatkozat meg nem jelenik, bármennyire nehezünkre esik is, de Dr. Szörényi Andor prodékán ur előadásairól kénytelenek vagyunk távolmaradni.

Főtisztelendő Püspöki Kar! A világszerte folyó háborus készülődést látva elemi erővel tör fel a lelkünkben a békevágy. Tisztelettel kérjük a Főtisztelendő Püspöki Kar Közbenjárását, hogy illetékes szervek ne kényszerítsenek minket távolmaradásra egy békedemonstrációról azáltal, hogy ezt olyan emberek társaságában kívánják tőlünk, akikkel együtt ~~már~~ nem akarunk megjelenni. Meggyőződésünk, hogy közülünk még a betegek is elmennének egy olyan gyűlésre, melyet a Pax Christi mozgalom keretében a Főtisztelendő Püspöki Kar hív össze, ahol az elnöki emelvényen csak a Főtisztelendő Püspöki Kar tagjai foglalnak helyet. Kérjük a Főtisztelendő Püspöki Kart, hogy terjessze elő illetékeseknek ezt a kérésünket, mely a mi jellegünknek és évezredek hagyományunknak legjobban megfelel.

Kéréseinket újól a Főtisztelendő Püspöki Kar elé terjesztve maradunk fiúi tisztelettel:
Budapest, 1959. márc. 9.

A Központi Szeminárium Növendékei.

A fentieket a Központi Szeminárium növendékei⁶⁰ szavazattal⁹ szavazat ellenében elfogadták, és felkérték az egyes egyházmegyék főmegyéseit, hogy ezt aláírásukkal igazolják.

Takács János
Esztergomi ephm.

Vinyl József
Kisvárdai ephm.

Bokán Béla
Egyetemesi ephm.

Szervák József
Veszprémi ephm.

Jurányi József
Pécsi ephm.

Serédi Géza
Győri ephm.

Mádi György
váci ephm.

Beer Tereza
malackai ephm.

Johann József
nék. jehován ephm.

Kulcsár Andor
váci ephm.

Bármóni Árpád
Kassai ephm.

Serédi Miklós
Hajdudorogi ephm.

Jelen felterjesztést megküldtük valamennyi Ordinárius Urnak, valamint a Központi Szeminárium Rektorának és a Hittudományi Akadémia Dékánjának.

KÖZPONTI PÁPNEVELŐ INTÉZET NÖVENDEKEI !

Tudomásul vettem a Főtisztelendő Püspöki Karhoz f.évi március hó 9.-én kelt beadvány másolatát.

A felterjesztés Akadémiánkat érintő pontjait megfontolás tárgyává fogjuk tenni és a Főtisztelendő Püspöki Kar döntésén értelmében az ő útmutatása szerint fogunk eljárni.

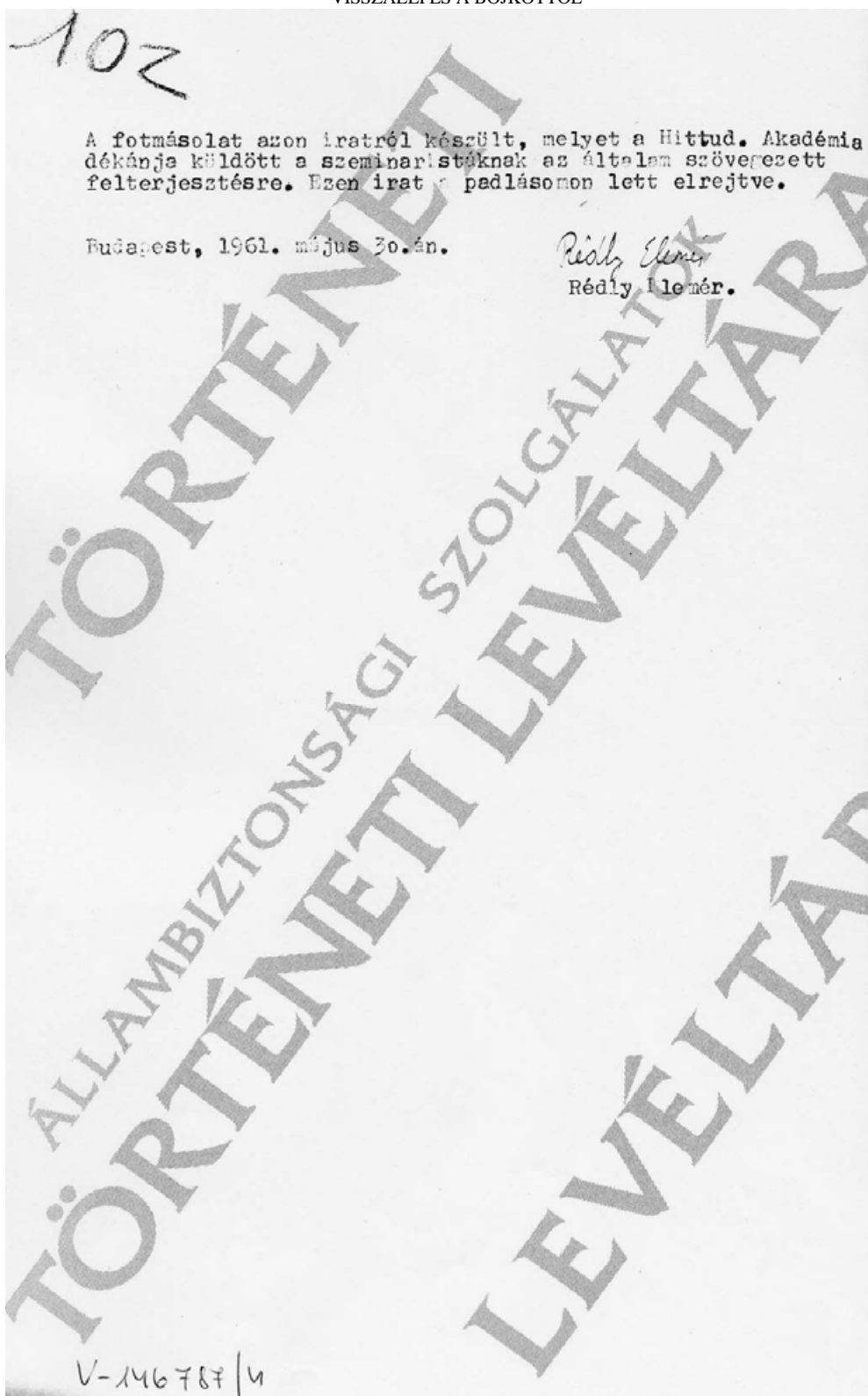
Ennek azonban az a természetes feltétele, hogy hallgatóink tartózkodnak a tüntetésjellegű cselekményektől és az újszövetségi szentírástudomány előadásain is megjelennek.

Budapest, 1959. március hó 10.-én.

Andrássy
e.i. dékán.

V-146787/4

VISSZALÉPÉS A BOJKOTTÓL

Főtisztelendő Dékán Ur!

F. év márc. 10-én kelt levelében megnyugvással olvastuk, hogy a Főtisztelendő Püspöki Karnak benyújtott, f. év márc. 9-én kelt beadványunkat tudomásul vette.

Bizalmukat megköszönve elhatároztuk, hogy -- bár az említett beadványban megfogalmazott kívánságainkat továbbra is fenntartjuk, -- mégis az ügyek zökkenőmentes megoldása érdekében, óhajuknak megfelelően, a Főtisztelendő Püspöki Kar döntését várva, az ujszövetségi szentírástudomány előadásain meg fogunk jelenni, felfüggesztve a beadványunkban ezirányban kinyilvánított szándékunkat.

Teljes tisztelettel

Budapest, 1959. március 10-én

a Központi Papnevelő Intézet növendékei nevében és megbízásából:

Takács János	Vinyó József	Béni Béla
Lorvác József	Julius József	Szotkó Géza
Mádi György	Beck Tamás	János József
Kerekes László	Pálmás József	Seszták Miklós

Jelen levelünk másolatát megküldtük a Főtisztelendő Püspöki Kar ezidőszerinti Elnökének, valamint a Központi Papnevelő Intézet Rektorának.

Főtisztelendő Rektor Ur!

Polyó évi március hó 10-én méltóztatott megmutatni azt a felterjesztést, amelyet a Központi Papnevelő Intézet növendékei 60 szavazattal 9 ellenében elfogadtak és a Püspöki Kar tagjainak, Rektor Urnak, a Dékán Urnak megküldöttek. A felterjesztés egy része személyekkel foglalkozik. Legyen szabad ezért tisztelettel az alábbiakat Rektor Ur elé terjesztenem.

A levél szerint igazságtalanul történt 14 kispap elbocsátása, mert ellenük komoly vádak nem voltak. Mint kirívó példát említi a levél, hogy közötttem és két kispap között "a kritikus napokban szóváltás" történt, és ezért én ezt a két kispapot az Állami Egyháziügyi Hivatalnál, mint összeesküvőket, feljelentettem, holott az egyetlen bűnük az volt, hogy "két lapát szénrel többet tettek a kazánra."

Ezek a rólam szóló állítások és vádaskodások teljesen alaptalanok, semmi valóságot sem tartalmaznak, ezért ezeket visszautasítom és tiltakozom ellenük.

Közötttem és a két megnevezett kispap között /Nemes Balázs és Takács László/ "a kritikus napokban" semmiféle "szóváltás" sem történt. Egyáltalában nem igaz az sem, hogy az idei fűtési időnyben akár a rendes fűtőnek, akár az őt kisegítő kispapoknak a szénmennyiség korlátozására utasítást adtam volna. Kazánjaink rend-

•/•

Főtisztelendő

Dr. Potyondy Imre urnak

nagyprépost, apostoli protonotárius, a Közp. Papnev. Int. rektora

ad. 97

1958-59

szere önmagában biztosítja az elfogyasztható szén mennyiségét, vagyis egy bizonyos mennyiségnél több nem fűthető el. Ez a körülmény szükségtelessé tesz minden korlátozó intézkedést.

Nem igaz, hogy a két megnevezett kispapot az Állami Egyházügyi Hivatalnál, mint összeesküvőket, feljelentettem. Hol, mikor, kinél történt ilyen feljelentés? Aki állít valamit, az bizonyítsa is! Az Egyházügyi Hivatalban két ízben vettem részt tárgyaláson, Rektor Ur és a többi jelenlevő ismeri az ottani szereplésemet. Ezen kívül semmiféle más megbeszélést, tárgyalást az ügyben nem folytattam.

Nemes Balázs papnövendék hasznos és értékes szolgálatokat tett az intézetnek a fűtési idényben. Sajnálattal fogadtam magam is azt a körülményt, hogy az intézetből el kell távoznia. Anélkül, hogy az elbocsátásának közelebbi indokait ismertem, vagy korestem volna, kifejeztem sajnálkozásomat a Püspöki Kar két olyan tagja előtt, akik résztvettek a tárgyalásokon és a lehetőségek szerint Nemes Balázs érdekében való közbenjárásukat kértem.

Tisztelettel kérem Rektor Urat, szíveskedjék állításaim igaz voltát kivizsgálni és módot találni arra, hogy megfelelő elégtételt kapjak, valamint tisztelettel kérem azt is, hogy igazolni szíveskedjék engem azok előtt, akikhez a kispapok az alaptalan vádaskodásokat tartalmazó iratukat eljuttatták.

Több oldsról is hallottam már, mint szóbeszédet, hogy a kispapok azt terjesztik, hogy az őket ért büntetés nagyrészen nekem tulajdonítható. Kérem, ebben is szíveskedjék engem igazolni. Máltoztatik ismerni a kispapokra kiszabott büntetés eredetét és ugyanugy azt is, hogy ebben nekem milyen szerepem volt. Az egészben egy folyamatosan ellenem irányuló szervezett támadás újabb mozzanata található, amely most a kispapokat is felhasználja céljaira.

Főtisztelendő Rektor Urnak maradok

Öszinte, mély tisztelettel:

Budapest, 1959 március 12.

L. Semptey László

oeconomus

Főtisztelendő Rektor Ur!

A legutóbbi püspöki konferencián kifejeztük azt a kívánságunkat, hogy a kispapok az Opus Pacis gyűlésén megjelenjenek. Rámutattunk elmaradásuk előrelátható súlyos következményeire. Konokul elzárták fülüket kívánságunk előtt, mintha nem is a Főpásztoraik lennének, akik ellátásukról és neveltetésükről atyailag gondoskodunk, és mikor viselkedésük következményei beállottak, akkor, mintha csak előidézésében semmi részük sem volna, hozánk intézett levelükben feljebbvalóikkal szemben vádaskodnak, sőt rágalmaznak, ultimátumszerűen feltételeket szabnak. Súlyos és hallatlan fegyelemsértés ez, amelyet szép szavakkal nem lehet leplezni.

Ami a helyzetet súlyosbitja, magatartásukkal a kispapok újra felhívták magukra az Államhatalom figyelmét, amely viselkedésükben ellene irányuló tevékenységet lát, amelyet tovább tűrni nem hajlandó. Hogy gondolják a növendékek, hogy ilyen körülmények között enyhítéseket tudunk elérni elbocsátott társaik ügyében?

És kérjük vajjon milyen engedelmességet és fegyelmet várhatunk majd egykor azoktól a papoktól, akik a Szemináriumban nem engedelmeskedni, hanem a Püspöki Karnak diktálni akarnak?

Mivel pedig a kispapok felelőtlen viselkedésükkel most már nemcsak a Szeminárium sorsát, hanem az Állam és Egyház viszonyát is komolyan veszélyeztetik, kénytelenek vagyunk az ő és a Szeminárium, valamint az Akadémia érdekében kellő intézkedéseket tenni.

Elrendeljük tehát, hogy mindazokat, akik a Püspöki Karhoz írt levéllel magukat azonosítják, Rektor Ur küldje vissza Ordináriusukhoz, aki további sorsuk felől intézkedni fog. Ő fogja eldönteni, hogy visszatérhetnek-e a Központi Szemináriumba és milyen feltétellel.

./.

ad 101
1958-59.

De hisszük, hogy ilyen elküldésre nem kerül a sor. Kispapjainknak hivatása van és a hivatás magában foglalja az engedelmesség, az alázatosság szellemét. Ne tekintsenek tehát se jobbra, se balra, csak Főpásztoraik intését figyeljék és mint jól szervezett sereg kövessék. Ne lázító hamis profétákra, hanem hűséges előljáróikra hallgassanak. Így szerzik vissza maguknak azt a békét és nyugalmat is, amely az eredményes tanuláshoz és a lelki élet gyakorlásához szükséges.

Magamat imába ajánlottan vagyok
Kalocsa, 1959. március 18.

Bróskóczy
érsek.

Főtisztelendő
dr. POTTYONDY IMRE
rektor urnak
Budapest V. Eötvös L.u. 7.

Alulírott Központi Szemináriumi növendékek kijelentjük, hogy a Püspöki Karhoz március 9-iki kelettel írt levéllel nem azonosítjuk magunkat, vagy ha azonosítottuk magunkat, utólagos, higgadt megfontolás után azt visszavonjuk.

Kijelentjük azt, hogy senkit sérteni nem akartunk, illetve, hogy az abban foglalt sértésekért bocsánatot kérünk.

Az állammal szemben semmiféle felforgatási törekvés-t lelkünkben nem táplálunk, ilyen törekvésekben részt venni nem kívánunk. A papi békemozgalom vezetőit vagy résztvevőit sérteni nem akartuk és nem akarjuk.

Engedelmes lélekkel tudomásul vesszük, hogy az előjárók tudta és engedélye nélkül az intézetben mindennemű összejövetel és gyűlésezés tilos. Ilyen összejövetel, vagy gyűlésezés összehívása és az ezeken való részvétel az intézetből való azonnali kizárást vonja maga után.

Az előjárók és a Püspöki Kar rendelkezéseit feltétlen engedelmisséggel fogadjuk. Tehát pl. az Opus Pacis gyűléseire és egyéb rendezményekre is elmegyünk, ha feljebbvalóink kívánják.

A Szeminárium fegyelmi szabályait maradéktalanul megtartjuk és szorgalmas tanulással és a lelki élet ápolásával készülünk szent hivatásunkra.

Budapest, 1959. március 18.

*A karcsuak nem irják alá, ezért
mind a háromra elbocsátottam.*

Budapest, 1959. márc. 18.

*Grószaroch
érkez.*

**Főtisztelendő Pápai Trónálló, Püspök Ur!
Excellenciás Uram!**

A Központi Szeminárium most élte át legnagyobb krízisét. A krízis jelenlegi problémája a benépesítés. Fiul alázattal kérem Excellenciádat, hogy a jövő tanévre minél több növendéket kegyeskedjék a Központi Papnevelőbe küldeni. Új anyaggal, okulva a történeteken, hisszük, hogy keresztül tudjuk vinni a szellem megváltoztatását és a már szépen megindult lélekelnégyedés további fejlődését – s ha sok nehézséggel is, de lépésről-lépésre megvalósítjuk a nevelőintézet zártságát.

Meglátásom szerint a Központi Szeminárium fennmaradása most már pusztán a benépesítés kérdésétől függ.

Az Akadémiát az Állam tartja fenn; a Szeminárium fenntartása viszont az Egyház terhe, jelenleg kizárólag tartásdíjból él megterhelve az épület fenntartásával. A Szeminárium életlehetőségéhez nagyobb növendéklétszámra van szüksége, különben kiegészít segítségre szorul. Maga a kétszemes bombázás által megrongált öreg épület fenntartása a rendesnél nagyobb, új épületekben lakó más Szeminárium által nem ismert terhet ró a pénztárra – a bombatalála által megrokkant gerendák most tesznek egyre több helyiséget veszélyessé.

Kérem továbbá a Püspök Atyákat, eszközöljék ki annak lehetőségét, hogy az elbocsájtott, de jólelkű, az áradat és a tömeg psziché által elsodort centralisták visszatérhessenek – legalább 40 volt theologus érdemes erre; az eltávozott növendékek 1/3-ánál visszatérése azonban nem kívánatos szellemük miatt és egyéb okokból.

Kérem: Püspök Atya, illetve az egész Püspöki Kar, a jövőre vonatkozóan tegye megfontolás tárgyává alábbi kérelmemet:

A doktorátus rendje miatt elméleti tárgyak töltik ki az I – V. évfolyam tanmenetét; a pásztorális tantárgyak VI. évre vannak beosztva, V. éves növendékeink nagyobb része azonban nem tér vissza és felszentelése után pásztorációban nyer beosztást az egyházmegyéik nagy papszükséglete miatt. Lekipásztorok lesznek anélkül, hogy a lekipásztorkodás tantárgyait /hitoktatásban, szónoklattan stb./ tanulták volna. Ezen állapot megszüntetése két módon lehetséges. Első mód lenne: a Püspöki Kar elhatározza, hogy minden növendék elvégzi az Akadémián a VI. évet. De ez megkötné az Ordinarus szabadságát, melyet mindig az életszükséglet irányít – a pap hiány képszerhelyzetet teremthet minden elvi elgondolással szemben. A második mód a tanmenet átdolgozása szemelött tartva, hogy a doktorátus rendje zavart ne szenvedjen és ugyanakkor az V. év végén távozó növendékek is el tudják végezni a pásztorális tantárgyakat.

./.

Ennek legegyszerűbb módja volna, ha az Ordinárius Urak közlik a IV. év elején kiket óhajtanak az V. év végén hazavinni - ezek felmentetnének a magasabb exegézis és egyéb speciális collegiumok hallgatásától /erre vonatkozólag az Akadémia adna és terjesztene elő szakszervi tervet/ s az így elmaradt tárgyak helyett a VI. évesek kei együtt hallgatnak a lelkipásztori tantárgyakat. Az órarend ennek figyelembevételével lenne elkészítendő. E kérdéssel kapcsolatban felmerülhet a jövőben a két cursus ordinarius és cursus doctorandorum bevezetésének kérdése is.

E kérelem felvetését indokolja a mai helyzet, mikor vidéki, cursus ordinariust végző növendékeket fogunk kapni, de indokolja a távoli jövő is, mert mindinkább kisebb előképzettségű ifjakat kapunk a theológiára és így a Központi Papnevelőnek válogatott növendékek való ellátása mindinkább nehézségekbe fog ütközni.

A másik kérelem: kegyeskedjék a Püspöki Kar elrendelni, hogy akik az V. év végén távoznak a Szemináriumból azok, ne az V. év első felében, hanem az V. év Husvétja és Pünkösdje között kapják fel az alsópapságot és szerpapságot - a VI. éves doctorátusra készülő növendékek pedig csak a VI. év Husvétja és Pünkösdje körül szenteltessen alszerpappá és szerpappá. A presbyter szentelés mindkét esetben junban otthon, saját egyházmegyéjükben történne. Nem kívánatos, hogy a VI. évesek felszentelt papok legyenek. A pap-studensek pénzkeresésből folyton kijárnak kisegítőként predikálni és misézni; tanulás helyett predikációra készülnek, ami egy ujmisésnél félhatet vesz igénybe - főleg kiváltságokat igényelve maguknak megrontják és zavarják a szentéletet, s nagy akadályai a fegyelem helyreállításának. Kérelem szerint mindanki akkor lesz presbyter, mikor egyházmegyéjébe alkalmazásra visszatér.

Kérem Excellenciát, hogy e kérdéseket a Püspöki Kar konferenciáján támogatni kegyeskedjék.

Felszentelt kezeit csókolom, püspöki áldását kérem
Budapest, 1959. június 19-én.

nagyprépost, rector.

Főtisztelendő

S H V O Y L A J O S pápai trónálló, püspök ur
Excellenciájának

SZÉKESFÉHÉRVÁR.

A KALOCSAI ÉRSEKTŐL

1611/1959. sz.

Főtisztelendő Apostoli Protonotárius, Nagyprépost,
Rektor Ur!

A püspöki kar f. évi június hó 17-én tartott konferenciáján tárgyalta az Ordinariusokhoz június 10-iki kelettel intézett előterjesztéseit és a következő határozatokat hozta:

1/ A január-márciusi eseményekkel kapcsolatban elbocsátott növendékek visszafogadására, illetve az erről való tárgyalásra az idő, értesülése szerint, még nem alkalmas. Alkalmas időben szívesen megteszi a szükséges lépéseket.

2/ A Hittudományi Akadémia tanrendjének megváltoztatása ügyében megteszi a szükséges lépéseket oly értelemben, hogy a pasztorális tárgyak kerüljenek az V. évbe és a VI. évre maradjanak egyes, nem feltétlenül szükséges elméleti tárgyak.

3/ Az Ordinariusok a IV. év végén - esetleg a Szeminárium és Akadémia véleménye alapján - határoznak arról, hogy kiket akarnak az V. év végén felszentelni és disponálni. Ezek kapják meg a nagyobb rendeket az interstitiumok figyelembevételével az V. év folyamán, illetve végén. A doktorandusok ugyanígy a VI. évben. Ha akad egy-egy presbyter a növendékek között, a rektor ne engedje meg, hogy bármiféle pasztorációs munkában résztvegyen!

4/ Szerzetes tanárjelöltek felvehetők, sőt ezek felvétele kívánatos.

Főtisztelendőségednek

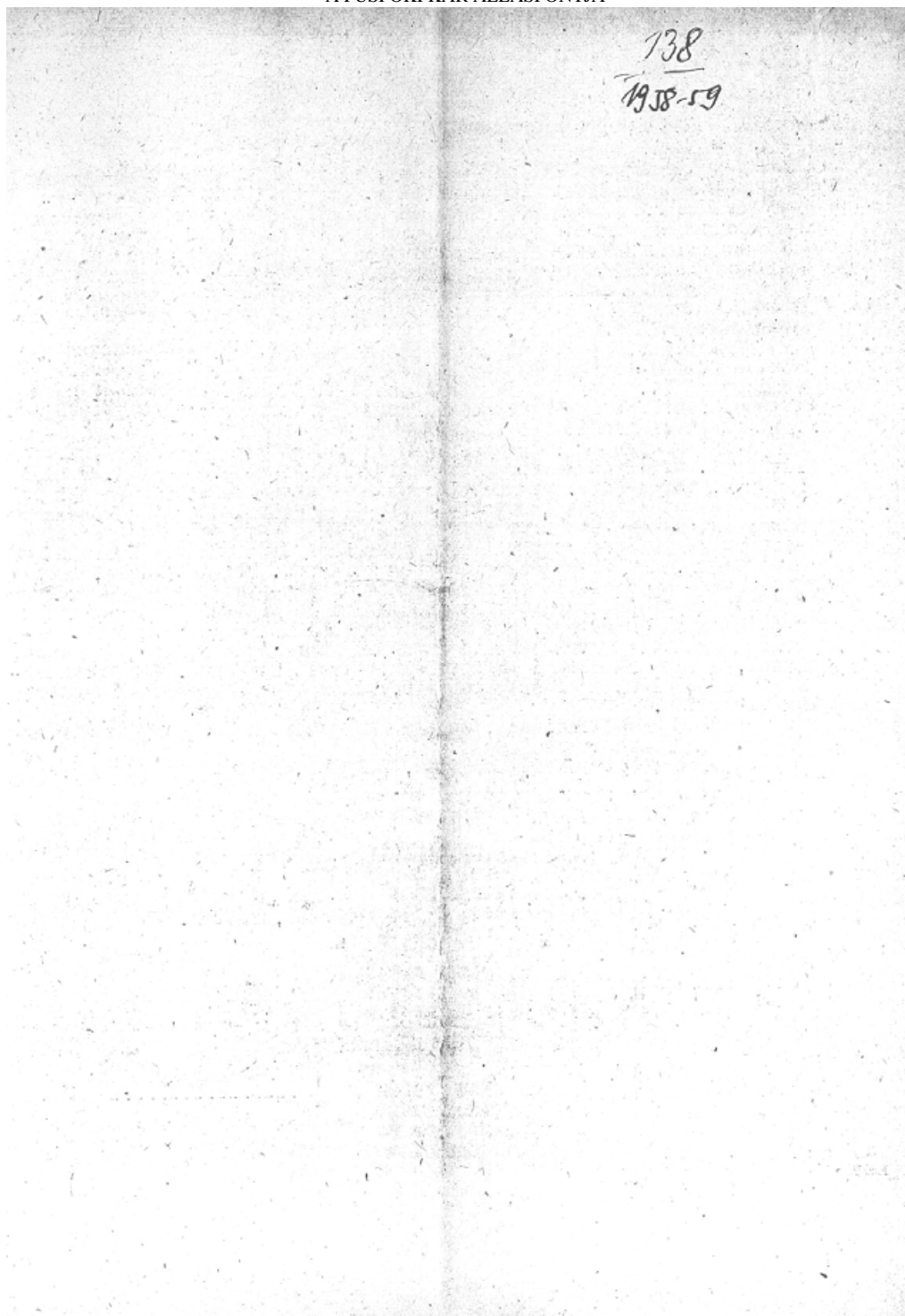
K a l o c s a , 1959 június 22.

szíves jóakarója

KaloCSai érsek

Főtisztelendő
DR. POTTONDY IMRE úr
apostoli protonotarius, nagyprépost, rektor
B U D A P E S T , V.,
Eötvös Lóránd-u. 7. sz.

AZ ESZTERGOMI ÉRSEKI FŐHATÓSÁGTÓL

1809/1959. szám.

Főtisztelendő Nagyprépost,
R e k t o r U r !

Folyó hó 4-én 139/1959. szám alatt küldött szíves jelentését és a kalocsai érsek úr 1611/1959. sz. leiratának másolatát hálásan köszönöm.

Fogadja Főtisztelendő Rektor Ur őszinte tiszteletem nyilvánítását

Esztergom, 1959. július hó 20.

Schwarz György
vicarius generalis.

Főtisztelendő
Dr. POTYONDY IMRE úrnak
nagyprépost, rektor
Budapest, V. Eötvös L. u. 5-7.

Inhäschriftis testor, me examinare Dominum
Tiburtium Székely natum in Nijpest die 16-0
Maii anno 1935. ex Archidioecesi Strigoniensi
de Theol. Morali (de actibus humanis);
cumque magna cum laude absoluisse.

Budapestini die 12-0 Septembris 1959.

Károly

KISS JÁNOS JELENTI (SZENTELEÉS)

Belügyminisztérium
11/5-C. alosztálya

"Szigorúan titkos!"

Adta: "Kiss János"

Vette: Szeifert József r.szds.

Idő: 1960. február 2. 9.00 h.

Tárgy: VÉGZETT KISPAFOK
SZENTELESESRŐL

J E L E N T É S
Budapest, 1960. II. 17.

"Kiss János" jelenti:

Hogy valakit bármelyik püspök állami engedély nélkül titokban felszentelt volna, senki sem feltételezi, de még találgatást sem utalást, sem lehetett erre vonatkozólag hallani.

De pl.: egyes személyek felszentelésével kapcsolatban voltak megállapítások és megjegyzések. Pl. a Hittudományi Akadémia tanári kara igen kifogásolta, hogy Székely Tibor volt papnövendék, aki a kizártak között szerepelt, felszentelték. Egyrészt azt kifogásolta, hogy Székely Tibor - aki legutóbb a felső krisztinavárosi plébánián látott el valamilyen szolgálatot, - az engedetlenek sorában is kiemelődött, részben azt, hogy hogyan lehet felszentelni valakit, ha nem kaphat működési engedélyt, vagyis felszentelve valamilyen munkát kell vállalnia. Itt nem a munkavállalást kifogásolta a tanárok nagy része, hanem azt az egyházjogi tényt, hogy csak egyházmegyei titulusára, vagyis egyházmegyei szolgálatára lehet valakit felszentelni. Ha eleve ki van kötve, hogy egyházmegyei szolgálatot valaki nem teljesíthet, felszentelése nem indokolt. Nem indokolt azért sem, mert az viszszerülve a társadalomba, mint felszentelt nem gyakorolva hivatását, újra valami nyugtalanság, kiegyensúlyozottság miatt nem olyan dolgokba kezdhet, mely sem egyháznak, sem államnak nem válik javára. Ezért a tanári kar zömmel nem helyeselte az ilyen szentelést. Annál is inkább, mert mint volt tanítványra vonatkozólag az illetékes ordinárius a szokásos információt a tanári kartól megkérni elmulasztotta.

Hogy mást is szenteltek ilyen módon névszerint nem tudott, de ezek szerint valószínű. Ezek a szentelések azonban feltételezhetően az állami szervek hozzájárulásával történtek, mert hiszen azok éltek a megkötés és tilalmazás jogával.

"Kiss János"

THO=11522/7

00010

KISS JÁNOS JELENTI (SZENTELES)

- 2 -

ÉRTÉKELÉS:

A jelentés értékes, mert jelzést ad egy szeminarista felszentelésére. A felszentelés állítólag legálisan történt, de ez nem valószínű, mert az AER ilyen esetben nem ad engedélyt.

INTÉZKEDÉS:

A jelentés Székelyre vonatkozó részét ellenőrizzük.

Szeifert
Szeifert József r. szds.

Készült: 4.pld.2.old.
S.M.
Fnytsz: 13-234.

TH 0-11522/7

00011

Belügyminisztérium
II/5-c. alosztálya

120,
"Szigorúan titkos!"

Adta: "Sebes"

Vette: Tóvölgyi Antal r. 81

Idő: 1960 VII.27.

Tárgy: Volt kispap ügye.

J e l e n t é s .

Budapest, 1960 augusztus 9.

"Sebes" jelenti:

"KERESZTES SÁNDOR kiadónviseleti tisztviselőnél július 20 körül kérdőszékeltt egy fiatalember utánam. Cikkeim olvassa a Vigiliában, szeretne velem megismerkedni. Elmondta, hogy ő is kispap volt. Keresztes megadta a címem és telefonszámom. Azóta nem jelentkezett az illető. Ennek oka lehet, hogy a számunk időlegesen megváltozott 154- 040 re és a központ nem mindig mondja be."

"Sebes"

KIÉRTÉKEZÉS: "Sebes" ügynököm rendszeresen cikkeket jelentett meg a Vigiliában. A jelentés szerint a szerkesztőségben egy volt kispap kereste, megismerkedés céljából. Ezt érdekesnek tartom. Ügynököm szociológus és egyetemi lelkész volt. Lehet, hogy Tabódi társasága keresi vele a kapcsolatot.

INTÉZKEDÉS: A jelentés egy példányát át kell adni Szeifert elvtársnak. A szerkesztőségben levő ügynökségen keresztül pedig le kell ellenőrizni, hogy valóban keresték-e.

UTASÍTÁS: Ha lehet, tudja meg, hogy ki kereste fel őt névszerint. Amennyiben újra keresnék és beszélne is velük, úgy erről azonnal tegyen jelentést. Tudja meg, hogy mi célból keresik, mit akarnak.

Tóvölgyi Antal r. 81gy.

Készült: 5 péld.
13- .....
1023

THO-11522/1

00059

Belügyminisztérium
II/5-c osztály

Szigorúan titkos !

Adta: "Sebes"
Vette: Tóvölgyi Antal
Idő: 1960. X. 21.

Tárgy: Szeminaristák ügye

J e l e n t é s

Budapest, 1960. november 4.

Néhány nappal ezelőtt felkeresett Székely Tibor volt teológus, jelenleg beosztás nélküli pap, aki az Államnép Tervezőhivatalban műszaki rajzolóként. Székelyvel tabáni egyházközségben ismerkedtem meg. Köröndy Béla plébános helyettes hívta egyetemesen közösen. Később ezt a megkeresést nem ismételte meg, mert Kovács Richárd figyelmeztette, hogy óvatos legyen Székelyvel szemben.

Első találkozásunkkor a nem ismerős volt Székelynek és beszélgetés során kérdeztem, hogy tulajdonképpen mi is történt tavaly a teológián, összefüggésbe nem mondta el nekem senki. Székely erre azzal válaszolt, hogy egyik őket sem igen kérdezte meg senki, elítélték anélkül, hogy hajlandó volna bárki is figyelmet szentelni nekik, csak üldözték és kitiltják mindenütt, nem érzik a testvéri szeretetnek nyújtottát.

Igy adódott az, hogy mégis felkeresett - mégis azért, mert hosszú idő óta nem jelentkezett, hiszen tavaly a Tabánban nem szerepelhet - és elmondotta a maga szemléletéről az 1959-es eseményekről. Nyílt dolgok ezek, ismét valószínűsítésükre nem érdemes sok időt pazarolni. A történetek elmondásán semmi újat nem tudtam, azonban meglepett az a szemlélet, hogy ő és vélhetőleg a többiek is - a történeteket kiértékelve Székely erősen állította, hogy semmiféle megszervezettségéről nem volt szó, hanem a saját lelkiismeretét követve a gyűlésekre való megérkezés vagy el nem menettel, a különböző körülmények miatt, az aláírása vagy alá nem írása nem volt a beszélés tárgya, hanem az ezt hangoztatták az évfolyamokként összeült megbeszéléseken, hogy mindenki kövesse a saját egyetemes döntését. Arra kérdeztem, hogy mégis hogyan alakult ki egy ilyen hangulat, azt válaszolta, hogy éppen ez a jele annak, hogy helyesen jártak el, mindig azt tartották a legnagyobb biztosítéknak, hogy ilyen sokan egyetemesen döntöttek, ezért emiatt nem tévedhet. Székely szerint az előjárók nem tudták arról, hogy mennyi imádság és elmélyedés előzött meg mindezt. Rátért ezután az előjárók hibáira - szerintem ezek gyermekes kicsinységek - és rendkívüli merevséggel ítélte el emberüket. Szörényi professzorról

THO-11522/1

00081

Székelvények elsősorban a békemozgalmi papok erkölcsi leépülése ellen van kirogása, szerintem ez nem mulja felül különösen azt az álláspontot, ami a szemináriumból kistalorolkerül és még sok tekintetbe merov álláspont és az idősebb beosztalata között mindig fennállt. A jelen helyzetükre vonatkozólag ismételve azt a panaszkodat, hogy mindenféle lényeges lekor veszi ötletet. O maga is szeretett volna a kistalorolai plébániára költözni, hogy a jelen áldatlan lakó viszonyaitól megszabaduljon, de jellelt lenne hely. Kérése határozottan elutasított, a kistalorolból kistalorolták, a kistalorol nem fogadták be stb. Ezzelre beosztásuk reménytelen, a kistalorolukat illegálisnak tartják az ÁEH és nem hajlandó róluk tárgyalni. Meglehetősen hosszúra nyúlt és sok jelentéktelenséget is tartalmazó beszélgetésnek - várható reformok, kistalorolati kérdés, stb. - lényeges tartalma.

Értékelés: A jelentés fedi a valóságot. Ugyan néz ki, hogy "Sebes" úgynöknek hírszerző lenni ösége lesz Tabadyék irányába. Székely Tibor bizalmasa látt "Sebesnek" és minden

H O-1 5221 T

00082

- 3 -

pénteken felmegy a lakására, szociológiai problémákat beszélnek meg, mely Székelyt nagyon érdekli.

Intézkedés: Szeifert szcs. elvtárssal átbeszéltem "Sebes" további magatartási vonalát.

Utasítás: Továbbra is mélyítse Székely Tihorral a bizalmát. Tudja meg, hogy őt kiszentelte fel és hol tanulmányában nyújtson neki segítséget. Rajta keresztül igyekezzon volt szemináristák bizalmába kerülni.

L. Zsigmond
Tóth Antal r. Orgy.

Készült: 5 példányban
13-1155

THO-11522/1

00083

Belügyminisztérium
II/5-C. Alosztálya

"Szigorúan titkos!"

250

Adta: "Sebes"

Vette: Tóvölgyi Antal r.örgy.

Idő: 1960. november 14.

Tárgy: Szeminaristák ügyében

J E L E N T É S
Budapest, 1960. november 25.

"Sebes" jelenti:

SZÉKELY Tibor november 8-án kedden d.u. keresett fel. Nem volt sok ideje, azt jött megbeszélni, hogy ezen túl a keddi nap nem alkalmasabb-e nekem, mert az amúgy is a "papi napja", este ilyenkor jönnek össze az együtt felszenteltek egy kis eszmecserére. Székely már ezelőtt is beszélt az ő összejövetelükről. Megkérdeztem, hogy a továbbképzést hogyan értette. Elmondotta, hogy csakis aszketikus kérdésekről van szó, nem tanulmányi ügyekről. Jelenleg a szent misével kapcsolatos élményeket, tapasztalataikat cserélik ki, ebből alakul ki azután a baráti beszélgetés. Kérdésemre elmondotta, hogy csak az ő osztálytársai vannak együtt, a fiatalabbakkal rendszeresen nem foglalkoznak.

Ezen találkozón lényegesebb említésre méltó dolog nem merült fel.

ÉRTÉKELÉS:

A jelentés értékes:

"SEBES"

TÖRTÉNETI HIVATAL

0 - 11522 / 1

- A felmerült papok valóban összejönnek Vit Gábor lakásán.
- Az összejövetel hetenként egyszer, kedden van.

MEGJEGYZÉS:

A legközelebbi találkozón Szeifert József r.örgy. elvtárs is részt vesz és az utasítást közösen adjuk meg az ügynöknek.

Készült: 4.pld.1.lap.

G.: S.M. 13-1522.

Tóvölgyi Antal r.örgy.

17

SEBES JELENTI (PAPSZENTELÉS)

Belügyminisztérium
II/5-C. osztálya

"Szigorúan titkos!"

Adta: "Sebes"

Vette: Tóvölgyi

Idő: 1960.X.3.

Tárgy: HANGULATJELENTÉS

J E L E N T É S
Budapest, 1960. október 11.
"Sebes" jelenti:

Az elmúlt héten többekkel találkoztam, akik vélemény, vagy itt - ott felkerekedett információkat közöltek velem, a világpolitikai eseményekkel, vagy egyes hazai történésekkel kapcsolatban.

Előljáróban meg kell mondanom, hogy természetes környezetemhez elsősorban idősebb emberek tartoznak, tulnyomórészt nyugdíjasok. A tabáni egyházközség helyzete és adottsága ez, s általában a katolikus egyház bizonyos előregedési folyamata. A fiatalabb generáció - ha jár is templomba - a papsággal szorosabb kapcsolatot, mondhatni társadalmi, vagy baráti érintkezést nem keres, kivéve néhány kisebb társaságot, amit már említettem; de ezekkel azóta nem érintkeztem a szabadságok miatti lekötöttségem akadályozott ebben. Körmeny Béla új plébános helyettese ugyanis az elmúlt hetekben szabadságon tartózkodva a helyemről nem mozdulhattam el. Akik felkerestek, azok véleményét tudom most tolmácsolni.

Körmeny Béla volt osztálytársi jóviszonyban van Fabián János szemináriumi előljáróval, így ezen az úton több mindent megtudtam a máig tavaly lejátszódott eseményekről és a jelen következményekről. Ezenkívül - szintén Körmenydn keresztül - megismerkedtem Székely Tiber és Rózsa István volt szeminaristákkal, akiket tavaly karácsonykor pappá is szenteltek, azonban beosztásuk nincsen. Székely Tiber az Ált. Tervező irodában dolgozik, mint műszaki rajzoló, Rózsa pedig a Szolidaritás egyik részlegében. Ezen az úton tudtam meg, hogy az elmúlt év - 1959 - decemberében Esztergomból hivatalos meghívót kaptak a szentelési lelkipáterlatokra. Nem tudom hányan voltak még, más egyházmegyéseket nem

TÖRTÉNETI HIVATAL

0 - 11522 / 1

nem ismerek. Az esztergomi érsek mellé beosztott Állami Egyházügyi előadó tudott a dolgról. Hallgatólag beleegyezett, hogy ezeket a diákenusokat pappá lehet szentelni. Székely Tibor szerint ez azonban nem volt konkrét, időt is magában foglaló megállapodás. Inkább csak arról volt szó, hogy ez a lehetőség nincs kizárva. Tény az, hogy az ÁEH. a szentelés tényéről utólag kapott értesítést. Ezért jelenleg az a vélemény, hogy az aktus titekből történt, így ezek beosztásáról egyenlőre szó sem lehet. . . .

Megtudtam azt is - Székely Tibortól először, majd Körmeny Bélától és egy általam nem ismert - úgy értem, hogy a nevét nem tudom - apácától, akiről csak annyit tudok, hogy Erdey szemináriumi előljáró gyónó gyermeke, hogy az I-IV. éves kispapokat az egyházmegyei szemináriumok újra felvehetik. Székely Tibor azt tudta, hogy ez meg is történt. Az a bizonyos apáca - pár nap múlva - beszélgetés közben annyit mondott, hogy Erdeytől tudja, miszerint ennek a felvételnek az volt a kikötése, hogy kiki a saját püspökétől írásban becsánatot kérjen. Körmenytől tudom a többi, azt, hogy ez a szöveg egységes és nagyon enyhé volt, Körmeny szavaival "még a római pápa is aláírhatta volna". Ennek ellenére sokan tagadták meg ezt a becsánatkérést, sőt Körmeny szerint aknamunkát kezdtek azok ellen, akik az aláírásra hajlandók voltak. Különböző régi rágalmaikkal jelentettek fel valakit - nevét nem tudom - olyan rágalmaikkal, amik már évekkel ezelőtt megdőlték. Ez az eljárás mély szomorúsággal tölti el a szemináriusokat is, Fábián János szerint ez már nem is politikai intranzigencia, hanem egyenesen aljasság. Jelenleg többet nem tudtam meg erről a kérdéssel, de osztom a fent idézett volt apácának azt a véleményét, hogy ez a viselkedés komoly törést okozott a magyar egyházban és a volt szeminaristák viselkedése elsősorban a hitéletnek ártott. Mint még jó néhány hónappal ezelőtt idéztem Sik Sándor véleményét, még mindig az átkos Mindszentyizmus kísért.

Körülbelül másfél héttel ezelőtt felkeresett Polenkay György hitoktató is. Eredetileg sekrestyésünket kereste, mivel ő szabadságon volt, egy kissé elbeszélgettünk. Sok érdektelen dolog mellett említést tett arról is, hogy egy mérnök jóbarátjánál volt Sztálinvárosban. Érdekelte a kérdés és megkértem mondja el, hogyan látja egy ilyen teljesen új város szociális strukturáját. Polenkai szerint a város valóban impozáns és nem csak épületeiben, de lakosságában is fiatal. Harmincon aluli mérnökök vezetik jóformán az egészet. Fizetésük igen jó, sokuknak van gépkocsija is. A lakások modernek, egészségesek. Érdekes volt az a meglátása, hogy a sztálinvárosi intelligencia és a munkások között társadalmi érintkezés tulajdonképpen nem alakult ki. Vannak klubok, rendezvények, gyűlések, mulatságok, ahol együtt vannak, de a családok nem járnak össze, az értelmiség egymással barátkozik, a munkások is megmaradnak a saját körükben. Polenkay szerint nem osztálygóg, hanem a szellemi érdeklődés okozza ezt. A munkások keveset olvasnak, látóköriük kicsi, nyelveket nem beszélnek, s bár anyagilag mindenük megvan, egy kissé nem tudnak szabadidejükben magukkal mit kezdeni. Szórakozási lehetőségen túl gyenge a kulturális élet.

TÖRTÉNETI HIVATAL

0 - 11522 / 1

- 3 -

Székely Tibernak is volt véleménye Oroszlányban járt munkatársain keresztül. Nem első kézből kapott információkról van szó. Székely munkatársainak egy részét beosztották helyszíni felmérésre, s ezzel kapcsolatban több napig éltek ott. A kép, amit nyertek - Székely szerint - siralmas és lelkipásztori szempontból elszomorító. Igen kemény munka folyik ott, az kétségtelen. Három sichtben dolgoznak, tehát gyakorlatilag 16 órájuk szabad. A nehéz munka is teheti és a kulturális ellátatlanság, hogy a bányászok teljesen gyökértelenek ott, alig várják a minden második héten elkövetkező két szabad napot. Ilyenkor Oroszlányos szinten teljesen kiürül. Csak a mozihoz változatosságot, különben munka után tétlenül ödöngenek. Székely szerint a lent jártak szörnyen megbotránkoztak az oroszlányosiak minősíthetetlen beszédmódján. Annnyira elharapódzott a cáromkodás és különböző csúszmány beszéd, hogy aki nem fogadja be ezt a stílust, azal szóba sem állnak. Székely szerint papnak hozzájuk férni teljesen lehetetlenség. Van ugyan plébánia, de ott hétköznapienként 5 - 6 öregasszonyon kívül nincs senki. A legfőbb akadálya nemcsak a vallásos, de kulturális munkának ez a szavakban elharapódzott durvaság.

Vasárnap délelőtt - okt. 2-án - több egyházközségi tancstag jött össze. Minden hó első vasárnapján történik a hivatalos ügyek megtárgyalása. Utánna meg egy páran együtt maradtak. Ezek mind idősebb, nyugdíjas emberek, felfogásuk éppen ezért már nem haladó. Minden esetre ennek a rétegnek felfogását visszatükrözi megnevezett és meg nem nevezett forrásokra támaszkodó véleményük a világpolitikáról. Magam nem sokat adok ezekre a beszédekre, mert rendkívül pontatlanok, sokszor fantasztikusak. Legtöbbször a külföldi rádióból értesül az eseményekről és magyar újságokkal próbálja összeegyeztetni.

Szörényi Ede nyugdíjas hajózási tisztviselő a következőket mondotta: el van olyan valakivel beszélt, aki - szerinte - megbízható forrásokkal rendelkezik. A nevet nem volt hajlandó megmondani. Azt a fantasztikumot hallotta tőle, hogy egy "magasrangú" szovjet tengerésztiszt disszidált és olyan dokumentumokat vitt magával, amiből bizonyítható, hogy a Szovjetunió atomháborúra készül. A meg nem nevezett hírforrás szerint állítólag még arról is szó volt, hogy ezt magának Hruscsevnak is a "szemébe meri mondani" ha kellő védelmet kap. Megjegyzendő, hogy a társaság erős kételkedéssel fogadta ezt a hírt, s maga Szörényi sem kardoskodott mellette. A vallat vonogatva mondotta, hogy ő sem tartja ezt valami valószínűnek, de mint érdekességet elmondotta. Kreischer Károly vasmunkás, aki legutóbb vaskereskedésben dolgozott nyugdíjaztatásáig arról beszélt, hogy ha ez a hír nem is igaz, az valószínű, hogy a helyzet nagyon feszült. Macmillen ENSZ beszéde szerint nagyon mogorva és fenyegető volt, mert kifejtette, hogy Nyugat-Németország felfegyverzéséhez ragaszkodik, a kémreptések szükségessége a biztonsághoz stb. Szörényi szerint a "németek még egyszer megint bajt csinálnak" és "meglássátok, hogy a harmadik világháborút is vele akarják kibombantatni." Gyerkásai Gyula v. mérnök szerint nehéz elképzelni, hogy Adenauerék mi mást csinálhatnának, mint amit csinálnak, mert a keletnémet tervek megvalósulása esetén a kommunizmus bizonyosan elterjedne egész Németországban. Kreischer megkérdezte, hogy ez miért lenne baj? Gyerkásai szerint nem arról van szó, hogy nekünk ez baj lenne, arról van szó, hogy Adenauerék

TÖRTÉNETI HIVATAL

./.

0 - 11522 / 1

- 4 -

ezt minden módon meg akarják akadályozni és éppen az a féltő, hogy háborút kezdenek, mint Hitler is a végsőkéig védekezett, amikor látta, hogy amúgy is elveszett minden.

Lényegében ez volt a beszélgetés érdemleges része. Más ilyen irányú tapasztalatom szerint is a háborútól való féltésem az idősebb keresztályban aktívabban van meg, mert nem tudják realizálni a háborúval szemben álló erők nagyságát. Gondolkoznak elmaradottsága érthetően elsősorban abból folyik, hogy a felszabadulófélben lévő gyarmati népeket nem tartják olyan politikai súlynak, ami mérkőzhetne a nyugati hatalmak erejével. Gondolatainkban Nyugatot csak a Szovjetunióval állítják szembe és nem fogják fel az ENSZ átalakulásának jelentőségét.

Mint említettem elmúlt vasárnapon egy idősebb asszony is bejött az irodába, misét fizetett be két unokájáért, akiket - egyetemi hallgatók voltak - "valami röpcédula ügyben" letartóztattak. Annyit mondott még, hogy fia a Reumakórház szemészprofesszorának. Sopánkodott, hogy kik keverték bele a fiukat ebbe az ügybe. Többet ő sem tudott. Azóta senki más ezt a kérdést nem említette. Maga a néni se tartozik hűveink közé, azóta sem láttam.

"Sebess Géza"

Kiértékelés:

Székely Tibor és Rózsa István kispapok ügyének Szeifert r.szds. elvtárs foglalkozik. A jelentés szerint "Sebes" ügynök kapcsolatba került Székely Tiborral, akin keresztül hírszerző lehetősége nyílik Tabódiék irányába.

Intézkedés:

Szeifert r.szds. elvtársat tájékoztatom Székely Tibor kérdéséről és megbeszéljük az ügynök ezzel kapcsolatos feladatait.

A hangulati részt átadom a tájékoztatónak.

Utasítás:

Székely Tiborral igyekezzen bizalmas viszonyba kerülni. Tudja meg tőle, hogy kiket támadnak Tabódyék névszerint és címmel. Jelenleg folytassák e tovább tanulmányaikat és hogyan.

Továbbra is végezzen hangulatkutatótást.

Tóvölgyi Antal r.örgy.

Készült: 5 pld. 2. lap.
Fnytsz.: 13-1289.
TRné.

TÜRTENETI HIVATAL
0 - 11522 / 1

Belügyminisztérium
II/5-C. alosztálya

"Szigorúan titkos!"

249
226

Adta: "Eszterházi"

Vette: Sarkadi Máttyás r.fhdgy.

Idő: 1960.X.27.

Tárgy: KIZÁRT SZEMINARISTÁK

J E L E N T É S
Budapest, 1960.november 3.
"Eszterházi" jelentés:

Október 18.-án, Redden Gábor fiamat meglátogatták barátai, a Központi Szemináriumba vele járt fiuk. Én is felmentem hozzá ezen a napon, hogy lássam, kikkel barátkozik, ugyanis előtte való napon beszéltem fiammal telefonon s így tudtam meg, hogy másnap látogatók mennek hozzá, a barátai. Fiam engem is hívott, mondtam, rendben van, majd viszek magammal 2 üveg családi sört. Este 1/2 7 óra körül mentem fel Gáborhoz s akkor még nem volt nála senki. 7 óra után egyenként jöttek a látogatók, mégpedig:

Róssa István, Székely Tibor, Rubint Ferenc, Szabó Kornél és még két másik fiu. Ezek valamennyien évfolyamtársak és egyik sincs egyházi vonalon elhelyezve. Az összejövetel nem előzetes megbeszélés alapján történt, hanem Gábor már közölte barátaival, hogy minden kedden otthon van, s aki fel akar hozzá menni ezen a napon, menjen. Így jött össze a fent leírt baráti társaság, akik közül kétfőnek a nevét nem sikerült megtudnom.

A beszélgetés témája az volt, hogy ki hogy van, milyen a munkahelye, az elfoglaltsága. Szabó Kornél, aki kanizsai, fiu, de a győri egyházmegyéhez tartozik /: Pannonhalmán szentelék fel:/ elmondotta, hogy mivel egyházi beosztásra egyelőre nem számíthat, ő is kénytelen volt civil állásba menni. Diák korában tanulta a könyvkötést és most 2 hete mint könyvkötő helyezkedett el Budapesten, a Néprajzi Múzeumban. Rubint Feri azt mesélte el, hogy már két hétig sikerült neki káplánkodni, de azután más kapta meg oda az ÁEH.-tól a működési engedélyt. - Így volt Székely Tibor is. Rubint és Székely az esztergomi egyházmegyéhez tartoznak és az ottani kormányzó: Schwarcz-Eggenhoffer igyekszik őket legálisan elhelyezni. A fiuk egy-két pohár sört ittak, s beszélgettek: ki mit látott moziban, színházban, hangversenyen. Gábor a lemezjátszóra felvette egyik új lemezét, /: ..... :/, s ilyen hangulat

TÖRTÉNETI HIVATAL

./.

0 - 11522 / 1

13

- 2 -

mellett folyt a beszélgetés. Egyházi dolgok nem kerültek szóba s így én nem akartam első alkalommal ilyen irányban kérdés-ködni. 8 órakor eljöttem Gáborral, a fiuk még egy kicsit ott maradtak.

"Eszterházi"

Megjegyzés:

Tudomásunk volt arról, hogy az ügynök fiának lakásán a kizárt szeminaristák általában a keddi napon összejönnek. Az ügynök utasítást kapott arra, hogy teremtsen meg a lehetőséget annak, hogy a fiához feljáró szeminaristákkal kapcsolatba kerüljen. Az utasításnak megfelelően az ügynök a fiával való előzetes megbeszélés alapján ment fel lakására, mikor társait is várta. Az ügynök az utasításhoz tartva magát egyelőre nem tanúsított különösebb érdeklődést, csak a lehetőséget teremtette meg annak, hogy más alkalommal is meg tudjon jelenni az összejöveteleken. A jelentés alátámasztja eddigi értesüléseinket, hogy az ügynök fiának lakásán a kizárt szeminaristák összejöveteleket tartanak.

Feladat:

Az ügynökkel megbeszéltem, hogy két hét múlva újra felmegy keddi napon a fiához, amikor társai is ott lesznek, de egyelőre még ne érdeklődjön semmiről, csak figyelje beszélgetéseiket.

Sarkadi
Sarkadi Máttyás r.fhdgy.

Készült: 4 pld.1.lap.
Fnytsz.: 13-1428.
TRné.

TÖRTÉNETI HIVATAL

0 - 11522 / 1

SEBES JELENTI (PAPSZENTELÉS)

Belügyminisztérium
II/5-C. alosztálya

"SZIGORUAN TITKOS!"

Adta: "Sebes"

Vette: Tótvölgyi Antal r.őrgy.

Idő: 1960.XI.18.

Tárgy: SZEMINARISTÁK ÜGYE.

J E L E N T É S
Budapest, 1960. december 1.
"Sebes" jelenti:

E hét keddjén ismét felkeresett Székely Tibor. Beszélgetés közben kikérdeztem, milyen körülmények között történt tulajdonképpen a szentelésük? Azt állította, hogy Esztergomba hívták be őket az elmúlt év decembereben lelkigyakorlatra. Ez a meghívás többé-kevésbé meglepetésként hatott rájuk. A lelkigyakorlat végén volt a papszentelés, ezt Szabó Imre püspök végezte, mivel ehhez Schwarcz Eggenhoffer kormányzónak joghatósága nincs, papot csak felszentelt püspök szentelhet. Tabódy, Székely, Kelényi, Rózsa is a szenteltek között voltak a többiek nevét nem tudtam megjegyezni, mert azok előttem teljesen ismeretlenek. Székely Tibor szerint a szentelésről az Állami Egyházi Hivatal esztergomi megbízottja tudott és hallgatólagosa, beleegyezett. Legalább is ő így tudja. A szentelést utólag legalább is, az Állami Egyházi Hivatalnak is bejelentették. Beszélte Székely Tibor továbbá arról is, hogy most jelent meg egy veszprémi körlevél, amelyben a Veszprém egyházmegye felszentelteket a püspök névszerint felsorolja azzal a papjaihoz intézett utasítással, hogy ezeknek a misézést egyházi büntetés terhe alatt tiltsák meg, mert szentelési levelüket a püspöknek nem mutatták be.

Székely szerint ez a névszerinti felsorolás komikus, mert nemcsak a papok szerepelnek benne, hanem a jelenleg Esztergomban tartozkodó és az ott tanuló kispapok is, közöttük egy diakonus. A veszprémi püspök egyszersmind ezeket a felsoroltakat fel is függesztette, így az a furcsa helyzet állott elő, hogy a szentelésre kerülő diakonus eleve fel van függesztve. Társaik körében megütközést keltett ez az érthetetlen intézkedés. A misézési tilalom más egyházmegyére nem vonatkozik. Székely elmondását különben Rózsa István is megerősítette. Székely a továbbiakban beszámolt összejöveteleikről. A Budapesten tartozkodó felszenteltek közül néhányan jönnek össze, mindég másik lakásán - legutóbb nála voltak - Németszőlgyi u 53/c alatt lakik. Kérdésemre elmondotta, hogy összejöveteleik célja nem tanulmányi, mert legtöbbjüknek már csak a szigorlati tárgyaik vannak hátra és a disszertációik, ez pedig kinek-kinek más, ebben egymást zavarnák.

./.

TÖRTÉNETI HIVATAL

0 - 11522 / 1

18

- 2 -

261

Összejövetelek célja az, hogy aszketikus úton tovább fejlődjenek. Látják a sok rossz példát és nem szeretnének olyan papok lenni, mint amilyen az idősebb generáció. Megkérdeztem, hogy mi kifogásuk van "ellenünk". Székely Tibor erre részben saját sérelmeit sorolta el, részben mindenféle pletykákat mondott. Meg kell jegyezni, hogy bár a szerintük "megalkuvó" politikai magatartást elítélik, legfőbb kifogásuk erkölcsi. Székely szerint nem annyira Horváth Richard és Beresztóczy Miklós politikai felfogását ítélik el, hanem azt a tényt, hogy kiközösítésük tényét nem hajlandók tudomásul venni és így szentségtörő módon miséznek. Székellyel erről a kérdésről nem is lehet vitatkozni, mert eleve fölényesen kijelentette, hogy ők most tanulták az egyházjogot és még nem felejtették el annyira, hogy kibúvókat elfogadhatnának. Szerinte a fiatalok és idősek között ez a fő különbség. /: Ez magyarárn szólna annyit jelent, hogy ők egymás között abban a légkörben élnek, hogy az idősebbek már megbutultak, elfelejtették a jogot, el koptak lelkiileg, eltompultak, ezért nem viselkednek gerincesen olyan kérdésekben, amit a jog határozottan parancsol. /: Székely szerint az állam és egyház viszonyának rendezésében egyedül Róma jogosult dönteni, Róma döntése ellen nem szabad cselekedni. Arra a kérdésemre, hogy Róma akármilyen döntésébe még ha az a jelen helyzetnél rosszabbat is jelentene, belenyugodnának-e, azt felelte, hogy minden további nélkül, mert akkor volna mihez tartani magukat.

Általában Székely úgy beszél, mint aki esetükben a püspök felelősségét sokkal nagyobbra tartja, mint az esetleges állami beavatkozást.

"Sebess Géza"

Értékelés:

- A jelentés több szempontból értékes.
- "Sebess" kezdi elnyerni Székely bizalmát.
- A Székely által elmondottak megfelelnek a valóságnak, arról már vannak adataink.
- Figyelemreméltóak összejöveteleik, melyeken lelkiileg és politikailag gyurják egymást.
- Illegálisan felszenteltek magatartása Rómával kapcsolatban. /: szilárd római vezetés, Rómához való hűség stb. /:
- Tudomásunk szerint Kelényi és Rózsa nem akkor lett szentelve, és erre dokumentumaink is vannak.

TÖRTÉNETI HIVATAL

./.

0 - 11522 / 1

19

SEBES JELENTI (PAPSZENTELÉS)

- 3 -

2.62,

- Székely rendkívül nagyképű magatartása.

Intézkedés:

Az ügynök mélyítse tovább kapcsolát Székellyel és igyekezzen kapcsolatba kerülni Tabódyval.

Tóvölgy Antal r.örgy.

L. Székely
xv/5.

Készült: 4 pld.3.lap.
TRné.
13-1594.

TÖRTÉNETI HÍVATAL
0 - 11522 / 1

Belügyminisztérium
II/5-C. alosztálya

"Szigorúan titkos!"

Szifut e.

Adta: "Puskás"

Vette: Tóvölgyi Antal r.örgy.

Idő: 1960. október 10.

Tárgy: RUBINT FERENC illegálisan felszentelt pap

J E L E N T É S
Budapest, 1960. október 13.

"Puskás" jelenti:

RUBINT FERENC-et a kormányzó Csepregi plébánossal üzenve Bakáts térre küldte kíséretnek. Ne mondja fel állását, csak akkor segítsen ki, ha ráér, majd megpróbálja elintézni a beosztását. Első héten minden nap este misézett, mást nem tudott végezni és október 2-án vasárnap végezte a diákmisést és beszélt rajta. Október 2-9-e közt egy nap sem tudott jönni, mert bérfejtés volt és tulorázott, ugyanis a volt Mária-Valéria telepi építkezésen dolgozik. Október 9-én végezte a 8 órai misét és beszélt rajta. Ezen a héten hétköznapi este jön 1/2 7-kor misézni, de pénteken nem jön, vasárnapi beosztása mégnincs.

Rubint elmondja, hogy Székely nevű osztálytársa hasonlóképpen van küldve Kelenföldre. Még megemlíti, hogy 35 ilyen titkosan felszentelt van.

"PUSKÁS"

MEGJEGYZÉS:

Rubint Ferencet az esztergomi ordinárius küldte a Bakáts téri plébániára. Schwarcz-al az az elképzelése, hogy ki-nevezi a plébániára lelkésznek. Rubint a "Kizárt" és csoportja aktív tagja, aki illegálisan lett felszentelve. Az ügynök utasításra engedte misézni, hogy ezzel is közel kerüljön Rubint Ferenc-hez.

JAVASLAT:

Egyelőre hagyjuk működni, majd utána egységes intézkedéseket fogunk végrehajtani.

INTÉZKEDÉS:

Egy példány "Kizárt" ügybe.

Készült: 4.pld.1.lap.

S.M.

Bnytsz: 13.12.17

S. Drigaj...

Tóvölgyi Antal r.örgy.

THO-11522/1

00064

Belügyminisztérium
II/5-C. alosztálya

"Szigorúan titkos!" 112.

Tárgy: "KIZÁRT"fn.úgyben törté-
nő kihallgatandó szemé-
lyekről

10RTÉNETI HIVATAL
0 - 11522 / 3

J e l e n t é s
Budapest, 1961. július 10-én.

A "KIZÁRT"-ak 1961. július 12-től
15-ig az alábbi személyeket kívánjuk kihallgatni. A kihallgatá-
sok során beszervezés és szűkebb megismerés céljából tanul-
mányozásokat hajtunk végre.

A kihallgatásokat az alábbi sorrendben
hajtjuk végre:

1961. július 12-én:

58 Székely Tibor	12-én	12-én	12-én
58 OTóth László	12-én	12-én	12-én
28 Sz Kerekes András	12-én	12-én	12-én
234 Sz Ozavetz József	12-én	12-én	12-én
46(52) TKI Lőrincz Sándor	12-én	12-én	12-én
24 Sz x Kirchembaum József	12-én	12-én	12-én
529 Sz Szekskuti Lajos	12-én	12-én	12-én
110 Sz Mészáros György	12-én	12-én	12-én

1961. július 13-án:

347 Sz Kubint Ferenc	13-én	13-én	13-én
49 Sz Pályi László	13-én	13-én	13-én
13 Sz Györkös János	13-én	13-én	13-én
— Égi Ferenc	13-én	13-én	13-én
246 Sz Rózsa István	13-én	13-én	13-én
324 Sz Főti János	13-én	13-én	13-én
353(6) Virágh József	13-én	13-én	13-én
52-520 Mádý György	13-én	13-én	13-én
— Montay Ervin	13-én	13-én	13-én

50-35
1

BM JELENTÉS (KISPAPOK KIHALLGATÁSA)

113.

- 2 -

1961. július 14-én:

256 Sz	Takács Lajos	13 ⁰⁰	a Vizsg-i Oszt.rendőri figy-ben részesíti.
21 Sz	Horváth József	13 ⁰⁰	a Vizsg-i Oszt.feldolgozásra javasolja.
25 Sz	Kiss Dénes	13 ⁰⁰	a Vizsg-i Oszt.feldolgozásra javasolja.
340 Sz	Orbán János	13 ⁰⁰	A Vizsg-i Oszt.rendőri figyelmeztetést javasol.
10 Sz	Juhász József	13 ⁰⁰	" "
352 C-Sz	Szakál Antal	13 ⁰⁰	" "
366 Sz	Takács János	13 ⁰⁰	" "
420 Sz	Mecseri István	13 ⁰⁰	" "
826 Sz	Madari Péter	13 ⁰⁰	" "
— Sz	Vigh Szabolcs	13 ⁰⁰	" "

A kihallgatásokat Szeifert József r.őrgy., Sarkadi Máttyás r.fhdgy. és Sántha László r.szds. elvtársak vezélik végrehajtani.

Szeifert József r.őrgy.

TÖRTÉNETI HIVATAL
0 - 11522 / 3

2

COLLEGIO S. ANSELMO
ROMA - OSTIENSE

1965 dec. 9.

Kedves Barátom,

levelet a csatolt kérvénnyel peudben megkaptam
és december elején illetékes helyen be is adtam. Úgye minden
emberi méltóságra számíthat, s remélem, hogy pozitív eredmé-
nyre jut.

Köretelbel foglalom imádságomba
és őszinte barátsággal üdvözölöm:
P. Békés Gellért-é.

CONGREGATIO
PRO DOCTRINA FIDEI

Roma, 11 ianuarii 1966
Piazza del S. Uffizio, 11

PROT. N. 1603/65
(In responsione fiat mentio huius numeri)

Excellentissime ac Rev.me Domine,

TIBURTIUS SZEKELY, sacerdos Archidioecesis Strigonien.,
ac ibi commorans, litteris datis, dispensationem expostulavit ex omnibus
oneribus e sacris Ordinibus manantibus.

Circumstantiis examinatis haec Congregatio casum praesentare
decrevit Summo Pontifici: Qui in Audientia Em.mo D.no Secretario
huius Congr.nis Pro Doctrina Fidei concessa -F.V,die 30 dec.1965-
benigne disposuit pro gratia, solitis condicionibus prout in adnexo
Rescripto, quod Excellentia Tua executioni mandandum curabit, canonica
forma servata impositaque obligatione servandi secretum omnibus qui
huic executioni partem erunt habituri.

De peracta re Exc.tia Tua - tempore opportuno - brevius faveat
referre ad hanc Congregationem.

Hanc occasionem nactus impensos aestimationis meae sensus
Tibi obtestor permanens

Ex.tiae Tuae Rev.mae

add.mus

(cum adnexo)

Exc.mo ac Rev.mo
D.no ARTURO SCHWARCZ-EGGENHOFER,
Admin.Ap.ad n.S.S.

Archidioecesis STRIGONIEN.

CONGREGATIO
PRO DOCTRINA FIDEI

prot. 1603/6

Beatissimo Pater,

TIBURTIUS SZEKELY, sacerdos Archidioecesis Strigonien. ac ibi commorans,
[redacted]
humiliter ad pedes Sanctitatis vestrae provolutus, i m p l o r a t
dispensationem ab omnibus oneribus ex sacris Ordinibus manantibus, non
excepto onere servandi sacrum coelibatum.

Feria V, die 30 dec. 1965

SS. mus D. N. D. Paulus, Divina Providentia Papa VI, habita relatione de casu
ab Em. mo D. no Secretario huius Congregationis pro Doctrina Fidei,
benigne dignatus est concedere dispensationem iuxta preces.

Rev. mus D. nus Admin. Apost. Strig. - curet pro posse ut res caute peragatur
ad vitandum scandalum vel admirationem fidelium ideoque, antequam gratiam
exequatur, opportune oratorem moneat ut a locis absit, ubi eius antecedens
condicio nota sit. - eundem oratorem et complicem loci Ordinarius ab
omnibus censuris absolutos declaret eosque commonefaciat ut - vita omnino
exemplari - gratiam compensent ac aliis exemplo sint atque aliquod
opus pietatis vel caritatis adiciant.

Quod autem attinet ad celebrationem canonici matrimonii, Ordinarius curet
ut a quacumque pompa vel adparatu abstineatur et coram sacerdote
probato et secreti tenaci ac sine testibus vel, si opus fuerit, cum duobus
testibus ad Curiam pertinentibus, illud peragatur, cuius acta in secreto
Curiae tabulario adserventur; in libris autem baptizatorum parociae sive
oratoris sive compartis adnotetur consulendum esse Ordinarium loci si
quando notitiae vel documenta exquirantur.

Si qua tandem fidelium admiratio exoriat, curet Ordinarius opportuna
explicatione providere.

Contrariis quibuscumque minime obstantibus -

Ex Aedibus Congregationis pro Doctrina Fidei, die 30 decembris 1965

Angelo Riboldi
not

